

DOM

Gl. B1 **sagen**

bind 7

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sagsøgerens procedure	3
Indledning	3
Sammenfattende processkrift – Finansiell Stabilitet.....	3
Sammenfattende processkrift – Tabsopgørelse	254

SAGSØGERENS PROCEDURE

INDLEDNING

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige procederet i overensstemmelse sine to sammenfattende processkrifter af 15. marts 2019 betegnet henholdsvis ”Sammenfattende processkrift – Finansiell Stabilitet” og ”Sammenfattende processkrift – tabsopgørelse”.

SAMMENFATTENDE PROCESSKRIFT – FINANSIELL STABILITET

I ”Sammenfattende processkrift – Finansiell Stabilitet” af 15. marts 2019, der er på 540 sider, anføres det blandt andet:

”.....

3. FINANSIELL STABILITETS HOVEDANBRINGENDER

3.1 Indledning

Finansiel Stabilitet gør overordnet gældende, at de sagsøgte har handlet ansvarspådragende ved deres handlinger og undladelser i forhold til en række konkrete dispositioner på kredit- og pantebrevsområdet, herunder kreditindstillinger, bevillinger og kreditopfølgninger i 5 udlånsengagementer, jf. nedenfor under punkt 3.2.1.1-3.2.1.5, en række øvrige bevillinger, jf. nedenfor under punkt 3.2.1.6-3.2.1.9 samt i forbindelse med Bankens udstedelse af en række pantebrevsgarantier og tilbagekøb af pantebreve på vegne Fonden, jf. nedenfor under punkt 3.2.2, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse har været kreditmæssigt uforsvarlige og i en række tilfælde dertil ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner. Der henvises i øvrigt til de i sagen tidligere afgivne processkrifter. Om de konkrete ansvarspådragende dispositioner bemærkes følgende:

3.2 De konkret ansvarspådragende forhold

Indledningsvis bemærkes, at der på nuværende tidspunkt er afsagt en række domme på området for bestyrelses- og ledelsesansvar i relation til bankkonkurser, bl.a. i forhold til

Roskilde Bank, EIK Bank og senest Højesterets dom af 15. januar 2019 vedrørende Capinordic Bank, jf. nærmere herom neden for punkt 4.2.

For Højesteret var Capinordic Bank-ansvarssagen af procesøkonomiske hensyn begrænset til alene at omfatte 11 tabsgivende udlånsengagementer, herunder de ni udlånsengagementer, i forhold til hvilke appellanterne helt eller delvist blev idømt erstatningsansvar ved den indankede dom. Højesteret har således heller ikke forholdt sig til dispositioner på pantebrevsområdet, som omfattet af nærværende sags påstand 28 eller til et muligt revisoransvar.

Højesteret har ved dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen i realiteten stadfæstet Østre Landsrets dom af 9. oktober 2015 vedrørende de 11 konkrete tabsgivende udlånsengagementer.

3.2.1 Engagementer

Hvorvidt en lånebevilling har været forsvarlig eller ej, beror ifølge Højesteret på en konkret (og juridisk) vurdering. I den forbindelse har Højesteret på dommens side 105 bl.a. anført følgende:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur.” [mine understregninger]

Afgørende er således, om bevillingen ud fra det grundlag, der forelå på tidspunktet, hvor der blev truffet beslutning herom, må anses for forsvarlig.

Det er i den forbindelse tillige Finansiell Stabilitets opfattelse, at såfremt der ikke har foreligget et forsvarligt bevillingsgrundlag, er Bankens Direktion og Bestyrelse følgelig heller ikke beskyttet af ”The business judgement rule” - det forretningsmæssige skøn - hvorfor det heller ikke i sådanne tilfælde vil være ansvarsfrit for Direktionen og Bestyrelsen at skønne forkert. Dette må også betyde, at der som udgangspunkt må skulle foreligge gen-

nemarbejdede kreditindstillinger, der redegør fyldestgørende for de oplysninger og analyser, der indgår i kreditvurderingen.

Højesteret har på dommen side 105 endvidere udtalt, at hvis det må antages, at en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn, må der i en sådan situation stilles skærpede krav til, at det er blevet sikret, at Bankens interesser ikke er tilsidesat.

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at en række af de i sagen omhandlede bevillinger – udover et mangelfuldt bevillingsgrundlag - netop er sket ud fra hensyn som var Banken uvedkommende, hvorfor der i disse tilfælde heller ikke skal udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn.

Det gøres i nærværende sag overordnet gældende, at kreditsagsbehandlingen har været uforsvarlig i en række konkrete bevillinger, og at Banken derved har lidt et samlet tab på kr. 326.372.661,95, der fordeler sig således:

- **V2 A/S** – koncernen; kr. 73.590.325,16, fordelt på 10 bevillinger, jf. nedenfor punkt 8.
- **V6 A/S / Vidne 20** – koncernen; kr. 132.677.477,16, fordelt på 5 bevillinger, jf. nedenfor punkt 9.
- **Vidne 30** – koncernen; kr. 37.037.955,38, fordelt på 3 bevillinger, jf. nedenfor punkt 10.
- **V3 ApS**; kr. 18.811.036,27, fordelt på 2 bevillinger, jf. nedenfor punkt 11. **Virksomhed 3 ApS (V3 ApS)**
- **Vidne 42** – koncernen, kr. 64.255.867,98, fordelt på 12 bevillinger, jf. nedenfor punkt 12.

At bevillingerne har været ansvarspådragende, skyldes blandt andet følgende forhold:

3.2.1.1 **V2 A/S** – koncernen

For bevillingerne til **V2 A/S** -koncernen gøres det blandt andet gældende, at:

- Grundlaget for kreditvurderingerne var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivninger, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaberne samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af koncerner af denne størrelse, ligesom man i flere tilfælde undlod, at indhente seneste regnskab, periodebalancer, budgetter eller lignende til brug for kreditvurderingen.
- Kreditindstillingerne var yderst mangelfulde, hvorfor de ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Banken havde helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af låntagerne, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, hvilket understreges af, at størstedelen af lånene blev udbetalt, inden de var bevilliget, og inden der forelå et bevillingsgrundlag.
- Selskaberne i koncernen var underskudsgivende, og deres reelle egenkapital var negativ, når der ses bort fra udokumenterede værdireguleringer.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad lå betydeligt under det niveau, som må anses for forsvarligt for at kunne yde de pågældende lån mv.
- Bevillinger blev i mange tilfælde givet uden yderligere sikkerhedsstillelse på trods af, at der var et meget betydeligt blanco i koncernen.
- Koncernen pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at koncernens økonomi allerede var dårlig, og man i koncernen sandsynligvis ikke ville kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- Banken har ikke forholdt sig til, hvordan **Virksomhed 5 A/S** – som havde meget begrænsede økonomiske midler – kunne tilbagebetale de bevilligede lån, hvis én eller flere af de finansierede pantebrevsdebitorer misligholdte deres forpligtelser.
- Banken havde ikke forholdt sig til de meget væsentlige risici, som der er ved finansiering af pantebreve på yderste prioritet for økonomisk svage kunder i et selskab med en meget begrænset egenkapital sammenholdt med de meget store passivposter i det låntagende selskab.
- Banken undlod at undersøge værdierne af de ejendomme og pantebreve, som de enten direkte eller indirekte finansierede.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som låntagerne i **V2 A/S**-koncernen og **Vidne 31**, og som Ekstern Revision gjorde opmærksom på den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).

- Banken undlod at undersøge de u-reviderede og mangelfulde oplysninger, som koncernens revisor afgav om **Vidne 31**, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde frarådet dette.
- Banken havde undladt – på trods af at der var anledning til det - at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke låntagernes fysiske ejer eller moderselskabet havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsomme.

3.2.1.2 **V6 A/S** – koncernen / **Vidne 20**

For bevillingerne til **V6 A/S**-koncernen og **Vidne 20** gøres det blandet andet gældende, at:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af de massive opskrivninger, værdireguleringer og store negative cash flow på drift- og investering, der indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift uden fortsat låneoptagelse.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af låntagerne, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, hvilket understreges af, at størstedelen af lånene blev udbetalt, inden de var bevilliget, og inden der forelå et bevillingsgrundlag.
- Kreditindstillingerne var oftest yderst mangelfulde, hvorfor de ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Banken modtog oftest reelt set ikke anden sikkerhed end kautioner og pant i kapitalandele i det låntagende selskab for kreditterne på trods af, at der allerede var et meget betydeligt blanco på engagementet.
- Banken undlod fuldstændigt at undersøge værdierne af de ejendomme og pantebreve, som de enten direkte eller indirekte finansierede.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som låntagerne i **V6 A/S**-koncernen, og som Ekstern Revision gjorde opmærksom på den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).
- Banken undlod at undersøge de u-reviderede og mangelfulde oplysninger, som **Vidne 20's** revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde frarådet dette.

- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke låntagernes fysiske ejer eller moderselskabet havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsomme.

3.2.1.3 Vidne 30 – koncernen

For bevillingerne til Vidne 30 -koncernen gøres det gøres det blandet andet gældende, at:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da størstedelen af Vidne 30's formue var bundet op på aktierne i Virksomhed 57 A/S, som man ikke havde foretaget en forsvarlig kreditvurdering af, ligesom der ikke var foretaget en vurdering af det store negative cash flow på drift- og investering, der indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift uden fortsat låneoptagelse.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af låntagerne i Vidne 30 -koncernen, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelige kreditvurdering, hvilket understreges af at størstedelen af lånene blev udbetalt, inden de var bevilliget, og inden der forelå et bevillingsgrundlag.
- Bevillinger blev i mange tilfælde givet uden (yderligere) sikkerhedsstillelse på trods af, at der allerede var meget store blanco-elementer i engagementet.
- Banken undlod at undersøge værdierne af de ejendomme og pantebreve, som de enten direkte eller indirekte finansierede.
- Banken havde ikke forholdt sig til det faktum, at ejendommen Adresse 10 i København angiveligt skulle være fordoblet i pris på 13 måneder, selvom man besad denne viden på bevillingstidspunktet.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som låntagerne i Vidne 30 -koncernen, og som Ekstern Revision gjorde opmærksom på den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).
- Banken undlod at undersøge de u-reviderede og mangelfulde oplysninger, som Vidne 30's revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde frarådet dette.

- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke låntagernes fysiske ejer eller moderselskab havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsomme.

3.2.1.4 V3 ApS

For bevillingerne til V3 ApS gøres det blandet andet gældende, at:

- Banken ikke kunne vurdere låntagers økonomi, da selskabet ikke havde aflagt regnskab endnu, hvorfor Vidne 29's personlige økonomiske forhold var af afgørende betydning, men på trods af dette lavede man ikke en kreditvurdering af Vidne 29.
- Banken undlod at undersøge de u-reviderede og mangelfulde oplysninger, som Vidne 29 afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde frarådet dette.
- Banken har ikke forholdt sig til, hvordan selskabet – som havde meget begrænsede økonomiske midler – kunne tilbagebetale lånet, hvis én eller flere pantebrevsdebitorer ikke betalte terminerne.
- Grundlaget for og selve kreditindstillingerne var yderst mangelfuld, hvorfor det ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af Vidne 29, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, hvilket understreges af, at lånene blev udbetalt, inden de var bevilliget, og inden der forelå et bevillingsgrundlag.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad lå betydeligt under det niveau, som må anses for forsvarligt for at kunne yde de pågældende lån.
- Bevillingerne blev givet uden yderligere sikkerhedsstillelse end sikkerhed i de belånte pantebreve på trods af, at blanco i koncernen allerede var betydeligt.
- Koncernen pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at koncernens økonomi var dårlig, og man i koncernen sandsynligvis ikke vil kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- Banken undlod at undersøge værdierne af de ejendomme og pantebreve, som de enten direkte eller indirekte finansierede.

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som denne låntager, og som Ekstern Revision gjorde opmærksom på den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).
- Banken havde - på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke låntagerens fysiske ejer havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionen – selv hvis man antog, at den kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.

3.2.1.5 Vidne 42 – koncernen

For bevillingerne til Vidne 42 -koncernen gøres det blandet andet gældende, at:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, og Banken havde undladt at analysere regnskaberne forsvarligt, hvilke regnskaber i øvrigt viste, at en række af selskaberne var underskudsgivende, og havde negativt cash flow i både koncern og selskab, ligesom man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse. Derudover har Banken ikke taget stilling til den store rentefølsomhed, der var i koncernen, og som medførte en markant forhøjet risiko for Banken.
- Kreditindstillingerne var yderst mangelfulde, hvorfor de ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering, ligesom man ikke tog stilling til koncernens negative cash flow.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af låntagerne i Vidne 42 -koncernen, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, hvilket understreges af at størstedelen af lånene blev udbetalt, inden de var bevilliget, og inden der forelå et bevillingsgrundlag.
- En række af bevillingerne var drevet af hensyn, som var Banken uvedkommende, og som blandt andet var i strid med lov om finansiel virksomhed §§ 76 og 78.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad lå betydeligt under det niveau, som må anses for forsvarligt for at kunne begrunde yderligere af de pågældende lån.
- Bevillinger blev i mange tilfælde givet uden yderligere sikkerhedsstillelse på trods af, at der allerede var et meget betydeligt blanco i koncernen.
- Banken havde ikke forholdt sig til de meget væsentlige risici, som der er ved finansiering af pantebreve på yderste prioritet for økonomisk svage kunder, i et selskab med meget begrænset egenkapital og de meget store passivposter i øvrigt.

- Banken undlod at undersøge værdierne af de ejendomme og pantebreve, som de enten direkte eller indirekte finansierede.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som låntagerne i [redacted] Vidne 42 -koncernen, og som Ekstern Revision gjorde opmærksom på den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).
- Banken havde - på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke låntagernes fysiske ejer eller moderselskabet havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsomme.

I forhold til direktør [redacted] Part K gøres det særligt gældende, at han ikke har foretaget en kreditmæssig forsvarlig behandling af bevillingerne eller har sikret sig, at der andet sted i banken var sket en sådan forsvarlig behandling. Endvidere har han bevidst og systematisk disponeret under grov tilsidesættelse af sin bevillingskompetence ved sin anvendelse af presserende bevillinger. Det gøres i den forbindelse gældende, at bevillingerne efter deres størrelse og karakter og risikoen ved det samlede engagement overstiger det, som en direktør kan beslutte uden direkte forelæggelse for bestyrelsen, jf. den dagældende aktieselskabslovs § 54, og at han derfor heller ikke efter Forretningsgangene kunne være meddelt en sådan bevillingskompetence.

I al væsentlighed forelagde han ikke bevillinger uanset størrelsen for Bestyrelsen, hvilket Bestyrelsen accepterede.

Omfanget af de presserende bevillinger må tillige betegnes som usædvanlig, hvilket også – under bevisførelsen – er bekræftet af de eksterne kreditmedarbejdere fra (”Person 1 - gruppen”), som gennemgik Bankens engagementer i november 2008, og som alle har forklaret, at de ikke har set et lignende omfang i de pengeinstitutter, hvor de selv kom frem, og, at det i øvrigt var deres opfattelse, at brugen af presserende bevillinger alene var udtagelsens regel.

Endvidere har han forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve.

Ligeledes var Bankens likviditetsmæssige forhold gennem en længere periode fra 2006 til 2008 ikke forsvarlig, hvilket **Part K** som administrerende direktør er ansvarlig for.

Derudover har Direktionen og Bestyrelsen accepteret, at en lang række lån blev udbetalt før bevillingsgrundlaget overhovedet var udarbejdet og vurderet, hvilket har medført en uansvarlig kreditkultur i Banken. Banken har endvidere i flere tilfælde anvendt såkaldte ”parkeringsløsninger”, blandt andet for at undgå at skulle konstatere tab på pantebreve, eller for at omgå den i værdipapirhandelslovens hjemlede flagningspligt i relation til egne aktier, hvorved Banken har påtaget sig en risiko under usædvanlige omstændigheder, der efterfølgende har påført Banken tab. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 8-16 anførte.

I forhold til direktør **Part L** gøres det gældende, at han som en del af den daglige ledelse havde pligt til at gribe ind over for den omfattende og systematiske tilsidesættelse af bevillingsreglerne. Endvidere har han som en del af den daglige ledelse forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve, og at Banken havde en forsvarlig likviditet.

Det kan i den forbindelse undre, og er i øvrigt dybt kritisabelt, at der bl.a. ikke fra **Part L's** side kom nogen reaktion på **V8's** e-mail af 23. januar 2008 til **Part L**, **V4** og **Part K** (Ekstraktens Bind 1, side 3339), hvori det bl.a. var anført, at den trækningsramme på kr. 100 mio., som Banken havde hos **Bank 10**, alene var til at indgå i likviditetsberegningen i medfør af FIL § 152, men reelt set ikke kunne bruges, da den blot var udtryk for en ”gentlemanaftale”, som man ikke trak på. Tilsvarende kom der heller ikke nogen reaktion på det forhold, at der heller ikke var hjemmel til at medregne andre koncernselskabers trækningsretter i FIL § 152-beregningen.

Disse pligter er knyttet til **Part L's** hverv som registreret direktør i Banken og dermed uafhængigt af, om der måtte være en intern arbejdsdeling mellem **Part L** og **Part K**, hvorefter **Part K** varetog kreditområdet.

Endvidere gøres det gældende, at **Part L** efter **Part K's** fratrædelse i september 2008 havde direkte ansvar for kreditområdet og dermed for de bevillinger, der er sket efter dette tidspunkt. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 8-16 anførte.

I forhold til bestyrelsesmedlemmerne gøres det særligt gældende, at de har forsømt at skride ind over for direktørens uberettigede anvendelse af presserende bevillinger, og at der som en konsekvens heraf ikke er sket en kreditmæssig forsvarlig behandling af bevillingerne i Bestyrelsen. Det gøres i den forbindelse gældende, at der er forskel på Bestyrelsens behandling af en sag til bevilling henholdsvis til efterbevilling.

Hertil bemærkes, at Bestyrelsen på intet tidspunkt har underkendt eller blot udtalt kritik af en presserende bevilling, i hvilken forbindelse bemærkes, at omfanget af presserende bevillinger udgjorde 85 % i 2006, 87 % i 2007 og 95 % i 2008.

Endvidere gøres det gældende, at Bestyrelsen burde have erkendt, at bevillingerne var kreditmæssigt uforsvarlige på grund af forhold, som er nævnt ovenfor. Bestyrelsen burde derfor ikke have godkendt disse efterbevillinger, ligesom Bestyrelsen burde have skredet ind over for den uforsvarlige bevillingspraksis.

Bestyrelsen kunne ved selvsyn konstatere de mangelfulde beskrivelser i kreditindstillingerne samt den manglende tilstedeværelse af relevante oplysninger.

Bestyrelsen har endvidere forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og Forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens udvikling og den deraf følgende betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve, primært udenfor Bankens lokalområde. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 8-16 anførte.

Særligt i forhold til bestyrelsesformanden **Part A** gøres det gældende, at han havde et særligt ansvar for at sikre en forsvarlig tilrettelæggelse af Bestyrelsens arbejde, herunder at tage initiativ til at gribe ind over for direktørens uretmæssige anvendelse af presserende bevillinger, tilstedeværelsen af et forsvarligt bevillingsgrundlag samt påse at Forretningsgangene blev overholdt, og at de var tilpasset i forhold til Bankens udvikling, herunder den

betydelige eksponering inden for fast ejendom og pantebreve udenfor Bankens lokalområde.

I forhold til Ekstern Revision gøres det i relation til de i sagen omhandlede engagementer overordnet gældende, at Ekstern Revision har foretaget en række overtrædelser af god revisorskik i forbindelse med revision af engagementerne med **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen samt **Vidne 42**-koncernen, og at Ekstern Revision som følge heraf har handlet ansvarspådragende. Hertil bemærkes, at idet **V3 ApS**-koncernen ikke indgik i Bankens 10 største engagementer for 2006 og 2007, og derfor heller ikke var medtaget i Intern Revisions protokollat til årsrapporterne for 2006 og 2007, er Ekstern Revision heller ikke omfattet af sagens påstand 17 og 18.

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at Ekstern Revision ikke tilstrækkelig kritisk har forholdt sig til 1) indholdet af de af selskaberne aflagte årsrapporter eller mangel på samme, herunder vurdering af cash-flow, opskrivninger, værdireguleringer og egenkapitalens sammensætning, 2) indholdet af de af selskaberne stillede sikkerheder (blancoelementet), herunder værdien af selvskyldnerkautioner, 3) Bankens supplerende debitor oplysninger, 4) den omfattende brug af presserende bevillinger, 5) Direktionens gentagende overskrivelser af sine beføjelser, 6) Bankens oplysninger om forventet positiv drift på engagementerne, 7) manglende eller mangelfuldt bevillingsgrundlag samt 8) en uforsvarlig praksis hvorefter kreditter blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen), hvorved Ekstern Revision heller ikke har udført sin revision af udlånsområdet, for så vidt angår de anførte engagementer, i overensstemmelse med god revisorskik.

Finansiell Stabilitet gør i den forbindelse gældende, at Ekstern Revision dels på baggrund af Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2005-2008, dels i forbindelse med den påbegyndte revision i 2006 og de følgende år frem til Bankens sammenbrud burde have konstateret og påtalt ovennævnte forhold, som udgjorde en såvel konkret som generel uforsvarlig kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger til henholdsvis **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen og **Vidne 42**-koncernen og burde have gjort en revisionsmæssig bemærkning herom i revisionsprotokollen og taget forbehold herom i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen samt i de aflagte årsrapporter, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontrol-

ler på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevillige yderligere uforsvarlige kreditter til de i sagen omhandlede udlånsengagementer, hvorved Banken blev påført tab, der kunne have været undgået.

Hertil kommer, at Ekstern Revisions ”anbefalinger” i revisionsprotokollen til årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1240) om ”*fortsat*” at have fokus på at tilvejebringe præcise risikovurderinger – baseret på et konsolideret grundlag – herunder inddragelse af likviditetsrisiko og ejendomsrisiko ved bedømmelsen af større ejendoms- og pantebrevskreditter ligeledes burde have været rapporteret som væsentlige revisionsmæssige bemærkninger i revisionsprotokollen i 2007 og allerede i 2006. Ekstern Revision afgav som følge heraf tillige fejlagtig ”at-erklæring” i revisionsprotokollen til årsrapporterne for 2006 og 2007 om, at der i Banken var velfungerende Forretningsgange og administrative procedurer uagtet, at Ekstern Revision var fuldt ud bekendt med, at Forretningsgangene og den administrative procedure og kontrol på kreditområdet var mangelfulde. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 18 anførte.

Derved kunne Bestyrelsen og Direktionen fortsætte den uforsvarlige kreditgivning uforandret, og Finanstilsynet havde ingen anledning til at reagere nærmere på tilsynsbesøget i marts 2007.

I forlængelse af ovenstående gør Finansiell Stabilitet tillige gældende, at der er årsagsforbindelse mellem Ekstern Revisions manglende revision og de lidte tab på engagementerne, og at tabene er en påregnelig følge af den mangelfulde revision.

Finansiell Stabilitet gør således gældende, at de ovenfor konstaterede forhold i relation til den uforsvarlige kreditsagsbehandling allerede bestod i 2006. Der henvises i den forbindelse tillige til Intern Revisions løbende rapportering herom i 2006, jf. punkt 18.1.1.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at de iagttagelser, som Ekstern Revision havde gjort sig i både revisionsprotokollatet vedrørende årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1240) og i e-mail af 18. december 2007 fra **Part M**, cc **Part N**, til **Vidne 41** (Ekstraktens Bind 2, side 1715), bl.a. omkring de konstaterede

kendetegn ved Bankens kunder, risikovurderinger, den bestående likviditets- og ejendomsrisiko, var iagttagelser, som Ekstern Revision allerede burde have konstateret i 2006, idet samme forhold allerede var til stede hos de for sagen relevante kunder på dette tidspunkt, og således have medtaget disse som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006. Eneste forskel i relation til 2007 var det forhold, at Jyllands-Posten i oktober 2007 havde bragt en række kritiske artikler omkring ”byttehandler” og ”pantebrevskarruseller”, hvori en række af Bankens kunder også var omtalt.

Finansiel Stabilitet gør samtidig gældende, at såfremt Ekstern Revision havde medtaget disse forhold som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006, ville Finanstilsynet tillige have fået henledt sin opmærksomhed herpå i forbindelse med inspektionen i marts 2007 (på hvilket tidspunkt Bankens årsrapport for 2006 samt Ekstern Revisions årsprotokollat i øvrigt forelå), og ville som følge heraf også have haft en særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen imod de uforsvarlige forhold på Bankens kreditområde. Ekstern Revisions undladelser i denne sammenhæng må således tillige antages at have afholdt Finanstilsynet fra tidligere at skride ind over for Banken, hvorved Banken yderligere blev eksponeret for tab som følge af den uforsvarlige adfærd på kreditområdet.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at hvis Ekstern Revision havde afgivet fyldestgørende revisionsmæssige bemærkninger og ikke afgivet rene ”at-erklæringer” i revisionsprotokollaterne til årsrapporterne, må det lægges til grund, at Bestyrelsen ville have haft en relevant anledning til at være blevet opmærksom på de uforsvarlige forhold på Bankens kreditområde og som følge heraf have sikret, at creditsagsbehandlingen blev tilrettelagt og udøvet på et tilstrækkeligt og forsvarligt grundlag. Dette ville tillige have medført, at Bestyrelsen havde grebet væsentligt tidligere ind over for Banken/Direktionen, hvorved udvidelsen af Bankens nødlidende engagementer var blevet stoppet, og tabene herved undgået. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 18.2.5 anførte.

På det foreliggende grundlag gøres det derfor også gældende, at Ekstern Revision er erstatningsansvarlig for samtlige de tabsgivende bevillinger, som blev ydet efter den 31. december 2006, jf. nærmere herom nedenfor punkt 8-13, idet Ekstern Revision til opfyldelse af sine pligter i henhold til de gældende regler burde have reageret overfor Direktion og Bestyrelsen i forbindelse med sin løbende revision af engagementerne med **V2 A/S** -koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30** -koncernen og **Vidne 42** -koncernen og

senest i forbindelse med statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision af engagementet i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 18 anførte.

Som redegjort for indledningsvist i punkt 3.1. gør Finansiell Stabilitet gældende, at de søgte – udover ovenstående bevillinger i de 5 udlånsengagementer - har handlet ansvarspådragende ved deres handlinger og undladelser i forhold til en række øvrige bevillinger som behandles neden for punkt 3.2.1.6 og 3.2.1.9.

3.2.1.6 V9 A/S

I forbindelse med Fondens salg af aktier i V9 A/S for kr. 51.000.000 påtog Banken sig at finansiere købet og stille en tilbagekøbsgaranti over for køberne af aktierne, hvorefter køberne havde ret til at sælge aktierne til Banken inden for 2 år for den oprindelige købesum med tillæg af renter. Bevillingerne til lån af køb af aktierne, blev meddelt af Part K som presserende bevilling og forelagt Bestyrelsen til efterbevilling, mens tilbagekøbsgarantien alene blev meddelt af Part K uden forelæggelse for Bestyrelsen.

Det gøres gældende, at Bankens finansiering i sig selv men dertil også det givne tilsagn om tilbagekøb af aktierne var kredit- og investeringsmæssigt uforsvarligt, idet der ikke var foretaget nogen egentlig kreditsagsbehandling, ligesom dispositionerne ikke havde karakter af en normal forretningsmæssig disposition, idet bevillingen af lånene alene skete for at varetage Fondens interesser for Bankens risiko.

Den udstedte tilbagekøbsgaranti var endvidere en bevilling i strid med bevillingskompetencen, og tilbagekøbsgarantien var en disposition af både usædvanlig karakter og stor betydning, der skulle have været forelagt Bestyrelsen til beslutning, jf. den dagældende aktieselskabslovs § 54 og Forretningsgangene.

Part K er ansvarlig for de kreditmæssigt uforsvarlige bevillinger og den afgivne tilbagekøbsgaranti, der ikke havde karakter af en normal forretningsmæssig disposition.

Bestyrelsen er ansvarlig for at have meddelt efterbevillingerne på et kreditmæssigt ufor-
svarligt grundlag uden kreditsagsbehandling. Der henvises i det hele til det neden for punkt
14 anførte.

Det gøres gældende at Banken led et tab på kr. 46.782.500, som nærmere beskrevet under
tabsopgørelsen (bilag 1871).

3.2.1.7 Ejendom 7 / V7 ApS

Det gøres gældende, at **Part K**, **Part A** og **Part J** ved Bestyrel-
sens behandling af en bevilling til finansiering af et ejendoms køb i Spanien bevidst har
fortiet deres personlige økonomiske interesser som sælgere af den pågældende ejen-
dom/selskab. Ved salget blev de pågældende ledelsesmedlemmer/deres nærtstående endvi-
dere frigjort fra en personlig kaution over for **Bank 30** vedrørende deres oprindelige
finansiering af ejendommen.

Det gøres gældende, at bevillingen var kreditmæssigt ufor-
svarlig, og at der med den samti-
dige kredit til købers investering i pantebrev var tale om en unormal forretningsmæssig
disposition.

Det gøres gældende, at **Part K**, **Part A** og **Part J** er erstatnings-
ansvarlige for Bankens tab. Da dispositionerne er foretaget af **Part K**,
Part A og **Part J** i strid med habilitetsreglen i aktieselskabslovens § 58 og for
Part K tillige FIL § 76, må det påhvile de pågældende at godtgøre, at bevillingen på
trods af inhabiliteten var kreditmæssig forsvarlig.

Bestyrelsen er ansvarlig for at have meddelt efterbevillingen på et kreditmæssigt ufor-
svarligt grundlag. Der henvises i det hele til det neden for punkt 13 anførte.

Det gøres gældende at Banken led et tab på kr. 1.586.732,82, som nærmere beskrevet un-
der tabsopgørelsen (bilag 1871).

3.2.1.8 Køb af nødlidende pantebrev fra **Part K's** hustrus selskab

Det gøres gældende, at det var i strid med Bankens interesse og habilitetsreglen i FIL § 75,
at Banken købte et pantebrev fra **V9 ApS**, der var ejet af

Part K's hustru. Pantebrevet blev købt til kurs 100, selv om debitor umiddelbart forinden havde anmeldt betalingsstandsning.

Aftale om køb af pantebrevet blev indgået af **Part K** uden forelæggelse for Bestyrelsen, hvorfor det gøres gældende, at **Part K** er erstatningsansvarlig for Bankens tab. Der henvises i det hele til det neden for punkt 15 anførte.

Banken led et tab på samlet kr. 2.083.741 som følge af tilbagekøbet af pantebrevet. Dette er nærmere beskrevet under tabsopgørelsen (bilag 1871).

3.2.1.9 Leje af villa i Marbella

Det gøres gældende, at det var kreditmæssigt uforsvarligt og havde karakter af en unormal forretningsmæssig disposition, at Banken ydede en pantebrevskredit på kr. 10.000.000, og samtidig ydede en garanti for et årligt afkast af pantebrevene på kr. 200.000 og garanti mod tab på pantebrevene i forbindelse med Fondens leje af en villa i Spanien til ledelsen i Fonden, som var sammenfaldende med ledelsen i Banken.

Bevillingen og garantien blev meddelt af **Part K**, hvorfor det gøres gældende, at **Part K** er erstatningsansvarlig for Bankens tab. Der henvises i det hele til det neden for punkt 16 anførte.

Bankens tilbagekøb af pantebrevene medførte et tab på kr. 3.373.098,54 med et tillæg på kr. 600.000 for betalt leje af villaen, hvilken leje på ingen måde var i Bankens interesse.

3.2.1.10 De generelt uforsvarlige forhold på kreditområdet

Som redegjort for ovenfor punkt 3.2.1.1-3.2.1.9 samt nærmere nedenfor punkt 8-16 er de sagsøgte erstatningsansvar begrundet i handlinger og undladelser i forbindelse med en række konkrete dispositioner og bevillinger på Bankens kreditområde, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse var kreditmæssigt uforsvarlige og/eller ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

At dispositionerne konkret har været ansvarspådragende for de sagsøgte, understøttes imidlertid tillige af de mere generelt uforsvarlige forhold på Bankens kreditområde.

Hertil bemærkes, at Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen (nedenfor punkt 4.2.1 og 4.2.3) har fundet, at de mere generelt uforsvarlige forhold i et pengeinstitut, så som overtrædelse af lovgivningen og interne retningslinjer samt utilstrækkelig kreditorganisation mv. ikke nødvendigvis i sig selv medfører et erstatningsansvar, men kan indgå som vejledende momenter i forhold til at fastslå et konkret erstatningsansvar.

Det er i den forbindelse Finansiell Stabilitets opfattelse, at følgende momenter tillige må indgå i den samlede ansvarsvurdering i relation til de konkrete dispositioner:

Bevillingsprocessen
Beslutningsgrundlaget
Tilsidesættelse af forretningsgange

Om baggrunden herfor bemærkes følgende, idet de enkelte momenter vil blive behandlet enkeltvis nedenfor:

BEVILLINGSPROCESSEN

En lånesag startede i Bankens Erhvervsafdeling, som skulle lave en indledende kreditvurdering af kunden og lånet. Ved større sager sendtes sagen – efter Erhvervsafdelingens kreditvurdering videre til Bankens Kreditkontor, som skulle vurdere sagen på ny. Herefter skulle **Part K** og Bestyrelsen foretages deres selvstændige kreditvurdering. Der var således i princippet fire kontrolinstanser, som skulle sikre at udlånet var forsvarligt, og at Bankens risiko for tab blev minimeret.

Sagens bilag og vidneforklaringer dokumenterer imidlertid, at Erhvervsafdelingen og Kreditkontoret i overvejende grad ikke foretog kreditvurderinger på de store erhvervsengagementer, da beslutningen om at der skulle ske en bevilling allerede var truffet af enten **Part K**, **V1** eller **V4**. Resultatet var således givet på forhånd, og begge funktioner var reduceret til et ekspeditionskontor, som alene skulle sørge for, at det formelle papirarbejde kom på plads. Derudover havde man ikke kompetencerne i Banken til at foretage forsvarlige kreditvurderinger på de største kunder.

Part K, som bevilligede langt hovedparten af bevillingerne som presserende, har endvidere forklaret, at han alene så på, om bevillingens låneformål ”var inden for ski-

ven”, hvorfor han ikke foretog en selvstændig eller grundig kreditvurdering eller en kontrol af, at en sådan vurdering var foretaget af andre.

Heller ikke Bestyrelsen foretog den kreditvurdering, som var påkrævet. Bevillingerne blev således ofte slet ikke gennemgået på bestyrelsesmødet, da kunderne allerede var kendte i Banken, idet der ikke var tid til at gennemgå bevillingerne, og idet de allerede var bevilligede som presserende og lånet derfor udbetalt, hvorfor eventuel kritik af bevillingerne var formålsløs.

Dette efterlod Banken uden nogen form for kontrolinstanser til at sikre, at de lån som Banken bevilgede, også var forsvarlige, og at kunden kunne betale pengene tilbage, dvs. essensen i det at drive bankforretning. Det gøres gældende, at dette i sig selv er ansvarspådragende. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor punkt 6.5 anførte.

BESLUTNINGSGRUNDLAGET

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at det ikke kun var Bankens bevillingsproces, som har været uforsvarlig, men også det bevillingsgrundlag, som indgik i bevillingsprocessen. Om selve bevillingsgrundlaget bemærkes følgende:

En beslutning om at yde en bankkunde et lån, beror på en kreditvurdering af låntager, som skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen skal blandt andet indgå formålet med lånet, vurdering af låntagers økonomi, sikkerheder og evne til at drive virksomhed.

Banken havde i årene 2005-2008 en meget stor udlånsvækst. Væksten dækkede bl.a. over for Banken - meget store udlån til erhvervsvirksomheder, navnlig indenfor fast ejendom. Låntagerne var ofte virksomheder med meget kraftig vækst, der indgik i komplicerede koncernstrukturer med mange selskaber, hvilket stillede store krav til kreditvurderingen.

Ved gennemgangen af sagens bilag og forklaringerne fra vidner og parter, kan det konstateres, at Bankens beslutningsgrundlag langt fra har været tilstrækkeligt til at lave en forsvarlig kreditvurdering.

Beslutningsgrundlaget har således været mangelfuld såvel i forhold til, hvad der generelt kan forventes og forlanges for kreditgivning af den foreliggende art og i det foreliggende omfang, som i forhold til Bankens egne forretningsgange. Dette gav sig blandt andet udslag i:

- Mangelfulde beskrivelser af projekter, af kunders forhold, af historiske data og af låntagernes forretningsgrundlag.
- Mangelfuld dokumentation for og beskrivelse af kunders/projekters bonitet, herunder manglende indhentelse af budgetter og regnskabsmateriale.
- Manglende risikovurdering af kunders likviditet, ejendomsrisici, følsomhed m.v.
- Manglende tilstrækkelig sikkerhedsstillelse (blancoelementer op til 100 %).
- Mangelfulde vurderinger og beskrivelser af sikkerheder.
- Manglende indhentelse af uvildige ejendomsmæglervurderinger.
- Manglende løbende opfølgning på sikkerhedsstillelser.
- Manglende oplysninger om kundernes lån hos andre pengeinstitutter m.v.
- Mangelfuld risikovurdering af kunder på et konsolideret grundlag.
- Manglende analyse af kundens reelle egenkapital.

Medarbejderne i Banken undlod i mange tilfælde at foretage selvstændige undersøgelser af grundlaget for bevillingsansøgningerne, og bevillingerne blev generelt meddelt på baggrund af korte og ofte intetsigende beskrivelser uden dokumentation, og bevillingsansøgningerne og de skriftlige bevillinger indeholdt ikke tilstrækkelige eller fyldestgørende vurderinger af låntagerne/kunder eller de finansierede aktiver, og de dermed for Banken forbundne risici.

Det i sagen fremlagte fuldstændige materiale fra lånesagerne samt indholdet af kreditindstillingerne i LEO systemet dokumenterer fraværet af disse centrale oplysninger og analyser.

Dette understøttes tillige af Intern Revisions løbende konstateringer omkring Bankens dokumentationsgrundlag på kreditområdet, herunder Intern Revisions rapport af 9. juni 2008 vedrørende bevillings- og dokumentgennemgang (Ekstrakten, Bind 2, side 1491), hvori det er anført, at der i flere tilfælde ”*manglede dokumenter i mappen*” og/eller ”*bevilling var ikke foretaget*”, hvilket omfattede både ikke tilstedeværende dokumenter og endnu ikke udarbejdede dokumenter.

Det gøres gældende, at en meget betydelig del af de konstaterede tab er forårsaget af manglende kvalitet i behandlingen af Bankens creditsager, og at de sagsøgte var vidende herom og ansvarlige herfor. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 6.6 anførte.

TILSIDESÆTTELSE AF FORRETNINGSGANGENE

Bestyrelsen og Direktionen havde efter FIL § 71, stk. 1, nr. 4, pligt til at udarbejde og løbende ajourføre forretningsgange på alle væsentlige aktivitetsområder. Dette skulle sikre, at driften af Banken og Koncernen tjente til opfyldelse af vedtagne strategier og handlingsplaner, at alle funktioner i Banken og Koncernen opfyldte de lovmæssige og andre krav for Bankens virksomhed, og at Bestyrelsen og Direktionen havde et tilstrækkeligt og løbende overblik over Bankens og Koncernens samlede risici.

Forretningsgangene er samtidig udtryk for, hvilke krav Banken selv stillede til sin kreditvurdering for at sikre, at denne er forsvarlig, og at risikoen for tab for Banken dermed minimeres.

Den valgte strategi, hvorved der blev foretaget en usædvanlig og vidtgående diversificering af Bankens og Koncernens virksomhed, og den samtidig voldsomt ekspanderede udlånsportefølje, gjorde det særligt påkrævet at de nødvendige forretningsgange var udarbejdet og til enhver tid var ført ajour i takt med udviklingen i Bankens og Koncernens virksomhed. Dette undlod Bestyrelsen og Direktionen imidlertid, og Ekstern Revision påtalte ikke fyldestgørende dette væsentlige forhold.

Dele af Forretningsgangene var i vidt omfang af ældre dato, utilstrækkelige og ikke ajourførte. Dertil kommer, at Forretningsgangene kun i begrænset omfang blev efterlevet, herunder særligt ved creditsagsbehandlingen, uden at dette forhold blev påtalt af hverken Bestyrelsen, Direktionen eller Ekstern Revision.

Finansiell Stabilitet gr gældende, at ovenstående må indgå med ikke ubetydelig vægt i vurderingen af, hvorvidt de enkelte bevillinger m.v. i sagen har været ansvarspådragende at bevillige, ligesom det forhold, at der ikke var udarbejdet Forretningsgange tilpasset Bankens pantebrevsområde, må indgå med samme vægt i relation til sagens påstand 28, jf. nærmere herom neden for punkt 1.2.2 og 18-19.

Selvom Højesteret i Capinordic Bank-ansvarssagen har udtalt, at det forhold, at bestyrelsen fraviger egne interne retningslinjer mv. eller accepterer, at bankens direktion fraviger disse, ikke i sig selv kan anses for ansvarspådragende, er det imidlertid Finansiell Stabilitets opfattelse, at det i nærværende sag har været konkret uforsvarligt, at fravige egne retningslinjer, herunder i forhold til presserende bevillinger, bevillingsprocessen samt bevillingsgrundlaget, idet disse fravigelser udgør helt centrale og væsentlige svigt i den kontrolmekanisme, der skulle have været i Banken på kreditområdet.

Herunder navnlig da fravigelsen ikke er sket konkret med derimod i et systematisk omfang, hvor regler ikke er blevet efterlevet i et omfang, der svarer til at man ikke havde haft reglerne.

Når de nødvendige og påkrævede kontrolfunktioner i henholdsvis Erhvervsafdelingen ("first line of defense"), Kreditkontoret ("second line of defense"), Direktionen ("third line of defense") og i sidste ende Bestyrelsen reelt har været ikkeeksisterende, henset til at der ikke blev foretaget en egentlig kreditsagsbehandling og vurdering hos disse instanser, idet beslutningen om at der skulle ske en bevilling allerede var truffet af enten V1, Part K eller V4 og lånet i forlængelse heraf ofte allerede var udbetalt, efterlod det således også Banken uden nogen form for kontrolinstanser til at sikre, at de ln som Banken gav, også var forsvarlige. Dette var i øvrigt særligt udtalt ved den omfattende, uhensigtsmæssige og uretmæssige brug af presserende bevillinger.

Det gøres derfor også gældende, at de omhandlede fravigelser har været konkret uforsvarlige i forhold til de enkelte bevillinger omfattet af nærværende sag, idet fravigelserne og dermed svigtet i kontrolinstanserne på Bankens kreditområde har medført, at Direktionen og Bestyrelsen ikke har kunne foretage deres kreditvurderinger på et fyldestgørende og dermed forsvarligt grundlag. Dette ses i øvrigt at være i overensstemmelse med det af

Højesteret i Capinordic Bank-ansvarssagen anførte, hvorefter et ansvar må forudsætte, at det efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde har været uforsvarligt at fravige egne retningslinjer eller acceptere en sådan fravigelse. Der henvises i øvrigt til punkt 6.5 nedenfor.

3.2.2 Pantebreve og pantebrevsgarantier

Udover ovenstående dispositioner, jf. punkt 3.2.1.1-3.2.1.9 gør Finansiell Stabilitet tillige gældende, at de sagsøgte har handlet ansvarspådragende ved deres handlinger og undladelser i forbindelse med en række konkrete dispositioner på Bankens pantebrevsområde, herunder Bankens udstedelse af en række pantebrevsgarantier og tilbagekøb af pantebreve på vegne Fonden. Om de konkrete dispositioner bemærkes følgende:

3.2.2.1 De fire konkrete garanti aftaler

Finansiell Stabilitet gør overordnet gældende, at Bankens indgåelse af fire garanti aftaler i december 2007 (nedenfor punkt 19.1.1) og februar 2008 (nedenfor punkt 19.1.2) konkret var kreditmæssig uforsvarlige og resultatet af en uforsvarlig kreditsagsbehandling. Der var ydermere tale om garantier på unormale forretningsmæssige vilkår.

I forhold til **Part K** gøres det gældende, at det var kreditmæssigt uforsvarligt at bevilge de fire pantebrevsgarantier på det foreliggende grundlag, idet Bankens forpligtelse til at tilbagekøbe pantebreve under de omhandlede pantebrevsgarantier ikke i aftalerne var beløbsmæssigt begrænset. Banken var således eksponeret for et langt større tilbagekøb – og tab forbundet hermed – end garantiernes maksimum.

I den forbindelse gøres det endvidere gældende, at der ikke var foretaget en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet, og at der ikke var - og heller ikke blev - truffet foranstaltninger til at sikre, at Banken ikke tilbagekøbte pantebreve udover garantiernes maksimum, uagtet at Banken i den omhandlede periode udstedte pantebrevsgarantier af betydelig størrelse og uagtet Intern Revisions løbende og kritiske bemærkninger omkring mangler på Bankens pantebrevsområde, herunder manglende forretningsgange samt manglende kontroller til afdækning af, hvornår forpligtelsen ifølge en garanti var opfyldt.

Banken modtog i øvrigt heller ikke vederlag for at påtage sig de betydelige garantiforpligtelser, ligesom det kan konstateres, at Banken v/ **Part K** hverken krævede en

regaranti af **V1 A/S**, Fonden eller **Bank 11** i forbindelse med Bankens udstedelse af garantierne.

Udstedelse af sådanne garantier, hvor Banken reelt havde den fulde risiko for debtors betalingsevne og i et vist omfang garantimodtagers betalingsevne – uden at banken modtog nogen form for betaling - udsatte Banken for en urimelig risiko, der stod i misforhold til den forretningsmæssige begrundelse for transaktionen. Det gøres derfor også gældende, at der var tale om afgivelse af garantier, der ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

Hertil kommer, at uagtet det forhold, at det alene var Banken, som havde udstedt de fire garantier, og at der ikke forelå regaranti fra hverken Fonden eller **V1 A/S**, valgte Banken, at lade de tilbagekøbte pantebreve gå tilbage til den oprindelige sælger, dvs. også Fonden eller **V1 A/S** via Fonden og **V1 A/S** konti i Banken. Det forhold, at Banken lod **V1 A/S** og Fonden tilbagekøbe de enkelte pantebreve via en usikret kredit i Banken, og at begge enheder efterfølgende dels blev opløst ved en teknisk solvent likvidation dels gik konkurs og derfor heller ikke kunne indfri de udnyttede kassekreditter medførte således også, at tabet endeligt lå i Banken.

Det gøres endvidere gældende, at **Part K** handlede i strid med sin bevillingskompetence ved indgåelse af de konkrete garantiaftaler, idet disse ikke som foreskrevet i Bankens Forretningsgange og kreditpolitik blev forelagt for Bestyrelsen til godkendelse.

Henset til, at **Part K** selv har underskrevet garantiaftalerne og tillige har været bevidst om, at de skulle forelægges for og godkendes af bestyrelsen, har **Part K** tillige som administrerende direktør for Banken haft et selvstændigt – og i sidste ende det overordnede - ansvar for at sikre, at garantiaftalerne blev forelagt for og godkendt af bestyrelsen. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.1.5.1, og 19.3 anførte.

I forhold til Bestyrelsen gøres det særligt gældende, at Bestyrelsen har forsømt at sørge for en forsvarlig organisation på pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 om at styrke Forretningsgangene på pantebrevsområdet, herunder i forhold til Bankens pantebrevsgarantier (Ekstrakten, Tillæg D, side 962, pkt. 1 A).

Intern Revision gjorde således allerede i rapport af 5. juni 2006 (medtaget i Intern Revisions protokollat for 2. kvartal 2006 – Ekstrakten, Bind 2, side 689) opmærksom på, at forretningsgangene vedrørende pantebreve var forældede, hvorfor Intern Revision anbefalede en fornyelse af disse, idet håndtering af pantebreve på næsten alle områder var væsentlig forskelligt fra det der var beskrevet i forretningsgangen, f.eks. var samarbejdsaftalerne med **V13 A/S** ikke indarbejdet.

På baggrund af bevisførelsen kan det konstateres at **V13 A/S** var hovedleverandør af pantebreve til både Banken, Bankens kunder og **V1 A/S**. Om sagsbehandlingen i **V13 A/S** samt kvaliteten af det underliggende materiale vedrørende de enkelte pantebreve, som lå i **V13 A/S**, henvises til det nedenfor punkt 19.2.4.2.2 anførte. Hertil bemærkes endvidere, at en stor del af Bankens pantebreve tillige blev bestyret af **V13 A/S**, til hvilke systemer Banken imidlertid ikke havde søgeadgang. Det var derfor heller ikke teknisk muligt for Bankens ansatte at foretage en nærmere søgning på de enkelte pantebreve med henblik på at sikre den fornødne og tilstrækkelige debitor- og ejendomsspredning eller i øvrigt at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag.

Det gøres endvidere gældende, at Bestyrelsen har været eller burde have været bevidst om, at Banken havde udstedte de omhandlede garantier, og at de tillige har eller burde have været bekendt med, at garantierne ikke var bevilliget efter bevillingsreglerne. På trods heraf har Bestyrelsen undladt at reagere, ligesom Bestyrelsen i øvrigt har undladt at spørge nærmere ind til de udstedte garantier.

Dermed har Bestyrelsen et medansvar for bevillingen af garantierne og det deraf følgende tab.

Det fremgik således udtrykkeligt af ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.” pr. 31. marts 2008 og af ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.” pr. 30. juni 2008 (Ekstrakten, Tillæg H, side 539 og side 544) - som begge blev forelagt for og gennemgået af bestyrelsen - at der ud for hver af de tre omhandlede garantier var anført ”NY” under kolonnen engagementsudvikling.

Det fremgik derfor også tydeligt for Bestyrelsen, at der var tale om nye garantier.

Part K har i den forbindelse tillige forklaret, at oversigten over garantier blev gennemgået side for side, og at Bestyrelsen havde mulighed for at kommentere og spørge ind. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.1.5.2, og 19.3 anførte.

I forhold til direktør **Part L** gøres det særligt gældende, at han som registreret direktør for Banken har forsømt at sørge for en forsvarlig organisation på pantebrevsområdet, herunder at følge op på tidligere beslutninger om at styrke forretningsgangene på området. Der henvises i den forbindelse i det hele til det ovenfor under Bestyrelsen anførte samt til det nedenfor under punkt 19.1.5.3, og 19.3 anførte.

I forhold til Ekstern Revision gøres det overordnet gældende, at Ekstern Revision har forsømt at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for kreditsagsbehandling ved udstedelse af garantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve. Det gøres i den forbindelse gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet, herunder håndteringen af afgivne pantebrevsgarantier i perioden 2005 til 2008, samt at Bankens forretningsgange på pantebrevsområdet var forældede, og i øvrigt ikke blev ændret på noget tidspunkt i perioden 2006-2008, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Denne opsummering var udover at være væsentlig for Finanstilsynets tilsynsvirksomhed, også væsentlig for Bestyrelsen og Direktionens forståelse af Ekstern Revisions vurdering af eventuelle mangler i Bankens organisation og opfyldelse af krav til driften af Banken og Koncernen.

Det gøres yderligere gældende, at såfremt Ekstern Revision havde levet op til sine forpligtelser, ville dette have medført, at der på pantebrevsområdet var blevet implementeret fyldestgørende forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder i forhold til de af Banken udstedte pantebrevsgarantier, hvorved tabet på de ultimo 2007 og primo 2008 be-

vilgede og senere tabsgivende pantebrevsgarantier kunne have været undgået. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.1.5.4, og 19.3 anførte.

Det samlede tab vedrørende de af Banken udstedte fire pantebrevsgarantier udgør kr. 69.046.534,38, og er indeholdt i sagens påstand 28.

3.2.2.2 Fondens køb af en række pantebreve i december 2007 og 1. halvår 2008

Det gøres overordnet gældende, at det ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, at Banken på vegne Fonden den 21. december 2007 erhvervede en pantebrevsportefølje bestående af 186 pantebreve fra **V13 A/S** med en nominal restgæld på kr. 195.643.095,44, for en købesum på kr. 196.509.281,32, (neden for punkt 19.2.1), og at Banken på vegne Fonden i perioden februar - juli 2008 købte en række konkrete pantebreve (neden for punkt 19.2.2).

I forhold til Fondens køb af en pantebrevsportefølje den 21. december 2007 gøres det videre gældende, at købet er sket på et fuldt garanteret grundlag fra henholdsvis Banken og **Bank 10's** side, hvilket både **Part L** og **Part K** har forklaret i Granskningsberetning af 16. oktober 2009 udarbejdet af advokat **Person 195** og tillige vedstået sig under deres forklaringer i nærværende sag.

I forhold til **Part K** gøres det gældende, at Fondens køb af pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** den 21. december 2007 og Fondens (ved Bankens mellemkomst) efterfølgende køb af konkrete pantebreve var initieret af og blev gennemført på et uforsvarligt grundlag i et forsøg på at løse eller udskyde de betydelige problemer, som koncernen havde i relation til koncernens, herunder Bankens direkte og indirekte eksponering i pantebreve. Et forhold, som **Part K** var ansvarlig for og aktivt deltog i ”løsningen af”.

I aftalen af 21. december 2007 mellem Fonden og **V13 A/S** var det udtrykkeligt anført at de pantebreve, som var omfattet af aftalen, var pantebreve, som vurderedes vanskelige at omsætte i markedet på daværende tidspunkt samt pantebreve (ca. kr. 105.000.000) som kom fra et ”Observationsdepot”, der havde fungeret som opsamlingsdepot for pantebreve, der havde været svært omsættelige i **V13 A/S** i perioden 2005 til 2007. På trods af det forhold, at samtlige de involverede parter var klar over,

at der var tale om svært omsættelige pantebreve med visse svaghedstegn, og som tillige udgjorde en forhøjet risiko for Fonden og dermed via garantiene Banken, blev de omhandlede pantebreve afregnet til kr. 196.509.281,32, dvs. til over kurs 100.

Da Banken v/ **Part K** imidlertid samtidig – mundtligt – sammen med **Bank 10** påtog sig at garantere for den fulde pantebrevsportefølje over for Fonden, overtog Banken dermed ikke blot eksponeringen men også den fulde risiko for at lide et betydeligt tab på de svært omsættelige pantebreve fra **V13 A/S** – op til kr. 100 mio.

Uanset et eventuelt ønske om at støtte det delvistejede **V13 A/S**, var dette en usædvanlig disposition, idet Bankens risiko derved blev væsentligt forøget. Banken påtog sig ved dispositionen risikoen for en forpligtelse, der hidtil havde påhvilet **V13 A/S**. Denne forpligtelse har senere påført Banken et tab. Det usædvanlige fremgår yderligere af at garantien ikke blev bogført i Banken.

Part K har i samme forbindelse forsømt at sikre, at **Bank 10** – skriftligt – vedstod sig at bære sin andel af garantiforpligtelsen, ligesom **Part K** har forsømt at sikre, at Banken modtog betaling af garantiprovision for at påtage sig den betydelige garantiforpligtelse. Hertil kommer, at garantiforpligtelsen hverken fremgår af Bankens årsregnskab for 2007 eller Bankens bogføring.

Disse forhold understøtter selvstændigt, at der også her var tale om usædvanlige forretningsmæssige transaktioner, der ikke blev foretaget i Bankens interesse.

Det gøres videre gældende, at Banken hverken har - og i øvrigt heller ikke har kunnet - foretage en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet forud for, at Banken påtog sig garantiforpligtelsen, idet grundlaget herfor ikke har været tilstrækkeligt, ligesom også det korte tidsforløb omkring dispositionernes foretagelse tilsiger, at dette ikke har været muligt. Se nærmere herom neden for punkt 19.2.4.2.2.

Der er i øvrigt heller ikke under parts- og vidneforklaringerne i nærværende sag nærmere redegjort for, hvad der skulle være Fondens og dermed via garantiene Bankens interesse i at købe en betydelig portefølje af svært omsættelige pantebreve, hvoraf en stor del af disse

var pantebreve, hvis debitorer havde været omtalt i en række kritiske artikler i Jyllands-Posten om ”byttehandler” og ”pantebrevskarusseller”, og på et tidspunkt, hvor pantebrevsmarkedet derfor var ”frosset til”, jf. således også forklaringerne fra tidligere bestyrelsesmedlem i [redacted] V1 A/S [redacted], Vidne 37 [redacted], tidligere bestyrelsesformand i [redacted] V13 A/S [redacted], Vidne 36 [redacted] og tidligere direktør i [redacted] V13 A/S [redacted], Vidne 24 [redacted].

For så vidt angår Fondens (ved Bankens mellemkomst) efterfølgende køb af konkrete pantebreve i perioden februar til juli 2008 kan det konstateres, at disse blev købt til en afregningskurs lige omkring eller over kurs 100 uagtet det forhold, at en række af de omhandlede pantebreve kort tid efter Fondens overtagelse blev nødlidende.

Endvidere kan det konstateres, at Fonden ifølge de foreliggende oplysninger ikke har haft nogen retlig forpligtelse til at købe eller tilbagekøbe de omhandlede pantebreve, idet der bl.a. ikke forelå nogen regaranti fra Fonden. Derimod ses de konkrete køb at være foretaget i strid med den investeringspolitik, Fondens ledelse havde vedtaget i budgettet for 2008, hvilken investeringspolitik ledelsen i Banken var bekendt med.

Hertil bemærkes, at det af udskrift for Fondens konti i Banken fremgår, at pantebrevene blev tilbagekøbt via disse, jf. Ekstrakten, Tillæg B, side 4387 ff. samt nærmere herom nedenfor under punkt 19.2.2. I den forbindelse bemærkes endvidere, at der pr. 31. december 2008 var et træk på Fondens konto på kr. – 60.916.533,08 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4442). Af oversigt over de største nedskrivninger på udlån og kreditter i [redacted] Gl. B1 [redacted] Ny B1 [redacted] fra 30.09.08 til 30.09.10. (Ekstrakten, Bind 4, side 817) fremgår videre, at Fondens samlede engagement i Banken var på kr. - 249.250.000, hvoraf der pr. 31. december 2008 var nedskrivninger for kr. 131 mio.

Idet Fondens (ved Bankens mellemkomst) tilbagekøb af pantebreve er sket via en usikret kredit i Banken, og idet Fonden blev taget under konkursbehandling den 13. november 2009, medførte dette også, at tabet endeligt lå i Banken. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.2.4.1, 19.2.4.2 og 19.3 anførte.

I forhold til **Part L** gøres de samme anbringender gældende som anført ovenfor. Det bemærkes i den forbindelse, at **Part L** tillige var bestyrelsesmedlem i **V13 A/S** på tidspunktet for **V13 A/S'** salg af pantebrevsporteføljen til Fonden i december 2007 og samtidig indgik i Bankens direktion. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.2.4.1, 19.2.4.3 og 19.3 anførte.

Det gøres gældende, at Bestyrelsen har handlet ansvarspådragende ved ikke at have sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 om at styrke forretningsgangene på pantebrevsområdet, herunder i forhold til Bankens pantebrevsgarantier (Ekstrakten, Tillæg D, side 962, pkt. 1 A). Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 20.3 anførte.

Intern Revision gjorde således allerede i rapport af 5. juni 2006 (medtaget i Intern Revisions protokollat for 2. kvartal 2006) opmærksom på, at forretningsgangene vedrørende pantebreve var forældede, hvorfor Intern Revision anbefalede en fornyelse af disse, idet håndtering af pantebreve på næsten alle områder var væsentlig forskelligt fra det der var beskrevet i forretningsgangen, f.eks. var samarbejdsaftalerne med **V13 A/S** ikke indarbejdet.

På baggrund af bevisførelsen kan det konstateres, at **V13 A/S** var hovedleverandør af pantebreve til både Banken, Bankens kunder og **V1 A/S**. Om sagsbehandlingen i **V13 A/S** samt kvaliteten af det underliggende materiale vedrørende de enkelte pantebreve, som lå i **V13 A/S** henvises til det nedenfor punkt 19.2.4.2.2 anførte. Hertil bemærkes endvidere, at en stor del af Bankens pantebreve tillige blev bestyret af **V13 A/S**, til hvilke systemer Banken imidlertid ikke havde søgeadgang. Det var derfor heller ikke teknisk muligt for Bankens ansatte at foretage en nærmere søgning på de enkelte pantebreve med henblik på at sikre den fornødne og tilstrækkelige debitor- og ejendomsspredning eller i øvrigt at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag. Der henvises i øvrigt i det hele til det nedenfor punkt 19.2.4.1, 19.2.4.4 og 19.3 anførte.

I forhold til Ekstern Revision gøres det overordnet gældende, at Ekstern Revision har handlet ansvarspådragende, idet Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rap-

portere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for kreditsagsbehandling ved udstedelse af pantebrevsgarantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve.

Det gøres i den forbindelse videre gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet, herunder håndteringen af afgivne pantebrevsgarantier i perioden 2005 til 2008 samt det forhold, at det i 2006 kunne konstateres, at Bankens Forretningsgange fra 2005 var forældede, og i øvrigt ikke blev ændret på noget tidspunkt i perioden 2006-2008, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Intern Revisions kritiske kommentarer i rapporteringen, som blev fremsendt kvartalsvis til Ekstern Revision, men ikke tilgik Bestyrelsen, burde desuden have medført supplerende undersøgelser fra Ekstern Revisions side. Ligeledes burde omfanget af Intern Revisions bemærkninger, uanset formuleringen af disse, have medført særlige overvejelser samt selvstændige revisionshandlinger fra Ekstern Revisions side til afdækning af manglernes væsentlighed og omfang. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19 anførte.

Det gøres yderligere gældende, at såfremt Ekstern Revision havde levet op til sine forpligtelser, ville dette have medført, at der på pantebrevsområdet var blevet implementeret fyldestgørende Forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder i forhold til de af Banken udstedte pantebrevsgarantier, hvorved tabet på de ultimo 2007 og primo 2008 bevilgede og senere tabsgivende pantebrevsgarantier kunne have været undgået. Der henvises i det hele til det nedenfor punkt 19.2.4.5 og 19.3 anførte.

Det samlede tab vedrørende de af Banken på vegne Fonden erhvervede pantebreve udgør i alt kr. 103.452.879, og er indeholdt i sagens påstand 28.

3.3 De generelt uforsvarlige forhold

Som redegjort for ovenfor i punkt 3.2.1 og 3.2.2 er de sagsøgte erstatningsansvar begrundet i handlinger og undladelser i forbindelse med en række konkrete dispositioner og bevil-

linger på Bankens kredit- og pantebrevsområde, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse var kreditmæssige uforsvarlige og/eller ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

At dispositionerne konkret har været ansvarspådragende for de sagsøgte, understøttes imidlertid tillige af de mere generelt uforsvarlige forhold i Banken. Det er således Finansiell Stabilitets opfattelse, at følgende yderligere momenter må indgå i den samlede ansvarsvurdering i relation til de konkrete dispositioner:

Hovedtræk i Bankens kommercielle, organisatoriske og økonomiske udvikling
Finanstilsynets advarsler, påbud, risikoplysninger mv.
Likviditet

Om baggrunden herfor bemærkes følgende, idet de enkelte momenter vil blive behandlet enkeltvis nedenfor:

3.3.1 Hovedtræk i Bankens kommercielle, organisatoriske og økonomiske udvikling

3.3.1.1 Bankens kommercielle og økonomiske udvikling

I 2005 traf Bestyrelsen beslutning om en ny vækststrategi for Banken, hvorefter Bestyrelsen dels godkendte en låneramme på kr. 250 mio. til udlån på erhvervsområdet, dels godkendte en indstilling om investering for kr. 300 mio. i pantebreve i erhvervsejendomme.

Strategien medførte, at Banken tiltrak mange nye, store erhvervskunder, der primært beskæftigede sig med handel med og udvikling af fast ejendom og handel med pantebreve, og som drev virksomhed langt uden for lokalområdet.

Strategien medførte desuden, at Banken navnlig i perioden fra januar 2005 til december 2007 fik en voldsom kraftig vækst i udlånet med ca. kr. 4.873 mio. eller 386 %. En stigning i udlånsporteføljen, som var væsentlig større end i sammenlignelige banker i samme periode, og som i øvrigt ikke ses at have været genstand for løbende drøftelser/overvejelser i Bestyrelsen, som oprindeligt i 2005 alene havde godkendt en samlet låneramme på henholdsvis kr. 250 mio. og kr. 300 mio. Bestyrelsen og Direktionen ses således ikke at have forholdt sig til denne efterfølgende og væsentlige overskridelse af den oprindelige plan for Bankens udlånsvækst eller hvorledes denne i øvrigt skulle kontrolleres.

Da Bankens indlån i samme periode alene voksede fra kr. 1.837 mio. i 2005 til kr. 3.613 mio. i 2007 (svarende til en vækst på ca. 196 %), udviklede Banken i perioden et betydeligt indlånsunderskud.

Som det vil blive nærmere beskrevet og dokumenteret nedenfor navnlig under punkt 6.4, modtog Bestyrelsen og Direktionen i perioden 2003 til 2008 gentagne henvendelser fra Finanstilsynet om risikoen ved en så stærk/kraftig udlånsvækst, som Banken gennemførte, navnlig i relation til ejendoms- og pantebrevsområdet og advarsler om risikoen ved et betydeligt indlånsunderskud. Derudover modtog Direktionen gentagne opråb fra Bankens likviditetschef om overhængende mangel på likviditet, jf. nærmere herom nedenfor punkt 6.2.

Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne fortsatte imidlertid udlånsaktiviteten med næsten uformindsket styrke helt frem til Bankens likviditetsmæssige sammenbrud i efteråret 2008.

Banken valgte således at have en lav kapitaloverdækning og en særdeles høj risikoprofil. Banken var som følge af den vedtagne vækststrategi og den valgte risikoprofil betydeligt eksponeret inden for ejendoms- og pantebrevsområdet, hvilket gjorde Banken yderst sårbar overfor påvirkninger på ejendomsmarkedet, og hvilket tillige stillede store krav til Bankens bevillingsproces og ikke mindst kreditvurderinger.

Den høje risikoprofil stillede således ganske særlige krav til en god og forsvarlig organisering af hele Banken og Koncernen, såvel vedrørende udlån og pantebreve som vedrørende opfølgning samt økonomisk styring. Det gøres gældende, at disse væsentlige forudsætninger ikke var opfyldt i Banken. Der henvises i øvrigt til det nedenfor punkt 6.1.1 anførte.

3.3.1.2 Bankens organisatoriske udvikling 2005-2008

Det gøres overordnet gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har undladt at sørge for en forsvarlig organisering af Bankens kreditområde (Erhvervsafdeling og Kreditkontor), herunder at de nødvendige og tilstrækkelige ressourcer og kompetencer var til stede til at håndtere den betydelig vækst og kompleksitet, der kom i Bankens udlån i perioden 2005-2008 samt at sikre, at de administrative procedurer og kontrolfunktioner reelt var til stede og skabte et forsvarligt grundlag for kreditsagsbehandlingen.

I forhold til Ekstern Revision gøres det navnlig gældende, at Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange og administrative procedurer på kreditområdet i perioden 2005 til 2008, herunder at der skete tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene, at der skete udbetaling af lånebeløb forud for bevilling (og kreditvurdering), at der forelå en mangelfuld bevillingsproces og et mangelfuldt bevillingsgrundlag samt en manglende funktionsadskillelse – forhold der alle har til formål at skabe et betryggende grundlag for kreditsagsbehandlingen - hvorfor dette burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Om end Bestyrelsen allerede vidste dette muliggjorde Eksterne Revisions manglende rapportering heraf, at Bestyrelsen kunne undlade at foretage korrigerende foranstaltninger, ligesom at den manglende rapportering var med til at ”skjule” disse forhold for Finanstilsynet, der således ikke havde nogen særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen herimod.

Som følge heraf kunne Bankens derfor fortsætte en uhensigtsmæssig og ikke mindst uforvarlig praksis på kreditområdet helt frem til Bankens sammenbrud. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor punkt 6.1.2, 18 og 19 anførte.

I forhold til Bankens pantebrevsområde gøres det overordnet gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har undladt at sørge for en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 om at styrke Forretningsgangene på pantebrevsområdet (Ekstrakten, Tillæg D, side 962, pkt. 1 A), herunder i forhold til ressourcer og kompetencer, et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag, procedure for og kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af pantebreve i henhold til afgivne pantebrevsgarantier.

Det kan i den forbindelse – på baggrund af de afgivne forklaringer i sagen - konstateres, at oprettelsen af en back-office funktion i 2007 heller ikke indebar den fra flere sider påtalte

og påkrævede styrkelse af pantebrevsområdet, da det må lægges til grund at back-office funktionen i al væsentlighed ikke beskæftigede sig med pantebreve.

Videre kan det konstateres, at Bankens Forretningsgange på pantebrevsområdet – uagtet Intern Revisions løbende rapportering og anbefaling herom - ikke blev opdateret i perioden 2005-2008, og at der derfor heller ikke blev udarbejdet forretningsgange for bl.a. Bankens investering i erhvervspantebreve, udstedelse af garantier for erhvervspantebreve eller i øvrigt udarbejdet Forretningsgange for håndtering af pantebrevsgarantier, herunder kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt tilbagekøb af pantebreve i henhold til disse - dette i øvrigt uagtet, at Banken i samme periode udstedte en række betydelige pantebrevsgarantier.

I forhold til Ekstern Revision gøres det navnlig gældende, at Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for creditsagsbehandling ved udstedelse af garantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve, uagtet Intern Revisions løbende og gentagende kritik af Bankens pantebrevsområde i perioden 2006 til 2008, og uagtet at Banken i den omhandlede periode udstedte betydelige pantebrevsgarantier.

Det gøres endvidere gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet i perioden 2005 til 2008, herunder tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene samt manglende udarbejdelse af Forretningsgange, der har til formål at skabe et betryggende grundlag for creditsagsbehandlingen, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at ovenstående må indgå med ikke ubetydelig vægt i vurderingen af hvorvidt de enkelte bevillinger mv. samt de af Banken udstedte pantebrevsgarantier i sagen, har været ansvarspådragende at bevillige. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor punkt 6.1.2, 18 og 19 anførte.

3.3.2 *Finanstilsynets advarsler, påbud, risikoplysninger mv.*

Det kan konstateres, at Finanstilsynet har sendt Banken en lang række påbud, advarsler og risikoplysninger i perioden fra 2003 til 2008 både i forbindelse med konkrete inspektioner i 2003 og 2007 og som led i generelle observationer på området.

Henset til Finanstilsynets gentagende advarsler og bekymringer omkring en række centrale forhold i Banken i perioden 2003-2008, var det nærliggende at tro, at Direktionen, Bestyrelsen og Ekstern Revision ville stoppe op og genoverveje, om de store udlån til ejendomspekulanter m.v. nu også var forsvarlige henset til Bankens likviditet og solvens.

Det skete imidlertid ikke, og Banken fortsatte blot den uforsvarlige udlånspraksis i perioden 2005-2008, herunder med meget betydelige udlån inden for ejendomssektoren, uden hensyntagen til de løbende og gentagende advarsler og risikoplysninger fra Finanstilsynet, og selvom der fra Intern Revisions side gentagende gange var peget på utilstrækkeligheder i Bankens planlægnings- og kontrolprocedurer, jf. nærmere om nedenfor punkt 18 og 19.

Tilsvarende undlod Bestyrelsen at tage aktive skridt til at forbedre grundlaget for kreditgivningen.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at de af Finanstilsynet afgivne påbud, advarsler og risikoplysninger i perioden 2003-2008 må indgå med ikke ubetydelig vægt i vurderingen af hvorvidt de enkelte dispositioner på Bankens kredit- og pantebrevsområde har været ansvarspådragende at bevillige og udstede. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor punkt 6.4 anførte.

3.3.3 *Likviditet*

FIL § 152, stk. 1, fastslår, at en bank til enhver tid skal have en forsvarlig likviditet, og fastsætter desuden visse mindstekrav til likviditetens størrelse i forhold til en banks gælds- og garantiforpligtelser. Bestemmelsen suppleres blandt andet af den dagældende aktieselskabslovs § 54, jf. § 56 om ledelsens stillingtagen til selskabets likviditet.

Det gøres gældende, at Bestyrelsen og Direktionen i relation til likviditetsforholdene drev Banken og Koncernen med en usædvanlig og uansvarlig høj risikoprofil, idet Bestyrelsen og Direktionen øjensynligt ikke tillagde en forsvarlig likviditetspolitik nogen væsentlig

betydning i forhold til strategien om, at ekspandere Bankens og Koncernens aktiviteter, herunder ved udlån.

Både Bestyrelsen og Direktionen undlod at sikre, at de nødvendige forretningsgange til styring af Bankens likviditet var tilvejebragt og ajourført på trods af påbud herom fra Finanstilsynet. Direktionen undlod at give Bestyrelsen en fyldestgørende, løbende rapportering om Bankens finansielle udvikling og alvoren af vanskelighederne med at skaffe likviditet i takt med Bankens behov, og Bestyrelsen undlod at følge op herpå.

Banken havde et stadigt, voksende og betydeligt indlånsunderskud fra 2005 og frem kulminerende i 2008 med ca. kr. 4 mia. Dette medførte, at Banken blev afhængig af eksterne finansieringskilder til at finansiere driften og nye udlån. Ligeledes var Bankens andel af store engagementer i samme periode stærkt stigende.

Dette medførte en forøget likviditetsrisiko ved eventuelle ændringer i mulighederne for denne finansiering på lånemarkedet, og/eller en negativ udvikling i Bankens egne driftsmæssige forhold. Konsekvenserne af denne risiko viste sig løbende og i stigende omfang i 2006, 2007 og 2008 og manifesterede sig ultimativt i september 2008, hvor Banken definitivt løb tør for likviditet/mulighed for refinansiering og måtte søge hjælp hos Danmarks Nationalbank og Finansiell Stabilitet.

Bankens likviditetsmæssige situation var dog længe inden af en sådan karakter, der gjorde det påkrævet at begrænse bankens likviditetsforbrugende aktiviteter m.v., herunder udlån, hvilket Banken undlod. Allerede i 2006 var der således problemer med at få den lange finansiering, som man havde besluttet. I 2007 blev Banken advaret om, hvad der kunne ske, da den engelske bank Northern Rock, som på flere punkter havde en tilsvarende forretningsmodel som Bankens, blev tvunget til at søge hjælp til funding hos den engelske nationalbank. Og i februar 2008 skulle man refinansiere kr. 1,8 mia. med 14 dages varsel, hvilket i et presset likviditetsmarked medførte store udfordringer. Målsætning om 1/3 kort, 1/3 mellemlang og 1/3 lang finansiering nåede man aldrig, men på trods af dette, og de mange advarsler og indikationer på, at Bankens kunne komme i likviditetsvanskeligheder, fortsatte man ufortrødent væksten.

Det gøres gældende, at Banken ikke udviste den forsigtighed med nye udlån, som ledelsen selv havde besluttet, og som den likviditetsmæssige situation krævede, at Direktionen forholdt helt afgørende information for Intern Revision og Bestyrelsen, at Bestyrelsen og Direktionen ignorerede adskillige risikoplysninger og påbud fra Finanstilsynet i relation til Bankens likviditetsmæssige forhold, og at Bestyrelsen og Direktionen undlod at reagere forsvarligt og i fornødent omfang på de stadig tilbagevendende, meget alvorlige faresignaler og aktuelle likviditetsproblemer. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor punkt 6.2 anførte.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at ovenstående må indgå med ikke ubetydelig vægt i vurderingen af hvorvidt de enkelte bevillinger m.v. i sagen, har været ansvarspådragende at bevillige.

3.4 Årsagssammenhæng og adækvans

Finansiel Stabilitet gør gældende, at der er årsagssammenhæng mellem de sagsøgtes uforvarlige og ansvarspådragende handlinger og undladelser i forbindelse med de 5 udlånsengagementer, udstedelsen af konkrete pantebrevsgarantier samt Bankens (på vegne Fonden) køb af en række pantebreve i 2007-2008, og de øvrige uforvarlige bevillinger og Bankens samlede tab på disse dispositioner, samt at tabene er en adækvat følge af de konkret uforvarlige og ansvarspådragende forhold.

Det gøres således gældende, at hvis de omhandlede udlån, pantebrevsgarantier og Fondens tilbagekøb af pantebreve via en usikret kredit i Banken ikke havde været ydet/var sket, ville Banken ikke have lidt det tab, som kræves erstattet. Der er derfor årsagsforbindelse mellem de sagsøgtes ansvarspådragende adfærd og Bankens tab, og dette var påregneligt for de sagsøgte.

3.5 Tabet

De tab som er nævnt ovenfor, er efter Finansiell Stabilitets opfattelse en kausal og adækvat følge af de handlinger og undladelser, der bebrejdes de sagsøgte under nærværende sag. Principperne for tabet er der redegjort nærmere for neden for punkt 19.1.6, 19.2.5, i støttebilag 47.2 – Oversigt over tilbagekøbte pantebreve under de fire garantier omfattet af påstand 28 (Ekstrakten, Tillæg L, side 149) samt i bilag 1871 til nærværende processkrift.

4 RETSPRAKSIS

4.1 Indledning

Henset til at der på nuværende tidspunkt er afsagt en række domme på området for bestyrelses- og ledelsesansvar i relation til bankkonkurser, herunder i forhold til Roskilde Bank, EIK Bank og senest Højesterets dom af 15. januar 2019 vedrørende Capinordic Bank, finder Finansiell Stabilitet det relevant i det følgende nærmere at få fastlagt rækkevidden af disse i forhold til nærværende sag.

Henset til at Højesteret i Capinordic Bank-ansvarssagen har forholdt sig til en række af de forhold og anbringender, som også er blevet gjort gældende i Roskilde Bank-ansvarssagen og EIK Bank-ansvarssagen, skal Finansiell Stabilitet derfor i forhold til de to sidstnævnte alene behandle de forhold, som ikke umiddelbart er omfattet af Højesterets dom i Capinordic Bank-ansvarssagen, men som efter Finansiell Stabilitets opfattelse tillige må anses for at have betydning for landsrettens vurdering af nærværende sag.

4.2 Højesteretsdom af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen

For Højesteret var Capinordic Bank-ansvarssagen af procesøkonomiske hensyn begrænset til alene at omfatte 11 tabsgivende udlånsengagementer, herunder de ni udlånsengagementer i forhold til hvilke appellanterne helt eller delvist blev idømt erstatningsansvar ved den indankede dom. Højesteret har således heller ikke forholdt sig til dispositioner på pantebrevsområdet, som omfattet af nærværende sags påstand 28 eller til et muligt revisoransvar.

Højesteret har ved dom af 15. januar 2019 i realiteten stadfæstet Østre Landsrets dom af 9. oktober 2015 vedrørende de 11 konkrete tabsgivende udlånsengagementer. På baggrund af Højesterets præmisser skal følgende forhold fremhæves af betydning for vurderingen af nærværende sag:

4.2.1 Ansvarsvurderingen

Højesteret har indledningsvis på dommen, side 104, konstateret, at bestyrelsesmedlemmer i en virksomhed omfattet af Lov om finansiell virksomhed ikke er underlagt en skærpet ansvarsnorm, men derimod alene den almindelige culpanorm.

Af højesteretsdommen, side 105, fremgår videre, at Højesteret har tiltrådt landsrettens vurdering af, at der som udgangspunkt bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forret-

ningsmæssige skøn, men at samme forsigtighed ikke skal udvises, hvis det må antages, at en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn. I sådan en situation må der - ifølge Højesteret - stilles skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat.

I modsætning til landsretten har Højesteret imidlertid ikke i den forbindelse fundet anledning til at anføre, at det ikke ved syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer er søgt belyst, hvilke krav der generelt kan stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivning i en bank. Uagtet den manglende sagkyndige belysning fandt landsretten dog alligevel grundlag for at kvalificere konkrete bevillinger, dispositioner og undladelser som uforsvarlige og ansvarspådragende, også uden sagkyndig belysning. Det var også tilfældet i forhold til engagementerne med **Virksomhed 124 ApS**, **Person 211** og **Holding 22**, hvor det ikke af indstævnte var gjort gældende, at der forelå uvedkommende hensyn.

Den manglende sagkyndige belysning har heller ikke afholdt Højesteret fra at kvalificere konkrete bevillinger som uforsvarlige og ansvarspådragende. I den forbindelse bemærkes dog, at Finansiell Stabilitet til brug for ankesagen i Højesteret havde anmodet om, at der blev indhentet en branchekyndig udtalelse fra Finans Danmark om hvilke krav, der generelt kunne stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivning og kreditopfølgning i et pengeinstitut. Finans Danmarks responsum af 2. august 2018 bekræftede imidlertid, at der på langt den overvejende del af de områder, hvor sagens parter havde bedt om identifikation af "sædvanlig pengeinstitutpraksis", ikke af Finans Danmark kan påvises en sådan, ligesom en række af parternes spørgsmål, der skulle adressere landsrettens bemærkning om belysning af, hvilke krav der generelt kan stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivning i en bank, slet ikke kunne besvares af Finans Danmark indenfor brancheorganisationens retningslinjer.

Der foreligger ikke i nærværende sag syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller andre oplysninger, som nærmere belyser, hvilke krav der generelt kan stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivning i en bank, eller i hvilket omfang konkrete bevillinger har været forsvarlige. Henset til Højesterets præmisser, samt det forhold at Højesteret – uden et egentligt syn og skøn/sagkyndig erklæring - har fundet, at konkrete bevillinger har været ufor-

svarlige og ansvarspådragende, er det Finansiell Stabilitets opfattelse, at den manglende sagkyndige belysning i nærværende sag hverken kan eller skal afskære landsretten fra – på baggrund af en konkret vurdering – at tage stilling til, hvorvidt en bevilling har været forsvarlig.

Hvorvidt en lånebevilling har været forsvarlig eller ej, må således – hvilket også er tiltrådt af Højesteret (dommens side 105) - bero på en konkret (og juridisk) vurdering fra landsrettens side.

Ved vurderingen af om der er handlet ansvarspådragende, har Højesteret på dommens side 105 videre fundet, at der tillige må tages hensyn til eventuelle advarsler mv. fra Finanstilsynet. I den foreliggende sag måtte det indgå, at en række lånebevillinger var givet *efter* finanskrisens indtræden, og *efter* at Finanstilsynet i sommeren 2008 advarede banken om at udvise forsigtighed med, hvem banken lånte penge ud til, herunder især inden for ejendomssektoren. Det bemærkes i den forbindelse, at Højesteret har fastsat betydningen af Finanstilsynets advarsler til Capinordic Bank til et tidligere tidspunkt, end landsretten havde gjort. Landsretten havde således henvist til Finanstilsynets advarsel den 25. september 2008 om bankens omfattende ejendomseksposering og ikke til den tidligere advarsel i juni 2008, som Højesteret henviste til.

Af dommens side 106 fremgår endvidere, at Højesteret har fundet, at bestemmelserne i § 70 og § 71 i lov om finansiell virksomhed ikke har en sådan karakter, at en tilsidesættelse i sig selv vil være tilstrækkelig til at anse et ledelsesmedlem i en bank for erstatningsansvarlig. For så vidt angår andre bestemmelser i den finansielle lovgivning, må det endvidere bero på de hensyn, der ligger bag den enkelte bestemmelse, om en overtrædelse vil kunne indebære erstatningsansvar for et ledelsesmedlem i en bank.

Ligeledes har Højesteret fundet, at den omstændighed, at bestyrelsen fraviger egne retningslinjer eller accepterer, at bankens direktion fraviger disse, ikke i sig selv kan anses for ansvarspådragende. Tilsidesættelse af sådanne interne retningslinjer kan dermed ikke i sig selv generelt danne grundlag for ansvar, men de indgår som vejledende kriterier til fastlæggelsen af et forsvarligt beslutningsgrundlag.

I nærværende sag kan det imidlertid konstateres, at der ikke alene forelå overtrædelser og fravigelser af interne retningslinjer, men der manglede også helt centrale forretningsgange på navnlig pantebrevsområdet, herunder i forhold til kreditsagsbehandlingen ved udstedelse af pantebrevsgarantier samt kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve, ligesom der heller ikke i øvrigt forelå forretningsgange vedrørende ejendomsprojektfinansiering.

Højesteret har endvidere i dommen, side 107, tiltrådt landsrettens synspunkt om, at det ikke i sig selv medfører erstatningsansvar, at et lån er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling. Afgørende er, om bevillingen, ud fra det grundlag der forelå på tidspunktet, hvor der blev truffet beslutning om efterbevilling, må anses for forsvarlig.

Som det var tilfældet i Capinordic Bank-sagen, har der også i nærværende sagen været tilfælde, hvor lånebeløb er udbetalt forud for bestyrelsens godkendelse af bevillingen. I forhold til Højesterets bemærkning om, at det ikke i sig selv medfører et erstatningsansvar, at et lån er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling, bemærkes, at der - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - må sondres mellem, om lånet alene er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling (men efter en egentlig kreditvurdering), eller om lånet er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling og forud for en egentlig kreditvurdering.

4.2.2 Finanstilsynets rolle

Som det tillige var tilfældet i **Bank 29** -dommen og **Bank 12** -dommen, tillagde landsretten ved sin dom af 9. oktober 2015 i Capinordic Bank-sagen (dommens side 1261) det betydelig vægt, om engagementerne var blevet gennemgået af Finanstilsynet. I de tilfælde, hvor Finanstilsynet tillige havde gennemgået sagsmappen vedrørende et konkret engagement, lagde landsretten endvidere til grund, at Finanstilsynet var blevet bekendt med en række af de forhold, som blev gjort gældende af Finansiell Stabilitet som uforsvarlig långivning. Herom har Højesteret nu udtalt følgende på dommens side 107:

”Finanstilsynet foretager som led i sit tilsyn en gennemgang af udvalgte låneengagementer. Tilsynet vurderer i den forbindelse det enkelte låns bonitet med henblik på opgørelse af bankens solvensbehov. Der er ikke tale om, at Finanstilsynet vurderer, om det var forsvarligt at bevilge lånet. Højesteret finder imidlertid, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter

omstændighederne kan indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet. Der må i den forbindelse lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.” [mine understregninger]

Som det fremgår heraf, udtaler Højesteret, at det - efter omstændighederne - *kan* indgå i ansvarsvurderingen, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet. I modsætning til landsretten omtaler Højesteret ikke i den forbindelse Finanstilsynets karaktergivning i relation til vurderingen af lånets bonitet.

Højesteret har derfor også taget afstand fra landsrettens mere vidtgående opfattelse af Finanstilsynets rolle og betydningen af Finanstilsynets bonitetsvurdering af de enkelte engagementer, idet landsretten tidligere har anført, at dette *må* indgå med en ikke ubetydelig vægt i vurderingen. I samme forbindelse har Højesteret også anført, at der må lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.

Landsretten har tidligere lagt til grund, at Finanstilsynet – qua sin undersøgelse af de enkelte engagementer - har været bekendt med en række af de forhold, som af Finansiell Stabilitet gøres gældende som uforsvarlig långivning, herunder oplysninger om debitorers og kautionisters kapitalforhold, cash flow og sikkerheder for lånet, blandt andet om disse var baseret på kautioner frem for anden sikkerhed, og i hvilket omfang der var spredning i værdipapirer stillet som sikkerhed.

Dette kan imidlertid ikke længere blot lægges til grund, men må - efter Højesterets opfattelse - vurderes konkret i de enkelte tilfælde på baggrund af det for Finanstilsynet på tidspunktet tilgængelige materiale.

4.2.3 Momenter i ansvarsbedømmelsen i forhold til konkrete engagementer

Hvorvidt en lånebevilling har været forsvarlig eller ej, beror ifølge Højesteret på en konkret (og juridisk) vurdering. I den forbindelse har Højesteret på dommens side 105 bl.a. anført følgende:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur.” [mine understregninger]

Der er således ikke tale om en udtømmende liste over de forhold, som må indgå i kreditvurderingen. Hvilke krav, der skal stilles for, at en bevilling kan anses for at være forsvarlig, vil derimod bero på en samlet vurdering i det enkelte tilfælde.

I relation til de 11 konkrete engagementer udtaler Højesteret indledningsvist på dommens side 108, at Højesteret ikke har fundet det godtgjort, at banken havde været indrettet og drevet på en måde, der i sig selv kunne begrunde et erstatningsansvar for ledelsesmedlemmerne for tab på de 11 udlånsengagementer. Det beror således på en konkret vurdering af det enkelte udlånsengagement, om de vil kunne pålægges erstatningsansvar.

Højesteret har endvidere udtalt følgende på dommens side 105:

”Vurderingen af, om en lånebevilling, som en direktion eller bestyrelse i en bank har besluttet, har været forsvarlig, må foretages på baggrund af de oplysninger, som forelå på bevillingstidspunktet. Der må lægges vægt på den viden, som det enkelte ledelsesmedlem på dette tidspunkt havde eller havde adgang til. Det må endvidere tillægges betydning, om direktionen eller bestyrelsen – hvis der har været anledning hertil – har sørget for, at nødvendige yderligere oplysninger blev tilvejebragt, før lånet blev bevilget.” [min fremhævning]

Højesteret har i forhold til 9 konkrete låneengagementer fundet det godtgjort, at der i disse har været en uforsvarlig kreditgivning, og har derfor pålagt appellanterne erstatningsansvar for Capinordic Banks tab i den forbindelse. Hertil bemærkes, at de konkrete tilfælde, hvor Højesteret har fundet, at der forelå en uforsvarlig kreditgivning, ikke er direkte sammenlignelige med forholdene i nærværende sag. Dog er der henvist til en række konkrete forhold, som til en vis grad er sammenlignelig med forholdene i nærværende sag, hvorfor disse vil blive behandlet i det følgende:

4.2.3.1 [Redacted] Holding 22 ([Redacted] Holding 22)

Højesteret har på side 113 i dommen frifundet de sagsøgte for bevilling af en kredit på kr. 25.000.000,- i september 2007 samt forhøjelse heraf med kr. 25.000.000,- i oktober 2007 vedrørende engagementet med [Redacted] Holding 22. Om baggrunden herfor har Højesteret anført følgende:

”Landsretten har frifundet [Redacted] Person 212, [Redacted] Person 213 og [Redacted] Person 214 for erstatningsansvar vedrørende de bevilgede lån. For så vidt angår det første lån har landsretten lagt vægt på, at [Redacted] Holding 22 havde en god kredithistorie med en betydelig indtjening og egenkapital, at der blev stillet sikkerhed i aktier i datterselskabet [Redacted] Virksomhed 117 A/S og i tilknytning hertil blev indgået aftale om udbyttebegrænsning, og at revisor havde erklæret sig enig i ledelsens vurdering af, at risikoen på engagementet udgjorde en sædvanlig forretningsmæssig risiko. Med hensyn til bevillingen af forhøjelsen af kreditten har landsretten lagt vægt på, at denne forhøjelse først ville blive stillet til [Redacted] Holding 22's disposition, når banken havde modtaget tilfredsstillende sikkerhed i form af pant i fast ejendom.”

Højesteret har dog fundet, at [Redacted] Person 214 og [Redacted] Person 213 har handlet ansvarspådragende ved efterfølgende at frafaldet kravet om, at banken skulle modtage tilfredsstillende sikkerhed i form af pant i fast ejendom for kreditforhøjelsen, således at den eneste sikkerhed for lånene var pant i anpartskapitalen i [Redacted] Holding 22 og hertil tilknyttet aftale om udbyttebegrænsning.

Forholdet kan efter Finansiell Stabilitets opfattelse sammenlignes med bevillingen den 24. oktober 2007 på kr. 61.000.000,- til [Redacted] V6 A/S til køb af [Redacted] V54 A/S i nærværende sag (Ekstrakten, Bind 4, side 3802 ff.). Bevillingen til [Redacted] V6 A/S var først blevet godkendt af bestyrelsen med betingelse om, at en tidligere bevilliget kredit på kr. 60.000.000,- til [Redacted] V6 A/S til køb af virksomheden [Redacted] V51 A/S blev indfriet. Da det ikke kunne lade sig gøre, valgte [Redacted] Part K at bevillige kreditten som presende uden denne betingelse. Bestyrelsen godkendte dette ved en efterbevilling, men ifølge partsforklaringerne har bestyrelsen ikke været klar over, at den tidligere kredit ikke var indfriet. Til sikkerhed for kreditten var kun pant i anpartskapitalen i [Redacted] V54 A/S og

selvskyldnerkaution fra **Vidne 20** . **Vidne 20** havde ligesom **Holding 22** – i hvert fald på papiret – en betydelig egenkapital.

4.2.3.2 **Virksomhed 125 ApS (V125 ApS)**

Højesteret har på side 118 i dommen anført følgende om engagementet med **V125 ApS** :

*”For Højesteret er der spørgsmål om erstatningsansvar for **Person 212** og **Person 213** for bankens tiltræden i oktober 2008 af en aftale om, at 6 mio. kr., som tilkom banken, skulle overføres til **Virksomhed 126 ApS** og derefter i forbindelse med **V125 ApS** salg af **V118 A/S** til **Virksomhed 126 ApS** skulle betales til Forstædernes Bank til nedbringelse af **V125 ApS** mellemværende med denne bank. Landsretten har fundet **Person 212** og **Person 213** erstatningsansvarlige for frigivelsen af de 6 mio. kr. Landsretten har henvist til, at aftalen var til gavn for **Virksomhed 126 ApS** og dermed **Person 213** , som igennem **Virksomhed 45** ejede 80 % af anparterne i **Virksomhed 126 ApS** , at **Person 212** og **Person 213** vidste eller burde vide, at **V125 ApS** var i alvorlige økonomiske vanskeligheder på tidspunktet for aftalen om frigivelsen af de 6 mio. kr., at aftalen ikke indebar nogen modydelse til banken, og at **V125 ApS** ikke uden særlig bevilling kunne have trukket de 6 mio. kr. fra sin kreditramme i banken.*

Virksomhed 118 A/S (V118 A/S)

*Højesteret tiltræder af de grunde, der er anført af landsretten, at frigivelsen af de 6 mio. kr. var ansvarspådragende for **Person 212** og **Person 213** , og at de som følge heraf er erstatningsansvarlige for det hermed forbundne tab.”*

Det fremgår af begrundelsen, at de ansvarspådragende elementer delvist synes at gå på selskabets økonomiske vanskeligheder kombineret med, at bevillingen var til gavn for **Person 213** personligt, hvilket skal ses i sammenhæng med det under punkt 4.2.1 anførte, om hensyn som er banken uvedkommende.

Forholdet kan i forhold til nærværende sag til en vis grad sammenlignes med bevillingen på kr. 35.000.000,- til **V7 ApS** den 17. juni 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5948), jf. nærmere herom nedenfor under punkt 13. **Part K's** hustru og en række bestyrelsesmedlemmer ønskede at afhænde deres sommerhus i Spanien, som de, gennem deres respektive selskaber, ejede med **Vidne 30** . De solgte sommerhuset til bankens

største kunde, [Vidne 42], og finansieringen skete ved den overfornævnte låntagning, uden dokumentation for [V7 ApS'] tilbagebetalingsevne. Ved salget blev de pågældende ledelsesmedlemmer/deres nærtstående endvidere frigjort fra en personlig kaution over for [Bank 30] vedrørende deres oprindelige finansiering af ejendommen.

Endvidere kan forholdet i relation til nærværende sag til en vis grad sammenlignes med [V9 A/S]-engagementet i nærværende sag, som tillige ses at have været drevet af banken uvedkommende hensyn, jf. nærmere herom nedenfor under punkt 14. [Gl. B1] fonden ønskede i 2007 at sælge sine aktier i [V9 A/S] via en emission, der var garanteret af [Gl. B1] fonden, hvilket imidlertid ikke lykkedes. Resultatet blev, at der for 50% af aktiernes vedkommende efterfølgende skete salg til 6 selskaber, der alle var eller blev kunder i Banken, og som fik deres køb inklusive 2 års rente fuldt finansieret i Banken. Omkring tidspunktet for Bankens sammenbrud kunne det konstateres, at køberne alle var af den opfattelse, at Banken ved [Part K] havde afgivet en mundtlig garanti på vegne af Banken om tilbagekøb af aktierne til en kurs modsvarende de pågældendes købspris.

4.2.3.3 Alpen Holidays Ferienhäuser GmbH (Alpen Holidays)

Engagementet med Alpen Holidays bestod i bestyrelsens bevilling af et lån i februar 2009 på kr. 48.425.000,-. Formålet med lånet var indfrielse af Alpen Holidays' øvrige kreditorer og finansiering af den løbende drift af selskabets hotel i Østrig, indtil det blev solgt. Engagementet er behandlet på dommens side 120. De fremhævede momenter i Højesterets ansvarsbedømmelse er mange og relativt konkrete. Det bemærkes dog, at Højesteret har tillagt det vægt, at de medarbejdere i banken, som skulle foretage kreditvurderingen, havde indtryk af, at konklusionen var givet på forhånd.

Under vidneforklaringerne i nærværende sag (som er protokolleret i "Ekstrakt af Vestre Landsrets Retsbog V.L. B-0427-11 forklaringer fra parter og vidner", herefter kaldet "Forklaringerne") (Forklaringerne, side 759 og 725) har både erhvervskundechef, [V7], og kreditchef, [V5], forklaret, at der ofte ikke blev foretaget en egentlig kreditvurdering på de sager, som direktionen gav dem. Der var derimod mere tale om en formalisering af dokumenterne i forlængelse af bevillingen. Arbejdet var således bagudrettet og Erhvervsafdelingen havde derfor mere karakter af en efterbehandlingsfunktion end en bevillingsfunktion/kreditvurderingsfunktion. Nærmere herom nedenfor under punkt 6.1.2 og 6.5-6.7.

4.2.3.4 [Virksomhed 127 ApS] ([Virksomhed 127 ApS]) Capinordic Bankens engagement med [Virksomhed 127 ApS] bestod i [Person 214's] bevilling af et lån i juni 2009 på ca. 3,8 mio. kr. og forhøjelse af lånet i september/oktober 2009 til 7,65 mio. kr. og er behandlet på dommens side 121.

Af de fremhævede momenter i Højesterets begrundelse for at pålægge [Person 214] og [Person 213] erstatningsansvar er det i relation til nærværende sag navnlig relevant, at der ikke lå en markedskonform vurdering af den ejendom, som var eneste aktiv i K/S Bryggen.

4.3 Østre Landsrets dom af 7. november 2017 i [Bank 12] -ansvarssagen
Østre Landsret har ved dom af 7. november 2017 i sagerne nr. B-1291-10 og nr. B-1851-10 (herefter "[Bank 12] -ansvarssagen") frifundet den tidligere ledelse og revision for deres rolle i [Bank 12's] kollaps i 2008 og efterfølgende konkurs.

4.3.1 Ansvarsvurderingen

I [Bank 12] -ansvarssagen har landsretten forholdt sig til to forskellige situationer i relation til ansvarsgrundlaget; den første vedrører det tilfælde, hvor der ikke er foretaget *noget* form for forudgående kreditvurdering (bankens udlån til kunders køb af aktier i banken). Den anden vedrører det tilfælde, hvor der forelå *udførlige* skriftlige kreditindstillinger med den fornødne dokumentation og argumentation, og hvor der ikke var indhentet sagkyndige udtalelser om bevillingsgrundlaget.

På baggrund af landsrettens præmisser, dommens side 470, kan det konstateres, at en kreditgivning uden *noget* form for konkret og umiddelbart forudgående kreditvurdering – som udgangspunkt – må betegnes som uforsvarlig, og at landsretten i dette tilfælde er parat til at statuere et erstatningsansvar for både de personer, som traf beslutningen, og for de personer som efterfølgende måtte have godkendt denne.

Landsretten var som følge heraf heller ikke tilbageholdende med at sætte sit eget skøn over det forretningsmæssige skøn, som ledelsen i [Bank 12] foretog i forbindelse med bankens udlån til erhvervskunders køb af aktier i [Bank 12] henset til, at der netop ikke i det konkrete tilfælde forelå et beslutningsgrundlag for bankens ledelse. [Bank 12's] ledelse var som konsekvens heraf heller ikke beskyttet af "The business judgement rule".

Landsretten fandt derfor også, at disse tilfælde var ansvarspådragende for såvel direktionen som bestyrelsen. Landsretten fandt imidlertid ikke, at Finansiell Stabilitet A/S havde opgjort et tab i den forbindelse.

I forhold til de ti konkrete engagementer som var medtaget under **Bank 12** - ansvarssagen bemærkes, at det kun er engagementet med **V6 A/S**, som genfindes i nærværende sag. Endvidere bemærkes, at landsretten for hvert enkelt engagement har foretaget en konkret vurdering af bevillingsgrundlaget samt af forholdene i banken i øvrigt.

Med undtagelse af ét engagementet, har landsretten overordnet fundet, at Finansiell Stabilitet ikke har godtgjort, at bestyrelse eller direktion har handlet på en sådan måde, at de har pådraget sig et ansvar i forbindelse med de omhandlede bevillinger, eller efterfølgende har undladt at agere på oplysninger, som talte for en afvikling af engagementerne. Landsretten har således heller ikke fundet, at der var grundlag for at tilsidesætte de skøn, som er udøvet i forbindelse med håndteringen af engagementerne.

.....

Det er i sagsfremstillingen i **Bank 12** -dommen oplyst, at **Bank 12's** skriftlige bevillinger i kort form indeholdt en beskrivelse af 1) kunden, 2) det ansøgte, inklusive enkelte regnskabsoplysninger og en omtale af eventuelle sikkerheder, 3) en opstilling af det samlede koncernengagement og 4) sammenfatning og indstilling. Som bilag til en række af de fremlagte skriftlige bevillinger var vedlagt et engagementsskema, regnskabsoplysninger på enkelte selskaber og eventuelt koncerndiagram. Engagementsskemaerne indeholdt endvidere en oversigt over bankens udlån til de forskellige projekter og selskaber i koncernen. Regnskabsoplysningerne – resultatopgørelse, balance og nøgletal – bestod af et udtræk fra bankens interne systemer, hvori oplysningerne var indtastet.

.....

Ved en gennemgang af de bevillinger, som er medtaget under sagsfremstillingen i **Bank 12** -ansvarssagen, kan det konstateres, at det har været et gennemgående træk for disse, at de har indeholdt en meget udførlig beskrivelse af det ansøgte låneformål mv. samt af

sammenfatningen og indstillingen for den enkelte bevilling, ligesom de også har været suppleret af en række bilag, herunder notat mv.

.....

I modsætning til de bevillinger, som er gengivet i sagsfremstillingen i **Bank 12** -ansvarssagen, ses der i nærværende sag at være tale om meget kortfattede beskrivelser af det ansøgte låneformål mv., ligesom punktet ”indstilling og bevilling” endvidere ikke ses at indeholde nogen reel argumentation for selve bevillingen. Hertil kommer, at kreditindstillingerne ofte ikke var vedlagt andet relevant materiale, herunder uvildige ejendoms-mægler, rentabilitetsanalyser, notater mv., ligesom disse dokumenter i øvrigt heller ikke var omtalt i kreditindstillingerne.

Det er derfor også Finansiell Stabilitets opfattelse, at bevillingerne i nærværende sag adskiller sig fra bevillingerne i **Bank 12** -ansvarssagen ved, at der reelt ikke har foreligget et (nødvendigt og forsvarligt) beslutningsgrundlag. Som følge heraf er det tillige synspunktet, at der heller ikke kan være foretaget en egentlig forudgående kreditvurdering.

4.3.2 Presserende bevillinger

Efter bevisførelsen i **Bank 12** -ansvarssagen lagde landsretten til grund, at adgangen til at meddele presserende bevillinger var blev anvendt i meget vidt omfang, hvilket bl.a. var blevet bekræftet af medarbejdere i Team Kredit, herunder **Person 215**, som havde forklaret, at som han husker det, var 80-90 % af bevillingerne fra Team Erhverv allerede meddelt som presserende bevillinger, når de kom til Team Kredit.

.....

Det fremgår endvidere af dommens side 475, at omfanget af bankens anvendelse af presserende bevillinger var kendt i Finanstilsynet. Finanstilsynet henledte således både den 21. april 2005 og den 3. januar 2007 som en risikooplysning bankens opmærksomhed på, at omfanget af pressende bevilling var stort. Den 7. februar 2008 skred Finanstilsynet endvidere til at meddele banken påbud om at ophøre med brugen af presserende bevillinger efter kreditinstruksens punkt 2.8.

På baggrund af landsrettens sammenfattende vurdering vedrørende omfanget af de presserende bevillinger, dommen, side 477, kan det imidlertid konstateres, at uagtet det forhold, at landsretten indledningsvis fastslog, at en omfattende brug af presserende bevillinger dels rummer en risiko, for at bankens ledelse mister styringen med kreditgivningen, dels at lån ydes i strid bankens overordnet kreditpolitik, var det landsrettens vurdering, at den omstændighed, at de presserende bevillinger var blevet forelagt bestyrelsen - og behandlet på samme måde som andre bevillinger i bestyrelsen - og tillige godkendt af bestyrelsen, medførte, at den omfattende brug af presserende bevilling ikke havde haft en sådan konkret betydning for bankens kreditgivning, at der var handlet ansvarspådragende fra direktionens eller bestyrelsens side.

Herfra må omvendt kunne sluttes, at såfremt de presserende bevillinger ikke er blevet behandlet på samme måde som andre bevillinger i bestyrelsen – eller at der ikke foreligger et forsvarligt bevillingsgrundlag - så vil en omfattende brug af presserende bevillinger kunne have en konkret betydning for bankens kreditgivning.

4.3.3 Ekstern vurdering af engagementerne

.....

4.4 Østre Landsrets dom af 26. oktober 2018 i EIK Bank-ansvarssagen

Østre Landsret har den 26. oktober 2018 afsagt dom i en sag om erstatningsansvar for medlemmer af Eik Bank Danmark A/S' direktion, bestyrelse og eksterne revision i forbindelse med bankens sammenbrud i 2010.

Ved vurderingen af de seks konkrete engagementer fandt landsretten, at to af direktørerne og to af medlemmerne af bestyrelsen havde handlet ansvarspådragende ved bevillingen af et særligt risikofyldt engagement efter finanskrisens indtræden, mens de to øvrige ledelsesmedlemmer ikke havde deltaget i bevillingen. De ansvarlige ledelsesmedlemmer blev pålagt at betale erstatning med 28,6 mio. kr.

Landsretten fandt i øvrigt ikke grundlag for at tage Finansiell Stabilitets krav til følge. Landsretten fandt dog, at to af direktørerne havde handlet ansvarspådragende ved mangelfuld kontrol og administration af en stor bevilling i et andet engagement, men dette erstatningsansvar var forældet, inden sagen blev anlagt. Ved to andre engagementer fandt lands-

retten, at der på direktørniveau var handlet ansvarspådragende ved mangelfuld kontrol og administration af bevillinger i engagementerne. På grund af efterfølgende omstændigheder fandt landsretten imidlertid, at disse uforsvarlige forhold ikke var årsag til bankens tab på engagementerne.

Nedenfor omtales de forhold som efter Finansiell Stabilitets opfattelse kan have betydning for landsrettens vurdering af nærværende sag.

4.4.1 Finanstilsynets manglende reaktioner

Landsretten har bl.a. udtalt følgende i forhold til Finanstilsynets manglende reaktioner, dommens side 383:

”Det forhold, at Finanstilsynet som led i sin tilsynsvirksomhed vedrørende EIK Bank DK ikke har foretaget en reaktion eller ikke har identificeret et problem, er ikke diskulperende for bankens ledelse i relation til eventuelle overtrædelser af den finansielle lovgivning. En sådan manglende reaktion kan heller ikke anses for en (stiltiende) godkendelse fra tilsynets side af det pågældende forhold, idet man – som forklaret af Person 216 – ”generelt ikke [kan] slutte baglæns i forhold til tilsynets reaktioner”. Det samme gælder, hvis Finanstilsynet ikke har reageret på bankens redegørelse i anledning af en risikoplysning eller anden henvendelse om bestemte risikobetonede forhold.” [min understregning]

På baggrund heraf kan det konstateres, at det forhold, at Finanstilsynet heller ikke i nærværende sag har reageret på Bankens redegørelser i anledning af en risikoplysning eller anden henvendelse om bestemte risikobetonede forhold eller i forhold til indsendt forretningsgange/politikker mv., ikke kan anses for en stiltiende godkendelse fra Tilsynets side af det/de pågældende forhold i Banken.

Tidligere Stilling hos Finanstilsynet, Vidne 17, har i overensstemmelse hermed under sin vidneforklaring i nærværende sag (Forklaringerne, side 901) bl.a. udtalt, at:

”Materialet blev indsendt til orientering. Finanstilsynet konstaterede, at politikkerne var udarbejdet, men forholdt sig ikke til politikkerne og foretog heller ikke nogen godkendelse heraf. Tilsynet forholdt sig først til materialet i forbindelse med en

undersøgelse. Det, at der ikke var nogen reaktion fra tilsynet efter modtagelsen af materialet, var ikke udtryk for, at tilsynet godkendte materialet, eller at tilsynet ikke havde bemærkninger til det. Tilsynet kunne senere give et påbud, hvis de udarbejdede politikker ikke levede op til kravene i lovgivningen. ” [min understregning]

4.4.2 Sammenfald af funktioner i erhvervs- og kreditorganisationen

Det fremgår endvidere af dommens side 397, at landsretten har lagt til grund, at der var et vist sammenfald af funktioner i erhvervs- og kreditorganisationen i EIK Bank DK. I samme forbindelse bemærkes dog, at et sådan sammenfald ikke i sig selv er ansvarspådragende, men kan - i lyset af bankens høje risikoprofil - medføre en risiko for, at der ikke er den fornødne kontrol af bankens kreditgivning og opfølgning i de konkrete engagementer.

Samlet fandt landsretten imidlertid ikke grundlag for at fastslå, at den manglende fuldstændige funktionsadskillelse, der havde været i EIK Bank DK, generelt var i strid med § 71, stk. 1, nr. 2 eller 5 (nu nr. 1 og 4), i lov om finansiel virksomhed, aktieselskabslovens § 54, selskabslovens § 115 eller i øvrigt generelt havde været ansvarspådragende for bankens ledelse.

Hvorvidt der konkret havde været et uforsvarligt sammenfald af funktioner, og hvorvidt dette i givet fald havde medført et påregneligt tab for banken, skulle derimod vurderes i relation til de seks konkrete engagementer.

Det kan herefter konstateres, at det må vurderes konkret i forhold til den enkelte bevilling/det enkelte engagement i nærværende sag, hvorvidt et sammenfald af funktioner har medført en uforsvarlig eller mangelfuld creditsagsbehandling og i givet fald medført et påregneligt tab i den forbindelse.

4.4.3 Ansvarsvurderingen i forhold til de konkrete engagementer

Det fremgår videre af dommens side 387, at bevisførelsen vedrørende de seks konkrete engagementer i væsentligt omfang bestod af en gennemgang af de skriftlige kreditindstillinger, som var blevet forelagt bestyrelsen som grundlag for de enkelte bevillinger. Videre fremgår det, at kreditindstillingerne - som beskrevet i sagsfremstillingen - var udarbejdet på grundlag af standardiserede skemaer med en struktureret beskrivelse af den påtænkte bevilling og baggrunden for, at den blev indstillet til bevilling.

På baggrund af en række forklaringer i sagen udtalte landsretten i forlængelse heraf, at der i bankens erhvervs- og kreditorganisation forud for udarbejdelsen af de enkelte kreditindstillinger var en proces, hvori den kundeansvarlige indhentede oplysninger til brug for vurderingen af, om bevillingen skulle ydes. I nogle tilfælde blev der indhentet eksterne vurderinger og/eller foretaget fysiske besigtigelser.

Det måtte tillige efter de nævnte forklaringer lægges til grund, at kreditindstillingerne indeholdt en koncentreret fremstilling heraf. Endvidere indeholdt indstillingerne bankens – dvs. den kundeansvarliges, Kreditkontorets og i sidste ende direktionens – vurdering af den ansøgte bevilling samt en indstilling til bestyrelsen.

På dommens side 388 er det i forlængelse af ovenstående anført, at da indholdet i kundemapperne m.v. imidlertid ikke var fremlagt i sagen, kunne landsretten herefter ikke alene på grundlag af kreditindstillingerne fastslå, at sådanne oplysninger ikke var indhentet, og at det grundlag, som bevillingerne var ydet på, af den grund skulle have været utilstrækkeligt. Dette gjorde sig tillige gældende for oplysninger i kreditindstillingerne om generelle forhold, herunder om markedsprognoser, prisudviklinger eller lignende.

Nærværende sag adskiller sig fra EIK Bank-ansvarssagen ved, at samtlige kundemapper for de af sagen omfattede engagementer er fremlagt. Kundemapperne er i øvrigt fremlagt i den form og med det indhold, som det har kunnet konstateres var tilstede på tidspunkt for Finansiell Stabilitets overtagelse af de pågældende engagementer.

Som et eksempel på en kreditindstilling i EIK Bank kan henvises til ...

.....

Som et andet eksempel kan henvises til ...

.....

Ved en gennemgang af de øvrige bevillinger, som er medtaget under sagsfremstillingen i EIK Bank-ansvarssagen, kan det konstateres – ligesom det var tilfældet i Roskilde Bank-ansvarssagen - at det har været et gennemgående træk for disse, at de har indeholdt en me-

get udførlig beskrivelse af det ansøgte låneformål mv., sammenfatning og indstilling for den enkelte bevilling, ligesom de også har været suppleret af en række bilag, herunder noter, e-mailkorrespondance mv. ...

.....

Som det var tilfældet med bevillingerne i **Bank 12**-ansvarssagen, er det også Finansiell Stabilitets opfattelse, at bevillingerne i nærværende sag adskiller sig fra bevillingerne i EIK Bank-ansvarssagen ved, at der reelt ikke har foreligget et (nødvendigt og forsvarligt) beslutningsgrundlag, idet der alene har været tale om meget kortfattede beskrivelser af det ansøgte låneformål mv., ligesom punktet ”indstilling og bevilling” endvidere ikke ses at indeholde nogen reel argumentation for selve bevillingen. Hertil kommer, at indstillinger ofte ikke var vedlagt yderligere eller supplerende materiale.

.....

5 DEN FINANSIELLE REGULERING (FINANSTILSYNET)

5.1 Indledning

De sagsøgte har under henvisning til Finanstilsynets tilsynsvirksomhed med Banken gjort gældende, at Finanstilsynet er eller har været enige med de sagsøgte i relation til kvaliteten af de engagementer, der udgør sagens erstatningsretlige kerne, og at Finanstilsynet således skulle have godkendt eller "blåstemplet" ledelsens handlinger i relation til konkrete engagementer eller dispositioner. De sagsøgte har i den forbindelse henvist til Østre Landsrets dom af 9. oktober 2015 i Capinordic Bank-ansvarssagen og Retten i Lyngbys dom af 12. juni 2017 i Amagerbank-ansvarssagen (under anke).

Finansiell Stabilitet bestrid denne udlægning af Finanstilsynets tilsynsvirksomhed, som i øvrigt heller ikke ses at være tiltrådt af Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen, jf. ovenfor under punkt 4.2.2.

Der henvises i den forbindelse endvidere i det hele til det i processkrift 10 af 31. august 2017, punkt 5, anførte samt til Finanstilsynets interventionsprocesskrift I i Capinordic Bank-ansvarssagen (Ekstrakten, Tillæg M, side 1175).

I den periode, hvor Banken drev pengeinstitut, var formålet med Finanstilsynets engagementsgennemgang i pengeinstitutter i vidt omfang at vurdere aktivernes kvalitet og vurdere, om der var foretaget tilstrækkelig nedskrivning af aktivernes værdi.

Ved gennemgangen af engagementerne foretog Finanstilsynet en rating af de enkelte udlån og tog stilling til de nedskrivninger, som pengeinstituttet selv havde foretaget. Formålet var at sikre, at der i bankens regnskaber og kapitalgrundlag var taget højde for den samlede kreditrisiko.

Hverken Finanstilsynets ratings eller vurderingen af behovet for nedskrivninger i Banken eller andre pengeinstitutter indebar en vurdering af, hvorvidt en bevilling var forsvarlig på bevillingstidspunktet, eller af om ledelsen havde handlet forsvarligt i relation til bevillingen.

5.2 Finanstilsynets rolle og tilsynsvirksomhed

Som anført i punkt 4.2.2 har Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bankansvarssagen i overensstemmelse med ovenstående udtalt, at Finanstilsynet ikke foretager en vurdering af, om det var forsvarligt at bevilge et lån.

Samtidig har Højesteret udtalt, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter omstændighederne *kan* indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet.

Højesteret har derfor også taget afstand fra landsrettens mere vidtgående opfattelse af Finanstilsynets rolle og betydningen af Finanstilsynets bonitetsvurdering af de enkelte engagementer, idet landsretten tidligere havde anført, at dette *må* indgå med en *ikke ubetydelig vægt* i vurderingen. I samme forbindelse har Højesteret også anført, at der må lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.

Landsretten har tidligere lagt til grund, at Finanstilsynet – qua sin undersøgelse af de enkelte engagementer - har været bekendt med en række af de forhold, som af Finansiell Stabilitet gøres gældende som uforsvarlig långivning, herunder oplysninger om debitorers og kautionisters kapitalforhold, cash flow og sikkerheder for lånet, blandt andet om disse var

baseret på kautioner frem for anden sikkerhed, og i hvilket omfang der var spredning i værdipapirer stillet som sikkerhed.

Dette kan imidlertid ikke længere blot lægges til grund, men må - efter Højesterets opfattelse - vurderes konkret i de enkelte tilfælde på baggrund af det for Finanstilsynet på tidspunktet tilgængelige materiale.

I den forbindelse bemærkes, at Finanstilsynet i et brev af 17. august 2017 til advokat Erik Werlauff (Ekstrakten, Tillæg A, side 1665) vedrørende Tilsynets opfyldelse af editionspålæg i nærværende sag bl.a. har oplyst, at Finanstilsynet ikke er i besiddelse af **Gl. B1's** sagsmapper, idet Finanstilsynet som udgangspunkt ikke anmoder om komplette lånesager i forbindelse med inspektioner og heller ikke har gjort det i den konkrete sag.

Tidligere **Stilling** hos Finanstilsynet, **Vidne 17**, har i overensstemmelse hermed under sin vidneforklaring i nærværende sag (Forklaringerne, side 906) forklaret, at det materiale, som Finanstilsynet havde til rådighed i forbindelse med engagementsgennemgangen i **Gl. B1** i marts 2007, var *den seneste bevillingsindstilling og det seneste regnskabsmateriale* på det enkelte engagement. De fik således ikke kopi af kundemapperne, og de så heller ikke tidligere bevillinger. Derimod kunne de godt tale om historikken med den kreditmedarbejder, der deltog i gennemgangen, idet Finanstilsynet var interesserede i baggrunden for engagementet. De var imidlertid ikke bekendte med indholdet af kundemappen.

Foreholdt Finanstilsynets "SKEMA 1" (Ekstrakten, Tillæg A, side 1875) forklarede **Vidne 17** endvidere (Forklaringerne, side 919), at *"dette var et skema, der blev sendt ud til institutterne inden en inspektion. Institutterne udfyldte skemaet og sendte det ind til dem, og skemaet dannede så grundlag for deres forberedelse"*.

Finanstilsynet modtog således også kun en del af Bankens oplysninger om kunderne, men ikke alle oplysninger, som Banken måtte være i besiddelse af.

Finanstilsynet modtog som udgangspunkt ikke f.eks. selve lånedokumenterne eller kontoudtog. Finanstilsynet modtog som udgangspunkt heller ikke historikken over udviklingen i

lånets størrelse, bevillingsformål eller andet. De dokumenter, Finanstilsynet modtog, afspejlede således alene det aktuelle billede af engagementet.

Vidne 17 har endvidere (Forklaringerne, side 908) forklaret, at hun under selve gennemgangen af engagementerne i Banken ville ”bede **V4** om at præsentere engagementet, da han havde kendskabet til kunden. Hendes gennemgang hjemmefra kunne have afstedkommet nogle spørgsmål, som hun så ville stille, men ellers var gennemgangen baseret på bankens – og **V4's** – oplysninger om engagementerne”.

Finanstilsynets tilsynsvirksomhed var således på dette tidspunkt i høj grad afhængig af kvaliteten af de oplysninger, som instituttet selv videreformidlede om kunderne under tilsynsbesøget. Finanstilsynet ville som udgangspunkt sjældent kunne opdage, om vurderingen af et udlån og dermed ratingen beroede på fejlagtige eller manglende oplysninger.

I enkelte tilfælde kunne oplysningerne imidlertid indeholde fejlagtige oplysninger, f.eks. om instituttets pant i aktiver eller om foranstående pant i aktiverne. Det kan heller ikke udelukkes, at et pengeinstitut kan have undladt at medtage negative oplysninger om kunden og engagementet.

Finanstilsynet forholdt sig kritisk over for de oplysninger, som pengeinstitutterne leverede, herunder særligt i relation til de institutter, som var økonomisk svage og derfor mere udsatte i forhold til en forøgelse af kravet til nedskrivninger.

Ofte var det dog ikke muligt at opdage fejlagtige eller manglende oplysninger, medmindre Finanstilsynet foretog en omfattende gennemgang af det underliggende materiale. En sådan omfattende gennemgang af det underliggende materiale var som udgangspunkt ikke formålet med Finanstilsynets gennemgang, idet Finanstilsynet som tilsynsmyndighed tager udgangspunkt i instituttets oplysninger.

Vidne 17 har således også under sin vidneforklaring i nærværende sag (Forklaringerne, side 915) forklaret, at:

”Modus i Finanstilsynet ændrede sig efter finanskrisen. Før finanskrisen var tilsynets arbejde baseret på tillid”. [mine understregninger]

På baggrund af ovenstående gør Finansiell Stabilitet gældende, at det oplysningsgrundlag, som Finanstilsynet havde på tidspunktet for det ordinære kontrolbesøg i Banken i marts 2007, var Finanstilsynets SKEMA 1, den seneste bevilling samt det seneste regnskabsmateriale for det enkelte engagement suppleret af eventuelle mundtlige oplysninger fra Direktionen/den enkelte kundeansvarlige omkring det pågældende engagement. Henset til at tilsynsbesøget tillige fandt sted i marts 2007, og dermed – for de fleste selskabers vedkommende - før tidspunktet for den årlige regnskabsafleggelse ultimo maj måned, har seneste regnskabsmateriale således omhandlet regnskabsåret 2005.

Det er således også disse oplysninger, som landsretten må lægge til grund, har været tilstede i forbindelse med Finanstilsynets gennemgang og vurdering af de nedenfor i punkterne 8-12 omhandlede engagementer under tilsynsbesøget i marts 2007.

Hertil bemærkes endvidere, at det ikke fra de sagsøgte side i øvrigt er dokumenteret, hvilke oplysninger Bankens ledelse gav Finanstilsynet ved tilsynsbesøget i marts 2007 vedrørende de i sagen omhandlede engagementer. Oplysningerne må dog antages at have været positive, i det Direktion og Bestyrelsen (nu de sagsøgte) gør gældende, at de store engagementer alle var uden risici, og at der ikke var noget nedskrivningsbehov.

Dette understøttes tillige af Vidne 17's vidneforklaring i nærværende sag (Forklaringerne, side 908), hvor hun bl.a. forklarede, at de på inspektionen i marts 2007 fik at vide, ”at mange af engagementerne var store, fordi der var tale om en forholdsvis kortvarig bridgefinansiering”, samt af Finanstilsynets § 352a-redegørelse af 26. marts 2010 i forhold til Banken (Ekstrakten, Bind 1, side 5408), hvor følgende er anført:

"Finanstilsynets vurdering af blancoelementet skal endvidere ses i sammenhæng med, at banken i forbindelse med engagementsgennemgangen havde oplyst, at der for flere af ejendomsengagementernes vedkommende var tale om "bridge finansiering" (mellemløansiering), idet ejendommene skulle videresælges eller realkreditbelånes. Engagementerne ville således i løbet af en kortere periode være ude af bankens udlånsportefølje igen. Det viste sig imidlertid efterfølgende, at flere af ejendomsengagementerne var blevet til længerevarende finansiering i stedet for mellemløansiering." [mine understregninger]

På baggrund af den til Banken fremsendte tidsplan (Ekstrakten, Tillæg C, side 4777 ff.) til brug for tilsynsbesøget i marts 2007 kan det endvidere konstateres, at der var afsat ca. 2 dage til engagementsgennemgang i Banken.

Når dette sammenholdes med det forhold, at Finanstilsynet har oplyst, at 62,4 % af Bankens etablerede lån og tilsagte lån samt garantistillelser blev gennemgået i forbindelse med tilsynsbesøget, har det ikke været muligt for Finanstilsynet at have været igennem samtlige bevillinger på de udvalgte engagementer eller i øvrigt at have foretaget en indgående vurdering af disse. Det var – som redegjort for ovenfor - i øvrigt heller ikke Finanstilsynets opgave. Finanstilsynets opgave var derimod at undersøge, om der på det pågældende tidspunkt var et nedskrivningsbehov, som Banken ikke selv havde taget højde for.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at Finanstilsynet heller ikke i forbindelse med tilsynsbesøget i marts 2007 – eller i øvrigt - har godkendt eller på anden måde ”blåstemplet” ledelsens handlinger i relation til de konkrete bevillinger, som er omfattet af nærværende sag, hverken de bevillinger, som måtte være bevilliget forud for tilsynsbesøget eller efterfølgende. Finanstilsynet har endvidere heller ikke taget stilling til forsvarligheden af Bankens forretningsmodel.

Hertil bemærkes tillige, at **Vidne 17** under sin vidneforklaring (Forklaringerne, side 900) har forklaret, at Finanstilsynet *”heller ikke foretog en vurdering af, om kreditterne oprindeligt var bevilget i en forsvarlig proces. Den del kendte de ikke noget til.”*

Finanstilsynet deltager heller ikke i ledelsen i de finansielle virksomheder, som de fører tilsyn med, og Tilsynet giver heller ikke anbefalinger eller henstillinger til de enkelte finansielle virksomheder. Det er derfor alene ledelsen af den finansielle virksomhed, der har ansvaret for at drive virksomheden forsvarligt og overholde lovgivningen.

Ved gennemgangen af engagementerne i Banken foretog Finanstilsynet en rating af de enkelte udlån og tog stilling til de nedskrivninger, som Banken selv havde foretaget. Formålet var således at sikre, at der i Bankens regnskaber og kapitalgrundlag var taget højde for den samlede kreditrisiko.

6 MOMENTER I ANSVARSBEDØMMELSEN

Som nærmere redegjort for nedenfor under punkt 8-16 og 18-19 er de sagsøgtes erstatningsansvar begrundet i handlinger og undladelser i forbindelse med en række konkrete dispositioner på Bankens kredit- og pantebrevsområde, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse var kreditmæssigt uforsvarlige og ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

At dispositionerne konkret har været ansvarspådragende for de sagsøgte, understøttes imidlertid tillige af de mere generelt uforsvarlige forhold på Bankens kredit- og pantebrevsområde.

Hertil bemærkes, at Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen (ovenfor under punkt 4.2.1 og 4.2.3) har fundet, at de mere generelt uforsvarlige forhold i et pengeinstitut, så som overtrædelse af lovgivningen og interne retningslinjer samt utilstrækkelig kreditorganisation mv., ikke nødvendigvis i sig selv medfører et erstatningsansvar, men kan indgå som vejledende momenter i forhold til at fastslå et konkret erstatningsansvar.

Det er i den forbindelse Finansiell Stabilitets opfattelse, at følgende momenter tillige må indgå i den samlede ansvarsvurdering i relation til de konkrete dispositioner:

- Hovedtræk i Bankens kommercielle, organisatoriske og økonomiske udvikling
- Likviditet og solvens
- Presserende bevillinger og tilsidesættelse af Bankens interne regler i øvrigt
- Finanstilsynets advarsler, påbud, risikoplysninger mv.
- Bevillingsprocessen
- Beslutningsgrundlaget

Om baggrunden herfor bemærkes følgende, idet de enkelte momenter vil blive behandlet enkeltvis nedenfor:

6.1 Hovedtræk i Bankens kommercielle, organisatoriske og økonomiske udvikling

6.1.1 Bankens kommercielle og økonomiske udvikling

Som led i en nøje planlagt vækststrategi ændrede Banken i 2003 og i de følgende år karakter fra at være en traditionel lokal bank til tillige at være sekundær bank for store erhvervs-kunder uden for lokalområdet, og til at udbrede virksomheden udover traditionel bankvirk-

somhed, således at indtjeningen i større omfang blev opnået fra de nye virksomhedsområder. Fra 2005 og fremefter slog denne strategi for alvor igennem.

Af referat fra møde i Bestyrelsen den 17. august 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 6401 og 6455) fremgår således, at Bestyrelsen godkendte en ny strategi for erhvervsområdet i Koncernen. Ifølge strategien skulle Banken fungere som kundens anden erhvervsbank på forskellige "engros"-områder, herunder i forhold til pantebrevsinvestorer, ejendomsudviklere, pant i ejendomme etc. I en opstartsfase godkendte Bestyrelsen en låneramme på kr. 250 mio. eksklusiv pantebrevsinvesteringer.

Det fremgår også af referatet, at der i Bestyrelsen og Direktionen var enighed om, at "*... vi ønsker ikke at optræde som en traditionel bank.*"

Det bemærkes tillige, at der var tale om forretningsområder, som Banken ikke tidligere havde beskæftiget sig med.

Ovenstående strategi på erhvervsområdet skal tillige ses i lyset af, at Bestyrelsen allerede på et møde den 14. marts 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 6421 – pkt. 6) havde godkendt en indstilling fra **Part K** om investering for kr. 300 mio. i pantebreve i erhvervs-ejendomme. Det fremgår af indstillingen, at:

*"... med attraktive rentetillæg og gode placeringer i ejendomme kan denne aktivitet medvirke til at forøge udlånet i **GI.B1**"*

Oplægget er tillige fremlagt i Ekstrakten, Tillæg C, side 2203.

Vækststrategien medførte, at Banken tiltrak mange nye, store erhvervs kunder, der primært beskæftigede sig med handel med og udvikling af fast ejendom og handel med pantebreve, og som drev virksomhed langt uden for lokalområdet.

Dette kom også til udtryk ved en stigende handel med og investering i pantebreve i fast ejendom (direkte eksponering), oprettelse af datterselskaber med fokus udelukkede på handel med pantebreve (direkte eksponering) samt i øvrigt ved betydeligt udlån til kunder, der opererede inden for dette område (indirekte eksponering).

Resultatet blev, at Banken i perioden 2005 til 2008 havde en betydelig og stigende såvel direkte som indirekte eksponering i pantebreve.

Ifølge Bankens egne oplysninger til Finanstilsynet havde Banken således i perioden 30. juni 2005 til 30. juni 2006 en vækst på ca. kr. 170 mio. i pantebrevsbeholdningen (direkte eksponering), og Banken havde ydet investeringskreditter til brug for køb af pantebreve for omkring kr. 300 mio. (indirekte eksponering), jf. Bankens brev af 16. november 2006 til Finanstilsynet (Ekstrakten, Bind 1, side 3963).

Den 10. oktober 2007 oplyste **Part K** og **V4** endvidere til Finanstilsynet, at Banken i perioden 30. juni 2006 til 30. juni 2007 havde haft en udlåns-vækst på investeringskreditter til køb af pantebreve på kr. 375 mio. (indirekte eksponering) (Ekstrakten, Bind 1, side 4833).

I Bankens brev af 19. november 2007 til Finanstilsynet (Ekstrakten, Bind 1, side 4841) opgjorde Banken endvidere sin direkte eksponering i pantebreve pr. 30. september 2007 til kr. 614 mio. Banken oplyste samtidig, at Banken havde en indirekte eksponering i pantebreve via investeringskreditter for kr. 950 mio. kr., hvoraf kr. 732 mio. var udnyttet.

Pr. 31. december 2008 kunne Bankens direkte eksponering i pantebreve opgøres til kr. 402 mio., jf. e-mail af 11. november 2010 med bilag fra Den Ny Banks interne revision (Ekstrakten, Bind 6, side 431).

Pr. 30. december 2008 udgjorde Bankens investeringskreditter til køb af pantebreve (indirekte eksponering) i alt ca. kr. 1.309 mio. med et træk på ca. kr. 1.216 mio., jf. oversigt over engagementer pr. 31. december 2008 med risikoovervågningsmarkering VP20, udarbejdet af Den Ny Banks interne revision (Ekstrakten, Bind 6, side 437).

Vækststrategien medførte desuden, at Banken navnlig i perioden fra januar 2005 til december 2007 fik en voldsom kraftig vækst i udlånet med ca. kr. 4.873 mio. eller 386 % (Ekstrakten, Bind 1, side 3007, 3405 og 3589).

En stigning i udlånsporteføljen, som var væsentlig større end i sammenlignelige banker i samme periode, og som i øvrigt ikke ses at have været genstand for løbende drøftelser/overvejelser i Bestyrelsen, som oprindeligt i 2005 alene havde godkendt en samlet låneramme på henholdsvis kr. 250 mio. og kr. 300 mio. Bestyrelsen og Direktionen ses således ikke at have forholdt sig til denne efterfølgende og væsentlige overskridelse af den oprindelige plan for Bankens udlånsvækst eller hvorledes denne i øvrigt skulle kontrolleres.

Da Bankens indlån i samme periode alene voksede fra kr. 1.837 mio. i 2005 til kr. 3.613 mio. i 2007 (svarende til en vækst på ca. 196 %), udviklede Banken i perioden et betydeligt indlånsunderskud. Den eksplosive udvikling i Bankens udlånsvolumen blev således ikke modsvaret af en tilsvarende stigning i indlånsvolumen (Ekstrakten, Bind 1, side 3589).

Den kraftige vækst stillede endvidere krav til, at Banken havde et godt kapitalberedskab.

Bankens egenkapital blev fordoblet i perioden fra kr. 625 mio. i 2005 til kr. 1.108 mio. i 2007, hvor udlånet i samme periode næsten blev firedoblet, jf. ovenfor.

Banken valgte således at have en lav kapitaloverdækning og en særdeles høj risikoprofil. Dette indebar imidlertid også, at Banken ved den kraftige nedgang på ejendomsmarkedet i efteråret 2007 fik behov for at få tilført ny kapital eller at mindske risiciene. Problemerne på ejendomsmarkedet faldt sammen med den internationale uro på de finansielle markeder (særligt fra medio 2008 og frem), hvor mistroen til bankerne, og særligt ejendomsfinansiering, var betydelig.

Bankens muligheder for at nedbringe sin høje risiko, f.eks. ved at komme af med sine ejendomsengagementer eller få tilført ny kapital, blev derved begrænset.

Bevillingerne til Bankens 14 største udlånskunder, der næsten alle var tilknyttet ejendoms- og pantebrevssegmentet, udgjorde pr. 31. december 2007 ca. kr. 2.883 mio., jf. bilag 1 til Intern Revisions protokollat for årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1161). Dertil kom engagementer på i alt ca. kr. 211 mio., som havde tilknytning til en af Bankens gruppeengagementer uden at indgå i denne. Af udskrift af Bankens enkeltengagementer pr. 31. december 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 245) med relation til ejendomssegmentet

fremgår, at summen af engagementerne (ekskl. boliger og landbrug) pr. 31. december 2007 udgjorde ca. kr. 5.356 mio.

Som det vil blive nærmere beskrevet og dokumenteret nedenfor navnlig under punkt 6.4, modtog Bestyrelsen og Direktionen i perioden 2003 til 2008 gentagne henvendelser fra Finanstilsynet om risikoen ved en så stærk udlånsvækst, som Banken gennemførte, navnlig i relation til ejendoms- og pantebrevsområdet, og advarsler om risikoen ved et betydeligt indlånsunderskud. Derudover modtog Direktionen gentagne opråb fra Bankens likviditetschef om overhængende mangel på likviditet, jf. nærmere herom nedenfor under punkt 6.2.

Bestyrelsen, Direktionen og underdirektørerne fortsatte imidlertid udlånsaktiviteten med næsten uformindsket styrke helt frem til Bankens likviditetsmæssige sammenbrud.

Hertil bemærkes, at Bankens tabsrisiko blev forøget betydeligt ved denne meget markante stigning i udlånsporteføljen, der for størstepartens vedkommende skete til et begrænset antal kunder inden for en snæver og risikobetonet sektor og i vidt omfang uden sikkerhed, dvs. at det såkaldte blancoelement var betydeligt.

Direktionen og Bestyrelsen tog imidlertid heller ikke hensyn til Bankens særdeles høje risikoprofil ved opgørelsen af Bankens og Koncernens individuelle solvensbehov.

Der var for eksempel ikke fastsat retningslinjer for Bankens håndtering af dens risikoprofil på ejendomsmarkedet og pantebrevsmarkedet. Der var heller ikke etableret tilstrækkelige rapporteringsprocedurer, som sikrede Bankens ledelse overblik over udviklingen i en meget kompliceret forretningsstruktur med betydelige koncerninterne transaktioner.

Banken valgte således at have en lav kapitaloverdækning og en særdeles høj risikoprofil. Banken var som følge af den vedtagne vækststrategi og den valgte risikoprofil betydeligt eksponeret inden for ejendoms- og pantebrevsområdet, hvilket gjorde Banken yderst sårbar overfor påvirkninger på ejendomsmarkedet, og hvilket tillige stillede store krav til Bankens bevillingsproces og ikke mindst kreditvurderinger.

Den høje risikoprofil stillede således ganske særlige krav til en god og forsvarlig organisering af hele Banken og Koncernen, såvel vedrørende udlån og pantebreve som vedrørende

opfølgning samt økonomisk styring. Det gøres gældende, at disse væsentlige forudsætninger ikke var opfyldt i Banken.

6.1.2 Bankens organisatoriske udvikling

Bankens voldsomme ekspansion betød i sig selv, at en løbende forstærkning af de administrative ressourcer var påkrævet. Hertil kom, at det forhold, at Banken havde bevæget sig ind på nye forretningsområder (uden for lokalområdet), herunder navnlig inden for ejendoms- og pantebrevsområdet, hvor kunderne ofte var større og mere komplekse foretagender, tillige stillede nye og større krav til medarbejdernes kompetencer.

Således fremgik det også af et notat til Bestyrelsen (Ekstrakten, Tillæg C, side 3097-3098), som blev behandlet på et bestyrelsesmøde den 28. november 2005 (Ekstrakten, Tillæg D, side 884) og som omhandlede Kreditkontorets risikovurdering af Bankens udlånsporteføljen, at området krævede ”*et fagligt stærkt vurderingsapparat*”.

6.1.2.1 Kreditkontoret

Kreditkontoret blev indtil 2008 ledet af [redacted] V4 . [redacted] V4 har under nærværende sag forklaret (Forklaringerne, side 663), at ”*de mandede op med 3 medarbejdere i kreditkontoret i perioden 2006-2008*”.

Ved at sammenholde Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra 18. februar 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 246), Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra februar/marts 2007 (Ekstrakten, Tillæg A, side 3669) og Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra efteråret 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 5472) kan det imidlertid konstateres, at der i Kreditkontoret i perioden 2005 til 2008 – ud over underdirektør [redacted] V4 - alene har været ansat følgende:

2005: [redacted] V6 , [redacted] Person 218 , og [redacted] Person 40

2007: [redacted] Vidne 5 og [redacted] Person 40

2008: [redacted] Vidne 5 , [redacted] Person 103 , og [redacted] Person 40

Det kan således konstateres, at der i Kreditkontoret i den omhandlede perioden alene var ansat 2-3 medarbejdere. ...

.....

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at Bankens Kreditkontor hverken havde de nødvendige eller tilstrækkelige ressourcer samt kompetencer til at håndtere Bankens kraftige udlånsvækst fra perioden 2005-2008.

I den forbindelse bemærkes, at det navnlig på baggrund af [V5's] forklaring må lægges til grund, at det alene har været [V4], som har stået for håndteringen samt kreditvurderingen af de større erhvervskunder uden for lokalområdet. Det har i den forbindelse tillige formodningen imod sig, at det har været muligt for [V4] at foretage den nødvendige, endsige tilstrækkelige dybtgående kreditvurdering af de store erhvervsengagementer i perioden 2005 til 2008. Der henvises i den forbindelse tillige til det nedenfor under punkt 6.5-6.7 anførte.

6.1.2.2 Erhvervsafdelingen

For så vidt angår Erhvervsafdelingen, var der – udover underdirektør [V1] - ansat følgende i perioden 2005-2008:

2005: [V7], [Person 219], [Person 220], [Person 89] og [Person 117].

2007: [V7], [Person 219], [Vidne 13], [Person 145], [Person 221], [Person 222], [Person 89], [P86] og [Person 223]. De 3 sidstnævnte havde ikke nogen bevillingskompetence.

2008: [V7], [Person 219], [Person 224], [Person 41], [Person 27], [Person 89], [P86], [Person 121], [Person 223], [Person 118], [Person 225]. De 6 sidstnævnte havde ikke nogen bevillingskompetence.

.....

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at heller ikke Bankens Erhvervsafdeling har haft de nødvendige eller tilstrækkelige ressourcer samt kompetencer til at håndtere Bankens kraftige udlånsvækst i perioden 2005-2008.

I den forbindelse bemærkes, at det navnlig på baggrund af **V7's** forklaring, hvorefter tingene var "clearet af", når Erhvervsafdelingen fik sagerne ind, må lægges til grund, at det alene har været **V1** eller **Part K**, som har stået for håndteringen samt kreditvurderingen af de større erhvervskunder uden for lokalområdet.

Det har i den forbindelse tillige formodningen imod sig, at det har været muligt for navnlig **V1** at foretage den nødvendige, endsige tilstrækkelige dybtgående, kreditvurdering af de store erhvervsengagementer i perioden 2005 til 2008, idet **V1** tillige efter det oplyste alene forestod vurderingen af Bankens erhvervspantebreve, jf. nærmere herom nedenfor under punkt 19.3.1.

.....

På baggrund af ovenstående ses formålet med at have to forskellige kontrolfunktioner i relation til Bankens kreditgivning - i form af en Erhvervsafdeling henholdsvis et Kreditkontor - tillige at have været illusorisk, henset til at begge afdelinger blot ses at være blevet reduceret til rene ekspeditionsfunktioner efter ønske fra **V4**, **V1** og **Part K**, jf. også forklaring fra **V7** (Forklaringerne, side 760). Der henvises i den forbindelse i det hele til det neden for under punkt 6.5 anførte vedrørende bevillingsprocessen i Erhvervs- og Kreditkontoret.

Der ses endvidere – navnlig på baggrund af **V7** og **V5's** forklaringer (Forklaringerne, side 760 og 725) - at have været et vist sammenfald af funktioner i Erhvervsafdelingen og Kreditkontoret, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse også har medført en uforsvarlig eller mangelfuld creditsagsbehandling i forhold til enkelte bevillinger omhandlet af nærværende sag.

Til ovenstående kan desuden lægges, at regnskabsafdelingens IT-systemer var forældede eller i hvert fald ikke var blevet udviklet i takt med Bankens og Koncernens udvikling.

Det gøres derfor også sammenfattende gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har undladt at sørge for en forsvarlig organisering af Bankens Erhvervsafdeling og Kreditkontor, herunder at de nødvendige og tilstrækkelige ressourcer og kompetencer var til stede til at

håndtere den betydelig vækst og kompleksitet, der kom i Bankens udlån i perioden 2005-2008 samt, at de administrative procedurer og kontrolfunktioner reelt var til stede og skabte et forsvarligt grundlag for kreditsagsbehandlingen.

I forhold til Ekstern Revision gøres det navnlig gældende, at Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange og administrative procedurer på kreditområdet i perioden 2005 til 2008, herunder at der skete tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene, at der skete udbetaling af lånebeløb forud for bevilling (og kreditvurdering), at der forelå en mangelfuld bevillingsproces og bevillingsgrundlag samt en manglende funktionsadskillelse, der alle har til formål at skabe et betryggende grundlag for kreditsagsbehandlingen, hvor dette burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Om end Bestyrelsen allerede vidste dette muliggjorde Ekstern Revisions manglende rapportering heraf, at Bestyrelsen kunne undlade at foretage korrigerende foranstaltninger, ligesom at den manglende rapportering var med til at "skjule" disse forhold for Finanstilsynet, der således ikke havde nogen særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen herimod.

Som følge heraf kunne Bankens derfor fortsætte en uhensigtsmæssig og ikke mindst ufor-svarlig praksis på kreditområdet helt frem til Bankens sammenbrud. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 6.5-7 og 18 anførte.

6.1.2.3 Pantebrevsafdelingen

Som det vil blive beskrevet nærmere nedenfor under punkt 19.3.1, var der heller ikke den nødvendige eller i øvrigt forsvarlige organisering af Bankens pantebrevsafdeling.

6.2 Likviditet

6.2.1 Regelgrundlag

FIL § 152, stk. 1, fastslår, at en bank til enhver tid skal have en forsvarlig likviditet, og fastsætter desuden visse mindstekrav til likviditetens størrelse i forhold til en banks gælds- og

garantiforpligtelser. Bestemmelsen suppleres blandt andet af den dagældende aktieselskabslovs § 54, jf. § 56 om ledelsens stillingtagen til selskabets likviditet.

Ifølge Finanstilsynets vejledning til FIL§ 71 skal enhver bank udarbejde beredskabsplaner til håndtering af likviditetskriser. Planerne skal godkendes af bestyrelsen. Banken ses ikke at have haft sådanne planer.

6.2.2 Overordnede anbringender

Det gøres gældende, at Bestyrelsen og Direktionen i relation til likviditetsforholdene drev Banken og Koncernen med en usædvanlig og uansvarlig høj risikoprofil, idet Bestyrelsen og Direktionen øjensynligt ikke tillagde en forsvarlig likviditetspolitik nogen væsentlig betydning i forhold til strategien om, at ekspandere Bankens og Koncernens aktiviteter, herunder ved udlån.

Både Bestyrelsen og Direktionen havde undladt at sikre, at de nødvendige forretningsgange til styring af Bankens likviditet var tilvejebragt og ajourført på trods af påbud herom fra Finanstilsynet. Direktionen havde undladt at give Bestyrelsen en fyldestgørende, løbende rapportering om Bankens finansielle udvikling og alvoren af vanskelighederne med at skaffe likviditet i takt med Bankens behov, og Bestyrelsen havde undladt at følge op herpå.

Som det fremgår af Ekstrakten, Bind 1, side 3589, så havde Banken et stadigt voksende og betydeligt indlånsunderskud fra 2005 og frem kulminerende i 2008 med ca. 4 mia. Dette medførte, at Banken blev afhængig af eksterne finansieringskilder til at finansiere driften og nye udlån. Ligeledes var Bankens andel af store engagementer stærkt stigende (Ekstrakten, Bind 1, side 3593).

Dette medførte en forøget likviditetsrisiko ved eventuelle ændringer i mulighederne for denne finansiering på lånemarkedet, og/eller en negativ udvikling i Bankens egne driftsmæssige forhold. Konsekvenserne af denne risiko viste sig løbende og i stigende omfang i 2006, 2007 og 2008 og manifesterede sig ultimativt i september 2008, hvor Banken definitivt løb tør for likviditet og måtte søge hjælp hos Danmarks Nationalbank og Finansiell Stabilitet.

Bankens likviditetsmæssige situation var dog længe inden af en sådan karakter, der gjorde det påkrævet at begrænse Bankens likviditetsforbrugende aktiviteter m.v., herunder udlån.

Om baggrunden herfor bemærkes følgende:

6.2.3 2005

Den 14. oktober 2005 blev der afholdt bestyrelsesmøde i Banken, hvor det under punktet ”Nyt fra direktionen”, bemærkedes følgende (Ekstrakten, Bind 1, side 6471-6472):

*’ **Part K** oplyste, at banken siden sommerferien har oplevet en kraftig udlånsvækst. Denne udvikling ser ud til at fortsætte.*

Såfremt væksten også fortsætter ind i 2006 vil det imidlertid stille store krav til bankens likviditetsberedskab og der bør derfor iværksættes øjeblikkeligt tiltag til undersøgelse af muligheder herfor.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning og besluttede, at pålægge direktionen om at fremkomme med et oplæg til næste møde i november.”

Finansiel Stabilitet kan tiltræde det af **Part K** anførte, men det kan konkluderes, at der aldrig blev udarbejdet et oplæg som pålagt. Dette medførte, at likviditeten fra dette tidspunkt og frem til november 2008, hvor Banken blev overtaget af Finansiell Stabilitet, konstant var under pres.

.....

6.2.4 2006

.....

6.2.5 2007

.....

6.2.6 Finanstilsynets ordinære undersøgelse af Banken

Finanstilsynet foretog ordinær undersøgelse af Banken i perioden 26. marts til 30. marts 2007. Finanstilsynet redegjorde for undersøgelsens konklusioner på mødet den 26. april 2007 med deltagelse af Bankens Bestyrelsen, Direktion, Interne Revision og Ekstern Revi-

sion. Der fremgår følgende angående likviditet i Finanstilsynets undersøgelsesrapport af 10. januar 2008, jf. FIL § 346, stk. 3, 1 pkt. (Ekstrakten, Bind 1, side 4865):

”I forbindelse med gennemgangen af bankens likviditetsmæssige forhold oplyste direktionen, at banken har kunnet mærke en stramning af likviditeten, dog uden at dette havde givet problemer med at overholde lovens krav, jf. lov om finansiel virksomhed § 152.

I henhold til § 71-vejledningen punkt 21 skal pengeinstitutter have politikker og procedurer for måling og styring af pengeinstituttets aktuelle samt fremtidige likviditetsbehov. Der skal opstilles alternative scenarier, og pengeinstituttet skal regelmæssigt vurdere de forudsætninger, som likviditetsbudgettet er baseret på.

• Finanstilsynet skal således påbyde banken at udarbejde at der udarbejdes materiale i overensstemmelse med § 71-vejledningen punkt 21.”

Banken undlod at rette ind i henhold til påbuddet, og havde derfor ikke politikker og procedurer for måling og styring af pengeinstituttets aktuelle samt fremtidige likviditetsbehov, ligesom man heller ikke opstillede alternative scenarier eller genvurderede de forudsætninger, som likviditetsbudgettet var baseret på.

Det bemærkes endvidere, at FIL § 152 var overtrådt, da man tidligere kun havde haft kr. 30 mio. i trækingsret i Banken, og derfor efter alt foreliggende indregnede datterselskabers trækingsretter i FIL § 152-beregningen, hvilket der ikke er hjemmel til.

6.2.7 Finanskrisen begynder

.....

6.2.8 2008

.....

6.2.9 Lov om finansiel virksomhed § 152

.....

Sammenfattende kan det konkluderes, at Banken ikke har udvist den forsigtighed med nye udlån, som de selv havde besluttet, og som deres likviditetsmæssige situation krævede, at Direktionen foreholdt helt afgørende information for Intern Revision, Ekstern Revision og Bestyrelsen, at Bestyrelsen og Direktionen ignorerede adskillige risikoplysninger og påbud fra Finanstilsynet i relation til Bankens likviditetsmæssige forhold, at hverken Bestyrelsen eller Direktionen undlod at reagere forsvarlig og i fornødent omfang på de stadigt tilbagevendende, meget alvorlige faresignaler og aktuelle likviditetsproblemer.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at ovenstående må indgå med ikke-ubetydelig vægt i vurderingen af, hvorvidt de enkelte bevillinger m.v. i sagen har været ansvarspådragende at bevillige.

6.3 Solvens

Der henvises til stævningens punkt 7.4 (Ekstrakten, Bind 12, side 195).

6.4 Finanstilsynets advarsler, påbud, risikoplysninger mv.

Som anført ovenfor under punkt 4.2.2 har Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen fundet, at der ved vurderingen af, om der er handlet ansvarspådragende, tillige må tages hensyn til eventuelle advarsler mv. fra Finanstilsynet.

Det kan konstateres, at Finanstilsynet har sendt Banken en lang række påbud, advarsler og risikoplysninger i perioden fra 2003 til 2008, dog uden at dette fik Banken til at ændre, endsige at overveje at ændre strategi eller kurs. Bankens udlån, herunder i fast ejendom, blev derfor også ved med at stige voldsomt i perioden 2005 - 2008.

Tilsvarende undlod Bestyrelsen at tage aktive skridt til at forbedre grundlaget for kreditgivningen.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at de af Finanstilsynet afgivne påbud, advarsler og risikoplysninger i perioden 2003-2008 må indgå med ikke ubetydelig vægt i vurderingen af hvorvidt de enkelte dispositioner på Bankens kredit- og pantebrevsområde har været ansvarspådragende at bevillige og udstede.

6.4.1 Finanstilsynets inspektionsordinære besøg i 2003

.....

6.4.2 Finanstilsynets henvendelser til Banken i 2006

.....

6.4.3 Finanstilsynets ordinære inspektionsbesøg i 2007

.....

6.4.3.1 Tilsynsbesøg den 26.-30. marts 2007 samt afrapporteringsmøde den 26. april 2007

.....

6.4.3.2 Finanstilsynets rapport af 10. januar 2008 om undersøgelse i Gl. B1

.....

6.4.4 Finanstilsynets øvrige henvendelser til Banken i 2007

.....

6.4.5 Finanstilsynets henvendelser til Banken i 2008

.....

... det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at Finanstilsynets afrapportering fra undersøgelsen i marts 2007 illustrerer omfanget og alvoren af de generelt uforsvarlige forhold. En række af de forhold, der blev fremdraget i afrapporteringen, kan spores tilbage til tidligere tilsynsreaktioner i 2003 og til den af Finansiell Stabilitet hævdede uforsvarlige indretning af Bankens Kreditkontor og kreditsagsbehandling.

Henset til Finanstilsynets gentagende advarsler og bekymringer omkring en række centrale forhold i Banken var det nærliggende at tro, at Direktionen, Bestyrelsen og Ekstern Revision ville stoppe op og genoverveje, om de store udlån til ejendomsspekulanter m.v. nu også var forsvarlige henset til Bankens likviditet og solvens.

Det skete imidlertid ikke, og Banken fortsatte blot den uforsvarlige udlånspraksis, herunder med meget betydelige lån inden for ejendomssektoren, uden hensyntagen til de løbende og gentagende advarsler og risikoplysninger fra Finanstilsynet, og selvom der fra Intern Re-

visions side gentagende gange var peget på utilstrækkeligheder i Bankens planlægnings- og kontrolprocedurer, jf. nærmere om nedenfor punkt 18 og 19.

Der henvises i den forbindelse også til stævningens punkt 12.3.1 samt Oversigt over ejendomseksponeringen ved udlån og garantier udarbejdet af Intern Revision i den Ny Bank den 28. juni 2010 (Ekstrakten, Bind 1, side 3599), hvoraf det fremgår, at Bankens eksponering i fast ejendom var 54 % i både 2006 og 2007. Banken var derfor særdeles følsom over for de rentestigninger og/eller prisjusteringer, som Finanstilsynet havde advaret om ville komme på ejendomsmarkedet.

Finansiel Stabilitet gør i den forbindelse også gældende, at en eventuel manglende reaktion fra Finanstilsynets side eller Finanstilsynets manglende identifikation af et særligt problem i Banken ikke virker diskulperende for Bankens ledelse.

.....

6.4.6 Intern Revisions kontrol af Bankens besvarelser til Finanstilsynet

Til ovenstående bemærkes, at Intern Revision ikke generelt har foretaget en revision af de oplysninger, som Banken har meddelt Finanstilsynet i sine skrivelser i perioden 2006-2008, ...

.....

6.5 Bevillingsprocessen

6.5.1 Forretningsgangene

.....

6.5.1.1 Kundetype og risikoprofil

.....

6.5.1.2 Krav til kundens økonomi

.....

6.5.1.3 Arbejdsgang for kundevurdering

.....

6.5.2 *Bankens bevillingsproces*

6.5.2.1 *Erhvervsafdelingens behandling af bevillinger*

.....

Sammenfattende kan det således konkluderes, at Erhvervsafdelingen i overvejende grad ikke foretog kreditvurderinger på de store erhvervsengagementer, da beslutningen, om at der skulle ske en bevilling allerede var truffet af enten **Part K**, **V1** eller **V4**. Resultatet var således givet på forhånd, og Erhvervsafdelingen var derfor reduceret til et ekspeditionskontor, som skulle sørge for, at det formelle papirarbejde kom på plads.

Selv hvis man i Erhvervsafdelingen skulle have forsøgt sig med at foretage en kreditvurdering, så havde man ikke kompetencerne – hverken hos de enkelte medarbejdere, som ikke havde erfaring eller uddannelse i kreditvurderinger af store ejendomskoncerner, og heller ikke hos **V1**. First line of defence var således ikke eksisterende.

6.5.2.2 *Kreditkontorets behandling af bevillinger*

.....

Kreditkontoret var således ”second line of defense” i Banken, som skulle kontrollere Erhvervsafdelingens arbejde i de sager, som Erhvervsafdelingen, grundet bevillingens størrelse, ikke selv kunne bevilge. Som anført ovenfor skete der ingen reel kreditvurdering i Erhvervsafdelingen, hvorfor det var helt afgørende, at Kreditkontoret fungerede og rent faktisk kreditvurderede forsvarligt.

Banken havde igennem en længere årrække haft **V6** tilknyttet Kreditkontoret som erhvervskonsulent. I realiteten var han souschef lige under **V4**, og han var en dygtig og vellidt medarbejder i Banken. ...

.....

V6 gik på pension i april 2006, og han blev afløst af **V5**. ...

.....

Tabet af den dygtige og erfarne V6 pr. 1. april 2006 var særdeles uheldigt, da det lige præcis var i denne periode, at Bankens vækst med udenbyskunder begyndte at tage til. Det var således lige præcis på dette tidspunkt, at Banken havde behov for ”en stærk mand” til at sørge for, at man kun lånte penge ud til kunder, som kunne betale dem tilbage.

.....

Vidne 10 blev således koblet af kreditvurderingen af udenbyskunderne, fordi han var for kritisk. Tilbage var således kun V4 og V5 .

V5 har forklaret, at han ikke var inde over bevillingerne til ejendomsengagementer fra Erhvervsafdelingen, som kørte direkte til V1 eller V4 (Forklaringerne, side 722 og side 724).

.....

Og på side 726 forklares det, at Kreditkontoret havde fået en sekretariatslignende funktion.

Som forklaret af V6 så var Erhvervsafdelingen og Kreditkontoret nu begge helt koblet af kreditvurderingerne af udenbyskunder, og V4 , som var den eneste, der ikke var koblet af, kunne ikke sige nej. (Forklaringerne, side 748):

.....

Bankens ”second line of defense” var således heller ikke eksisterende.

6.5.2.3 Direktionens behandling af bevillinger

Part K var Bankens ”third line of defense”, da alle større bevillinger enten skulle bevilges, eller indstilles til bevilling hos Bestyrelsen af ham.

.....

Sammenfattende kan det således konstateres, at **Part K** alene kiggede på, om bevillingen var ”inden for skiven”, og ikke foretog nogen dybere kreditvurdering af kunden. Flere af de kunder, som indgår i denne sag, kender han slet ikke. Der har således være tale om en overfladisk kreditvurdering, idet både Erhvervskontoret og Kreditkontoret – ifølge **Part K** – havde foretaget en kreditvurdering.

Denne antagelse var dog ikke korrekt, da hverken Kreditkontoret eller Erhvervsafdelingen på det foreliggende grundlag foretog nogen tilbundsående og forsvarlig kreditvurdering af de store udenbyskunder.

Bankens ”third line of defense” var dermed reelt set heller ikke eksisterende.

6.5.2.4 Bestyrelsens behandling af bevillinger

.....

Det kan heraf udledes, at Bestyrelsen ikke i plenum gennemgik alle de bevillinger, som skulle bevilges på det pågældende bestyrelsesmøde. **V4** og **Part K** udvalgte alene enkelte bevillinger, som de gennemgik ud fra kriterierne kompleksitet, størrelse og kendskabet til kunden.

Som eksempel på en bevilling, som **V4** ikke umiddelbart ville bruge tid på at gennemgå på bestyrelsesmødet, da Bestyrelsen allerede kendte kunden, nævnte han selv en bevilling til **Vidne 30** på kr. 26 mio. til køb af en ejendom på **Adresse 10** i København (Forklaringerne, side 632), sagens påstand 14 (Ekstrakten, Bind 4, side 4344ff).

At Bestyrelsen ifølge **V4** også kendte de øvrige kunder, som er omfattet af denne sag, rigtig godt, fremgår af Forklaringerne, side 626.

”Bestyrelsen burde have et rigtig godt kendskab til engagementerne med

Vidne 42-koncernen, V2 A/S -koncernen, V6 A/S og Vidne 20, Vidne 30 samt Vidne 29. *Engagementerne blev behandlet på hvert eneste bestyrelsesmøde siden sommeren 2007, herunder i form af risikoovervågninger. Alle engagementerne på nær engagementet med Vidne 42 -koncernen var på de-*

res liste over fokusengagementer. Han forventede derfor, at bestyrelsen sagde fra, hvis bestyrelsen ikke ville give disse kunder bevillinger.”

Med undtagelse af to bevillinger til [redacted] V6 A/S (køb af virksomhederne [redacted] V51 A/S [redacted] og [redacted] V54 A/S [redacted]) kan det ikke ud af bestyrelsesreferaterne læses, hvorvidt Bestyrelsen har drøftet bevillingerne til disse kunder. Faktum er dog, at stort set samtlige bevillinger til disse kunder er sket som efterbevillinger, da [redacted] Part K [redacted] allerede havde bevilliget dem som presserende. Det må derfor antages, at såfremt [redacted] V4 [redacted] ikke ville finde anledning til at gennemgå den ovenfor nævnte bevilling på kr. 26. mio. på bestyrelsesmødet, så ville de andre, og mindre, bevillinger til disse ”kendte” kunder heller ikke blive gennemgået på bestyrelsesmødet.

Hertil kommer, at Bestyrelsen heller ikke ville have haft tid til at gennemgå alle de bevillinger, som skulle gennemgås på et bestyrelsesmøde. [redacted] Part L [redacted] har f.eks. forklaret, at et bestyrelsesmøde tog omkring 4 timer, og at man brugte ca. 1 til 1½ time på bevillinger (Forklaringerne, side 176).

Hvis dette sammenholdes med bestyrelsesmødereferatet fra f.eks. den 29. oktober 2007, så fremgår det heraf, at der på mødet skulle behandles 125 lånebevillinger (Ekstrakten, Bind 1, side 6696). Ifølge bevillingslisten (Ekstrakten, Tillæg C, side 5461) var der 37 presserende bevillinger, som Bestyrelsen skulle efterbevillige, samt to § 78 bevillinger.

Såfremt alle bevillingerne skulle gennemgås på bestyrelsesmødet, ville dette give ca. 45 sekunder til hver bevilling, hvis der tages udgangspunkt i, at gennemgangen varede 90 minutter, hvilket vil gøre creditsagsbehandlingen tæt på illusorisk.

.....

6.5.2.5 Presserende bevillinger

Som en undtagelse til den almindelige bevillingskompetence kunne Direktionen meddele bevillinger i "presserende tilfælde" i medfør af § 70 Instruksens punkt 2.7. Det fremgik ikke nærmere, under hvilke omstændigheder en bevilling var presserende.

Presserende bevillinger skulle forelægges Bestyrelsen til "efterretning" og fra den 22. maj 2006 til "efterbevilling" på førstkommende bestyrelsesmøde.

Part K's brug af pressende bevillinger havde været et tema på det tilsynsbesøg, som Finanstilsynet havde været på i Banken i 2003 (se **Vidne 17's** forklaring herom i Forklaringerne, side 907 og 911).

Foranlediget heraf anbefalede **V4** i sit notat af 16. november 2004 (Ekstrakten, Tillæg C, side 1621), at Direktionens bevillingskompetence blev forhøjet til kr. 15 mio., og at flere lånesager sendes ud til Bestyrelsen til bevilling mellem bestyrelsesmøderne. Formålet med disse forslag var at nedbringe antallet af presserede bevillinger, da dette vil være et fokusområde fra Finanstilsynet. Notatet blev forelagt Bestyrelsen på bestyrelsesmødet den 22. november 2004 (Ekstrakten, Tillæg D, side 797), som godkendte forslagene.

På trods af dette steg antallet af presserende bevillinger dog kraftigt fra 44 i 2005 til 193 i 2006, mens antallet af sager til bevilling faldt fra 25 i 2005 til 3 i 2006, (Ekstrakten, Bind 4, side 47ff).

Finanstilsynet påpegede på det afsluttende møde i Banken i forbindelse med tilsynsbesøget i marts/april 2007, at der var for mange udlånsengagementer, der var bevilliget som pressende, jf. redegørelse for Finanstilsynets tilsyn med **Gl. B1** i henhold til § 352 a i lov om finansiel virksomhed i forbindelse med **Gl. B1's** sammenbrud (Ekstrakten, Bind 1, side 5399), hvilket tillige er bekræftet af tidligere **Stilling** hos Finanstilsynet, **Vidne 17**, under hendes forklaring i nærværende sag (Forklaringerne, side 911 og 914)

Der var ikke tale om et påbud eller påtale, men en risikooplysning (Forklaringerne, side 907, 911 og side 921.). Tilstede på afrapporteringsmødet i Banken den 26. april 2007 var Bestyrelsen, Direktionen, Ekstern Revision, Intern Revision m.fl. **Vidne 41** har tillige forklaret, at dette blev nævnt på mødet (Forklaringerne, side 1172 og 1236).

Man valgte dog fra Bankens side at ignorere dette og øge antallet af pressende bevillinger endnu mere til 200 i 2007 og 167 i 2008 (indtil 27. oktober), mens antallet af sager til bevilling faldt til 1 i 2007, og 0 i 2008 (indtil 27. oktober).

Denne uhensigtsmæssige og uretmæssige brug af presserende bevillinger betød, at Bestyrelsens bevillingskompetence i realiteten blev sat ud af kraft, hvilket blev yderligere forstærket af at der – som anført ovenfor - i Bestyrelsen ikke var nogen reel behandling eller drøftelse af en lang række af de sager, som Bestyrelsen fik forelagt til efterbevilling efter reglerne om presserende tilfælde. Disse fravigelser af Forretningsgangene generelt udgør helt centrale og væsentlige svigt i den kontrolmekanisme, der skulle have været i Banken på kreditområdet.

Oftest forelå der endvidere ikke nogen reel mulighed for at omgøre Direktionens beslutning, da lånene var udbetalt inden Bestyrelsens behandling. Det er endvidere bemærkelsesværdigt, at der i perioden 2005-2008 var 604 presserende bevillinger til efterbevilling hos Bestyrelsen, og i ingen tilfælde blev efterbevillingen nægtet, eller i det mindste bare kommenteret i referatet, (se f.eks. forklaringer fra **Part I**, Forklaringerne, side 224, **Part F**, Forklaringerne, side 263 og **Part C**, Forklaringerne, side 299.).

Særligt henset til kvaliteten af de kreditindstillinger, som vi har set i denne sag, og de meget tvivlsomme bevillinger, som er blevet givet, f.eks. til køb af **V9 A/S**-aktier, sidder man tilbage med et indtryk af, at Bestyrelsens creditsagsbehandling og vurdering reelt set ikke var til stede. Dette kan eksemplificeres med bevilling på kr. 26 mio. til **Vidne 30** til køb af **Adresse 10** i København (Ekstrakten, Bind 4, side 4343), hvor de oplysninger, som var nødvendige for at lave en kreditvurdering, på ingen måde var til stede. Alligevel blev lånet efterbevilliget uden nogen form for spørgsmål. Muligvis fordi bevillingen slet ikke blev gennemgået på det pågældende bestyrelsesmøde, som antaget af **V4**.

Intern Revision og Ekstern Revision burde være bekendt med disse meget kritisable forhold. Alligevel undlod de at gøre bemærkninger herom i revisionsprotokollaterne og i årsrapporterne.

Endvidere er bevillingerne i vidt omfang meddelt i strid med Bankens regler for bevillingskompetence, idet de er meddelt af direktør **Part K** som presserende bevillinger, uden at betingelserne herfor er dokumenteret, opfyldt eller sandsynliggjort. Det gøres gældende, at bevillingerne i vidt omfang har været af en sådan størrelse og karakter, at

disse ikke kun efter Forretningsgangene, men også efter den dagældende aktieselskabslovs § 54, burde være bevilliget af Bestyrelsen.

Det bemærkes, at der ikke var en tilsvarende udvidet bevillingskompetence for andre end Direktionen, og det må således afvises, at [REDACTED] V4 generelt havde fået en sådan bevillingskompetence, hvilket bl.a. understøttes af forklaringerne fra [REDACTED] Part E og [REDACTED] Part F (Forklaringerne, side 234 og side 261).

6.5.3 Sammenfattende

Sammenfattende kan det konkluderes, at heller ikke Bestyrelsen foretog den kreditvurdering, som var påkrævet. Bevillingerne blev således ofte slet ikke gennemgået på bestyrelsesmødet, da kunderne allerede var kendte i Banken, idet der ikke var tid til at gennemgå bevillingerne, og idet de allerede var bevilget som presserende og lånet derfor allerede var udbetalt, hvorfor eventuel kritik af bevillingerne var formålsløs. Den ”fourth line of defense” var derfor heller ikke eksisterende.

Dette efterlod Banken uden nogen form for kontrolinstanser til at sikre, at de lån, som Banken gav, også var forsvarlige, og at kunden kunne betale pengene tilbage, dvs. essensen i det at drive bankforretning. Den udvikling, som skete, var derfor en helt naturlig konsekvens af den uforsvarlige udlånspolitik, som gav Banken tab på flere milliarder kroner på disse udenbys ejendomsspekulanter, mens tabene på de lokale kunder var minimale – Finanskrisen til trods.

6.6 Bevillingsgrundlaget

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at det ikke kun var Bankens bevillingsproces, som har været uforsvarlig, men også det bevillingsgrundlag, som indgik i bevillingsprocessen. Om selve bevillingsgrundlaget bemærkes følgende:

6.6.1 Låne- og EngagementsOvervågning systemet ("LEO")

Til brug for Bankens kreditvurdering og bevilling anvendte Banken LEO-systemet som kreditindstillingsprogram.

.....

Alle relevante oplysninger om de enkelte kunder og engagementer skulle indtastes i LEO systemet. ”De oplysninger der er registreret her, er de oplysninger der bruges ved kreditvurderinger og aktiv kundepleje”, jf. Forretningsgangenes punkt 2.4.9.2.1 (Ekstrakten, Bind 1, side 1575).

.....

Som det fremgår, blev materiale fra LEO-bevilling lagt ned på en CD-rom, som blev sendt til Bestyrelsen til deres forberedelse til bestyrelsesmøderne, se også **Part F's** **forklaring**, Forklaringerne, side 262, og **Part J's** forklaring, Forklaringerne, side 310. Der henvises i øvrigt til Ekstrakten, Tillæg D, side 1205 ff.

De vurderinger, analyser, beregninger og det materiale, som man ønskede, at Bestyrelsen skulle se til brug for deres kreditvurdering af bevillingerne, skulle derfor beskrives/være i LEO. Med andre ord skulle bevillingsgrundlaget altså være i LEO, se f.eks. **V7's** forklaring, Forklaringerne, side 768, **Vidne 13's** forklaring, Forklaringerne, side 863, **Vidne 38's** forklaring, Forklaringerne, side 1117 og **Vidne 41's** forklaring, Forklaringerne, side 1223.

6.6.2 Kundesagsmapper

.....

Finansiel Stabilitet har på opfordring fra de sagsøgte fremlagt alle kundesagsmapperne på de kunder, som nærværende sag omhandler. Der er tale om et omfattende materiale på over 20.000 sider.

Bestyrelsen fik ikke tilsendt kundesagsmapperne, når de skulle kreditvurdere et engagement/give en bevilling, idet de relevante oplysninger fra kundesagsmapperne i den komprimeret tilstand skulle være i LEO, jf. ovenfor. Bestyrelsen så derfor ikke materialet i kundesagsmapperne, medmindre at enkelte dokumenter var vedhæftet i LEO.

.....

De sagsøgte har gjort gældende, at Finansiell Stabilitet ikke har fremlagt de fulde kundesagsmapper, og at de dokumenter, informationer, analyser m.v., som mangler for at kunne foretage en forsvarlig kreditvurdering, lå deri. Dette bestrides.

Finansiell Stabilitet har fremlagt de fulde sagsmapper, og der er intet der indikerer, at dette ikke skulle være tilfældet. Såfremt der skulle være enkelte dokumenter i det 20.000 sider store materiale, som ikke findes i kundesagsmapper, må dette skyldes, at dokumentet aldrig er blevet lagt på sagsmapper, eller er blevet fjernet som led i den løbende oprydning i kundesagsmappen før Bankens sammenbrud, som Forretningsgangene foreskriver. Finansiell Stabilitet har ikke fjernet materiale fra kundesagsmapperne.

Dette understøttes tillige af Intern Revisions løbende konstateringer omkring Bankens dokumentationsgrundlag på kreditområdet, herunder Intern Revisions rapport af 9. juni 2008 vedrørende bevillings- og dokumentgennemgang (Ekstrakten, Bind 2, side 1491), hvori det er anført, at der i flere tilfælde *manglede dokumenter i mappen og/eller bevilling var ikke foretaget*, hvilket omfattede både ikke tilstedeværende dokumenter og endnu ikke udarbejdede dokumenter.

Under alle omstændigheder ville det angiveligt manglende materiale skulle være omtalt i LEO, hvis det fandtes i kundesagsmappen, og var væsentligt for kreditvurderingen, hvilket ikke nogen steder ses at være tilfældet.

Det må således kunne lægges til grund, at Finansiell Stabilitet ved fremlæggelse af materialet fra LEO og kundesagsmapperne har fremlagt det fuldstændige materiale, som lå til grund for Bankens kreditvurderinger.

6.7 En forsvarlig kreditvurdering

Finansiell Stabilitet gør gældende, at en lang række konkrete bevillinger har været ansvars-pådragende at bevilge, da der ikke har været foretaget en forsvarlig kreditvurdering.

Derfor er det selvsagt afgørende at få fastlagt, hvad en kreditvurdering helt generelt skal indeholde af overvejelser, analyser, vurderinger, materiale og beregninger. Dette er beskrevet i Bankens forretningsgange, nærmere bestemt forretningsgangen for kreditområdet i Forretningsgangenes punkt. 3, og er behandlet nedenfor.

Højesteret har endvidere i Capinordic Bank-ansvarssagen på side 105 angivet følgende herom:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur.” [min understregning]

6.7.1 Bankens kreditpolitik

.....

6.7.1.1 Vurdering af investering

.....

6.7.2 Sikkerheder

.....

6.7.3 Store investeringsengagementer

.....

6.7.4 Forretningsgang for ejendomsprojektfinansiering

Bankens Forretningsgange indeholdt ikke en forretningsgang for ejendomsprojektfinansiering, men der foreligger et udkast til en sådan forretningsgang, som antages at være fra foråret 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 1835). Udkastet ses ikke at være godkendt og implementeret i Bankens Forretningsgange, og V1 har da også forklaret, at han aldrig har set den (Forklaringerne, side 507).

.....

6.7.4.1 Bridgefinansiering

.....

6.7.5 Forklaringer om bevillingsgrundlaget og kreditvurderinger

En lang række af vidnerne i nærværende sag er tidligere medarbejdere i Banken eller erfarne bankfolk fra andre banker, som har opbygget en betydelig ekspertise i forhold til hvilke elementer, som indgår i en forsvarlig og sædvanlig kreditvurdering.

Henset til at de sagsøgte gør gældende, at de kreditvurderinger, vi har set i denne sag, har været helt sædvanlige og forsvarlige, er disse forklaringer særdeles relevante for at klarlægge, hvad der skal til for at lave en forsvarlig kreditvurdering, og om det var tilfældet i Banken.

6.7.5.1 Vidne 18

.....

6.7.5.2 Vidne 2

.....

Ifølge Vidne 2 og Vidne 18 var de kreditfaglige analyser meget begrænsede, og man havde slet ikke kompetencerne i Banken til at lave dem. Man skulle blandt andet analysere pengestrømme i datterselskaberne i en koncern samt have et konsolideret koncernregnskab for at kunne vurdere den reelle egenkapital.

Som det fremgår nedenfor, deles denne opfattelse af en lang række af de vidner, som har afgivet forklaring i sagen.

6.7.5.3 Analyse af datterselskaber i koncerner

Som Vidne 2 og Vidne 18 tillige har forklaret, er det nødvendigt at lave en fuldstændig analyse af alle selskaber i en koncern, når man bevilliger et lån til moderselskabet eller på baggrund af en kaution fra et moderselskab.

Dette bekræftes også af V6 (Forklaringerne, side 746):

.....

Det gøres gældende, at det ikke var muligt at lave en forsvarlig kreditvurdering af så store koncerner som **V6 A/S**-koncern, **Vidne 30**-koncernen, **Vidne 42**-koncernen og **V2 A/S**-koncernen uden at foretage sådanne analyser, hvilket man ikke gjorde i Banken.

6.7.5.4 Analyser til vurdering af ejendomme

.....

Ekstern Revision havde i deres revisionsprotokol vedrørende årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1239) endvidere anbefalet, at ” *der fortsat fokuseres på at tilvejebringe præcise risikovurderinger ved at inddrage forhold, som likviditetsrisiko og ejendomsrisiko ved vurdering af større ejendoms- og pantebrevskreditter samt sikre, at dette dokumenteres på skriftligt grundlag i kreditafdelingen.* ”. En overvejelse som ikke ses at være gjort tidligere, og alt andet lige må udspringe af e-mailen af 18. december 2007 fra Ekstern Revision (Ekstrakten, Bind 2, side 1715).

Det gøres gældende, at der ikke blev foretaget disse analyser i følgende bevillinger, som derfor heller ikke kan have været forsvarligt kreditvurderet:

- *Kassekredit til **Virksomhed 2 A/S** på kr. 24 mio. til brug for restfinansiering af **A19**, **By 14** og ejendommen **Adresse 17**, 8200 Aarhus N (påstand 2).*
- *Udlægskredit til **Virksomhed 3 A/S** på kr. 17 mio. til brug for køb af ejendommen **A20**, **By 14** (påstand 6).*
- *Restkøbesumsgaranti til **V6 A/S** på til brug for køb af **Adresse 50**, **By 20** (påstand 12).*
- *Udlægskredit på kr. 26.000.000 til **Vidne 30** til brug for køb af **Adresse 10**, København (påstand 14).*
- *Kassekredit til **V11 ApS** på kr. 3.725.000 til brug for køb af lejlighed i Alicante, Spanien (påstand 25).*
- *Kassekredit til **V7 ApS** på kr. 35 mio., heraf kr. 17 mio. til brug for køb af **Ejendom 7** (påstand 23 og 24).*

6.7.5.5 Mægler vurderinger

V4 har forklaret, at såfremt en kunde ønskede at låne til fast ejendom, var det helt centralt at få en uvildig mægler vurdering på ejendommen for at sikre sig, at kundens værdiansættelse også var korrekt, da Banken typisk fik pant i ejendommen (Forklaringerne, side 680 og 698).

Såfremt der var en mægler vurdering, skulle den endvidere nævnes i LEO, således at Bestyrelsen kunne se hvad beslutningsgrundlaget bestod af (Vidne 10, Forklaringerne, side 820).

I de bevillinger, som er omfattet af nærværende sag, ses der ikke at være indhentet mægler vurderinger, ligesom fraværet af disse i kundesagsmappen er åbenlyst. At Banken ikke indhentede mægler vurderinger stemmer desuden overens med Vidne 2's forklaring, hvorefter han savnede mægler vurderinger på ejendomme i det materiale, som han kiggede ned i (Forklaringerne, side 590).

Dette passer tillige med Part D's forklaring, hvorefter han aldrig havde set en mægler vurdering (Forklaringerne, side 243). Dette på trods af at han som bestyrelsesmedlem havde gennemgået de 604 presserende bevillinger, som blev efterbevilliget i perioden 2005-2008.

Tillige har Vidne 30 forklaret, at Banken ikke bad om mægler vurderinger (Forklaringerne, side 1030), selvom han lånte store millionbeløb til køb af fast ejendom.

V4 har imidlertid forklaret følgende om en såkaldt 10 % regel (Forklaringerne, side 694):

.....

Hertil bemærkes, at der hverken i Bankens Forretningsgangene eller de andre parts- og vidneforklaringer findes støtte for sådan en regel, se f.eks. Vidne 10's forklaringer, Forklaringerne, side 832.

Det gøres gældende, at Banken har udsat sig for en unødvendig og uforsvarlig risiko ved ikke at indhente en mæglervurdering til vurdering af de ejendomme, de belånte ved følgende bevillinger:

- *Kassekredit til [Virksomhed 2 A/S] på kr. 24 mio. til brug for restfinansiering af [A19], [By 14] og ejendommen [Adresse 17] 8200 Aarhus N (påstand 2).*
- *Udlægskredit til [Virksomhed 3 A/S] på kr. 17 mio. til brug for køb af ejendommen [A20], [By 14] (påstand 6).*
- *Restkøbesumsgaranti til [V6 A/S] til brug for køb af [Adresse 50], [By 20] (påstand 12).*
- *Udlægskredit til [Vidne 30] til brug for køb af [Adresse 10], København (påstand 14).*
- *Kassekredit til [V11 ApS] på kr. 3.725.000 til brug for køb af lejlighed i Alicante, Spanien (påstand 25).*

6.7.5.6 Opskrivninger

En lang række af de kunder, som indgår i nærværende sag, havde opskrevet værdien på de ejendomme, som de havde købt og belånt, og på denne måde fået en større egenkapital og resultat.

Det gøres gældende, at disse opskrivninger ikke har været udtryk for egentlige værdier i selskaberne, og at Banken skulle have forholdt sig kritisk hertil som led i en forsvarlig kreditvurdering. Dette understøttes tillige af Intern Revisions protokollat vedrørende årsregnskabet for 2007 af 28. februar 2008 (Ekstrakten, Tillæg C, side 6037), ...

.....

Såfremt man havde det, ville egenkapitalen i følgende selskaber og personer, som Banken havde ydet lån til, og som er omfattet af nærværende sag, have været negativ, ligesom resultatet ville have været påvirket negativt i sådan et omfang, at bevillingen ikke ville have været forsvarlig:

- Virksomhed 2 A/S og Vidne 31
- Virksomhed 3 A/S
- V6 A/S og Vidne 20
- Vidne 30

6.7.5.7 Interne og konsoliderede regnskab

Det gøres gældende, at interne og konsoliderede regnskaber er nødvendige for at kunne foretage en forsvarlig kreditvurdering af så store koncerner, som kunderne i nærværende sag var en del af.

Dette skyldes, at de var nødvendige for at kunne afklare, hvad i) den reelle indtjening var, ii) hvad den reelle egenkapital var, iii) hvad der skyldtes til andre banker og iv) hvilke interne mellemregninger der var i koncernen.

Dette understøttes også af Vidne 18's forklaring (Forklaringerne, side 944):

.....

Ligeledes Vidne 19 (Forklaringerne, side 960):

.....

At Banken burde have komplette interne regnskaber på deres største kunder, bemærkede Part A også i februar 2008 ved sine håndskrevne noter ved gennemgangen af Bankens 14 største engagementer, som omfattede Vidne 42 -koncernen, V6 A/S -koncernen, Vidne 30 -koncernen og V2 A/S -koncernen (Ekstrakten, Bind 4, side 253).

Ekstern Revision havde i deres revisionsprotokol af 28. februar 2008 vedrørende årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1240) endvidere anbefalet, at man ved større ejendoms- og pantebrevskreditter sikrede, at vurderingen skete på et konsolideret grundlag, selv i de tilfælde hvor låntager ikke lovmæssigt er forpligtet til at udarbejde koncernregnskab.

Det gøres gældende, at dette også burde være gjort før Ekstern Revisions anbefaling den 28. februar 2008, og at Ekstern Revision i øvrigt burde have anbefalet dette på et langt tidligere tidspunkt.

6.7.5.8 Intern Revision

Intern Revision gennemgik de engagementer, som er omfattet af nærværende sag, som en del af revisionen i forbindelse med årgennemgangen af de store engagementer. Også Intern Revision var af den opfattelse, at de analyser, vurderinger, beskrivelser og beregninger m.v., som var blevet lavet i Banken, ikke var tilstrækkelige.

.....

Vidne 38 har endvidere forklaret, at Intern Revision gjorde Ekstern Revision opmærksom på, at der ikke var tilstrækkelig dokumentation i de kreditvurderinger, som var blevet lavet af Kreditkontoret, og at de ikke ville lægge navn til det, men at Ekstern Revision pressede **Vidne 41** til at undlade at skrive det (Forklaringerne, side 1102):

.....

Vidne 41 synes dog ikke at huske uenigheden på samme måde som **Vidne 38**, idet han således har forklaret følgende (Forklaringerne, side 1234):

.....

Disse bemærkninger må ses i lyset af, at **Vidne 41** risikerer et strafferetligt ansvar i relation til sine undladelser, jf. også nærmere herom neden for punkt 19.1.3.1.

.....

Det gøres gældende, at Bestyrelsen og Direktionen ved ikke at følge Intern Revisions anbefalinger ikke har kunnet foretage en forsvarlig kreditvurdering, og dermed har påført Banken en unødvendig kreditrisiko med påregnelige tab til følge i de bevillinger, som indgår i nærværende sag.

Det gøres endvidere gældende, at Ekstern Revision ved at undertrykke Intern Revisions ellers korrekte anbefalinger og rapporteringer har medført, at disse informationer ikke blev videregivet i årsprotokollatet, og at Bankens massive udlånsvækst på et uforsvarligt grundlag fortsatte med påregnelige tab til følge.

6.7.5.9 Perioderegnskaber, budgetter m.v.

Det fremgår af Forretningsgangenes punkt 3.5.3.2 (Ekstrakten, Bind 1, side 2157), at der ved kreditvurderingen af kunden kan anvendes nyt regnskabsmateriale, perioderesultater og budgetopfølgninger. Det skyldes, at kundens økonomi siden aflæggelse af sidste regnskab kan have ændret sig meget, og i så fald vil Banken ikke have et korrekt og fyldestgørende bevillingsgrund.

Det er derfor vigtigt, at Banken medtager perioderegnskaber, budgetter m.v. i sin kreditvurdering, særligt når datoen for det sidste aflagte regnskab ligger lang tid tilbage.

At Banken ikke gjorde dette, fremgår blandt andet af **Vidne 41's** forklaringer, hvor han forklarer, at der generelt var mangel på perioderegnskaber, og at han ønskede, at man i højere grad skulle gøre en indsats for at få dem (Forklaringerne, side 1195).

Dette blev rapporteret til Kreditkontoret i Rapport 5.19.2 af 21. december

2006/Engagementsgennemgang (Ekstrakten, Bind 2, side 749), hvortil **Vidne 38** har forklaret følgende (Forklaringerne, side 1114):

.....

Problemstillingen blev desuden rejst af **Part H** på bestyrelsesmødet den 29. oktober 2007 (Ekstrakten, Bind 1, side 6698):

.....

Det kan således konstateres, at før den 29. oktober 2007 var det ikke altid, at der var opdateret regnskabsdata i de låneindstillinger, som blev fremsendt til Bestyrelsen til bevilling eller efterbevilling. Såfremt det ikke var tilfældet, ville kreditvurderingen ikke kunne ske

på et oplyst grundlag, og risikoen for tab for Banken ville derfor forøges markant. Se i øvrigt **Vidne 38's** forklaring herom (Forklaringerne, side 1114n).

Det bemærkes, at Banken – endnu en gang - ikke ses at have fulgt Bestyrelsens anvisning, og at Bestyrelsen ikke har fulgt op herpå, da Intern Revision i sit protokollat af 15. august 2008 i revisionsbemærkning nr. 248-3 bemærker, at:

”Vurderingen af engagement skal baseres på senest - tilgængelige regnskab. Er seneste regnskab ældre end 6 måneder anbefales fremskaffet interne månedsbalancer samt supplere med registrerede advarsler i early-warning systemerne inden for de sidste 6-12 måneder.”

Det gøres gældende, at Banken ved at bevillige lån på et ikke oplyst grundlag ikke har kunnet foretage en forsvarlig kreditvurdering i følgende tilfælde:

..... [Henvisninger til påstand 1-2, 5-7, 9-27 og 29 udeladt]

6.7.5.10 Oplysninger om kundernes engagementer med andre banker
Banken havde tilbage i 2005 besluttet, at man vil gå fra at være en lokal bank til nu at være en landsdækkende bank. For hovedparten af disse udenbyskunder var man helt bevidst ”bank nr. 2”, dvs. at kunden havde én eller flere andre banker (Ekstraktens Tillæg C, side 2753).

At kunden har flere banker, medfører en styringsrisiko, og hvis engagementet i høj grad bygger på kautions fra den fysiske ejer af koncernen/selskabet eller fra moderselskabet, medfører det desuden en risiko for, at værdien af kautionen bliver kraftig devalueret. Det må således antages, at kunden ofte også har kautions hos de andre banker, og der er således flere til at ”dele kagen”.

Om det var denne bekymring, som fik **Part A** til at pointere, at der i kreditindstillingerne skulle være mere information og dokumentation om større kunders samlede engagementer, herunder oplysninger og dokumentation for lån hos andre banker, vides ikke (Håndskrevne noter til ”Oversigt over bankens 14 største engagementer (10 % af basiskapitalen og **V20 A/S'** 3 største engagementer ultimo december 2007 i tkr.) med Kre-

ditkontoret kommentarer og vurderinger” i Ekstraktens Bind 4, side 253). Men det synes oplagt.

Det gøres gældende, at Banken ved ikke at have sikret sig denne information derved heller ikke har kunnet sikre sig, at følgende kautioner havde nogen værdi i følgende tilfælde:

- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 30** og dennes moderselskab (**Vidne 30** engagementet)
- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 20** og dennes moderselskab (**V6 A/S** og **Vidne 20** engagementet)
- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 42** og dennes moderselskab (**Vidne 42** engagementet)
- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 29** og dennes moderselskab (**Vidne 29** engagementet)
- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 31** og dennes moderselskabet (**V2 A/S** engagementet)
- Selvskyldnerkautionen stillet af **V91 ApS**
- Selvskyldnerkautioner stillet af **V49 A/S**.

6.7.5.11 Revisorerklæringer

Banken har i en række af de engagementer, som er omfattet af nærværende sag, lagt vægt på ureviderede oplysninger fra selskabernes revisor i kreditvurderingerne.

Intern Revision advarede herom i deres bemærkninger til engagementsgennemgang pr. 21. december 2006, ...

.....

Det gøres gældende, at Banken ikke burde have lagt vægt på de breve/udtalelser fra revisorer, da de ikke opfyldte de krav, som Intern Revision anførte, i følgende tilfælde:

- Selvskyldnerkaution stillet af **Vidne 31** – Der blev lagt vægt på brev fra statsautoriseret revisor **Person 67** (Ekstraktens Bind 4, side 1203 og 1323).
- Der er lagt vægt på brev fra **V6 A/S'** revisor, der havde en positiv forventning til resultaterne i 2006 og 2007. Banken havde endvidere modtaget en formueopgørelse af 10. oktober 2005 fra **V6 A/S** og **Vidne 20's** statsautoriserede revisor **Person 92**, hvor det fremgik, at **Vidne 20** havde en personlig formue på kr. 317.076.176.

- Kassekredit til **Vidne 20** på kr. 20 mio. Der blev lagt vægt på brev fra statsautoriseret revisor **Person 92**. Se ovenfor.

Dertil kommer at **Vidne 29's** formueopgørelse var udarbejdet af ham selv, uden brug af revisor, hvorfor ovenstående i endnu højere grad gør sig gældende her.

6.7.5.12 *Udbetaling af lån før bevilling*

Udbetalingen af lån måtte i henhold til Forretningsgangenes punkt 3.2.3.3 (Ekstrakten, Bind 1, side 1924) kun finde sted i forbindelse med etablering eller forhøjelse af et lån. Inden, der måtte ske udbetaling af beløb, skulle alle dokumenter være korrekt underskrevet. Derudover skulle der foreligge en bevilling.

Dette er efter Finansiell Stabilitets opfattelse en helt naturlig konsekvens af en forsvarlig kreditsagsbehandling, da der ikke kan være foretaget en kreditvurdering, før der er foretaget en bevilling.

Dette synes tillige at være **Part K's** opfattelse (Forklaringerne, side 35):

.....

Dette synes også at være Bestyrelsens og Ekstern Revisions holdning, i hvert fald hvis man skal lægge forklaringerne fra **Part B** (Forklaringerne, side 215), **Part H** (Forklaringerne, side 286), **Part G** (Forklaringerne, side 450), **Part A** (Forklaringerne, side 466) og **Part O** (Forklaringerne, side 438) til grund.

V1 har forklaret, at når lånet var udbetalt inden bevilling, havde man fået et mundtligt tilsagn fra Direktionen, evt. med drøftelse med **Part A**. Det var – ifølge **V1** – almindelig kendt, at det var sådan, det foregik (Forklaringerne, side 502). Der var således ikke tale om en fejl.

Dette bekræftes af **V4**, som korrekt bemærker, at Bestyrelsen kunne se i LEO-systemet, at der var sket udbetaling af kreditten, da der stod et indfriet engagement af samme størrelse. Grunden, til at de gjorde det, var endvidere at de aldrig havde oplevet, at Bestyrelsen trak en pressende bevilling tilbage (Forklaringerne, side 606, 685 og 716).

Bestyrelsen kendte eller burde således have kendt til denne praksis, men undlod at stoppe den.

Det gøres gældende, at der pr. definition ikke kan have været foretaget en forsvarlig kreditvurdering i følgende bevillinger, som er omfattet af nærværende sag, og hvor lånet er blevet udbetalt før, der overhovedet var blevet udarbejdet et bevillingsgrundlag:

..... [Henvisninger til påstand 2, 6-8, 11-17, 19-21, 25, 27 og 29 udeladt]

6.7.5.13 *Manglende analyser af ejendomskunder*

En lang række af Bankens kunder havde deres primære forretningsområde inden for fast ejendom, som er en konjunkturfølsom branche, hvor værdierne kan stige kraftigt i opgangstider. Kunden vil derfor typisk i løbet af få år have skabt sig en betydelig formue på besiddelse af de ejendomme, som vedkommende typisk kun har haft i få år.

Typisk vil kunden kunne sælge enkelte ejendomme med fortjeneste og på denne måde få et positivt resultat og egenkapital til trods for, at selve driften af ejendommene ikke skaber likviditet. Det er endvidere kendetegnende for disse kunder, at de har en meget stor aktivmasse, som næsten udelukkende består af ikke-likvide aktiver i form af ejendommen og erhvervspantebreve. I sådanne tilfælde er det ikke tilstrækkeligt alene at forholde sig til egenkapitalen og resultatet m.v., men det er vigtigt, at Banken er opmærksom på den likviditetsrisiko og ejendomsrisiko, som kunden har.

Det er blandt andet derfor helt afgørende, at Banken sikrer sig bedst muligt, f.eks. ved at indhente uafhængige mæglervurderinger og foretage rentabilitetsberegninger på de ejendomme, som Banken belåner. Såfremt man ikke gør det, vil der være stor risiko for, at Banken vil lide tab, når konjunkturerne vender, og prisen på fast ejendom falder.

Dette var også Ekstern Revisions opfattelse, hvilket ses i en e-mail skrevet af **Part M**, cc **Part N**, til **Vidne 41** den 18. december 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1715). Det gøres gældende, at Ekstern Revision skulle have haft disse overvejelser med i sine vurderinger af Bankens engagementer, herunder **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 42**-koncernen, **V3 ApS**-koncernen og **Vidne 30**-

koncernen, på et langt tidligere tidspunkt og således på tidspunktet for de enkelte bevillinger. Det gøres gældende, at Direktionen og Bestyrelsen ikke har foretaget en forsvarlig kreditvurdering af disse engagementer, når de ikke har haft disse overvejelser.

6.7.5.14 Eksempler på forskellene i kreditvurderingerne

Det gøres gældende, at Direktionen og Bestyrelsen ikke har foretaget deres kreditvurderinger på et fyldestgørende grundlag, hvilket afspejles i omfanget af de engagementsændringer, som indgår i nærværende sag.

Finansiel Stabilitet medgiver, at man i nogle tilfælde rent faktisk har foretaget en seriøs, omhyggelig og dermed som udgangspunkt forsvarlig kreditvurdering baseret på et fuldstændigt grundlag. I sådanne tilfælde vil bevillingen ikke være ansvarspådragende. Som eksempler på sådanne bevillinger henvises til Ekstrakten, Tillæg C, side 2033 og 2039, som begge var bevillinger, som blev forelagt Bestyrelsen til bevilling på bestyrelsesmødet den 9. februar 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 6411).

.....

Som eksempel på den skærende kontrast der er mellem disse låneindstillinger fra 2005, og de låneindstillinger som indgår i nærværende sag, kan nævnes to engagementsændring. Den ene er engagementsændringen af 10. oktober 2006 vedrørende et lån på kr. 26 mio. til **Vidne 30's** købs af ejendommen **Adresse 10** i København (Ekstrakten, Bind 4, side 4343) (påstand 14), hvor der alene står følgende:

*”Køb af ejendommen **Adresse 10**, København*

Købesum kr. 72.000.000

Hjemtagelse BRF Kredit ca. kr. 43.200.000

Rest ca. kr. 28.800.000

*Hvoraf **V30** selv kommer med ca. 3 mio. incl. omkostninger. Der overtages pant for ca. mio. 21 (eksisterende).*

Seneste regnskab viser en privat EK på ca. 50 mio. efter der er afsat 48 mio, til udskudt skat.”

Oplysningerne gav på ingen måde Bestyrelsen et forsvarligt beslutningsgrundlag for at vurdere, hvorvidt **Vidne 30** skulle bevilges det relativt store lån på kr. 26. mio. Det bemærkes, at lånet allerede var bevilliget og udbetalt som presserende, og **Vidne 3** havde nævnt bevillingen som et eksempel på en engagementsændring, som man ikke behøvede at gennemgå på det pågældende bestyrelsesmøde, hvor den var til efterbevilling, da man kendte kunden.

Det andet eksempel er engagementsændringen af 14. august 2007 til **Virksomhed 2 A/S** køb af to ejendomme med et finansieringsbehov på henholdsvis kr. 24 mio. og kr. 4,2 mio. (Ekstrakten, Bind 4, side 1495) (påstand 3).

Der er i engagementsændringen anført følgende:

*”1) Kredit stor kr. 24 mio. til restfinansiering af **A19** i **By 14**. Ejendommen er købt sammen med **A20** (købt i **Virksomhed 3 A/S**). Der er tale om 2 rigtig godt beliggende gågadeejendomme hvor der - når man ejer dem begge - er mulighed for at bygge ekstra i baggården.*

*2) kredit stor kr. 4,2 mio. til køb af ejendom i Århus (restfinansiering) Selvom det officielle regnskab ikke udviser den store EK er den reelle dog væsentligt større. Vi har modtaget skrivelse fra revisor som anslår den samlede EK til ca. 250 mio. excl. skat. (Ca. 80 mio. hvis **V31** likviderer alle selskaber og betaler skatten).*

*Ud fra kendskab til **V31** og engagementets karakter anses risikoen for begrænset. Se evt. vedhæftede dokumenter.”*

Igen giver oplysningerne ikke nogen form for forsvarligt beslutningsgrundlag, og bevillingen var da også allerede bevilliget som pressende og pengene udbetalt.

7 ENGAGEMENTER – OVERORDNEDE ANBRINGENDER

Hvorvidt en lånebevilling har været forsvarlig eller ej, beror ifølge Højesteret på en konkret (og juridisk) vurdering. I den forbindelse har Højesteret på dommens side 105 bl.a. anført følgende:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur.” [mine understregninger]

Afgørende er således, om bevillingen ud fra det grundlag, der forelå på tidspunktet, hvor der blev truffet beslutning herom, må anses for forsvarlig.

Det er i den forbindelse tillige Finansiell Stabilitets opfattelse, at såfremt der ikke har foreligget et forsvarligt bevillingsgrundlag, er Bankens Direktion og Bestyrelse følgelig heller ikke beskyttet af ”The business judgement rule” - det forretningsmæssige skøn - hvorfor det heller ikke i sådanne tilfælde vil være ansvarsfrit for Direktionen og Bestyrelsen at skønne forkert.

Dette må også betyde, at der som udgangspunkt må skulle foreligge gennemarbejdede kreditindstillinger, der redegør fyldestgørende for de oplysninger og analyser, der indgår i kreditvurderingen.

Højesteret har på dommen side 105 endvidere udtalt, at hvis det må antages, at en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn, må der i en sådan situation stilles skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat.

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at en række af de i sagen omhandlede bevillinger – udover et mangelfuldt bevillingsgrundlag - netop er sket ud fra hensyn som var Banken uvedkommende, hvorfor der i disse tilfælde heller ikke skal udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn.

Det gøres gældende, at kreditsagsbehandlingen har været uforsvarlig i en række konkrete bevillinger, og at Banken derved har lidt et samlet tab på kr 326.372.661,95 der fordeler sig således:

- [redacted] V2 A/S – koncernen; kr. 73.590.325,16, fordelt på 10 bevillinger.
- [redacted] V6 A/S / [redacted] Vidne 20 – koncernen; kr. 132.677.477,16, fordelt på 5 bevillinger.
- [redacted] Vidne 30 – koncernen; kr. 37.037.955,38, fordelt på 3 bevillinger.
- [redacted] V3 ApS ; kr. 18.811.036,27, fordelt på 2 bevillinger.
- [redacted] Vidne 42 – koncernen; kr. 64.255.867, 98 fordelt på 12 bevillinger.

På disse engagementer gøres det gældende, at blanco har været kreditmæssig uforsvarligt set i forhold til låntagers tilbagebetalingsevne og reelle egenkapital, særligt henset til at der primært var tale om finansiering af ejendomme, pantebreve, valutaspekulation og aktier.

Det gøres gældende, at der ikke er sket en forsvarlig creditsagsbehandling, herunder en forsvarlig vurdering af låntagers økonomi, investeringen og de stillede sikkerheder. Endvidere har bevillingerne i en række tilfælde haft karakter af unormale forrentningsmæssige dispositioner.

Bankens creditsagsbehandling var generel mangelfuld, og der blev ikke foretaget løbende opfølgning af kreditvurderingerne, ligesom der generelt ikke blev indhentet alle relevante regnskabsoplysninger, herunder regnskaber i relation til koncernen i sin helhed (konsoliderede og interne regnskaber) og løbende oplysninger om koncernens økonomiske situation og forventede økonomi, herunder budgetter og perioderegnskaber m.v. samt oplysninger om lån hos andre pengeinstitutter.

Banken havde derfor ikke ved bevillingerne overblik over selskabernes kreditværdighed. Banken foretog heller ikke en nærmere regnskabsanalyse af de regnskaber, som Banken rent faktisk indhentede, hvilket gjorde, at der ikke kunne skabes et samlet overblik over kundens betalingsevne, ligesom Banken ikke havde foretaget analyser af alle koncernselskaber ved lån til moderselskaber, selvom dette er påkrævet for en forsvarlig kreditvurdering.

Der lægges i bevillingerne typisk stor vægt på den ultimative ejers private formue og hans kaution for selskabernes lån, som næsten udelukkende var bundet op i værdierne i koncernen, ligesom der ikke forelå den tilstrækkelige dokumentation for formuen.

Hvis der var blevet foretaget en nærmere regnskabsanalyse, ville det kunne være konstateret, at mange af selskaberne havde negativt cash flow, og at goodwill og opskrivninger udgjorde en væsentlig del af selskabernes aktiver, hvilket i en tvangsrealisation ikke vil have nogen værdi.

Banken bevilgede typisk kreditter til selskaberne til køb af virksomheder, fast ejendom, pantebreve samt spekulation i aktier eller valuta. Der blev ved kreditgivningen i meget vidt omfang ikke lagt vægt på eller stillet krav om egenfinansiering, herunder krav til koncernens soliditet, og stort set alle bevillinger var lån uden nogen form for egenfinansiering.

Det er kendetegnende for Bankens bevillinger til selskaberne, at Banken i vidt omfang undlod at kræve sædvanlige og nødvendige sikkerheder, og at størstedelen af lånene blev bevilget med meget store blancoelementer på op til 100 %, uden at dette kunne begrundes i selskabernes forhold i øvrigt.

Banken modtog således ofte ikke betryggende pant f.eks. i koncernens ejendomme, men alene sikkerhed i kapitalandele og kautioner, som i en tvangsrealisationssituation har meget begrænset værdi.

I flere tilfælde blev kreditten stillet til rådighed og udnyttet lang tid før, at den overhovedet var bevilget, hvilket underbygger, at der ofte slet ikke blev foretaget en ”forsvarlig” kreditbehandling.

Ovenstående må betegnes som meget usædvanlige udlånsforhold.

Det gøres gældende, at creditsagsbehandlingen er sket i strid med Forretningsgangene.

Endvidere gøres det gældende, at Forretningsgangene på væsentlige områder ikke var tilpasset Bankens virksomhed, herunder for udlån og garantier til investering i erhvervsejendomme og pantebreve.

Bestyrelsen har herved forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed. Dette har været medvirkende til den uforsvarlige kreditsagsbehandling og tabene på de konkrete bevillinger.

Endvidere er bevillingerne i vidt omfang meddelt i strid med Bankens regler for bevillingskompetence, idet de er meddelt af direktør **Part K** som presserende bevillinger, uden at betingelserne herfor er dokumenteret, opfyldt eller sandsynliggjort. Det gøres gældende, at bevillingerne i vidt omfang har været af en sådan størrelse og karakter, at disse ikke kun efter Forretningsgangene, men også efter den dagældende aktieselskabslovs § 54, skulle være forelagt Bestyrelsen til bevilling.

Part K kunne derfor ikke være tillagt en sådan bevillingskompetence i Forretningsgangene. Det gøres gældende, at den efterfølgende forelæggelse af presserende bevillinger for Bestyrelsen til efterbevilling ikke kan sidestilles med en forelæggelse til bevilling, og at kreditsagsbehandlingen af disse bevillinger derfor har været både ulovlig og uforsvarlig.

Det gøres gældende, at Bestyrelsen burde have grebet ind over for den omfattende og systematiske tilsidesættelse af bevillingsreglerne og den lovbestemte kompetencefordeling mellem bestyrelse og direktion, jf. aktieselskabslovens § 54. Bestyrelsen har herved forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed, hvilket har medvirket til en uforsvarlig kreditkultur i Banken.

Det gøres gældende, at en anerkendelse af det kreditfaglige skøn forudsætter, at det er udøvet af en person, der er tillagt kompetence til at udøve et sådant skøn, og at der er tilvejebragt den nødvendige information som grundlag for vurderingen.

Det gøres gældende, at der ved tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene, der har til formål at skabe et betryggende grundlag for kreditsagsbehandlingen, herunder regler for bevillingskompetence og kreditvurdering, er tale om forhold, som må indgå som et væsentligt moment i ansvarsbedømmelsen.

I forhold til direktør **Part K** gøres det særligt gældende, at han ikke har foretaget en kreditmæssig forsvarlig behandling af bevillingerne. Endvidere har han bevidst og

systematisk disponeret under grov tilsidesættelse af sin bevillingskompetence ved sin anvendelse af presserende bevillinger. Det gøres i den forbindelse gældende, at bevillingerne efter deres størrelse og karakter og risikoen ved det samlede engagement overstiger det, som en direktør kan beslutte uden forelæggelse for bestyrelsen, jf. aktieselskabslovens § 54, og at han derfor heller ikke efter Forretningsgangene kunne være meddelt en sådan bevillingskompetence.

Endvidere har han forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve.

Derudover har Direktionen og Bestyrelsen accepteret, at en lang række lån blev udbetalt, før bevillingsgrundlaget overhovedet var udarbejdet og vurderet, hvilket har medført en uansvarlig kreditkultur i Banken.

I forhold til direktør **Part L** gøres det gældende, at han som en del af den daglige ledelse havde pligt til at gribe ind over for den omfattende og systematiske tilsidesættelse af bevillingsreglerne. Endvidere har han som en del af den daglige ledelse forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve.

Disse pligter er knyttet til **Part L's** hverv som registreret direktør i Banken og dermed uafhængigt af, om der måtte være en intern arbejdsdeling mellem **Part L** og **Part K**, hvorefter **Part K** varetog kreditområdet.

Endvidere gøres det gældende, at **Part L** efter **Part K's** fratrædelse i 2008 havde direkte ansvar for kreditområdet og dermed for de bevillinger, der er sket efter dette tidspunkt.

I forhold til bestyrelsesmedlemmerne gøres det særligt gældende, at de har forsømt at skride ind over for direktørens uberettigede anvendelse af presserende bevillinger, og at der som en konsekvens heraf ikke er sket en kreditmæssig forsvarlig behandling af bevillin-

gerne i Bestyrelsen. Det gøres i den forbindelse gældende, at der er forskel på Bestyrelsens behandling af en sag til bevilling henholdsvis til efterbevilling.

Endvidere gøres det gældende, at Bestyrelsen burde have erkendt, at bevillingerne var kreditmæssig uforsvarlige på grund af forhold, som er nævnt ovenfor. Bestyrelsen burde derfor ikke have godkendt disse efterbevillinger, ligesom Bestyrelsen burde have skredet ind over for den uforsvarlige bevillingspraksis.

Bestyrelsen har endvidere forsømt at sørge for en forsvarlig organisation af Bankens virksomhed, herunder at Banken havde en kreditpolitik og forretningsgange på kreditområdet, der afspejlede Bankens betydelige eksponering inden for udlån og garantier til investering i fast ejendom og pantebreve.

Særligt i forhold til bestyrelsesformanden gøres det gældende, at han havde et særligt ansvar for at sikre en forsvarlig tilrettelæggelse af Bestyrelsens arbejde, herunder at tage initiativ til at gribe ind over for direktørens uretmæssige anvendelse af presserende bevillinger samt påse, at Forretningsgangene overholdes, og at de er tilpasset i forhold til Bankens udvikling, herunder den betydelige eksponering inden for fast ejendom og pantebreve.

I forhold til Ekstern Revision gøres det gældende, at Ekstern Revision har tilsidesat sin pligt til at rapportere til Bestyrelsen om, at Bankens kreditpolitik, Forretningsgange og interne kontrol på kreditområdet ikke var fyldestgørende og betryggende, herunder at Ekstern Revision ikke har reageret på den del af Intern Revisions rapportering, der ikke tilgik Bestyrelsen, i sin rapportering til Bestyrelsen. Videre gøres det gældende, at Ekstern Revision ikke reagerede forsvarligt på bemærkninger fra Finanstilsynet fra 2003 og frem. Ekstern Revision har endvidere forsømt at rapportere til Bestyrelsen om den systematiske tilsidesættelse af bevillingsreglerne ved den omfattende brug af presserende bevillinger samt om en praksis, hvorefter lånebeløb blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen).

8 **V2 A/S** **ENGAGEMENTET**

8.1 Indledning

.....

8.2 **V2 A/S** – Koncernen

.....

..... **Kreditmæssigt uforsvarlige bevillinger**

.....

8.3 **V2 A/S**

.....

8.3.1 *Forklaringerne om **V2 A/S**-engagementet*

.....

8.3.2 *Påstand 1 - Valutaline på kr. 50.000.000 – maksimal risiko på kr. 5.000.000 – Bevilliget 26. marts 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 1281).*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Selskabet var underskudsgivende, og reelt set med negativ egenkapital.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,15 og 3,3 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1081).
- Koncernen pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at koncernens økonomi allerede var dårlig, og man i koncernen sandsynligvis ikke ville kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder på trods af, at selskabet allerede havde et engagement på kr. 76.829.000, som var ydet 100 % blanco. Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 159.281.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 22.085.000.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivninger, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaberne samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.

- 2005-regnskabet var aflagt for 16 måneder siden på dette tidspunkt, og man havde undladt, at indhente periodebalancer, budgetter eller lignende, men i stedet blot konstateret, at man ”spændt” afventede 2006-regnskabet.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at oplysninger fra LEO-systemet (Ekstrakten, Bind 7, side 2527) indikerer, at valutalinen trådte i kraft allerede den 22. marts 2007, mens bevillingen først blev givet 26. marts 2007, samt det faktum at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han er chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 1281, side 1285).
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som **V2 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke.
- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V2 A/S** og **Vidne 31** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionen – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V2 A/S**-koncernen.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1, side 6617, side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurdering, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.5.1, 3.5.3.2 og 3.6.1.5.2 var overtrådt hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 962.931,57 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 1. Det bemærkes, at Bankens tab reelt var højere (bilag 329.3 – Tillæg P, USB), hvoraf fremgår et tab på kr. 1.030.233,96. Der henvises til punkt 2.1 i bilag 1871 vedrørende dette.

8.3.3 Påstand 2 - Kassekredit på kr. 24.000.000 – bevilliget den 15. august 2007 sammen med kassekredit på kr. 4.200.000 (Ekstrakten, Bind 4, side 1495)

.....

Det gøres alene gældende, at bevillingen af kassekrediten til brug for restfinansiering af ejendommen, [A19], [By 14], var ansvarspådragende.

...

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Selskabet var underskudsgivende, og reelt set med negativ egenkapital.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,15 og 3,3 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1081).
- Banken havde ikke indhentet regnskabet for 2006, selvom det var offentliggjort, hvorfor Banken i sin regnskabsanalyse, i august 2007, tog udgangspunkt i tallene fra 2005.
- I [V2 A/S]-gruppen var det samlede engagement på kr. 221.947.000, hvoraf de kr. 179.905.000 var blanco.
- Banken havde ikke kontrolleret ejendommens værdi ved en mæglervurdering, hvorfor oplysningerne om forretningsprocenten ikke kunne verificeres, og kreditindstillingen var yderst mangelfuld, hvorfor den ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var endvidere mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivninger i regnskabet, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog

en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7. Det understøttes af, at oplysninger fra LEO-systemet (Ekstrakten, Bind 4, side 2135) der viser, at der allerede den 1. august 2007 blev trukket kr. 23.348.000 på trods af, at kreditten først blev indstillet til bevilling den 14. august 2007, samt det faktum at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han var chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 1499).

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de generelle forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som **V2 A/S** og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V2 A/S**-koncernen.
- Banken modtog alene pant på yderste prioritet, og en del af pantet lå uden for ejendommens værdi.
- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V2 A/S** og **Vidne 31** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionen – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1, side 6622-6629).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13 og punkt 3.6.5 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 21.239.151,54 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 2. Der henvises til punkt 2.4 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

8.3.4 Påstand 1 og 4 - Forhøjelse af valutaline på kr. 50.000.000 med kr. 20.000.000 - og forhøjelse af line til renteswap med kr. 50.000.000 – Bevilget den 21. oktober 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 1595)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Selskabet var underskudsgivende, og reelt set med negativ egenkapital.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,15 og 3,3 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1617). Det kan kun undre, at man ikke fra Bankens side har kommenteret, at der var meget store fald i begge nøgletal på en af Bankens største kunder, herom også **Part D's** forklaring (Forklaringerne, side 252).
- Koncernen pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at koncernens økonomi allerede var dårlig, og man i koncernen sandsynligvis ikke ville kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- **Vidne 31** havde ikke erfaring i disse instrumenter, men Banken havde alligevel bevilliget for kr. 170 mio. af disse til ham, hvilket medførte en betydelig risiko for en tynd kapitaliseret koncern som **V2 A/S**.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder på trods af, at selskabet allerede havde et engagement på kr. 56.315.000, hvoraf kr. 53.887.000 var blanco. Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 212.600.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 46.602.000, hvilket gav et særdeles højt blanco på kr. 165.998.000.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivninger, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- 2006-regnskabet var aflagt for næsten 6 måneder siden på dette tidspunkt, og man havde undladt at indhente periodebalancer, budgetter eller lignende.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at selve aftalen om forhøjelse af valutaterminsrammen blev indgået allerede den 18. oktober 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 1594), mens den først blev bevilliget som presserende den 21. oktober 2007. Dette understøttes af, at der under rubrikken "Indfriet engagement" i engagementsændringen står kr. 2.131 mio. Det faktum, at

█ V1 █ indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han var chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 1285), og █ V7 █ indstillede kreditten på trods af, at han har forklaret, at han ikke foretog kreditvurderinger af disse kunder, men alene formaliserede dem, er ligeledes en stærk indikation herpå.

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som █ V2 A/S █, og som █ Part M █ gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor om █ Vidne 31 █ afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke.
- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke █ V2 A/S █ og █ Vidne 31 █ havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, der var krise på interbankmarkedet (Ekstrakten, Bind 1, side 6696-6701), og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån (Ekstrakten, Bind 1, side 6626).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede de risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere █ V2 A/S █-koncernen.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2 og punkt 3.6.1.5.2 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 442.107,12 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 1. Bevillingen medført et tab på kr. 15.147.846,58, som er indtalt under påstand 4.

Det bemærkes, at Bankens tab vedrørende påstand 1 reelt var højere (bilag 329.3 – Tillæg P, USB), hvoraf fremgår et tab på kr. 486.343,23.

Der henvises til punkt. 2.2 og 2.6 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

8.3.5 Påstand 1 - Forhøjelse af valutaline med kr. 25.000.000 og bevilling af en betalingsgaranti på kr. 4.000.000 – Bevilget den 29. januar 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 1635)

.....

Der gøres alene ansvar gældende vedrørende valutalinen, idet der ikke er lidt tab på betalingsgarantien.

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Selskabet var underskudsgivende, og reelt set med negativ egenkapital.
- Koncernens likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,15 og 3,3 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1617-1618).
- Koncernen pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at koncernens økonomi allerede var dårlig, og man i koncernen sandsynligvis ikke ville kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- **Vidne 31** havde ikke erfaring i disse instrumenter, men Banken havde alligevel bevilget for kr. 265 mio. af disse til ham, hvilket medførte en betydelig risiko for en tynd kapitaliseret koncern som **V2 A/S**.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder på trods af, at selskabet allerede havde et engagement på kr. 39.200.000, hvoraf det hele var blanco. Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 201.531.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 39.423.000, hvilket gav et særdeles højt blanco på kr. 162.108.000.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivinger, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.

- 2006-regnskabet var aflagt for næsten 9 måneder siden på dette tidspunkt, og man havde undladt at indhente periodebalancer, budgetter eller lignende.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at selve aftalen om forhøjelse af valutaterminsrammen blev indgået allerede den 22. januar 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 1659), mens den først blev bevilliget som presserende den 29. januar 2008. Dette understøttes af, at der under rubrikken "Indfriet engagement" i engagementsændringen står kr. 7 mio. Det faktum, at **V7** indstillede kreditten på trods af, at han forklarede, at han ikke foretog kreditvurderinger af disse kunder, men alene formaliserede dem, er ligeledes en stærk indikation herpå.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som **V2 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav om **Vidne 31**, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke.
- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V2 A/S** og **Vidne 31** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, der var krise på interbankmarkedet (Ekstrakten, Bind 1, side 6696-6701), og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån (Ekstrakten, Bind 1 side 6622).
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V2 A/S**-koncernen.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede de risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Banken havde besluttet, at engagementet skulle afvikles.

- Forretningsgangene punkt 5.1, punkt 3.5.3.2 og punkt 3.6.1.5.2 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 580.066,48 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 2.

Det bemærkes, at Bankens tab vedrørende påstand 1 reelt var højere (bilag 329.3 – Tillæg P, USB), hvoraf fremgår et tab på kr. 613.817,97.

Der henvises til punkt 2.3 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

8.4 Virksomhed 3 A/S

.....

8.4.1 Påstand 5 og 6 - Udlægskredit kr. 17.000.000 – Sagsgaranti kr. 30.723.000 – Kassekredit 4.700.000 – Bevilliget den 15. august 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 2049)

.....

Udlægskreditten skulle bruges til køb af ejendommen A20, By 14, og sagsgarantien skulle bruges til samme ejendom, indtil realkreditfinansieringen kom på plads. Kassekreditten skulle bruges til en "huslejekredit". Da der alene har været tab på udlægskreditten og huslejekreditten, behandles sagsgarantien ikke yderligere i nedenstående.

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Selskabet var underskudsgivende, og reelt set med negativ egenkapital.
- Selskabets likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,2 og 4,16 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1853).
- I V2 A/S-gruppen var det samlede engagement på kr. 221.947.000, hvoraf de kr. 179.905.000 var blanco.

- Banken havde ikke kontrolleret ejendommens værdi ved en mæglervurdering, og kreditindstillingen var yderst mangelfuld, hvorfor den ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var endvidere mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af opskrivninger i regnskabet, ligesom man ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for de andre selskaber i koncernen, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken havde ikke indhentet og analyseret selskabets regnskab for 2006, selvom dette var offentliggjort, hvorfor bevillingen blev givet på 2005-regnskabet, hvis skæringsdato på dette tidspunkt lå 20 måneder tilbage i tid, uden at Banken i mellemtiden havde indhentet perioderegnskaber, budgetter m.v.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7. Det understøttes af det faktum, at udlægskreditten allerede blev stillet til rådighed for selskabet den 1. juni 2007, mens den blev bevilget den 13. august 2007. Som det også kan ses i LEO, var der trukket kr. 52.423.000, da bevillingen blev udarbejdet, hvorfor dette beløb står som indfriet. At **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han var chef for Erhvervsafdelingen, indikerer ligeledes dette (Ekstrakten, Bind 4, side 2053).
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanterne som **V2 A/S**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V2 A/S**-koncernen.
- Banken undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav om **Vidne 31**, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke.
- Banken modtog alene pant på yderste prioritet, mens en del af pantet lå uden for ejendommens værdi.
- Banken havde – på trods af at der var anledning til det - undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V2 A/S** og **Vidne 31** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.

- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån (Ekstrakten, Bind 1, side 6622-6629).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede de risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Banken har ikke haft en Forretningsgang til håndtering af bridgefinansiering, og såfremt de havde, var stort set ingen af de krav, som man stillede til en sådan kreditvurdering, opfyldt, jf. punkt. 6.7.4.1.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende. Udlægskreditten på kr. 17.000.000 har medført et tab på kr. 7.846.016,50 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 6. Kassekreditten på kr. 4.700.000 har medført et tab på kr. 3.512.089,33 som er indtalt under sagens påstand 5. Der henvises til punkt 2.8 og 2.9 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

8.4.2 Påstand 5 - Forhøjelse af overtræk på kr. 2.500.000 med kr. 2.500.000 – Bevilliget 13.august 2008 ((Ekstrakt Bind 4, side 2275)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Der var tale om en bevilling til et insolvent selskab til betaling af terminer, hvorfor risikoen ved bevillingen var høj, særligt henset til det massive blanco i såvel selskabet som koncernen samt selskabernes ringe likviditet og soliditet.
- Overtrækket blev givet uden yderligere sikkerhedsstillelse.
- Det ses ikke begrundet, hvordan disse mulige indtægter skulle kunne nedbringe kreditten, og hvorfor de ikke skulle bruges til at nedbringe de lån, som selskabet havde. Derudover synes det usandsynligt, at overtrækket kunne inddækkes ved huslejeindbetalinger, da der ikke ses at være ændrede forhold, som kunne bevirke, at selskabet – som ikke kunne betale terminerne – ville modtage større indtægter fremadrettet.

- Overtrækket blev bevilliget af [redacted] V4 som pressende den 13. august 2008, uden at han havde kompetence hertil. Henset til den betydelige risiko der var ved denne yderligere kreditgivning, burde bevillingen have afventet Bestyrelsens stillingtagen på bestyrelsesmødet den 19. august 2008. Henset til den meget vidtgående praksis med accept af presserende bevillinger, og [redacted] Part K's accept af [redacted] V4's uberettigede brug af hans bevillingskompetence, medfører dette, at både Bestyrelsen og [redacted] Part K er ansvarlige herfor.
- Banken var på dette tidspunkt ved at løbe tør for kontanter, og befandt sig i en særdeles kritisk likviditetsmæssig situation, hvor alt udlån måtte begrænses mest muligt, hvilket illustreres af [redacted] V8's e-mail af 29. juli 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 3531) til [redacted] V4 og [redacted] Part K.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere [redacted] V2 A/S -koncernen.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede de risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13 og punkt 3.6.5 er overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 1.964.726,76 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 5. Der henvises til punkt 2.7 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

8.5 [redacted] Virksomhed 5 A/S

.....

8.5.1 Påstand 7 og 8 - Forhøjelse af pantebrevskredit med kr. 10.000.000 og en kassekredit kr. 4.000.000 – Bevilliget 15. august 2007 (Ekstrakt Bind 4, side 2651)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Koncernens likviditets- og solvensgrad på henholdsvis 0,15 og 3,3 i 2006 var uhørt lave (Ekstrakten, Bind 4, side 1081-1082).
- Banken havde ikke indhentet regnskabet for 2006, selvom det var offentliggjort, og vidste derfor ingen ting om selskabets økonomi.

- Såfremt Banken rent faktisk havde indhentet regnskabet for 2006 og analyseret det, ville man kunne se, at selskabet solvensprocent var 2,12 og likviditetsgraden 0,01 (Ekstrakten, Bind 4, side 2726-2727), hvilket er meget lavt.
- I **V2 A/S**-gruppen var det samlede engagement på kr. 221.947.000, hvoraf de kr. 179.905.000 var blanco.
- Banken undlod at få sikkerhed for kassekreditte på de kr. 4. mio. til trods for det meget store blanco i koncernen.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebrev, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også punkt. 19.1-19.3.
- Banken har ikke forholdt sig til, hvordan selskabet – som havde meget begrænsede økonomiske midler – kunne tilbagebetale lånet, hvis én eller flere pantebrevsdebitorer ikke betalte terminerne.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V2 A/S**-koncernen.
- Banken havde ikke forholdt sig til de meget væsentlige risici, som der er ved finansiering af pantebrev på yderste prioritet for økonomisk svage kunder, i et selskab med meget begrænset egenkapital sammenholdt med de meget store passivposter, som selskabet havde fra Bankens långivning men også fra andre banker.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervsafdelingen, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7. Det understøttes af, at kreditten allerede var i overtræk fra den 1. april 2007, hvilket var stigende grundet rentetilskrivning og køb af pantebrev frem til bevillingsdatoen den 15. august 2007, hvor trækket var kr. -25.282.022,97, dvs. et overtræk på kr. 5.282.022,97 (Ekstrakten, Bind 4, side 2631), samt det faktum, at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han var chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 2655).
- Banken burde ikke have lagt vægt på **Vidne 31** og **V2 A/S** kautioner, da man; i) ikke havde gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **V2 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året, ii) undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke, iii) havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V2 A/S** og **Vidne 31** havde kautioneret for.

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var endvidere mangelfuldt, da man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for associerede selskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1 side 6622-6629).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede de risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 5.1, punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt., hvilket er en klar indikator på, at bevillingsgrundlaget ikke var tilstrækkeligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvars-pådragende, hvilket har medført et tab på kr. 18.997.867,54 (påstand 7 - pantebrevskredit-ten) og kr. 2.897.521,73 (påstand 8 - kassekredit) for Banken, som er indtalt under sa-gens påstand 7 og 8. Der henvises til punkt 2.10 og 2.11 i bilag 1871 vedrørende dette.

9 [REDACTED] V6 A/S OG [REDACTED] Vidne 20 [REDACTED] ENGAGEMENTET

9.1.1 [REDACTED] V6 A/S – koncernen

.....

9.1.2 *Udvikling i bevillinger*

.....

9.1.3 *Kreditmæssigt uforsvarlige bevillinger*

.....

9.1.4 *Forklaringer om [REDACTED] V6 A/S engagementet*

.....

9.2 [REDACTED] V6 A/S

.....

9.2.1 Påstand 9 - Kassekredit på kr. 60.000.000,- til brug for køb af [REDACTED] V51 A/S - bevilget 20. juni 2006 (Ekstrakten, Bind 4, side 3019)

.....

Det gøres gældende, at det var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af massive opskrivninger, værdireguleringer og et negativt cash flow af driftsaktiviteten på kr. 225 mio. i 2005, hvilket indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken modtog reelt set ikke anden sikkerhed end kautioner og pant i kapitalandele for kreditten, hvorfor kreditten blev ydet blanco til trods for, at selskabet allerede havde et betydeligt blanco på kr. 106 mio.
- Banken foretog ikke nogen vurdering af værdien af det købte selskab, herunder de kr. 30 mio. i ”merværdi”, som der angiveligt var på bygninger, maskiner og goodwill, hvilket var afgørende for værdiansættelsen, da selskabet ikke tjente penge.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere [REDACTED] V6 A/S-koncernen, og havde ikke erfaringen inden for finansiering af virksomhedskøb.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at [REDACTED] V1 [REDACTED] indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han er chef for Erhvervsafdelingen, samt det forhold at den beløbsmæssige meget store kredit, blev bevilliget som presserende (Ekstrakten, Bind 4, side 3022).
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som [REDACTED] V6 A/S, og som [REDACTED] Part M gjorde opmærksom på i december 2007.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for dele af kreditten, jf. også punkt 19.1-19.3.
- Banken undlod at undersøge og få dokumenteret de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger.

- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V6 A/S** og **Vidne 20** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionen – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 48.302.707,09 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 9. Der henvises til punkt 3.1 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

9.2.2 Påstand 10 - Garanti på kr. 6 mio. – bevilget den 14. august 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 3125)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af massive opskrivninger, værdireguleringer og et samlet negativt cash flow på drifts- og investering på kr. 447. mio., hvilket indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og at koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken modtog ikke nye sikkerheder for kreditten på trods af, at der var et meget betydeligt blanco på engagementet.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V6 A/S**-koncernen.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han er chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 3128).

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **V6 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken undlod at undersøge og få dokumenteret de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav om **Vidne 20**, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V6 A/S** og **Vidne 20** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken havde en meget anstrengt likviditet, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån (Ekstrakten, Bind 1, side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.5.3.2, punkt 3.5.3.4, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7 og punkt 3.6.1.5.13 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 4.518.647,82 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 10. Der henvises til punkt 3.2 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

9.2.3 Påstand 11 - Kassekredit på kr. 61.000.000 - bevilget den 24. oktober 2007

.....

9.2.4 Påstand 12 - Bevilling af restkøbesumsgaranti på kr. 55.155.000 (Ekstrakten, Bind 4, side 3801)

.....

Det gøres gældende, at de to lån var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af massive opskrivninger, værdireguleringer og et samlet negativt cashflow på drifts- og investering på kr. 447. mio. hvilket indikerede, at driften re-

elt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaberne samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.

- Banken modtog reelt set ikke anden sikkerhed end kautioner og pant i kapitalandele for kreditterne på trods af, at der var et meget betydeligt blanco på engagementet, og at Bestyrelsen ikke ønskede, at man skulle udvide engagementet.
- Kreditindstillingen var yderst mangelfuld, hvorfor den ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V6 A/S**-koncernen, og havde ikke erfaringen inden for finansiering af virksomhedskøb.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, i) at den eneste som har indstillet til bevilling på vegne af Erhvervs- og Kreditkontoret er **V4** (Ekstrakten, Bind 4, side 3804) ii) det fremgik tydeligt af engagementsændringen, at kreditten på kr. 60. mio. til køb af **V51 A/S** ikke var indfriet som påkrævet, men ingen i Bestyrelsen påpegede dette, iii) kreditten var blevet stillet til rådighed for kunden, før den var bevilliget, og kunden havde trukket de kr. 61 mio. på kreditten allerede den 28. september 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 3817).
- Bevillingens størrelse medfører, at der stilles særligt høje krav til en grundig kreditvurdering.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **V6 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken undlod at undersøge og få dokumenteret de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav om **Vidne 20**, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger.
- Banken undersøgte ikke værdien af den ejendom, som de delvist finansierede, idet det eneste materiale, som ses at være nævnt i sagen, er et udbudsmateriale, som ikke kan erstatte en mæglervurdering, særligt når ejendommen er beliggende væk fra Bankens lokalområde.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V6 A/S** og **Vidne 20** havde

kautionseret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.

- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, der var krise på interbankmarkedet (Ekstrakten, Bind 1, side 6696), og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån (Ekstrakten, Bind 1 side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikooplysning, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingerne været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på henholdsvis kr. 54.693.698,24 (påstand 11) og kr. 7.127.103,53 (påstand 12) for Banken. Der henvises til punkt 3.3 og 3.4 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

9.3 Vidne 20

.....

9.3.1 Regnskabstal for Vidne 20 og status

.....

9.3.2 Påstand 13 - Kassekredit kr. 20.000.000 til handel med pantebreve bevilget den 26. januar 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 3887)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af massive opskrivninger, værdireguleringer og et samlet negativt cash flow på drifts- og investering på kr. 447.mio. hvilket indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaberne samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.

- Banken modtog reelt set ikke anden sikkerhed for kreditten end pant i pantebreve, selvom der var tale om en usædvanlig pantebrevskredit med forhold, som gjorde den mere risikofyldt, og på trods af, at der var et meget betydeligt blanco på engagementet.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **V6 A/S**-koncernen.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af **Vidne 20**, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at kreditten blev stillet til rådighed for **Vidne 20**, som trak kr. 14.442.500 på den allerede den 4. januar 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 3903), og at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han er chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 3891).
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **V6 A/S**, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken undlod at undersøge og få dokumenteret de ureviderede og mangelfulde oplysninger, som selskabets revisor afgav, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V6 A/S** og **Vidne 20** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken havde en meget anstrengt likviditet, og Banken havde få dage efter, den 5. februar 2007, besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1, side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 5.3.2, punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5, punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 18.035.320,48 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 13. Der henvises til punkt 3.5 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

10 **Vidne 30** ENGAGEMENTET

10.1 **Vidne 30** -koncernen

.....

10.1.2 *Forklaringer om **Vidne 30** engagementet*

.....

10.1.3 **Virksomhed 57 A/S**

.....

10.1.4 *Afregningskredit på kr. 30.000.000 til **Virksomhed 57 A/S** - bevilget 18. juni 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 4157) (overtages efterfølgende af **Vidne 30** med kr. 3.000.000 og af **Virksomhed 1 ApS** med 27.000.000)*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da der ikke var foretaget en vurdering af det samlet negativt cash flow på drifts- og investering på kr. 240 mio. hvilket indikerede, at driften reelt var finansieret ved lånoptagelse, og koncernen ikke kunne finansiere sin egen drift. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaberne samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken modtog ikke sikkerhed for kreditten, og heller ikke i de pantebreve, som blev indkøbt, selvom der var tale om en usædvanlig pantebrevskredit, som gjorde den mere risikofyldt, og på trods af, at der var et meget betydeligt blanco på engagementet.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for dele af kreditten, jf. også punkt. 19.1-19.3.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **Vidne 30** -koncernen.

- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 30**, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **Virksomhed 57 A/S** og **Vidne 30** havde kautioneret for.
- Banken havde en meget anstrengt likviditet, og Bestyrelsen havde besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1 side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af presserende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.5.7 og punkt 3.6.1.5.13 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende. Da afregningskreditte blev overtaget af henholdsvis **Vidne 30** og **Virksomhed 1 ApS**, er tabet medtaget under påstand 15 og 16. Der henvises til punkt 4.1 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

10.1.5 **Vidne 30**

...

10.1.6 Påstand 14 - Udlægskredit på kr. 26.000.000 bevilget 10. oktober 2006 (Ekstrakten, Tillæg A, side 4551)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Banken havde ikke kontrolleret ejendommens værdi ved en mægler vurdering, hvorfor oplysningerne om forrentningsprocenten, og dermed ejendommens værdi, ikke kunne verificeres, hvilket var særligt afgørende, når der var tale om en ejendom beliggende uden for bankens lokalområde.

- Kreditindstillingen var yderst mangelfuld, hvorfor den ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering, idet Banken ikke havde verificeret de oplysninger, som begrundede at ejendommen skulle erhverves på trods af, at den gav underskud, ligesom Banken ikke havde foretaget rentabilitetsanalyser m.v.
- Banken havde ikke forholdt sig til det faktum, at ejendommen angiveligt skulle være fordoblet i pris på bare 13 måneder, selvom man besad denne viden.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var endvidere mangelfuldt, da størstedelen af **Vidne 30's** formue var bundet op på aktierne i **Virksomhed 57 A/S**, som man ikke havde foretaget en forsvarlig kreditvurdering af, da man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, hvilket er påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af **Vidne 30**, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket er dokumenteret i det beskrevne handlingsforløb ovenfor.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 30**, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken modtog alene pant på yderste prioritet.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **Vidne 30** havde kautioneret for, hvorfor det ikke var muligt at vurdere hans tilbagebetalingsevne.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom.
- Banken har ikke haft en Forretningsgang til håndtering af bridgefinansiering, og såfremt de havde haft, var stort set ingen af de krav, som man stillede til en sådan kreditvurdering, opfyldt, jf. punkt 6.7.4.1.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3., punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 20.615.467,61 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 14. Der henvises til punkt 4.2 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

10.1.7 Påstand 15 - Lån på kr. 3.000.000 - bevilget den 14. august 2007 (Ekstrakten, Tillæg A, side 4583)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- **Part K** har handlet ansvarspådragende ved ikke at oplyse Bestyrelsen om, at lånet gik til finansiering af en luksusbil, uden at Banken fik pant i den, og Bestyrelsen, er ved dens meget vide accept af Direktionens brug af presserende bevillinger, og ved at undlade at spørge ind til låneformålet, medansvarlig herfor, selvom de konkret angiveligt ikke var blevet oplyst herom.
- Kreditindstillingen var yderst mangelfuld, da den blandt andet ikke indeholdte informationer om låneformålet, og derfor ikke kunne danne grundlag for en forsvarlig kreditvurdering.
- Kreditten blev ydet blanco, og Banken burde som minimum havde fået sikkerhed i bilen, særligt henset til størrelsen af Bankens engagement med **Vidne 30** på, kr. 29.000.000, hvoraf kr. 19.000.000 var blanco og Bankens samlede engagement med koncernen på kr. 126.452.000, hvoraf de kr. 83.449.000 var ydet som blanco.
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var endvidere mangelfuldt, da størstedelen af **Vidne 30's** formue var bundet op på aktierne i **Virksomhed 57 A/S**, som man ikke havde foretaget en forsvarlig kreditvurdering af, da man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, hvilket er påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse, ligesom man heller ikke indhentede og analyserede **Vidne 30's** regnskab for 2006, selvom det forelå på bevillingstidspunktet.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af **Vidne 30**, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket er dokumenteret i det beskrevne handlingsforløb ovenfor.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 30**, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **Vidne 30** havde kautioneret for, hvorfor det ikke var muligt at vurdere hans tilbagebetalingsevne.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånporteføljen samt ignorerede den risikooplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.

- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 2.297.988,35 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 15. Der henvises til punkt 4.3 i bilag 1871 vedrørende dette.

10.1.8 [Redacted] Virksomhed 1 ApS

.....

10.1.9 Påstand 16 - Afregningskredit kr. 27 mio. (overtaget fra [Redacted] Virksomhed 57 A/S) – bevilget den 14. august 2007 (Ekstrakten, Tillæg H, side 2062)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da man ikke vurderede låntagers økonomi på trods af, at der var aflagt regnskab, ligesom man heller ikke vurderede hverken [Redacted] Vidne 30 eller [Redacted] V49 A/S' betalingsevne som kautionister. Derudover indhentede man ikke interne og konsoliderede regnskaber samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en concern af denne størrelse, ligesom man heller ikke indhentede og analyserede [Redacted] Vidne 30's regnskab for 2006, selvom det forelå på bevillingstidspunktet.
- Banken modtog ikke sikkerhed for kreditten, og heller ikke i de pantebreve, som blev indkøbt, selvom der var tale om en usædvanlig pantebrevskredit, som gjorde den mere risikofyldt, og på trods af at Bankens samlede engagement med koncernen var på kr. 126.452.000, hvoraf de kr. 83.449.000 var ydet som blanco.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere [Redacted] Vidne 30 -koncernen.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for dele af kreditten, jf. også punkt. 19.1-19.3.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at kreditten allerede blev stillet til rådighed og trukket på den 31. juli 2007 med kr. 16.605.833,33 (Ekstrakten, Bind 4, side 4557).

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 30**, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke **V49 A/S** og **Vidne 30** havde kautioneret for.
- Banken havde en meget anstrengt likviditet, og Bestyrelsen havde besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1, side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 14.124.499,42 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 16. Der henvises til punkt 4.4 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

11 **V3 ApS** **ENGAGEMENTET**

11.1 **V3 ApS** – **koncernen**

.....

11.1.1 *Kreditmæssigt uforsvarlige bevillinger*

.....

11.1.2 *Forklaringer om* **V3 ApS** *-engagementet*

.....

11.1.3 **V3 ApS**

.....

11.1.4 Påstand 17 - Kassekredit på kr. 10.000.000 – Bevilliget den 26. marts 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 4719)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Banken kunne ikke vurdere låntagers økonomi, da selskabet ikke havde aflagt regnskab endnu, hvorfor [redacted Vidne 29's] personlige økonomiske forhold var af afgørende betydning.
- Banken burde ikke have lagt vægt på [redacted Vidne 29's] kaution, da man i) ikke havde gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som [redacted Vidne 29], og som [redacted Part M] gjorde opmærksom på i december 2007, ii) undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger om [redacted Vidne 29's] økonomi, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke, iii) havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke [redacted Holding 13] og [redacted Vidne 29] havde kautioneret for.
- Banken har ikke forholdt sig til, hvordan selskabet – som havde meget begrænsede økonomiske midler – kunne tilbagebetale lånet, hvis én eller flere pantebrevsdebitorer ikke betalte terminerne.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også punkt 19.1-19.3.
- I [redacted V3 ApS]-gruppen var det samlede engagement på kr. 42 mio., hvoraf de kr. 21,540 mio. var blanco.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7. Det understøttes af, at der allerede var træk på kontoen den 6. marts 2006 til køb af pantebreve, og at dette var stigende frem til bevillingsdatoen den 26. marts 2007, hvor trækket var kr. - 2.407.761,84 (Ekstrakten, Bind 4, side 4733), samt det faktum, at [redacted V1] indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han var chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 4722).
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån (Ekstrakten, Bind 1, side 6622).

- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.5.3.4, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7 og punkt 3.6.1.5.13 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvars-
pådragende, hvilket har medført et tab på kr. 6.188.079,93 for Banken, som er indtalt under
sagens påstand 17. Der henvises til punkt 5.1 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

**11.1.5 Påstand 18 - Forhøjelse af kassekredit på kr. 10.000.000 med kr. 15.000.000 og
valutaline på kr. 50.000.000 – Bevilliget 12. september 2007 (Ekstrakten, Bind 4,
side 4737)**

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Banken kunne ikke vurdere låntagers økonomi, da selskabet ikke havde aflagt regnskab endnu, hvorfor [Vidne 29's] personlige økonomiske forhold var af afgørende betydning.
- Banken burde ikke have lagt vægt på [Vidne 29's] kaution, da man i) ikke havde gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som [Vidne 29], og som [Part M] gjorde opmærksom på i december 2007, ii) undlod at undersøge de ureviderede og mangelfulde oplysninger om [Vidne 29's] økonomi, men lagde afgørende vægt på disse oplysninger, på trods af at Intern Revision den 21. december 2006 netop havde beskrevet, at dette burde man ikke, iii) havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke [Holding 13] og [Vidne 29] havde kautioneret for.
- Banken har ikke forholdt sig til, hvordan selskabet – som havde meget begrænsede økonomiske midler – kunne tilbagebetale lånet, hvis én eller flere pantebrevsdebitorer ikke betalte terminerne.
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også punkt 19.1-19.3.

- I **V3 ApS**-gruppen var det samlede engagement på kr. 66,5 mio., hvoraf de kr. 41.782. mio. var blanco.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at **V1** indstillede lånet til bevilling på vegne af Kreditkontoret, selvom han er chef for Erhvervsafdelingen (Ekstrakten, Bind 4, side 4722), og **V4** bevilgede lånet på **Part K's** vegne uden at have bevillingskompetence hertil.
- Selskabet pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i valuta, hvilket medfører en betydelig risiko for et nystartet selskab. Selskabet pådrog sig en stor valutarisiko ved spekulation i CHF m.v., på trods af at selskabets økonomi allerede var dårlig, og man i selskabet sandsynligvis ikke ville kunne klare større tab på disse spekulationsforretninger, hvorved risikoen reelt var Bankens.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, der var krise på interbankmarkedet (Ekstrakten, Bind 1, side 6696), og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed med nye udlån (Ekstrakten, Bind 1, side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikooplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af pressende bevillinger.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.5.1, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13 og punkt 3.6.5 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 12.622.956,35 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 18. Der henvises til punkt 5.2 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12 **Vidne 42** ENGAGEMENTET

12.1 Overordnet om engagementet

.....

12.2 **Vidne 42** -koncernen

.....

12.2.1 Kreditmæssigt uforsvarlige bevillinger

.....

*12.2.2 Ny Banks afvikling af **Vidne 42** – engagementet*

Som den eneste af de kunder som indgår i denne sag, er selskaberne i **Vidne 42** -koncernen ikke erklæret konkurs.

Ny Bank har således vurderet, at man vil få meget ud af sine sikkerheder ved at undlade at indgive konkursbegæring, hvorfor man har foretaget en udenretlig kontrolleret afvikling af de aktiver, som var i koncernen.

Afviklingen er selvsagt blevet foretaget med henblik på at få mest muligt ud af disse aktiver, til glæde for Finansiell Stabilitet og kreditorer i Banken. Finansiell Stabilitet som afviklingselskab har stor erfaring i en sådan proces.

Der er således intet i sagen som tilsiger, at tabet i forbindelse med Bankens konkurs vil have være mindre, såfremt man havde erklæret selskaberne i **Vidne 42** -koncernen konkurs. Tværtimod har Finansiell Stabilitet hele tiden foretaget vurderinger og handlinger udfra et oplyst vurderingsgrundlag, og Finansiell Stabilitet og de sagsøgte har i denne henseende haft et interessesammenfald – få mest mulig værdi ud af aktiverne.

Der er i sagen fremlagt en række dokumenter, som viser hvordan denne afvikling er sket. Det fremgår også heraf, at der er realiseret betydelige værdier, som har formindsket Bankens tab på engagementet, hvilket i relation til nærværende sag er kommet de sagsøgte til gode i kraft af mindre erstatningskrav.

.....

12.3 **Forklaringer om **Vidne 42** koncernen**

.....

12.4 **Virksomhed 5 ApS**

.....

12.4.1 Påstand 19 - Kassekredit på kr. 17.000.000 bevilget den 15. marts 2001 (Ekstrakten, Bind 4, side 5089), senere nedsat til kr. 8.500.000

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Henset til det fulde blanco ved bevillingen (som følge af frigivelsen af sikkerheder ved engagementsændringen af 30. april 2003 (Ekstrakten, Bind 4, side 5115) samt formålet med bevillingen – at skulle investere i aktier og obligationer – burde Bestyrelsen og **Part K** i løbet af perioden 2005-2008 have krævet, at der blev stillet betryggende sikkerhed for bevillingen. Dette er særligt henset til det massive blanco på næsten kr. 200.000.000 i koncernen.

Undladelsen heraf har derfor været kreditmæssig uforvarlig, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 2.608.518,59 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 19. Der henvises til punkt 6.2 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.4.2 Påstand 20 - Kassekredit på kr. 10.000.000 – bevilget den 2. april 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 5209)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken havde undladt at analysere det seneste regnskab, som i øvrigt viste, at selskabet var underskudsgivende og havde negativt cash flow i både koncern og selskab, ligesom man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse. Derudover havde Banken ikke taget stilling til den store følsomhed, som var i koncernen, og som **Vidne 16** forklarede var helt grundlæggende kreditarbejde.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder end kautioner og pant i aktierne på trods af, at selskabet allerede havde et engagement med Banken på kr. 43.655.000, hvoraf kr. 39.603.000 var blanco. Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 228.604.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 53.515.000.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at kunden allerede den 29. marts 2007 fik stillet kreditten til rådighed, og trak kr. 4.983.000 på den (Ekstrakten, Bind 4, side 5227), **V7's** forklaring, samt

det faktum at Kreditkontoret slet ikke var inde over bevillingen af kreditten (Ekstrakten, Bind 4, side 5213).

- Banken havde undladt at kræve overdækning i strid med Forretningsgangenes punkt 3.6.5.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 42**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskabet og **Vidne 42** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1 side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt.3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.4 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.
- Såfremt **Vidne 42** fastholder sin forklaring om, at kreditten var udtryk for et ”parkeringsarrangement”, og at forklaringen lægges til grund, at der har været tale om uvekommende og ulovlige hensyn for Banken.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 4.629.945,69 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 19. Der henvises til punkt 6.5 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.4.3 Påstand 19 - Valutaterminsramme kr. 20.000.000 forhøjet med kr. 20.000.000 til kr. 40.000.000 svarende til 10 % risiko kr. 2.000.000 samt bevilget overtræk kr. 15.200.000 - bevilget den 13. august 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5255)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Der var tale om et parkeringsarrangement til brug for omgåelse af en lovbestemt pligt til at flage antallet af egne aktier i § 28 i lov om værdipapirhandel (lovbe-

kendtgørelse nr. 214 af 2. april 2008), og bevillingen af kreditten var i øvrigt drevet af hensyn, som var Banken uvedkommende og ulovlige.

- Banken var på dette tidspunkt ved at løbe tør for kontanter, og befandt sig i en særdeles kritisk likviditetsmæssig situation, hvor al udlån måtte begrænses mest mulig, hvilket illustreres af [redacted] V8's [redacted] e-mail af 29. juli 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 3531) til [redacted] V4 [redacted] og [redacted] Part K [redacted].
- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken ikke forholdte sig til, at man både i selskabet og koncernen havde negativt cash flow, ligesom man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse. Derudover har Banken ikke taget stilling til den store følsomhed, som var i koncernen, og som [redacted] Vidne 16 [redacted] forklarede var helt grundlæggende kreditarbejde.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder end kautioner på trods af, at selskabet allerede havde et engagement med Banken på kr. 63.416.000, der var 100 % blanco, og gruppens samlede engagement var på kr. 260.286.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 90.489.000.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af i) at kreditten blev stillet til rådighed for kunden allerede den 22. juli 2008, hvor aktierne blev købt (Ekstrakten, Bind 4, side 5147), ii) at valutalinen ligeledes var stillet til rådighed før bevillingen (Ekstrakten, Bind 4 side 5256) og iii) [redacted] V7's [redacted] forklaring.
- Banken havde undladt at kræve overdækning i strid med Forretningsgangens punkt 3.6.5.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere [redacted] Vidne 42 [redacted]-koncernen.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som [redacted] Vidne 42 [redacted]-koncernen, og som [redacted] Part M [redacted] gjorde opmærksom i december 2007.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskaber [redacted] Vidne 42 [redacted] havde kautio-neret for, hvorfor værdien af kautionen – selv hvis man antog, at denne kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i

udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af presserende bevillinger.

- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3., punkt 3.5.1, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 8.629.317,34 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 19. Der henvises til punkt 6.4 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.5 [Redacted] Virksomhed 8a ApS (tidligere [Redacted] V8 ApS [Redacted])

.....

12.5.1 Påstand 21 - Kassekredit på kr. 30 mio. – bevilget den 22. april 2008 – (Ekstrakten, Bind 4, side 5359)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken havde undladt at forholde sig til selskabet svage økonomiske forhold og manglende tilbagebetalingsevne, ligesom der ikke blev indhentet interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse. Derudover har Banken ikke taget stilling til den store følsomhed, som var i koncernen, og som [Redacted] Vidne 16 [Redacted] forklarede var helt grundlæggende kreditarbejde.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder end kautioner hos koncernselskaber og pant i pantebrevene, på trods af at Banken havde undladt at kreditvurdere dem samt undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskaber [Redacted] V5 ApS [Redacted] og [Redacted] V91 ApS [Redacted] havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Der var tale om køb af nødlidende pantebreve, hvilket i sig selv indebærer en betydelig risiko. Det er derfor helt afgørende, at – som forklaret af [Redacted] V1 [Redacted] - der inden belåning foretages en grundig vurdering af disse pantebreve. Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også punkt 19.1-19.3 og [Redacted] Vidne 16's [Redacted] forklaring.

- Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 229.376.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 92.903.000.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af i) at kreditten blev etableret allerede den 18. marts 2008 og trukket med kr. 27.332.842,44 den 3. april 2008, dvs. ca. 3 uger før bevillingen (Ekstrakten, Bind 4, side 5383), ii) **V7's** forklaring og iii) at **V4** bevilgede kreditten på vegne af **Part K** uden at have bevillingskompetence hertil.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **Vidne 42**-koncernen.
- Banken havde undladt at kræve overdækning i strid med Forretningsgangenes punkt 3.6.5.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 42**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom på i december 2007.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, der var krise på interbankmarkedet (Ekstrakten, Bind 1, side 6696), og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån. (Ekstrakten, Bind 1, side 6622), samt besluttet, at der skulle tilføres likviditet ved blandt andet, i) at nedbringe større ejendomsengagementer, ii) at opsige udvalgte engagementer, iii) at afvise engagementsforespørgsler, og iv) at sætte fokus på ejendomsengagementer (Ekstrakten, Bind 1, side 6875).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af presserende bevillinger.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 5.1, punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvars-
pådragende, hvilket har medført et tab på kr. 9.703.477,18 for Banken, som er indtalt under
sagens påstand 21. Der henvises til punkt 6.6 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.5.2 Påstand 21 - Bevilget overtræk på kr. 9.446.557 – bevilget den 27. oktober 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5389)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken havde undladt at forhold sig til selskabet svage økonomiske forhold og manglende tilbagebetalingsevne, ligesom Banken ikke havde indhentet interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse. Derudover har Banken ikke taget stilling til den store følsomhed, som var i koncernen, og som **Vidne 16** forklarede var helt grundlæggende kreditarbejde.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder end kautioner hos koncernselskaber og pant i pantebrevene, på trods af at Banken havde undladt at kreditvurdere dem samt undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskaber **V5 ApS** og **V91 ApS** havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne – selv hvis man antog, at disse kunne være noget værd i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Der var tale om køb af nødlidende pantebreve, hvilket i sig selv indebærer en betydelig risiko. Det er derfor helt afgørende, at – som forklaret af **V1** - der inden belåning foretages en grundig vurdering af disse pantebreve. Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også punkt 19.1-19.3 og **Vidne 16's** forklaring.
- Gruppens samlede engagement var endvidere på kr. 281.442.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 89.610.000.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af i) at købet af pantebrevene skete allerede den 13. august 2008, hvor pengene også blev trukket på kontoen (Ekstrakten, Bind 4, side 5383) samt ii) af **V7's** forklaring.
- Banken havde ikke de fornødne kreditmæssige kompetencer til at kreditvurdere **Vidne 42**-koncernen.
- Banken havde undladt at kræve overdækning i strid med Forretningsgangens punkt 3.6.5.

- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som [Vidne 42]-koncernen, og som [Part M] gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken var på dette tidspunkt ved at løbe tør for kontanter, og befandt sig i en særdeles kritisk likviditetsmæssig situation, hvor alt udlån måtte begrænses mest muligt, hvilket illustreres af [Vidne 16's] e-mail af 29. juli 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 3531) til [V4] og [Part K].
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af presserende bevillinger.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 3.410.366,67 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 21. Der henvises til punkt 6.7 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.6 [Virksomhed 10 ApS]

.....

12.6.1 Påstand 22 - Kassekredit på kr. 10.000.000 – bevilliget den 2. april 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 5473)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken ikke havde nogen form for økonomiske oplysninger på selskabet, der var nystiftet.
- Bevillingen blev givet uden anden sikkerhed end pant i pantebrevene og en overdækning på kr. 1.000.000 på trods af, at koncernens engagement med Banken var på kr- 228.604.000, hvoraf kr. 175.089.000 var blanco.

- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af at Kreditkontoret slet ikke var inde over bevillingen af kreditten (Ekstrakten, Bind 4, side 5476).
- Der er i sagen ikke dokumentation for, at Banken har forholdt sig til de pantebreve, som er blevet købt ind for kreditten, jf. også **V1's** forklaring og punkt 19.1-19.3.
- Kreditten blev stillet til rådighed for **Vidne 42** som en "vennetjeneste", som Banken muligvis kunne få noget reklame ud af, dog uden at dette ses dokumenteret.
- Banken godkendte således en kredit uden aftalt afvikling til en nystartet virksomhed og uden vurdering af debitor eller pantebreve, og det var Banken bevidst, at debitor ikke havde til hensigt at tilvejebringe et overskud til brug for selskabets fremtidige drift til et selskab i en koncern med et blanco på kr. 175.089.000.
- Banken undlod således at få en betryggende sikkerhed, men henholdt sig til en ikke-bindende garanti fra **Vidne 42**, som han i øvrigt ikke har vedstået, på et tidspunkt hvor der var et blanco i hans koncern på kr. -175.089.000, hvilket har karakter af en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 42**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere på året.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om koncernens øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskaber **Vidne 42** havde kautioneret for, hvorfor værdien af denne "garanti" – hvis man antog, at den var noget værdi i en tvangsrealisationssituation – var yderst tvivlsom.
- Banken var på dette tidspunkt i en likviditetskrise, og Banken havde den 5. februar 2007 besluttet, at der skulle udvises forsigtighed ved nye udlån (Ekstrakten, Bind 1 side 6622).
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen.
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.

- Forretningsgangene punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4 og punkt 3.6.5 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevilningsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 2.070.985,67 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 22. Der henvises til punkt 6.8 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.7 [REDACTED] V11 ApS

.....

12.7.1 Påstand 25 - Kassekredit på kr. 3.725.000 - bevilget den 12. august 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5577)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da låntager ikke have nogen betalingsevne, og man havde ikke vurderet, hvorvidt de to kautionister havde en reel betalingsevne, da man ikke indhentede interne og konsoliderede regnskaber, samt regnskaber for datterselskaber, som påkrævet ved en kreditvurdering af en koncern af denne størrelse, ligesom man har undladt at indhente oplysninger om kautionisternes øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, herunder hvilke selskabet og [REDACTED] Vidne 42 havde kautioneret for, hvorfor værdien af kautionerne var uvis. Derudover har Banken ikke taget stilling til den store følsomhed, som var i koncernen, og som [REDACTED] Vidne 16 forklarede var helt grundlæggende kreditarbejde.
- Bevillingen blev givet uden yderligere sikkerheder end kautionerne, og Banken undlod at få pant i den ejendom, som man finansierede, på trods af at gruppens samlede engagement var på kr. 272.011.000, hvoraf der alene var sikkerheder for kr. 91.057.000.
- Banken havde ikke kontrolleret ejendommens værdi ved en mæglervurdering, ligesom man heller ikke havde foretaget rentabilitetsberegning eller lignende, og kreditindstillingen var yderst mangelfuld, hvorfor den ikke kunne danne baggrund for en egentlig kreditvurdering.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, i) at kunden allerede den 23. juli 2008 fik stillet kreditten til rådighed, og trak kr. 2.072.267,54 på den (Ekstrakten, Bind 4, side 5593), ii) at Kreditkontoret slet ikke

var inde over bevillingen af kreditten (Ekstrakten, Bind 4, side 5581), og iii) **V4** bevilgede kreditten uden at have kompetence hertil.

- Banken burde således – uanset de to kautionisters økonomiske forhold – have taget sikkerhed i ejendommen og anparterne, særligt henset til at **V11 ApS'** egenkapital var negativ samt det store blanco-element, der forelå i **Vidne 42**-koncernen.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 42**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom i december 2007.
- Banken var på dette tidspunkt ved at løbe tør for kontanter, og befandt sig i en særdeles kritisk likviditetsmæssig situation, hvor alt udlån måtte begrænses mest muligt, hvilket illustreres af **Vidne 16's** e-mail af 29. juli 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 3531) til **V4** og **Part K**.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom og på sammenhængen mellem stor udlånsvækst og dårlig bonitet i udlånsporteføljen samt ignorerede den risikoplysninger, som Finanstilsynet havde givet til Banken om risiciene ved overdreven brug af presserende bevillinger.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7 og punkt 3.6.1.5.13 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 1.572.949,61 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 25. Der henvises til punkt 6.11 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.8 **V10 A/S**

.....

12.8.1 Påstand 26 - Investeringskredit på kr. 10.000.000 - Bevilget den 29. oktober 2006 (Ekstrakten, Bind 4, side 5655)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var yderst mangelfuldt, da man ikke havde forholdt sig til låntagers økonomi og aktierne, som skulle købes for kreditten m.v.

- Der var tale om en kreditbevilling til spekulation i værdipapirer til en kunde med meget begrænset tilbagebetalingsevne.
- Selskabet havde realiseret et meget begrænset overskud og havde betydelige kortfristede gældsforpligtelser, og kreditten var fire gange så stor som selskabets egenkapital.
- Der var ingen koncernhæftelse eller anden sikkerhedsstillelse på trods af selskabets meget ringe tilbagebetalingsevne.
- Banken havde undladt at indhente oplysninger om selskabets øvrige engagementer i andre pengeinstitutter, hvorfor man ikke kunne vurdere sikkerhedsværdien af selskabets aktiver, der sandsynligvis var pantsat til andre banker.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at kreditten blev stillet til rådighed den 17. oktober 2006 (Ekstrakten, Bind 11, side 5899), og at Kreditkontoret slet ikke var inde over bevillingen af kreditten (Ekstrakten, Bind 4, side 5658).
- Bevillingen var et såkaldt stort investeringsengagement, hvilket stillede særlige krav til kreditvurderingen, jf. Forretningsgangene punkt 6.5.11. Bevillingskrav som Banken på ingen måde tog hensyn til.
- Forretningsgangene punkt 3.5.1, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.4 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 6.432.972,74 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 26. Der henvises til punkt 6.12 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

12.9 [REDACTED] V12 A/S

12.9.1 Regnskabstal for [REDACTED] V12 A/S

.....

12.9.2 Påstand 27 - Kassekredit kr. 30.000.000 – bevilliget 24. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 4, side 5779)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken havde undladt at forholde sig til, hvordan selskabet, som var underskudsgivende og havde negativt cash flow, skulle tilbagebetale de kr. 60 mio., som man netop havde lånt fra Banken og **Bank 11**. Der var endvidere intet, der på bevillingstidspunktet indikerede, at **Virksomhed 6 ApS** rent faktisk kunne tilbagebetale de kr. 60.000.000, som selskabet havde lånt i forbindelse med salget. Selskabet havde underskud, en ringe likviditet og negativt cash flow.
- Banken undlod at tage anden sikkerhed end pant i aktiekapitalen, som ikke havde nogen værdi i tvangsrealisationssituation, hvilket – særligt henset til den store følsomhed selskabet havde grundet den lave egenkapital og store balancesum – måtte være påkrævet for en forsvarlig bevilling.
- Der var tale om et parkeringsengagement, som forklaret af **Vidne 18**, hvorved Banken kunne udskyde et eventuelt tab på pantebreve, men fik et senere tab som følge af det uforsvarlige udlån til selskabet.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at der allerede den 30. juni 2006 blev trukket kr. 30.000.000 på kreditten (Ekstrakten, Bind 11, side 5909), at Kreditkontoret slet ikke var inde over bevillingen af kreditten (Ekstrakten, Bind 4, side 5784), og at **Part K** bevilgede kreditten som presserende udenom Bestyrelsen.
- Den beløbsmæssige størrelse på kreditten stillede store krav til kreditvurdering m.v.
- Der er ikke fremkommet nogen fornuftig forklaring på, at Banken og **Bank 11** solgte et pantebrevselskab for derefter parallelt at etablere et andet pantebrevselskab i form af **V1 A/S**.
- Banken havde ikke gjort sig overvejelser om de særlige forhold, der gjorde sig gældende for ejendomsspekulanter som **Vidne 42**-koncernen, og som **Part M** gjorde opmærksom på senere i 2007.
- Banken var blevet advaret af Finanstilsynet om, at der var en mulig prisboble på fast ejendom.
- Forretningsgangene punkt 5.1, punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5.13, punkt 3.6.4, punkt 3.6.5 og punkt 3.9 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende, hvilket har medført et tab på kr. 25.197.334,49 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 27. Der henvises til punkt 6.13 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

13 [redacted] V7 ApS

13.1 Indledning

.....

13.1.1 Påstand 23 og 24 - Kassekredit kr. 35.000.000 – bevilliget 17. juni 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5947)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Grundlaget for Bankens kreditvurdering var mangelfuldt, da Banken havde undladt at forholde sig til, hvordan selskabet skulle tilbagebetale de kr. 35 mio., som man havde lånt fra Banken.
- Banken undlod at tage anden sikkerhed end pant i aktiekapitalerne i ejerselskaberne, som ikke havde nogen værdi i tvangsrealisationssituation, hvilket henset de risikable investeringer i tyrkiske statsobligationer, og ejerskabet af en luksusvilla i Spanien i en finanskriser, er påkrævet for en forsvarlig bevilling.
- Der var tale om et parkeringsarrangement, hvorved man plejede for Banken uvedkommende hensyn til fordel for de tidligere ejers privatøkonomi.
- For [redacted] Part A og [redacted] Part J's vedkommende, må det lægges til grund, at bevillingen af kreditten har givet dem en indirekte formuefordel qua deres respektive ejerandel af [redacted] V7 ApS gennem deres selskaber. Dette må også gøre sig gældende i forhold til [redacted] Part K, hvor ejerskabet skete gennem dennes hustru selskab. [redacted] Part J, [redacted] Part K og [redacted] Part A har endvidere fået en direkte formuefordel ved at blive frigjort fra den selvskyldnerkaution, som de havde stillet over for [redacted] Bank 30. Bevillingen var herved en overtrædelse af selskabslovens § 131 og lov om finansiel virksomhed § 76, da [redacted] Part K, [redacted] Part A og [redacted] Part J havde en væsentlig interesse i, at bevillingen blev givet, da bevillingen var et vilkår for køb af anparterne. De var derfor inhabile og burde derfor slet ikke have deltaget i sagens behandlingen. Det bemærkes, at [redacted] Part K er blevet idømt en bøde på kr. 10.000 for overtrædelse af lov om finansiel virksomhed § 76.
- Det er ubestridt, at disse forhold ikke blev nævnt på bestyrelsesmødet, hvor efterbevillingen af kreditten blev givet, og disse tre sagsøgte behandlede låneansøgning på trods af, at de var inhabile i den forbindelse. I sådant tilfælde må der være skærpede krav til, at de sagsøgte har sikret sig, at hensynet til Banken ikke bliver tilsidesat.

- Købet af **V7 ApS** var reelt set uden risiko for **Vidne 42**, som hverken hæftede personligt eller med nogle af sine andre selskaber for kreditten. Som led i købet og finansieringen heraf fik **Vidne 42** samtidig en kredit på kr. 17.000.000, som han kunne investere i virksomhedsobligationer for. Dette havde ikke karakter af en normal forretningsmæssig disposition. Samlet set blev købesummen finansieret 100 % af Banken samtidig med, at Banken stillede en spekulationskredit på kr. 17 mio. til rådighed for køber, alt sammen uden anden sikkerhed end pant i det finansierede, og uden at selskabet (**V7 ApS**) var økonomisk i stand til at tilbagebetale kreditten.
- De inhabile sagsøgte havde inden salget til **Vidne 42** forgæves forsøgt at få **Bank 30** til at finansiere overdragelsen. Det må derfor kunne lægges til grund, at det ikke ville have været muligt at overdrage selskabet på de vilkår, som **Vidne 42** krævede, gennem finansiering i en anden bank. Det må endvidere kunne lægges til grund, at de inhabile sagsøgte i den forbindelse har udnyttet deres position i Banken til i det skjulte at gennemføre bevillingen og derved frigøre dem selv fra en betydelig personlig hæftelse over for **Bank 30** i et nedadgående spansk boligmarked. Allerede af den grund er de inhabile sagsøgte erstatningsansvarlige for Bankens tab ved bevillingen, jf. nedenfor.
- De øvrige bestyrelsesmedlemmer, som ikke kendte til ejerforholdene i **V7 ApS**, er erstatningsansvarlige ved at efterbevilge en kredit på kr. 35.000.000 til et selskab, hvis eneste aktivitet var at eje én ejendom og at investere i værdipapirer, der i det hele var fuldfinansieret af Banken, og som på tidspunktet for bevillingen ikke havde aflagt regnskab og ikke havde forelagt budgetter, der kunne sandsynliggøre en tilbagebetalingsevne. Bevillingen blev ydet uden anden sikkerhed end pant i det, som kreditten skulle anvendes til, og med et blanco på kr. 18.850.000. Hertil kommer, at der forelå en mangelfuld beskrivelse af bevillingsgrundlaget. Bevillingen var åbenbar uforsvarlig og havde samlet set klart ikke karakter af en normal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7.
- Forretningsgangene punkt 3.2.3.3, punkt 3.5.3.2, punkt 3.6.1.5.2, punkt 3.6.1.5.7, punkt 3.6.1.5., punkt 3.6.1.5.13 og punkt 3.6.5 var overtrådt, hvilket understøtter, at bevillingsgrundlaget ikke har været forsvarligt.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvars-pådragende, hvilket har medført et tab på hhv. kr. 985.092,40 (påstand 23) og kr. 601.640,42 (påstand 24) for Banken, som er indtalt under sagens påstand 23 og 24. Der henvises til punkt 6.9 og 6.10 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

14 **V9 A/S (PÅSTAND 29)**

.....

I forbindelse med salg af aktier ved prospekt fra Fonden i **V9 A/S**, som var et ejendomsselskab etableret og ejet af Fonden, påtog Banken sig at finansiere købet og at stille en købsgaranti (put option) over for investorerne, hvorefter investorerne havde ret til at sælge aktierne til Banken inden for 2 år for den oprindelige købesum med tillæg af renter. Nogle af investorerne blev endvidere tilsagt en provision på kr. 1.200.000.

Ved bevillingen af disse lån påtog Banken sig en ny risiko på et ikke tilstrækkeligt oplyst grundlag for at tilgodese Fonden, der efter en mislykket emission var ”brændt inde” med aktierne i **V9 A/S**. Dispositionerne havde således ikke karakter af en normal forretningsmæssig disposition, idet bevillingen af lånene alene skete for at varetage Fondens interesser for Bankens risiko

Finansiel Stabilitet købte den 4. maj 2010 aktierne fra investorerne til den oprindelige kursværdi på kr. 102 (kr. 51.000.000) med renter, i alt kr. 59.438.713,03, da man fandt det dokumenteret, at **Part K** på vegne af Banken havde givet en sådan købsgaranti over for investorerne.

.....

Hertil kom, at tilbagekøbet var det eneste alternativ til at opstarte individual forfølgning mod låntagerne, hvilket ville have ført til samme resultat.

Det gøres gældende at Banken led et tab på kr. 46.782.500, som er nærmere beskrevet i bilag 1871 (tabsopgørelsen) punkt 7.1.

Det gøres i den forbindelse gældende, at **Part K** er erstatningsansvarlig for Bankens tab i forbindelse med tilbagekøbet af aktierne, da han gav tilsagn om købsgaranti, hvilket var uden for hans kompetence, og burde have været forelagt bestyrelsen. Det gøres tillige gældende, at **Part A** er erstatningsansvarlig, da han blev orienteret.

For det andet gøres det gældende, at **Part K** og Bestyrelsen er erstatningsansvarlige for Bankens tab ved at have bevilget kreditterne til Investorerne, herunder at have undladt at foretage kreditvurderinger af investorkredsen.

14.1 Købsgarantien

.....

Det gøres gældende, at **Part K** er erstatningsansvarlig for Bankens tab i forbindelse med tilbagekøbet, da han bevilgede den ubetingede købsgaranti uden for sin bevillingskompetence, jf. Forretningsgangene punkt 3.5.1 og § 70 instruksens punkt 2, stk. 1. Garantien indebar således, at Bankens køb af aktierne kunne ske op til kr. 50.000.000 under markedskurs, såfremt aktierne ved investorenes kald af garantien var værdiløse.

Garantien udgjorde desuden en sammenhængende disposition med bevilling af kassekreditterne til investorerne, hvorfor købsgarantien også på denne baggrund skulle være forelagt Bestyrelsen.

Såfremt købsgarantien betragtes som en selvstændig disposition, er der tale om en usædvanlig forretningsmæssig disposition, der falder uden for **Part K's** kompetence til at varetage den daglige ledelse af Banken, og skulle have været forelagt Bestyrelsen. Dels er der ikke betalt vederlag for garantien, ligesom der ikke er tale om et sædvanligt køb af aktier til markedskurs, men udstedelse af en købsgaranti på køb af aktier som Fonden har solgt.

Som følge af, at **Part K** orienterede **Part A** om disse forhold, og **Part A** uagtet heraf valgte ikke at rette på disse forhold, er **Part A** som følge af sin undladelse tillige erstatningsansvarlig.

For så vidt angår det til investorerne overførte provisionsbeløb på kr. 1.250.000, henvises der til stævningens side 150 (Ekstrakten, Bind 12, side 262).

14.2 Bevilling af kreditter til Investorerne til køb af aktier i **V9 A/S**

Som nævnt oven for blev Investorenes køb af aktier i **V9 A/S** finansieret af Banken ved bevilling af kassekreditter til hver af investorerne. I det følgende gennemgås disse bevillinger.

Nedenstående kreditter blev indfriet som følge af Bankens efterfølgende køb af aktierne fra Investorerne i henhold til put optionen. Bankens tab ved denne, og de øvrige bevillinger til Investorerne, udgør tabet ved tilbagekøb af aktierne.

Hvis Banken ikke havde foretaget dette tilbagekøb i henhold til put optionen, ville Banken have lidt samme tab, idet selskaberne ikke havde nogen tilbagebetalingsevne.

14.2.1 [REDACTED] Holding 20

.....

14.2.1.1 *Kassekredit kr. 12.000.000 til køb af aktier i [REDACTED] V9 A/S (Ekstrakten, Bind 5, side 253)*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed heller ikke foretaget en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringerne fra [REDACTED] Person 203 [REDACTED] og [REDACTED] Vidne 27 [REDACTED].
- Kreditten på kr. 12.000.000 blev således givet til et selskab uden reel tilbagebetalingsevne uden anden sikkerhed end aktierne selv, og uden at Banken kendte til selskabets økonomiske forhold. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.
- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 4495), på trods af, at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig at bevilge, og dermed ansvarspådragende. Ovenstående kredit blev indfriet som følge af Bankens efterfølgende køb af

aktierne fra investorerne i henhold til put optionen. Bankens tab ved denne og de øvrige bevillinger til investorerne udgør tabet ved tilbagekøb af aktierne. Dette medførte et tab på kr. 46.782.500 for Banken, som er indtalt under sagens påstand 29. Der henvises til punkt 7.1 i bilag 1871 vedrørende tabsopgørelsen.

14.2.2 Virksomhed 114 A/S

.....

14.2.2.1 Kassekredit kr. 12.000.000 til køb af aktier i V9 A/S (Ekstrakten, Bind 5, side 239)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed ikke foretaget en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringen fra Vidne 33.
- Kreditten på kr. 10.000.000 blev således givet til et selskab uden reel tilbagebetalingsevne, uden anden sikkerhed end aktierne selv, og uden at Banken kendte til selskabets økonomiske forhold. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.
- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 2961), på trods af at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig. Der henvises til tabet under punkt 14.

14.2.3 Virksomhed 113 A/S

.....

14.2.3.1 *Kassekredit kr. 12.000.000 til køb af aktier i [REDACTED] V9 A/S (Ekstrakten, Bind 5, side 267)*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed ikke foretaget en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringen fra [REDACTED] Vidne 26 .
- Der var ikke anden sikkerhed for kreditten på kr. 12.000.000 end aktierne selv. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.
- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 2963), på trods af, at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig. Der henvises til tabet under punkt 14.

14.2.4 [REDACTED] V105 ApS

.....

14.2.4.1 *Kassekredit kr. 12.000.000 til køb af aktier i [REDACTED] V9 A/S (Ekstrakten, Bind 5, side 285)*

.....

14.2.4.2 *Bevillingskompetence*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed ikke foretaget en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringen fra **Vidne 28**.
- Der var ikke anden sikkerhed for kreditten på kr. 12.000.000 end aktierne selv. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.
- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 2967), på trods af at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig. Der henvises til tabet under punkt 14.

14.2.5 **V115 A/S**

.....

14.2.5.1 *Kassekredit til køb af **V9 A/S** aktier kr. 6.000.000 (Ekstrakten, Bind 5, side 297)*

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed ikke foretaget en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringen fra **Vidne 22**.
- Der var ikke anden sikkerhed for kreditten på kr. 6.000.000 end aktierne selv. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.

- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.
- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 2971), på trods af at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig. Der henvises til tabet under punkt 14.

14.2.6 Virksomhed 92 ApS

.....

14.2.6.1 Regnskabstal for Virksomhed 92 ApS

.....

14.2.6.2 Kassekredit til køb af V9 A/S-aktier kr. 6.000.000 (Ekstrakten, Bind 5, side 317)

.....

Det gøres gældende, at lånet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Bevillingen var et parkeringsarrangement for Fonden, hvorfor Banken ikke havde forholdt sig til selskabets økonomi og tilbagebetalingsevne, og dermed lavet en kreditvurdering, hvilket understøttes af forklaringen fra Vidne 23.
- Der var ikke anden sikkerhed for kreditten på kr. 6.000.000 end aktierne selv. Dette er særligt kritisabelt, når kreditterne blev brugt til spekulation, som det var tilfældet her.
- Banken påtog sig en kreditrisiko på vegne af Fonden, hvilket er et uvedkommende hensyn og en unormal forretningsmæssig disposition.
- Banken har helt undladt at foretage en forsvarlig kreditvurdering af selskabet, da hverken Erhvervskontoret, Kreditkontoret, Direktionen eller Bestyrelsen foretog en tilstrækkelig kreditvurdering, jf. punkt 6.5 og 6.7, hvilket understøttes af, at lånet blev udbetalt, inden bevillingsgrundlaget var lavet.

- Banken udbetalte kreditten allerede den 25. september 2007 (Ekstrakten, Bind 11, side 2975), på trods af at den først blev bevilget som presserende bevilling den 21. oktober 2007.

Samlet set har bevillingen været kreditmæssig uforsvarlig. Der henvises til tabet under punkt 14.

15 KØB AF NØDLIDENDE PANTEBREV FRA [REDACTED] Part K's HUSTRUS SELSKAB (PÅSTAND 30)

.....

Det gøres gældende, at tilbagekøbet af pantebrevet var ansvarspådragende at bevilge grundet følgende forhold:

- Det gøres gældende, at [REDACTED] Part K har handlet ansvarspådragende ved at foranledige, at Banken tilbagekøbte pantebrevet til kurs 100 på et tidspunkt, hvor pantebrevets værdi var særdeles tvivlsom på grund af den indtrådte betalingsstandsning.
- Det forelå ikke en tilbagekøbsgaranti eller andet aftaleforhold, som kunne begrunde et tilbagekøb på dette tidspunkt til langt over markedsværdi, hvorfor tilbagekøbet ikke kan anses for at være forretningsmæssigt begrundet.
- Da der var tale om Bankens køb fra [REDACTED] Part K's hustru, har [REDACTED] Part K været klart inhabil. Han har herved overtrådt lov om finansiel virksomhed § 76, da han ikke indhentede Bestyrelsens godkendelse til dispositionen.

[REDACTED] Part K er erstatningsansvarlig for dette, og dermed for Bankens tab som følge heraf.

16 VILLA I MARBELLA (PÅSTAND 31)

Der henvises til stævningens punkt 10.4. (Ekstrakten, Bind 12, side 254) og til processkrift 6, punkt 16 (Ekstrakten, Bind 12, side 1477).

16.1 Betalingen af leje

Fonden lejede i en 3-årig periode fra februar 2006 - februar 2009 en villa i Marbella til brug for Fondens og Bankens ledelse (Ekstrakten, Bind 5, side 443).

Det var **Part K**, som drøftede lejemålet med ejeren, **Vidne 32**. Ejeren krævede oprindeligt kr. 340.000 i årlig leje, hvilket **Part K** syntes var for meget. **Part K** foreslog i stedet, at den årlige leje blev fastsat til kr. 140.000, men at Banken samtidig skulle yde ejeren en pantebrevskredit på kr. 10 mio. med en tilhørende afkastgaranti.

Denne afkastgaranti indebar, at Banken garanterede ejeren et årligt afkast på pantebrevsinvesteringerne på kr. 200.000. Derved udgjorde den samlede leje kr. 340.000, svarende til det beløb som oprindeligt var forlangt af ejeren.

Som en del af denne garanti påtog Banken sig også risikoen for, at ejerens pantebreve i depot hos Banken ville blive nødlidende.

Vidne 32 oplyser, jf. e-mail af 4. marts 2017 (Ekstrakten, Bind 5, side 441) følgende:

.....

Vidne 32 (Forklaringerne, side 1059) har endvidere forklaret følgende:

.....

Det gøres gældende, at **Part K** ved at indgå en sådan aftale med **Vidne 32** har handlet ansvarspådragende, idet aftalen ikke var i Bankens interesse, da udgiften skulle afholdes af Fonden, da lejeaftalen på inge måde var i Bankens interesse.

16.2 Bankens køb af to pantebreve i ejendommen **Adresse 105, **By 2****

Som det fremgår af stævningens side 143 (Ekstrakten, Bind 12, side 255), købte Banken to pantebreve fra ejeren tilbage til den oprindelige salgskurs.

De to pantebreve var to af de 6 sideordnede pantebreve på kr. 5.000.000 med sikkerhed i ejendommen **Adresse 105**, **By 2**, som nævnt ovenfor.

Pantebrevene var blevet købt den 22. november 2006 til samlet kr. 10.000.000, og Banken købte dem tilbage den 23. juni 2008 til kr. 4.917.048,32 pr. stk., jf. Ekstrakten, Bind 5, side 439.

Dette skyldes, at debitor på pantebrevet, **V30 ApS**, var gået i betalingsstandsning 30. maj 2008.

Bankens tilbagekøb af pantebrevene medførte et tab på kr. 2.083.741,67 pr. pantebrev, dvs. Bankens samlede tab var kr. 4.167.483,34, som reduceret med renter, jf. bilag 329.2 (Ekstrakten, Tillæg J, USB), udgør kr. 3.373.098,54.

Det gøres gældende, at **Part K** har handlet ansvarspådragende ved at foranledige, at Banken tilbagekøbte de to pantebreve til kurs 100 på et tidspunkt, hvor pantebrevenes værdi var særdeles tvivlsomme på grund af den indtrådte betalingsstandsning, og ved at udstede den afkastgaranti som ikke var i Bankens interesse, da det var Fonden, som var lejer af huset.

Tilbagekøbet af disse pantebreve synes i øvrigt at have sammenhæng med Bankens tilbagekøb af pantebrevet i samme ejendom tilhørende et selskab ejet af **Part K's** hustru, jf. ovenfor under punkt 15.

17 EKSTERN REVISIONS ANSVAR (GENERELT)

17.1 Indledning

Finansiell Stabilitet gør indledningsvis gældende, at Ekstern Revisions manglende opfyldelse af Finansiell Stabilitets opfordringer/editionsbegæringer om at fremlægge arbejdsrapporter for en række konkrete udførte revisionsbehandlinger i perioden 2005 - 2008 skal tillægges processuel skadevirkning, jf. retsplejelovens § 344, stk. 2, således at det må lægges til grund, at Ekstern Revision - i det for sagen relevante omfang - ikke har udført disse revisionsarbejder korrekt og fyldestgørende.

Dette skal navnlig ses i lyset af, at Finansiell Stabilitet, som følge af det forhold at først landsretten og dernæst Procesbevillingsnævnet har afvist at imødekomme Finansiell Stabilitet anmodning om edition henholdsvis ansøgning om tilladelse til kære af Landsrettens kendelse af 8. august 2017 til Højesteret sammenholdt med, at Ekstern Revision har nægtet at opfylde Finansiell Stabilitets opfordringer, reelt er afskåret fra at kunne føre bevis for de i

sagen - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - konstaterede ansvarspådragende forhold. Der foreligger således bevisumulighed.

Videre kan det konstateres, at Ekstern Revision har valgt at fremlægge delvis dokumentation for det af Ekstern Revision udførte revisionsarbejde i perioden 2005 til 2008. Ekstern Revision har således ønsket at fremlægge udvalgte arbejdsrapporter, men ikke det hele. Denne selektive udvælgelse af hvilke arbejdsrapporter, Ekstern Revision mener skal fremlægges i sagen, skaber efter Finansiell Stabilitets opfattelse en formodning for, at netop det materiale, som Ekstern Revision ikke i samme forbindelse har ønsket at fremlægge, enten ikke foreligger eller såfremt det måtte foreligge, blot må antages at understøtte Finansiell Stabilitets synspunkter på disse områder.

.....

Det er således Finansiell Stabilitets opfattelse, at det på baggrund af ovenstående påhviler Ekstern Revision at dokumentere, at der er foretaget tilstrækkelige og nødvendige revisionsbehandlinger i forbindelse med revisionen, hvorved Ekstern Revision kan godtgøre, at Ekstern Revision trods de påpegede fejl og mangler faktisk har gjort det, der var påkrævet.

Der henvises i øvrigt i det hele til det i processkrift 12 af 17. november 2017 punkt 8.1 anførte.

17.2 Overordnede anbringender

Finansiell Stabilitet gør overordnet gældende, at Ekstern Revision har tilsidesat sin pligt til at rapportere til Bestyrelsen om, at Bankens kreditpolitik, Forretningsgange og interne kontrol på kredit- og pantebrevsområdet ikke var fyldestgørende og betryggende, herunder at Ekstern Revision ikke har reageret på Intern Revisions rapportering, der ikke tilgik Bestyrelsen, i sin rapportering til Bestyrelsen.

Videre gøres det gældende, at Ekstern Revision ikke reagerede forsvarligt på påbud, advarsler og risikoplysninger fra Finanstilsynet fra 2003 og frem.

Ekstern Revision har endvidere forsømt at rapportere til Bestyrelsen om den systematiske tilsidesættelse af bevillingsreglerne ved den omfattende brug af presserende bevillinger, en

foreliggende praksis hvorefter der blev foretaget udbetaling af kreditter forud for bevillingen (og kreditvurderingen) samt om manglende procedure og kontrol ved udstedelse af pantebrevsgarantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve under disse.

I forhold til de i sagen omhandlede engagementer gøres det uddybende gældende, at Ekstern Revision har foretaget en række overtrædelser af god revisorskik i forbindelse med revision af engagementerne med **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen samt **Vidne 42**-koncernen, og at Ekstern Revision som følge heraf har handlet ansvarspådragende.

Det er således Finansiell Stabilitets opfattelse, at Ekstern Revision ikke tilstrækkelig kritisk har forholdt sig til 1) indholdet af de af selskaberne aflagte årsrapporter eller mangel på samme, herunder vurdering af cash-flow, opskrivninger, værdireguleringer og egenkapitalens sammensætning, 2) indholdet af de af selskaberne stillede sikkerheder (blancoelementet), herunder værdien af selvskyldnerkautioner, 3) Bankens supplerende debitor oplysninger, 4) den omfattende brug af presserende bevillinger, 5) Direktionens gentagende overskridelser af sine beføjelser, 6) Bankens oplysninger om forventet positiv drift på engagementerne, 7) manglende eller mangelfuldt bevillingsgrundlag samt 8) en uforsvarlig praksis hvorefter kreditter blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen), hvorved Ekstern Revision heller ikke har udført sin revision af udlånsområdet, for så vidt angår de anførte engagementer, i overensstemmelse med god revisorskik.

Finansiell Stabilitet gør hertil gældende, at Ekstern Revision i forbindelse med den påbegyndte revision i 2006 og de følgende år frem til Bankens sammenbrud burde have konstateret og påtalt ovennævnte forhold, som udgjorde en såvel konkret som generelt uforsvarlig kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger til henholdsvis **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen og **Vidne 42**-koncernen og i den forbindelse have gjort Bankens Bestyrelse opmærksom herpå. Dette må antages, at ville have ført til, at ledelsen i Banken ville have standset med at foretage udvidelser af udlånsengagementerne.

Endelig gøres det gældende, at Ekstern Revision har forsømt at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for

kreditsagsbehandling ved udstedelse af garantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve.

Det gøres i den forbindelse tillige gældende, at det ikke fritager Ekstern Revision for denne handlepligt, at det mellem Ekstern Revision og Intern Revision var aftalt, at Intern Revision var ansvarlig for pantebrevsområdet, idet dette samtidig var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde. Der henvises i den forbindelse til det nedenfor under punkt 17.4 og 19 anførte.

Samlet set gør Finansiell Stabilitet således gældende, at Ekstern Revision handlede ansvarspådragende i forbindelse med den løbende revision og ved revisionen af årsrapporterne for 2006 og 2007 ved ikke at have taget forbehold og/eller givet supplerende oplysninger i de aflagte årsrapporter samt ved ikke at have påpeget forholdene i revisionsprotokollet. Dette medfører, at Ekstern Revision skal ifalde erstatningsansvar i henhold til dagældende aktieselskabslovs § 141, jf. § 140, nu selskabslovens § 361, stk. 1 og stk. 3.

Der henvises i øvrigt i det hele til det i stævning af 23. december 2010, processkrift 6 af 28. april 2017, punkt 10-12 og processkrift 10 af 31. august 2017, punkt 7 og 8 herom anførte.

Nedenfor under punkt 17.3 behandles det retlige grundlag for revisors ansvar generelt. Herefter behandles Ekstern Revisions ansvar vedrørende de konkrete engagementer nedenfor under punkt 18, mens Ekstern Revisions ansvar vedrørende pantebreve- og pantebrevsgarantier behandles nedenfor under punkt 19.

17.3 Det retlige grundlag

17.3.1 Revisorloven

.....

17.3.2 Lov om Finansiell virksomhed § 70 og § 71

.....

17.3.3 Revisionsbekendtgørelsen

.....

17.3.4 Erklæringsbekendtgørelsen

.....

17.3.5 Revisionsstandarder og revisionsvejledninger

.....

17.4 Arbejdsfordelingen mellem Intern Revision og Ekstern Revision

.....

17.4.1 Specificeret arbejdsfordeling mellem Intern Revision og Ekstern Revision, jf. revisionsaftaler og revisionsplaner for perioden 2005-2008

17.4.1.1 Revision af organisationen for 2005-2006

.....

17.4.1.2 Revision af forretningsgange for 2005-2008

.....

17.4.1.3 Ekstern Revisors følsomhedsvurdering og risikobeskrivelse

.....

17.4.2 Parternes indbyrdes orientering

.....

18 REVISORS ANSVAR VEDRØRENDE KONKRETE ENGAGEMENTER

18.1 Revisionens rapportering i perioden 2005-2008

I perioden 2005 til 2008 fremkom Intern Revision løbende med væsentlig kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på kreditområdet, herunder tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene samt mangler ved selve bevillingsgrundlaget, der havde til formål at skabe et betryggende grundlag for kreditsagsbehandlingen. Der henvises i den forbindelse i det hele til det i stævningen og i processkrift 6 af 28. april 2017, punkt 10 anførte.

.....

18.1.1 Intern Revisions rapportering på kreditområdet i perioden 2005 til 2008

.....

18.1.2 Ekstern Revisions rapportering på kreditområdet i perioden 2006 til 2008

.....

18.1.3 Anbringender

Det gøres overordnet gældende, at Ekstern Revision har tilsidesat sin pligt til at rapportere til Bestyrelsen om, at Bankens kreditpolitik, Forretningsgange og interne kontrol på kreditområdet ikke var fyldestgørende og betryggende, herunder at Ekstern Revision ikke har reageret på Intern Revisions rapportering, der ikke tilgik Bestyrelsen, i sin rapportering til Bestyrelsen.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på kreditområdet i perioden 2005 til 2008, herunder tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene samt mangelfuldt bevillingsgrundlag, der til sammen har til formål at skabe et betryggende grundlag for creditsagsbehandlingen, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid, og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevilge yderligere uforsvarlige kreditter til de i sagen omhandlede udlånsengagementer, hvorved Banken blev påført tab, der kunne have været undgået.

Det gøres videre gældende, at Ekstern Revision i revisionsprotokollaterne burde have påtalt, at Bestyrelsen og Direktionen ikke havde opfyldt pligten til at udarbejde en overordnet kreditpolitik, havde undladt på en række områder at udarbejde fornødne forretningsgange, havde undladt at sørge for et strækkeligt bevillingsgrundlag samt dokumentationsmateriale på pantebreve og bevilgede kreditter samt gentagne gange at have overtrådt de gældende retningslinjer for bevillinger af lån.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at hvis Ekstern Revision havde afgivet fyldestgørende revisionsmæssige bemærkninger og ikke afgivet rene ”at-erklæringer” i revisionsprotokollaterne til årsrapporterne, må det lægges til grund, at Bestyrelsen ville have sikret, at Bankens Forretningsgange, creditsagsbehandling og risikostyring blev tilpasset Bankens vækst og udøvet på et tilstrækkeligt og forsvarligt grundlag.

.....

Ovenstående må tillige ses i lyset af de af Finanstilsynets afgivne påbud i både 2003 og 2007, jf. ovenfor punkt 6.4, hvorefter Bestyrelsen bl.a. blev pålagt at sikre, at der blev udarbejdet overordnede retningslinjer og forretningsgange på alle væsentlige risikoområder i hele Koncernen, og at Direktionens instruks blev overholdt, idet der gentagne gange var sket overskridelse af grænserne for instruksen.

Ekstern Revision undlod ved afgivelsen af revisionsprotokollatet vedrørende årsrapporten for 2007 at drage de nødvendige konsekvenser i form af revisionsmæssige bemærkninger af Finanstilsynets rapport af 10. januar 2008 om resultatet af Finanstilsynets inspektion i marts 2007 (Ekstrakten, Bind 1, side 4861 ff.) og de deri indeholdte væsentlige påbud og risikoplysninger, herunder gentagelser fra Finanstilsynets inspektion i 2003.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at det forhold, at en eventuel kreditpolitik blev forevist Finanstilsynet, ikke i sig selv er ansvarsfritagende for Ekstern Revision, idet Ekstern Revision fortsat havde en selvstændig pligt til at gøre bemærkning herom over for Bestyrelsen, hvis Ekstern Revision på baggrund af Intern Revisions rapportering eller af andre grunde måtte indse, at Bankens politikker ikke levede op til de i lovgivningen fastsatte krav.

Det forhold, at Finanstilsynet ikke har meddelt Banken kommentarer til den foreviste kreditpolitik, ændrer heller ikke på Ekstern Revisions forpligtelser i forbindelse med revisionen, herunder at påpege forholdet i revisionsprotokollen. Tidligere **Stilling** hos Finanstilsynet, **Vidne 17**, har således også forklaret (Forklaringerne, side 901), at *"Det, at der ikke var nogen reaktion fra tilsynet efter modtagelsen af materialet, var ikke udtryk for, at tilsynet godkendte materialet, eller at tilsynet ikke havde bemærkninger til det."*

Dette er også bekræftet af Finanstilsynets forklaring i EIK Bank Danmark-sagen (Østre Landsrets dom af 26. oktober 2018 i sag B-1088-12) (dommen, side 383 – oven for punkt 4.4.1) om, at *"[m]an kan generelt ikke slutte baglæns i forhold til tilsynets reaktioner"*.

Henset til, at ovenstående forhold ikke blev rapporteret i revisionsprotokollaterne som revisionsmæssige bemærkninger, blev disse forhold heller ikke opsummeret i det lovpligtige

særskilte afsnit i revisionsprotokollen omhandlende årets samlede bemærkninger – som tillige anvendes af Finanstilsynet i deres tilsyn med virksomheden.

Intern Revisions kritiske kommentarer i rapporteringen, som blev fremsendt til Ekstern Revision, og hvoraf alene kvartals- og årsprotokollater, men ikke Intern Revisions rapporter, tilgik Bestyrelsen, burde desuden have medført supplerende undersøgelser fra Ekstern Revisions side. Ligeledes burde omfanget af Intern Revisions bemærkninger, uanset formuleringen af disse, havde medført særlige overvejelser samt selvstændige revisionshandling fra Ekstern Revisions side til afdækning af manglernes væsentlighed og omfang.

Det gøres således gældende, at Ekstern Revision, uanset de indgående aftaler om arbejdsdeling mellem Intern Revision og Ekstern Revision i perioden 2005 til 2008, havde det overordnede ansvar for at sikre, at bemærkninger, erklæringer og revisionsarbejdet i øvrigt var i overensstemmelse med de på området gældende regler, herunder på engagementsområdet, som netop var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde. Til støtte herfor henvises tillige til Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Til støtte herfor henvises desuden til det forhold, at det var aftalt, at Ekstern Revision forestod den *løbende revision af engagementer* i perioden 2005 til 2008.

Det ligger netop i ordet "*løbende revision*", at denne skal udføres *løbende*, dvs. flere gange over det enkelte regnskabsår, og henset til virksomhedens særlige karakter som finansiel virksomhed må en *løbende revision* som minimum skulle foretages hvert kvartal.

.....

Revision af Bankens udlånsengagementer udgjorde utvivlsomt et væsentligt og risikofyldt område, hvilket bl.a. også fremgår af Bankens planlægningsmemo for 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 895) og Revisionsplan til Bestyrelsen for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1075).

Udover at det må anses for at være gældende praksis, at Ekstern Revision var underlagt en *løbende* pligt til at revidere de væsentligste og mest risikofyldte områder, fremgår det således også direkte af Revisionsplan for 2006, punkt 9.2, (Ekstrakten, Bind 2, side 540) og

Revisionsplan til Bestyrelsen for 2007, punkt 7.2, (Ekstrakten, Bind 2, side 1080) at Ekstern Revision var underlagt en *løbende* revisionspligt af Bankens engagementer.

Der henvises endvidere til Revisionsplan for 2005 (Ekstrakten, Bind 2, side 514), hvori det var anført, at der var forskel på såkaldt løbende revision og såkaldt statusrevision. Den løbende revision skal overvejende udføres som områderevision og gennemførelse af generelle revisionshandlinger for revisionsområder, der er tilbagevendende år for år, måned for måned og dag for dag. Statusrevisionen skal omfatte en gennemgang af de udvalgte poster til årsregnskabet, herunder tilstedeværelse, tilhørsforhold og værdiansættelse.

Det gøres således gældende, at Ekstern Revision havde en pligt til løbende at revidere Bankens væsentlige og risikofyldte områder, herunder pantebrevs- og udlånsområdet.

Ved at undlade dette og ved alene at foretage en revision af engagementerne i slutningen af året, har Ekstern Revision dermed også været afskåret fra løbende at blive opmærksom på fejl og mangler samt øvrige uhensigtsmæssigheder i Direktionens bevillingsprocedurer. Som følge heraf har Ekstern Revision tillige afskåret sig selv muligheden for - på et tidligere tidspunkt - at reagere på en eventuel uforsvarlig kreditsagsbehandling med risiko for betydelige tab for Banken til følge.

I den forbindelse bemærkes, at Ekstern Revision – i modsætning til Bestyrelsen – både fik tilsendt kvartalsprotokollaterne og de løbende rapporter, hvorfor Ekstern Revision også løbende blev konfronteret med de kritiske forhold, som blev påpeget af Intern Revision, herunder det mangelfulde bevillingsgrundlag.

.....

18.1.3.1 Forholdet mellem Intern Revision og Ekstern Revision

Ovenstående skal tillige ses i lyset af, at der efter de foreliggende oplysninger ses at have været et noget anstrengt og problematisk forhold mellem henholdsvis tidligere Intern Revisionschef, Vidne 41, og Ekstern Revision/Direktionen/Bestyrelsen.

.....

18.1.3.2 Bevillinger og presserende bevillinger

I forlængelse af ovenstående gør Finansiell Stabilitet tillige gældende, at Ekstern Revision i revisionsprotokollaterne burde have påtalt Bestyrelsens og Direktionens gentagne overtrædelser af de gældende retningslinjer for bevillinger af lån, hvilket resulterede i en uforsvarlig drift af Banken, herunder tab på en række konkrete engagementer.

Dette skal tillige ses i lyset af, at en række af de i nærværende sag omhandlede kreditter blev udbetalt ikke blot forud for den presserende bevilling, men også forud for en egentlig kreditvurdering. Der henvises i den forbindelse i det hele til det under punkt 6.5-6.7 ovenfor anførte.

I den forbindelse bemærkes, at Finanstilsynet i forbindelse med den ordinære undersøgelse i Banken i marts 2007, bl.a. påbød Banken, at Bestyrelsen skulle udarbejde overordnede politikker, bemyndigelser til Direktionens daglige disponering, regler for rapportering til Bestyrelsen samt diverse forretningsgange, jf. Finanstilsynets brev af 10. januar 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 4861).

Ifølge tidligere **Stilling** hos Finanstilsynet, **Vidne 17**, blev de presserende bevillinger tillige diskuteret under inspektionen i Banken i marts 2007, dels fordi de havde kigget i bevillingsprotokollaterne, og dels fordi det også var et tema på inspektionen i Banken i 2003. Derudover blev de presserende bevillinger også nævnt på det afsluttende møde med Bestyrelsen den 26. april 2007, jf. i det hele ovenfor under punkt 6.4.3 anførte.

.....

Det bemærkes i den forbindelse, at det udtrykkeligt fremgår af punkt 11 i den dagældende revisionsstandard nr. 315 vedrørende den eksterne revisions pligt til at opnå forståelse af virksomheden og dens omgivelser, herunder dens interne kontrol, og om vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation, at revisionen har pligt til at gennemgå bestyrelsesprotokollen, herunder den tilhørende udlånsprotokol.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at Ekstern Revision blot ved en gennemgang af bestyrelsesprotokollen, herunder listen over bevillinger (elektroniske bevillinger) til behandling på bestyrelsesmøderne, kunnet have konstateret, at Direktionens instruks

havde været tilsidesat i flere udlånsengagementer, jf. FIL § 70 og Forretningsgangen, jf. § 71, og at efterbevillingssager fejlagtigt blev behandlet som efterretningssager i et meget vidt omfang.

Dette understøttes tillige til det forhold, at omfanget af presserende bevillinger var betydeligt i 2007 med 87 % og i 2008 med 95 % af lånesagerne, der skulle bevilges af Bestyrelsen.

Intern Revision har i de opsummerende bemærkninger i protokollatet til årsrapporten 2006 af 1. marts 2007 alene henvist til kvartalsprotokollat nr. 238, uden samtidig at indføre en særskilt bemærkning omkring de konkret konstaterede mangler i forhold til bevillingsbeføjelser samt bevillings- og indrapporteringsfrister og den som følge heraf anførte risiko - at det reelt ikke var Bestyrelsen, som godkendte bevillingerne.

På baggrund heraf gøres det gældende, at de konstaterede forhold ikke var dækkende medtaget hverken i Intern Revisions opsummerende bemærkninger i revisionsprotokollatet til årsrapporten 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 765) eller i de efterfølgende år uagtet, at overtrædelserne fortsatte og tillige voksede i omfang gennem hele perioden 2006 til 2008.

Det gøres derfor gældende, at Ekstern Revision burde have konstateret, at Direktionen havde overskredet sine beføjelser bl.a. i relation til "presserende tilfælde", og anført disse som en revisionsmæssig bemærkning i revisionsprotokollen, og taget forbehold herom i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen, jf. revisionsbekendtgørelsens § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1.

Ekstern Revision har i den forbindelse en ubetinget pligt til at gøre bemærkning om disse forhold, idet de systematiske overskridelser af bevillingsbeføjelserne, bevillingsfristerne samt den omfattende brug af presserende bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontrol på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis. Det har i den forbindelse i øvrigt formodningen imod sig, at Bestyrelsen skulle have foretaget en tilbundsående creditsagsbehandling, jf. i det hele det ovenfor under punkt 6.5-6.7 og 8-16 anførte.

Det forhold, at det i revisionsaftalerne var aftalt, at Intern Revision havde det primære ansvar for revisionen af de interne forretningsgange, ændrer ikke på, at Ekstern Revision skulle reagere, såfremt der blev konstateret kritiske forhold i de interne forretningsgange, eller at den administrative praksis ikke fandtes betryggende. Dette burde i alle tilfælde have givet anledning til yderligere undersøgelser. Der henvises i den forbindelse tillige til Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Samtidig bemærkes, at overskridelser af bevillingsbeføjelserne, herunder Direktionens omfattende anvendelse af presserende bevillinger samt tilsidesættelse af bevillings- og indrapporteringsfristerne, reelt medførte, at det ikke var Bestyrelsen, men derimod Direktionen, som traf beslutning om, hvorvidt lån og garantier skulle bevilges i store engagementer, der efter Forretningsgangene og aktieselskabsloven skulle forelægges Bestyrelsen til beslutning.

.....

18.2 De konkrete engagementer

I forlængelse af ovenstående punkt 18.1.3 gør Finansiell Stabilitet - i forhold til de i sagen omhandlede engagementer - endvidere overordnet gældende, at Ekstern Revision har foretaget en række overtrædelser af god revisorskik i forbindelse med revision af engagementerne med **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen samt **Vidne 42**-koncernen, og at Ekstern Revision som følge heraf har handlet ansvarspådragende.

Om baggrund herfor bemærkes indledningsvis følgende:

Som det fremgår ovenfor, var engagementet med **V6 A/S** og **Vidne 20** (**V6 A/S** gruppen) blandt Bankens 10 største engagementer i 2006 og 2007. Tilsvarende var gældende for engagementet med henholdsvis **V2 A/S**-koncernen og **Vidne 42**-koncernen. Engagementerne blev derfor behandlet i revisionsprotokollatet udarbejdet af Intern Revision.

Engagementet med **Vidne 30**-koncernen var blandt Bankens og Koncernens 10 største engagementer i 2005 og 2007, og engagementet blev derfor behandlet i revisionsprotokol-

latet for årsrapporten for 2005 og 2007 af henholdsvis Ekstern Revision og Intern Revision.

I revisionsprotokollaterne for 2005, 2006 og 2007 har revisionen anført, at denne var enig i Bankens omtale, risikovurdering og måling af engagementerne.

Efter Finansiell Stabilitets opfattelse har Ekstern Revision alene lagt Intern Revisions og Bankens egen måling og vurdering af risikoen på udlånene til grund, og ikke foretaget en selvstændig vurdering og/eller efterprøvelse heraf.

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at Ekstern Revision ikke tilstrækkelig kritisk har forholdt sig til 1) indholdet af de af selskaberne aflagte årsrapporter eller mangel på samme, herunder vurdering af cash-flow, opskrivninger, værdireguleringer og egenkapitalens sammensætning, 2) indholdet af de af selskaberne stillede sikkerheder (blancoelementet), herunder værdien af selvskyldnerkautioner, 3) Bankens supplerende debitor oplysninger, 4) den omfattende brug af presserende bevillinger, 5) Direktionens gentagende overskridelser af sine beføjelser, 6) Bankens oplysninger om forventet positiv drift på engagementerne, 7) manglende eller mangelfuldt bevillingsgrundlag samt 8) en uforsvarlig praksis, hvorefter kreditter blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen), hvorved Ekstern Revision heller ikke har udført sin revision af udlånsområdet, for så vidt angår de anførte engagementer, i overensstemmelse med god revisorskik. Der henvises i den forbindelse også til det ovenfor under punkt 7 anførte.

Finansiell Stabilitet gør derfor tillige overordnet gældende, at Ekstern Revision dels på baggrund af Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2005-2008, dels i forbindelse med den påbegyndte revision i 2006 og de følgende år frem til Bankens sammenbrud, burde have konstateret og påtalt ovennævnte forhold, som udgjorde en såvel konkret som generelt uforsvarlig kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger til henholdsvis **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 30**-koncernen og **Vidne 42**-koncernen og i den forbindelse have gjort Bankens Bestyrelse opmærksom herpå. Ligeledes burde Ekstern Revision have gjort en revisionsmæssig bemærkning herom i revisionsprotokollen for 2006 og taget forbehold herfor i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen samt i de aflagte årsrapporter, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens

Forretningsgange og interne kontroller på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1, hvilket burde have ført til, at ledelsen i Banken ville have standset med at foretage udvidelser af udlånsengagementerne.

Dette undlod Ekstern Revision imidlertid, og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevilge yderligere uforsvarlige kreditter til de i sagen omhandlede udlånsengagementer, hvorved Banken blev påført tab, der kunne have været undgået.

Hertil kommer, at Ekstern Revisions "anbefalinger", i revisionsprotokollen til årsrapporten for 2007 om "*fortsat*" at have fokus på at tilvejebringe præcise risikovurderinger – baseret på et konsolideret grundlag – herunder inddragelse af likviditetsrisiko og ejendomsrisiko ved bedømmelsen af større ejendoms- og pantebrevskreditter, ligeledes burde have været rapporteret som væsentlige revisionsmæssige bemærkninger i revisionsprotokollen i 2007 og allerede i 2006. Ekstern Revision afgav som følge heraf tillige fejlagtig "at-erklæring" i revisionsprotokollen til årsrapporterne for 2006 og 2007 om, at der i Banken var velfungerende Forretningsgange og administrative procedurer uagtet, at Ekstern Revision var fuldt ud bekendt med, at Forretningsgangene og den administrative procedure og kontrol på kreditområdet var mangelfulde.

Derved kunne Bestyrelsen og Direktionen fortsætte den uforsvarlige kreditgivning uforandret, og Finanstilsynet havde ingen anledning til at reagere nærmere på tilsynsbesøget i marts 2007, end det var tilfældet.

I den forbindelse bemærkes desuden, at en lang række af Bankens kunder havde deres primære forretningsområde inden for fast ejendom, som er en konjunkturfølsom branche, hvor værdierne kan stige kraftigt i opgangstider. Kunden ville derfor typisk i løbet af få år have skabt sig en betydelig formue på besiddelse af de ejendomme, som vedkommende typisk kun havde haft i få år. Det var endvidere kendetegnede for disse kunder, at de havde en meget stor aktivmasse, som næsten udelukkende bestod af ikke-likvide aktiver i form af ejendomme og erhvervspantebreve. I sådanne tilfælde var det ikke tilstrækkeligt alene at forholde sig til egenkapitalen og resultatet m.v. Derimod var det afgørende, at Banken og Ekstern Revision var opmærksom på den likviditetsrisiko og ejendomsrisiko som kunden havde.

Som følge heraf var det derfor også helt afgørende, at Banken sikrede sig bedst muligt, f.eks. ved at indhente uafhængige mæglervurderinger og foretage rentabilitetsberegninger på de ejendomme, som Banken belånte.

Ovenstående betragtninger var også indeholdt i e-mail af 18. december 2007 fra **Part M**, cc **Part N**, til **Vidne 41** (Ekstrakten, Bind 2, side 1715), som dannede grundlag for et møde mellem Intern Revision, Ekstern Revision og ledelsen vedrørende drøftelse af Bankens engagementer.

Betragtninger omkring disse forhold ses imidlertid ikke at være medtaget i relevant omfang i forbindelse med Ekstern Revisions vurderinger af Bankens engagementer, herunder i forhold til **V2 A/S**-koncernen, **V6 A/S**-koncernen, **Vidne 42**-koncernen og **Vidne 30**-koncernen.

.....

Finansiel Stabilitet gør herefter gældende, at Ekstern Revision ikke har foretaget en forsvarlig kreditvurdering af de i sagen omhandlede engagementer.

Om baggrunden herfor bemærkes i øvrigt følgende, idet der i det hele henvises til det i stævningen, processkrift 6. af 28. april 2017 samt processkrift 10 af 31. august 2017 herom anførte.

18.2.1 V2 A/S -koncernen

18.2.1.1 Revisionens rapportering omkring de konkrete engagementer i perioden 2006-2008

.....

Blancoelementet for **V2 A/S**-koncernens engagement med Banken udgjorde helt frem til afviklingen af Banken i november 2008 størstedelen af engagementet og var formentlig også større, end det af Banken opgjorte beløb, idet det gøres gældende, at Banken ikke opgjorde blanco elementet korrekt. Efter Finansiell Stabilitets opfattelse foretog Banken således ikke den fornødne bonitetsvurdering af de pantebreve, der lå til sikkerhed for de af Banken ydede kreditter.

.....

18.2.1.2 Anbringender

Idet, der henvises til behandlingen af de respektive bevillinger vedrørende **V2 A/S** -koncernen ovenfor under punkt 8 samt til Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2005 til 2008, herunder navnlig Intern Revisions rapport af 24. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 617) punkt 18.1, gøres det gældende, at såfremt Ekstern Revision havde iagttaget sin forpligtelse til at foretage en løbende revision af engagementerne, burde revisor allerede i 2006 være blevet opmærksom på de ovenfor under punkt 7, 8 og 18.1 anførte forhold, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse medførte en uforsvarlig kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger.

Når dette sammenholdes med det forhold, at Intern Revision allerede i juli 2006 havde konstateret, at der var mangler ved bevillingsgrundlaget, betydelige problemer med **V2 A/S**-koncernens likviditet, overtræk og manglende evne til at betale forpligtelser uden bevilling af overtræk fra Banken, jf. Intern Revisions rapport af 26. juli 2006, som alene vedrørte **V15 ApS** (Ekstrakten, Bind 2, side 659), gøres det gældende, at Ekstern Revision i forbindelse med sin løbende revision i 2. halvår 2006, og senest ved statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision i 2007, og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007, burde have konstateret, at Direktionen havde overskredet sine beføjelser samt gjort en revisionsmæssig bemærkning herom, herunder om de betydelige mangler i kreditsagsbehandlingen, i revisionsprotokollen, og taget forbehold herom i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1.

Ekstern Revision har i en sådan situation en ubetinget pligt til at gøre bemærkning om disse forhold, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontroller på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis. Dette gælder uanset de aftaler, som måtte være indgået mellem Intern Revision og Ekstern Revision, jf. Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at såfremt Ekstern Revision reelt havde udført en løbende revision af engagementerne i overensstemmelse med reglerne på det

pågældende område, og som følge heraf kunne have konstateret de mange åbenbare og væsentlige overtrædelser af Bankens kreditpolitik, herunder manglende regnskabsanalyser og mangelfuldt bevillingsgrundlag, jf. ovenfor under punkt 8 og 18.1 samt betydelige blanco elementer, ville Ekstern Revisions bemærkninger til Bestyrelsen herom tillige kunne have forhindret, at Banken – efter dette tidspunkt – foretog yderligere bevillinger til **V2 A/S**-koncernen. Dette undlod Ekstern Revision, og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevilge yderligere uforsvarlige kreditter til **V2 A/S** - koncern.

Det kan videre konstateres, at Ekstern Revision ifølge revisionsbekendtgørelsen ikke kun i medfør af §§ 4 og 6 skal have et ganske indgående kendskab til det enkelte pengeinstituts organisation og forretningsgange, herunder om der er overensstemmelse mellem de faktiske forhold i Banken og det i Forretningsgangene anførte og forudsatte. Ekstern Revision skal tillige have et ganske indgående kendskab til pengeinstituttets største udlånsengagementer.

Det følger således også af revisionsbekendtgørelsens § 23, at Ekstern Revision i protokollet vedrørende årsrapporten bl.a. skal oplyse, om pengeinstituttets måling af udlån og garantier er foretaget i overensstemmelse med reglerne herfor. Revisionsbekendtgørelsens § 24 bestemmer, at Ekstern Revision skal gengive en af pengeinstituttet udarbejdet oversigt over følgende engagementer:

- Pengeinstituttets 10 største udlånsengagementer
- Øvrige udlånsengagementer, der overstiger 10 % af basiskapitalen
- Øvrige betydelige udlånsengagementer, såfremt disse efter pengeinstituttet og/eller revisors vurdering giver anledning til bemærkninger over for bestyrelsen.

Hertil bemærkes, at engagementet med **V2 A/S** -koncernen var omfattet af Bankens største engagementer i 2006 og 2007.

I forlængelse af ledelsens vurdering af det enkelte udlånsengagement skal Ekstern Revision angive den samlede vurdering af risikoen på hvert enkelt udlånsengagement under hensyntagen til samtlige foreliggende forhold og erklære, hvorvidt de enkelte udlånsengagementer er målt korrekt, jf. revisionsbekendtgørelsens § 24, stk. 3.

Det følger videre af revisionsbekendtgørelsens § 24, at Ekstern Revision, i forbindelse med revision af årsrapporten, har pligt til at forestå en selvstændig gennemgang af disse udlånsengagementer.

Hertil kommer, at ”*engagementer*” var et væsentligt risiko- og fokusområde ifølge revisionsplanerne i både 2006, 2007 og 2008 (Ekstrakten, Bind 2, side 539, 1079 og 1445), hvorfor Ekstern Revision også skulle foretage selvstændige revisionshandlinger i forbindelse med konklusionen på disse områder.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Ekstern Revision burde have foretaget yderligere revisionshandlinger, der i det mindste burde have omfattet en gennemgang af årsregnskaber, posteringsoversigter og kreditindstillinger for de udlånsengagementer, der er behandlet ovenfor under punkt 8. Sådanne yderligere revisionshandlinger ville have afdækket en række yderligere forhold, der burde være påpeget af Ekstern Revision, herunder en praksis hvorefter lån blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen), som ifølge Ekstern Revision ville have givet anledning til en bemærkning i protokollatet, jf. også nærmere herom nedenfor.

Det forhold, at bevillingsinstruksen og Bankens kreditpolitik gentagne gange blev tilsidesat i forbindelse med Bankens engagement med **V2 A/S**-koncernen, kunne imidlertid være konstateret ved den blotte gennemgang af de væsentligste dokumenter i udlånsengagementet, der har været omfattet af revisionsbekendtgørelsens § 24, jf. ovenfor under punkt 8 og punkt 17.3.3, idet Direktionen havde foretaget bevillinger på over kr. 15 mio., som ikke har været presserende.

.....

Ekstern Revision burde også ved gennemgangen af de væsentligste dokumenter i disse låneengagementer have konstateret, at der forelå flere omstændigheder, der viste kritisable forhold i Bankens creditsagsbehandling, herunder et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag samt det forhold, at Banken udbetalte lånebeløb forud for en egentlig bevilling (og kreditvurdering), jf. også det overfor under punkt 6.5-8 og punkt 18.1 anførte.

Det har i en sådan situation tillige formodningen imod sig, at Bestyrelsen skulle have foretaget en tilbundsående kreditsagsbehandling. Disse forhold har Ekstern Revision imidlertid ikke forsøgt at afdække eller i øvrigt gjort bemærkninger om i revisionsprotokollen.

.....

Idet Ekstern Revision - som anført ovenfor - havde adgang til LEO-systemet i forbindelse med engagementsgennemgangen, gøres det gældende, at Ekstern Revision også burde have konstateret, at der bl.a. i engagementet med **V2 A/S**-koncernen var sket udbetaling af lånebeløb forud for bevillingen (og kreditvurderingen), herunder i relation til bevillingen af 15. august 2007 vedrørende kassekredit på kr. 17 mio. til køb af **A20**, **By 14** (Ekstrakten, Bind 4, side 2049 og 2077), og derfor også burde have medtaget dette som en revisionsmæssig bemærkning i årsprotokollatet. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid, og Direktionen kunne derfor fortsætte denne uhensigtsmæssige og uforsvarlige praksis helt frem til Bankens sammenbrud i efteråret 2008, jf. også **Part M's** forklaring herom (Forklaringerne, side 417).

I den forbindelse bemærkes tillige, at Intern Revision allerede i rapport af 27. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 662) havde anført, at der i relation til **V2 A/S**-koncernen var sket udbetaling af kredit uden bevilling.

Tilsvarende gør sig gældende i forhold til det manglende eller mangelfulde bevillingsgrundlag, som blev påtalt af Intern Revision gentagende gange i perioden 2006-2008, startende i Intern Revisions rapport af 26. juli 2006 /vdr. **V15 ApS** (Ekstrakten Bind 2, side 657 ff.) samt **Vidne 41's** forklaring herom (Forklaringerne, side 1222).

På det foreliggende grundlag gøres det herefter gældende, at Ekstern Revision er erstatningsansvarlig for samtlige de tabsgivende bevillinger, som blev ydet efter den 31. december 2006, jf. ovenfor under punkt 8, idet Ekstern Revision til opfyldelse af sine pligter i henhold til de gældende regler burde have reageret over for Direktion og Bestyrelsen i forbindelse med sin løbende revision af engagementet med **V2 A/S**-koncernen og senest i forbindelse med statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision af engagementet i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007.

Tabet kan opgøres til kr. 73.590.325,16, jf. påstandene 1-2 og 4-8.

18.2.2 V6 A/S -koncernen

18.2.2.1 Revisionens rapportering omkring engagementet i perioden 2006 til 2008

.....

18.2.2.2 Anbringender

Idet, der henvises til behandlingen af de respektive bevillinger vedrørende V6 A/S -koncernen ovenfor under punkt 9 samt til Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2005 til 2008, herunder navnlig Intern Revisions rapport af 24. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 617 ff.), punkt 18.1, gøres det gældende, at såfremt Ekstern Revision havde iagttaget sin forpligtelse til at foretage en løbende revision af engagementerne, burde Ekstern Revision allerede i 2006 være blevet opmærksom på de oven for under punkterne 7, 9 og 18.1 anførte forhold, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse medførte en uforsvarlige kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger.

Idet V6 A/S -koncernen var blandt Bankens 10 største engagementer samt engagementer over 10 % af basiskapitalen i både 2006 og 2007, jf. Intern Revisions protokollat til årsrapporten for 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 771) og 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1258), havde Ekstern Revision tillige en pligt til at forestå en selvstændig gennemgang af dette udlånsengagement i forbindelse med revision af årsrapporten for henholdsvis 2006 og 2007, jf. revisionsbekendtgørelsens § 24.

Det gøres i den forbindelse tillige gældende, at Ekstern Revision i forbindelse med sin løbende revision i 2. halvår 2006, og senest ved statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007, burde have konstateret, at Direktionen havde overskredet sine beføjelser samt gjort en revisionsmæssig bemærkning herom, herunder om de betydelige mangler i kreditsagsbehandlingen, i revisionsprotokollen og taget forbehold herom i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt i det hele til det ovenfor under punkt 18.2.1.2 V2 A/S -koncernen anførte vedrørende revisionsbekendtgørelsens §§ 4-6 og 23-24.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Ekstern Revision burde have foretaget yderligere revisionshandlinger, der i det mindste burde have omfattet en gennemgang af årsregnskaber, posteringsoversigter og kreditindstillinger for de udlånsengagementer, der er behandlet ovenfor under punkt 9. Sådanne yderligere revisionshandlinger ville have afdækket en række yderligere forhold, der burde være påpeget af Ekstern Revision, herunder en praksis hvorefter lån blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen), som ifølge Ekstern Revision ville have givet anledning til en bemærkning i protokollatet, jf. også bemærkningerne herom ovenfor under punkt 18.2.1.2 vedrørende **V2 A/S**-koncernen.

Det forhold, at bevillingsinstruksen og Bankens kreditpolitik gentagende gange blev til-sidesat i forbindelse med Bankens engagement med **V6 A/S**-koncernen, kunne imidlertid være blevet konstateret ved den blotte gennemgang af de væsentligste dokumenter i udlånsengagementet, der har været omfattet af revisionsbekendtgørelsens § 24, jf. ovenfor under punkt 9 og punkt 17.3.3, idet Direktionen havde foretaget bevillinger over kr. 15 mio., som ikke har været presserende og på et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag.

.....

Ekstern Revision burde også ved gennemgangen af de væsentligste dokumenter i disse låneengagementer have konstateret, at der forelå flere omstændigheder, der viste kritisable forhold i Bankens creditsagsbehandling, herunder et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag og samt det forhold, at Banken udbetalte lånebeløb forud for en egentlig bevilling (og kreditvurdering), jf. også det overfor under punkt 6.5-6.7, 9 og punkt 18.1 anførte.

Det har i en sådan situation tillige formodningen imod sig, at Bestyrelsen skulle have foretaget en tilbunds gående creditsagsbehandling. Disse forhold har Ekstern Revision imidlertid ikke forsøgt at afdække eller i øvrigt gjort bemærkninger om i revisionsprotokollen.

I den forbindelse bemærkes, at Ekstern Revision i forhold til Direktionens bevilling af en kassekredit på kr. 60 mio., den 20. juni 2006 til **V6 A/S** (Ekstrakten, Bind 4, side 3020) ved den blotte gennemgang af kreditindstillingen burde have konstateret de ovenfor punkt 9.2.1 anførte forhold, herunder navnlig Direktionens uberettigede anvendelse af presserende bevillinger, det betydelige blanco element, utilstrækkeligt beslutningsgrund-

lag, udbetaling af lånebeløb forud for bevilling (og kreditvurdering) samt det forhold, at **V6 A/S**-koncernens pengestrømme fra driftsaktiviteten var negativ med kr. 225 mio. i 2005, hvilket betød, at **V6 A/S**-koncernen genererede et negativt cash flow.

Idet **V4** tillige har forklaret, at Bestyrelsen kunne aflæse i LEO-systemet, at der var sket udbetaling af kreditter forud for bevillingen, og idet Ekstern Revision som anført ovenfor havde adgang til LEO-systemet i forbindelse med engagementsgennemgangen, gøres det videre gældende, at Ekstern Revision burde have konstateret, at der også i engagementet med **V6 A/S**-koncernen var sket udbetaling af lånebeløb forud for bevillingen (og kreditvurderingen), herunder i relation til bevillingen af 24. oktober 2007 til **V6 A/S** på kr. 61 mio. til køb af **V54 A/S** (Ekstrakten, Bind 4, side 3802 ff.), og derfor også burde have medtaget dette som en revisionsmæssig bemærkning i protokollet. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid, og Direktionen kunne derfor fortsætte den u hensigtsmæssige og uforsvarlige praksis på kreditområdet helt frem til Bankens sammenbrud i efteråret 2008, jf. også **Part M's** forklaring herom (Forklaringerne, side 417).

Ekstern Revision har i en sådan situation en ubetinget pligt til at gøre bemærkning om disse forhold, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontroller på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis. Dette gælder uanset de aftaler, som måtte være indgået mellem Intern Revision og Ekstern Revision, jf. Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at såfremt Ekstern Revision reelt havde udført en løbende revision af engagementerne i overensstemmelse med reglerne på det pågældende område, og som følge heraf kunnet have konstateret de mange åbenbare og væsentlige overtrædelser af Bankens kreditpolitik, herunder manglende regnskabsanalyser og mangelfuldt bevillingsgrundlag, jf. ovenfor under punkt 9 og punkt 18.1, samt betydelige blanco elementer, ville Ekstern Revisions bemærkninger til Bestyrelsen herom tillige kunnet have forhindret, at Banken – efter dette tidspunkt – foretog yderligere bevillinger til **V6 A/S**-koncernen. Dette undlod Ekstern Revision, og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevillige yderligere uforsvarlige kreditter til **V6 A/S**-koncernen.

På det foreliggende grundlag gøres det herefter gældende, at Ekstern Revision er erstatningsansvarlig for samtlige de tabsgivende bevillinger, som blev ydet efter den 31. december 2006, jf. ovenfor under punkt 9, idet Ekstern Revision til opfyldelse af sine pligter i henhold til de gældende regler burde have reageret over for Direktionen og Bestyrelsen i forbindelse med sin løbende revision af engagementet med **V6 A/S**-koncernen i 2006 og senest i forbindelse med statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision af engagementet i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007.

Tabet kan opgøres kr. 84.374.770,07, jf. påstandene 10-13.

18.2.3 Vidne 30 -koncernen

18.2.3.1 Revisionens rapportering omkring engagementet i perioden 2006-2008

.....

18.2.3.2 Anbringender

Idet, der henvises til behandlingen af de respektive bevillinger vedrørende **Vidne 30**-koncernen ovenfor under punkt 10 samt til Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2006 til 2008, herunder navnlig Intern Revisions rapport af 24. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 617 ff.) ovenfor under punkt 18.1, gøres det gældende, at såfremt Ekstern Revision havde iagttaget sin forpligtelse til at foretage en løbende revision af engagementerne, burde Ekstern Revision allerede i 2006 være blevet opmærksom på de ovenfor under punkterne 7, 10 og 18.1 anførte forhold, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse medførte en uforsvarlig creditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger.

Idet **Vidne 30**-koncernen var blandt de 10 største engagementer samt engagementer over 10 % af basiskapitalen i 2007, jf. Intern Revisions protokollat til årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1258), havde Ekstern Revision tillige en pligt til at forestå en selvstændig gennemgang af dette udlånsengagement i forbindelse med revision af årsrapporten for 2007, jf. revisionsbekendtgørelsens § 24.

Det gøres i den forbindelse tillige gældende, at Ekstern Revision senest i forbindelse med sin løbende revision i 2. halvår 2007 burde have konstateret, at Direktionen ved meddelelsen af bevillingen af en afregningskredit på kr. 30 mio. til **Virksomhed 57 A/S** den

18. juni 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 4157) havde overskredet sine beføjelser samt gjort en revisionsmæssig bemærkning herom, og om de betydelige mangler i creditsagsbehandlingen, i revisionsprotokollen og taget forbehold herfor i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt i det hele til det ovenfor under **V2 A/S**-koncernen, punkt 18.2.1.2, anførte vedrørende revisionsbekendtgørelsens §§ 4-6 og 23-24.

Det gøres videre gældende, at Ekstern Revision burde have foretaget yderligere revisionshandlinger, der i det mindste burde have omfattet en gennemgang af årsregnskaber, posteringsoversigter og kreditindstillinger for de udlånsengagementer, der er behandlet ovenfor under punkt 10. Sådanne yderligere revisionshandlinger ville have afdækket en række yderligere forhold, der burde være påpeget af Ekstern Revision.

Det forhold, at bevillingsinstruksen og Bankens kreditpolitik gentagende gange blev tilsidesat i forbindelse med Bankens engagement med **Vidne 30**-koncernen samt det forhold, at bevillingsgrundlaget var mangelfuldt, kunne imidlertid være blevet konstateret ved den blotte gennemgang af de væsentligste dokumenter i udlånsengagementet, der har været omfattet af revisionsbekendtgørelsens § 24, jf. ovenfor under punkt 10 og punkt 17.3.3, idet Direktionen havde foretaget bevillinger over kr. 15 mio., som ikke var presserende, og på et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag.

.....

Ekstern Revision burde også ved gennemgangen af de væsentligste dokumenter i disse lånsengagementer have konstateret, at der forelå omstændigheder, der viste kritisable forhold i Bankens creditsagsbehandling, herunder et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag.

I forhold til Direktionens bevilling af en afregningskredit på kr. 30 mio. til **Virksomhed 57 A/S** den 18. juni 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 4157), som efterfølgende den 14. august 2007 blev overtaget af henholdsvis **Vidne 30** (kr. 3 mio. – Ekstrakten, Bind 4, side 4399) og **Virksomhed 1 ApS** (kr. 27 mio. – Ekstrakten, Bind 4, side 4573) bemærkes, at Ekstern Revision burde have konstateret de ovenfor under punkt 10 og punkt 18.1 anførte forhold, herunder navnlig at der slet ikke var udarbejdet en egentlig kreditindstil-

ling, at bevillingen var meddelt i strid med Bankens regler for bevillingskompetence samt den utilstrækkelige vurdering af låntagers økonomi, investeringen og de stillede sikkerheder.

Det har i en sådan situation tillige formodningen imod sig, at Bestyrelsen skulle have foretaget en tilbundsgående kreditsagsbehandling. Dette forhold har Ekstern Revision ikke forsøgt at afdække eller i øvrigt gjort bemærkninger om i revisionsprotokollen.

Ekstern Revision har i en sådan situation en ubetinget pligt til at gøre bemærkning om disse forhold, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontroller på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis. Dette gælder uanset de aftaler, som måtte være indgået mellem Intern Revision og Ekstern Revision, jf. Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det forhold, at der i efteråret 2007 fremkom en række kritiske avisartikler omkring ejendomsbyttehandler til opskruede priser og ”pantebrevskarusseller”, i hvilken forbindelse **V2 ApS** blev udpeget som en aktiv spiller på pantebrevs- og ejendomsmarkedet, burde tillige have skærpet Ekstern Revisions opmærksomhed omkring engagementet til **Vidne 30**-gruppen.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at såfremt Ekstern Revision i 2007 reelt havde udført en løbende revision af engagementerne i overensstemmelse med reglerne på det pågældende område, og som følge heraf kunnet have konstateret de mange åbenbare og væsentlige overtrædelser af Bankens kreditpolitik, herunder manglende regnskabsanalyser, manglende bevillingsgrundlag og betydelige blanco elementer, ville Ekstern Revisions bemærkninger til bestyrelsen herom tillige kunnet have forhindret, at Banken – efter dette tidspunkt – foretog yderligere bevillinger til **Vidne 30**-koncernen. Dette undlod Ekstern Revision og Banken fortsatte derfor også efter den 18. juni 2007 med at bevillige yderligere uforsvarlige kreditter til **Vidne 30**-koncernen.

På det foreliggende grundlag gøres det herefter gældende, at Ekstern Revision er erstatningsansvarlig for de tabsgivende bevillinger, som blev ydet efter den 18. juni 2007, jf. ovenfor under punkt 10, idet Ekstern Revision til opfyldelse af sine pligter i henhold til de

gældende regler burde have reageret overfor Direktion og Bestyrelsen i forbindelse med sin løbende revision af engagementet med **Vidne 30**-koncernen.

Tabet kan opgøres til kr. 16.422.487,77, jf. påstandene 15 og 16.

18.2.4 **Vidne 42**-koncernen

18.2.4.1 *Revisionens rapportering omkring engagementet i perioden 2006 til 2008*

.....

18.2.4.2 *Anbringender*

Idet, der henvises til behandlingen af de respektive bevillinger vedrørende **Vidne 42**-koncernen ovenfor under punkt 12 og punkt 13 samt til Intern Revisions løbende rapportering om væsentlige mangler på kreditområdet i perioden 2006 til 2008, herunder navnlig Intern Revisions rapport af 24. juli 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 617 ff.), punkt 18.1, gøres det gældende, at såfremt Ekstern Revision havde iagttaget sin forpligtelse til at foretage en løbende revision af engagementerne, burde Ekstern Revision allerede i 2006 være blevet opmærksom på de ovenfor under punkterne 12, 13 og 18.1 anførte forhold, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse medførte en uforsvarlige kreditsagsbehandling i forbindelse med de omhandlede bevillinger.

Idet, **Vidne 42**-koncernen var blandt de 10 største engagementer samt engagementer over 10 % af basiskapitalen i både 2006 og 2007, jf. Intern Revisions protokollat til årsrapporten for 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 771) og 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1258), havde Ekstern Revision tillige en pligt til at forestå en selvstændig gennemgang af dette udlånsengagement i forbindelse med revision af årsrapporten for henholdsvis 2006 og 2007, jf. revisionsbekendtgørelsens § 24.

Det gøres i den forbindelse tillige gældende, at Ekstern Revision i forbindelse med sin løbende revision i 2. halvår 2006, og senest ved statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007, burde have konstateret, at Direktionen havde overskredet sine beføjelser samt gjort en revisionsmæssig bemærkning herom, herunder om de betydelige mangler i kreditsagsbehandlingen, i revisionsprotokollen og taget forbehold herom i de afgivne erklæringer i revisionsprotokollen, jf. revisionsbekendtgørelsen § 4, stk. 2 og § 6, stk. 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt i det hele til det ovenfor under **V2 A/S**-koncernen, punkt 18.2.1.2, anførte vedrørende revisionsbekendtgørelsens §§ 4-6 og 23-24.

Det gøres videre gældende, at Ekstern Revision burde have foretaget yderligere revisions-handlinger, der i det mindste burde have omfattet en gennemgang af årsrapporter, poste-ringsoversigter og kreditindstillinger for de udlånsengagementer, der er behandlet ovenfor under punkt 12 og punkt 13. Sådanne yderligere revisionshandlinger ville have afdækket en række yderligere forhold, der burde være påpeget af Ekstern Revision, herunder en praksis hvorefter lån blev udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen) og som ifølge Ekstern Revision ville have givet anledning til en bemærkning i revisionsprotokolla-tet, jf. også bemærkningerne herom ovenfor under punkt 18.2.1.2 vedrørende **V2 A/S**-koncernen.

Det forhold, at bevillingsinstruksen og Bankens kreditpolitik gentagne gange blev tilsidesat i forbindelse med Bankens engagement med **Vidne 42**-koncernen, kunne således være blevet konstateret ved den blotte gennemgang af de væsentligste dokumenter i udlånsenga-gementet, der har været omfattet af revisionsbekendtgørelsens § 24, jf. ovenfor under punkt 12 og 17.3.3, idet Direktionen havde foretaget bevillinger på over kr. 15 mio., som ikke har været presserende og på et utilstrækkelig beslutningsgrundlag.

.....

I forhold til Direktionens bevilling af en kassekredit på kr. 30 mio. den 24. juli 2006 til **V12 A/S** (Ekstrakten, Bind 4, side 5781) samt bevilling af en investeringskredit på kr. 10 mio. den 29. oktober 2006 til **V10 A/S** (Ekstrakten, Bind 4, side 5655) bemærkes, at Ekstern Revision ved den blotte gennemgang af kreditindstillingerne burde have konsta-teret de ovenfor under punkt 12, 13 og 18.1 anførte forhold, herunder navnlig at bevillin-gerne var meddelt i strid med Bankens regler for bevillingskompetence, idet de var med-delt som presserende bevillinger, uden at betingelserne herfor var opfyldt, det betydelige blanco element samt den utilstrækkelige vurdering af låntagers økonomi, investeringen og de stillede sikkerheder, det mangelfulde bevillingsgrundlag samt det forhold, at kreditter var stillet til rådighed og udbetalt forud for bevillingen (og kreditvurderingen).

Idet, **V4** har forklaret, at Bestyrelsen kunne aflæse i LEO-systemet, at der var sket udbetaling af kreditten forud for bevillingen, og idet, Ekstern Revision som anført ovenfor havde adgang til LEO-systemet i forbindelse med engagementsgennemgangen, gøres det gældende, at Ekstern Revision også burde have konstateret, at der i engagementet med **Vidne 42**-koncernen var sket udbetaling af kreditter før bevillingen (og kreditvurderingen), herunder i relation til bevillingen af en kassekredit på kr. 30 mio. den 24. juli 2006 til **V12 A/S** (Ekstrakten, Bind 4, side 5781), og derfor burde have medtaget det som en revisionsmæssig bemærkning i årsprotokollatet. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid, og Direktionen kunne derfor fortsætte den uhensigtsmæssige og uforsvarlige praksis på kreditområdet helt frem til Bankens sammenbrud i efteråret 2008, jf. også **Part M's** forklaring herom (Vidneforklaringerne, side 417).

Det har i en sådan situation tillige formodningen imod sig, at Bestyrelsen skulle have foretaget en forsvarlig creditsagsbehandling. Dette forhold har Ekstern Revision ikke forsøgt at afdække eller i øvrigt gjort bemærkninger om i revisionsprotokollen.

Ekstern Revision har i en sådan situation endvidere en ubetinget pligt til at gøre bemærkning om disse forhold, idet den fejlagtige behandling af de konkrete bevillinger dokumenterer, at Bankens Forretningsgange og interne kontroller på kreditområdet ikke fungerede på betryggende vis. Dette gælder uanset de aftaler, som måtte være indgået mellem Intern Revision og Ekstern Revision, jf. Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det gøres i den forbindelse videre gældende, at såfremt Ekstern Revision reelt havde udført en løbende revision af engagementerne i overensstemmelse med reglerne på det pågældende område, og som følge heraf kunnet have konstateret de mange åbenbare og væsentlige overtrædelser af Bankens kreditpolitik, herunder manglende regnskabsanalyser og mangelfuldt bevillingsgrundlag samt betydelige blanco elementer, ville Ekstern Revisions bemærkninger til Bestyrelsen herom tillige kunnet have forhindret, at Banken – efter dette tidspunkt – foretog yderligere bevillinger til **Vidne 42**-koncernen, eller at de i stedet blev givet på forsvarlige vilkår. Dette undlod Ekstern Revision, og Banken fortsatte derfor også efter 31. december 2006 med at bevilge yderligere uforsvarlige kreditter til **Vidne 42**-koncernen, herunder bevilling af en kassekredit på kr. 35 mio. vedrørende **V7 ApS** den 16. juni 2008 (Ekstrakten, Bind 4, side 5948).

På det foreliggende grundlag gøres det herefter gældende, at Ekstern Revision er erstatningsansvarlig for samtlige de tabsgivende bevillinger, som blev ydet efter den 31. december 2006, jf. ovenfor punkt 12 og punkt 13, idet Ekstern Revision til opfyldelse af sine pligter i henhold til de gældende regler burde have reageret over for Direktion og Bestyrelsen i forbindelse med sin løbende revision af engagementet med **Vidne 42**-koncernen og senest i forbindelse med statusrevision pr. 31. december 2006, subsidiært ved sin løbende revision af engagementet i 2007 og senest ved statusrevision pr. 31. december 2007.

Tabet kan opgøres til kr. 34.212.293,57, jf. påstandene 19-25.

18.2.5 Årsagssammenhæng og adækvans

I forlængelse af ovenstående gør Finansiell Stabilitet gældende, at der er årsagsforbindelse mellem Ekstern Revisions manglende revision og de lidte tab, og at tabene er en påregnelig følge af den mangelfulde revision.

Det afgørende ved vurderingen af, om der foreligger årsagssammenhæng, er om ledelsen ville have indstillet eller tilpasset driften, hvis revisor ikke havde begået ansvarspådragende fejl, og at tabet herved ikke ville være indtrådt, jf. artiklen *Selskabsrettens tilpasningspunkt* af Erik Werlauff (U.2015B.244).

Ved denne vurdering skal der fastlægges et hypotetisk forløb, hvor det antages, at revisor handlede i overensstemmelse med god revisorskik, og i den forbindelse, skal det vurderes, hvorvidt tabet i så fald ville være undgået. Dette gøres ved at fastlægge tilpasningstidspunktet, som er det tidspunkt, hvor driften ville være blevet indstillet eller tilpasset, såfremt revisor ikke havde begået ansvarspådragende fejl.

Finansiell Stabilitet gør gældende, at de ovenfor konstaterede forhold i relation til den ufor-svarlige kreditsagsbehandling, herunder de mangelfulde regnskabsanalyser, vurdering af cash-flow og egenkapitalens sammensætning, den manglende vurdering af indholdet af de af selskaberne stillede sikkerheder (blancoelementet), herunder værdien af selvskyldnerkationer, den uberettigede og omfattende brug af presserende bevillinger, det mangelfulde bevillingsgrundlag samt det forhold, at udlån blev udbetalt forud for bevilling (og kredit-

vurdering), allerede bestod i 2006. Der henvises i den forbindelse tillige til Intern Revisions løbende rapportering herom, jf. punkt 18.1.1.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, at de iagttagelser, som Ekstern Revision havde gjort sig i både revisionsprotokollatet vedrørende årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1240) og i e-mail af 18. december 2007 fra **Part M**, cc **Part N**, til **Vidne 41** (Ekstrakten, Bind 2, side 1715) bl.a. omkring de konstaterede kendetegn ved Bankens kunder, risikovurderinger, den bestående likviditets- og ejendomsrisiko, var iagttagelser, som Ekstern Revision allerede burde have konstateret i 2006, idet samme forhold allerede var til stede hos de for sagen relevante kunder på dette tidspunkt, og således have medtaget disse som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006.

Eneste forskel i relation til 2007 var det forhold, at Jyllands-Posten i oktober 2007 havde bragt en række kritiske artikler omkring ”byttehandler” og ”pantebrevskarruseller”, hvori en række af Bankens kunder også var omtalt.

Ekstern Revision burde således i forbindelse med sin *løbende* revision af udlånsområdet i 2006, og dermed væsentligt tidligere end ved påtegningen af årsrapporten, have konstateret ovenstående forhold, og i den forbindelse have konstateret, at der var tale om forhold, der kunne true Bankens fremtidige eksistens.

Finansiel Stabilitet gør videre gældende, at såfremt Ekstern Revision havde medtaget disse forhold som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006, ville Finanstilsynet tillige have fået henledt sin opmærksomhed herpå i forbindelse med inspektionen i marts 2007 (på hvilket tidspunkt Bankens årsrapport for 2006 samt Ekstern Revisions årsprotokollat forelå), og ville som følge heraf også have haft en særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen imod de uforsvarlige forhold på Bankens kreditområde. Ekstern Revisions undladelser i denne sammenhæng må således tillige antages at have afholdt Finanstilsynet fra tidligere at skride ind over for Banken, hvorved Banken yderligere blev eksponeret for tab som følge af den uforsvarlige adfærd på kreditområdet.

Såfremt Ekstern Revision havde konstateret de pågældende forhold i forbindelse med sin løbende revision, og således havde handlet i overensstemmelse med god revisorskik, ville

god revisorskik følgelig ligeledes fordre, at Ekstern Revision havde givet meddelelse til Bestyrelsen.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at hvis Ekstern Revision havde afgivet fyldestgørende revisionsmæssige bemærkninger og ikke afgivet rene At-erklæringer i revisionsprotokollaterne til årsrapporterne, må det lægges til grund, at Bestyrelsen ville have haft anledning til at være blevet opmærksom på de uforsvarlige forhold på Bankens kreditområde og som følge heraf have sikret, at kreditsagsbehandlingen blev tilrettelagt og udført på et tilstrækkeligt og forsvarligt grundlag.

Dette ville have medført, at Bestyrelsen havde grebet væsentligt tidligere ind over for Banken, hvorved udvidelsen af Bankens nødlidende engagementer var blevet stoppet, og tabene herved undgået. Tidspunktet for meddelelsespligtens indtræden udgør således tilpasningstidspunktet i det hypotetiske forløb. Det bemærkes i den forbindelse, at der, hvor revisor har haft en pligt til at udføre kontroller og/eller stikprøver, føres denne pligt tidsmæssigt langt tilbage, jf. U2003.2505H og U2006.1753H.

18.3 Rotationskravet

.....

18.3.1 Anbringender

Det gøres overordnet gældende, at statsautoriseret revisor **Part N** i perioden fra 2007 til 2008 ikke har overholdt rotationspligten i RL's § 10, jf. overgangsperioden i FSRs Etiske regler, punkt 290.154-2 og punkt 290.155., idet statsautoriseret revisor **Part N** undlod at afstå fra at udføre såvel revisions opgaver som øvrige opgaver for Banken efter det tidspunkt, hvor det ikke længere var tilladt efter den dagældende RL's § 10.

På det foreliggende grundlag kan det konstateres, at statsautoriseret revisor **Part N** i overensstemmelse med overgangsperioden i FSR's retningslinjer samt overgangsbestemmelsen i dagældende RL's § 30, stk. 2 fratrådte som revisor for Banken for regnskabsåret 2007.

Dette understøttes tillige af det forhold, at årsrapporten for 2007 (i modsætning til de tidligere år) ikke var underskrevet af statsautoriseret revisor **Part N** men af to andre statsautoriserede revisorer, **Part O** og **Part M**.

Det gøres imidlertid gældende, at statsautoriseret revisor **Part N** de facto fortsatte med at udføre såvel revisionsopgaver som andre rådgivningsopgaver for Banken efter det tidspunkt, hvor det ikke længere var tilladt efter den dagældende RL's § 10.

Til støtte herfor henvises til det ovenfor under punkt 18.3 anførte, hvorefter statsautoriseret revisor **Part N** bl.a. bistod Banken i forbindelse med Bankens salg af **V20 A/S** til Coface i 2007, deltog på bestyrelsesmødet den 28. februar 2008, hvor han gennemgik Ekstern Revisionsprotokol vedrørende årsrapporten for 2007 samt Bestyrelsens ekstraordinære møde den 17. september 2008, hvor statsautoriseret revisor **Part N** sammen med **Person 21**, **Part K** og **Part A** gennemgik Bankens fokusengagementer med henblik på at verificere tidligere vurderinger heraf og kontrollere, at Banken overholdte lovens krav om solvens.

Som det fremgår af ovenstående, blev statsautoriseret revisor **Part N** af Bestyrelsen betragtet som Bankens revisor længe efter, at han skulle være fratrukket som revisor for Banken.

Det gøres i den forbindelse gældende, at det forhold, at statsautoriseret revisor, **Part N** de facto fortsatte med at rådgive og udføre revisionsopgaver for Banken i både 2007 og 2008, understøtter en formodning for, at Ekstern Revisor i den omhandlede periode ikke havde den nødvendige kritiske indstilling til Direktionen og Bestyrelsens vurderinger, således som rotationskravet netop skal modvirke.

Henset hertil gøres det gældende, at der ved ansvarsbedømmelsen skal tages hensyn til, at statsautoriseret revisor **Part N** ikke har været uafhængig af Direktionen og Bestyrelsen, hvorfor en væsentlig forudsætning for hans faglige skøn har svigtet. På baggrund heraf gøres det videre gældende, at det er revisor, som må godtgøre, at hans vurderinger mv. (revisionen) i 2007 og 2008 – hvor rotationskravet skulle have været opfyldt – har været faglig forsvarlig.

Ligeledes gøres det gældende, at [redacted] Part P A/S har forsømt at sikre, at [redacted] Part N levede op til rotationskravet. Herved tilsidesatte [redacted] Part P A/S sin pligt efter RL's § 25.

19 PANTEBREVE OG PANTEBREVSGARANTIER – DE KONKRETE DISPOSITIONER (PÅSTAND 28)

Idet der i det hele henvises til stævningens punkt 9 samt processkrift 6 af 28. april 2017, punkt 12, gøres det overordnet gældende, at Bankens indgåelse af fire garantiaftaler i december 2007 (nedenfor punkt 19.1.1) og februar 2008 (nedenfor punkt 19.1.2) konkret var kreditmæssig uforsvarlige og resultatet af en uforsvarlig creditsagsbehandling. Der var ydermere tale om garantier på unormale forretningsmæssige vilkår.

Videre gøres det overordnet gældende, at der ikke var foretaget en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet, og at der ikke var truffet foranstaltninger til at sikre, at Banken ikke tilbagekøbte pantebreve udover garantiernes maksimum. Banken modtog heller ikke vederlag for at påtage sig garantiforpligtelserne.

Om de konkrete garantiaftaler bemærkes følgende:

19.1 De konkrete garantiaftaler

19.1.1 Salg af pantebrevsportefølje fra [redacted] V1 A/S til [redacted] V8 A/S i december 2007 med tabsgaranti kr. 70 mio.

[redacted] V1 A/S og [redacted] V8 A/S indgik den 14. december 2007 en aftale om salg af pantebreve med en restgæld på ca. kr. 300 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 131). Aftalen blev underskrevet af [redacted] V1 og [redacted] Part K på vegne af [redacted] V1 A/S.

.....

Den 27. december 2007 indgik [redacted] V1 A/S, Banken og [redacted] V8 A/S tillige en kvalitetssikringsaftale (Ekstrakten, Bind 6, side 139). Igen var det [redacted] Part K og [redacted] V1, der underskrev aftalen og denne gang på både Bankens og [redacted] V1 A/S' vegne.

.....

V1 A/S og Bankens forpligtelser i henhold til kvalitetssikringsaftalen blev efterfølgende erstattet af to garantier:

.....

Selvom kvalitetssikringsaftalen/garantierne var på kr. 70 mio., kan det ved en gennemgang af bestyrelsesmødereferaterne konstateres, at Part K og V1 ikke havde forelagt garantierne for Bankens Bestyrelse til godkendelse.

.....

Uanset at V1 og V4 overfor Finanstilsynet har oplyst, at der var afgivet en regaranti fra Bank 11 (som 50 % ejer af V1 A/S) for de stillede garantier (Ekstrakten, Bind 1, side 4939) og afsnit 9.8.5 i stævningen, ses en sådan regaranti ikke at være stillet. Der blev desuden heller ikke betalt garantiprovision til Banken, jf. Intern Revision rapport af 4. december 2008 (Ekstrakten, Bind 2, side 1635).

.....

19.1.2 Salg af pantebrevsportefølje fra Banken og Fonden til V8 A/S i februar 2008

Banken og V8 A/S indgik den 13. februar 2008 en aftale om salg af pantebreve fra fire depoter, hvoraf to depoter tilhørte Fonden, og to depoter tilhørte Banken (Ekstrakten, Bind 6, side 147). Pantebrevene havde en samlet restgæld på op til kr. 250 mio.

.....

Aftalen blev underskrevet af V1 og Part K på vegne af Banken.

Samme dag, den 13. februar 2008, indgik Banken og V8 A/S en kvalitetssikringsaftale (Ekstrakten, Bind 6, side 149). Også denne aftale blev underskrevet af V1 og Part K på vegne af Banken.

.....

En del af Bankens forpligtigelse i henhold til kvalitetssikringsaftalen blev efterfølgende erstattet af garanti **Kontonr. 58** med et maksimum på kr. 20 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 211).

I tillæg til ovennævnte garanti var det formentlig hensigten, at endnu en garanti skulle stilles til erstatning for en del af kvalitetssikringsaftalen, jf. således udkast til en garanti til **V8 A/S** på kr. 40 mio., som angiveligt skulle være gældende fra 19. februar 2008 (Ekstrakten, Bind 6, side 151). Garantien blev dog ikke underskrevet, ligesom den heller ikke fik påført garanti-nr.

.....

Selvom den unummererede garanti på kr. 40 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 151) hverken var underskrevet eller selvstændigt bogført, jf. engagementsoversigten pr. 30. juni 2008 over Bankens pantebrevsgarantier (Ekstrakten, Bind 6, side 245 og Ekstrakten, Tillæg H, side 545), accepterede Banken, at der blev returneret pantebreve i henhold til garantien.

.....

Selvom kvalitetssikringsaftalen/garantien var på op til kr. 75 mio., kan det ved en gennemgang af bestyrelsesmødereferaterne konstateres, at **Part K** og **V1** ikke havde forelagt garantierne for Bankens Bestyrelse til godkendelse.

.....

Det bemærkes endvidere, at der ikke var stillet regaranti fra Fonden, ligesom der heller ikke blev betalt garantiprovision til Banken,

.....

19.1.3 Notat af 11. november 2008 udarbejdet af **Adv.f.1**

.....

19.1.4 Aftale af 11. december 2008 om tilbagekøb af de 4 garantier

.....

19.1.5 Anbringender

Det gøres overordnet gældende, at det var kreditmæssigt uforsvarligt og ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, at Banken ydede garanti over for **V8 A/S** ved henholdsvis **V1 A/S** og Fondens salg af pantebreve i december 2007 og februar 2008, og at bevillingen er sket i strid med **Part K's** bevillingskompetence. Der ses i den forbindelse ikke at være foretaget nogen form for kreditvurdering eller bonitetsvurdering af de pantebreve, som Banken påtog sig at garantere for.

Endvidere gøres det gældende, at Banken har haft en uforsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder kontrol med tilbagekøb af pantebreve i henhold til afgivne garantier. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 19.3 anførte.

19.1.5.1 **Part K**

I forhold til **Part K** gøres det gældende, at det var kreditmæssigt uforsvarligt at bevilge de fire pantebrevsgarantier på det foreliggende grundlag, idet Bankens forpligtelse til at tilbagekøbe pantebreve under de omhandlede pantebrevsgarantier ikke var beløbsmæssigt begrænset. Banken var således eksponeret for et langt større tilbagekøb – og tab forbundet hermed – end garantiernes maksimum.

I den forbindelse kan det konstateres, at Banken i forhold til kvalitetssikringsaftalen af 27. december 2007 (Ekstrakten, Bind 6, side 139) med tilhørende garantier over for henholdsvis **V8 A/S** (maksimeret til kr. 45 mio.) (Ekstrakten, Bind 6, side 173) og **Bank 38** (maksimeret til kr. 25 mio.) (Ekstrakten, Bind 6, side 179) var forpligtet til at tilbagekøbe misligholdte pantebreve med en nominel restgæld på op til i alt kr. 259.540.198.

Pr. 20. august 2008 havde Banken – uagtet garantiernes maksimum - allerede tilbagekøbt misligholdte pantebreve under de to garantier for (kr. 38.511.941 + 70.370.642) i alt kr. 108.882.583 (Ekstrakten, Bind 6, side 267 og Tillæg B, side 4531), hvortil kom et yderligere anmeldt krav pr. 30. september 2008 på kr. 73 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 267).

Tilsvarende kan det konstateres, at Banken i henhold til kvalitetssikringsaftale af 13. februar 2008 (Ekstrakten, Bind 6, side 149) med tilhørende garantier over for henholdsvis **V8 A/S** (maksimeret til kr. 40 mio.) (Ekstrakten, Bind 6, side 151) og **Bank 38** (maksimeret til kr. 20 mio.) (Ekstrakten, Bind 6, side 211) var forpligtet til at tilbagekøbe misligholdte pantebreve med en nominel restgæld på op til i alt kr. 194,5 mio.

Pr. 3. juli 2008 havde Banken – uagtet garantiernes maksimum - allerede tilbagekøbt misligholdte pantebreve under de to garantier for kr. 56.877.000, hvortil kom et yderligere anmeldt krav på i alt kr. 17,9 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 269 og Tillæg B, side 4531). Samtidig kan det konstateres, at mere end halvdelen af den samlede restgæld ifølge de fire konkrete garantiaftaler var misligholdt mindre end 6 måneder efter aftalernes indgåelse.

Hertil kommer, at hovedparten af debitorerne på de under garantiene tilbagekøbte pantebreve samt de anmeldte misligholdte pantebreve enten var eller kort tid efter anmeldelsen kom under konkursbehandling (Ekstrakten, Bind 6, side 267ff.).

Der foreligger i den forbindelse heller ikke nogen oplysninger omkring baggrunden for Bankens udstedelse af de omhandlede garantier, herunder om Banken forinden havde foretaget en vurdering af pantebrevenes bonitet. Dette har heller ikke kunnet belyses nærmere ved de under nærværende sags afgivne omfattende parts- og vidneforklaringer.

Det gøres derfor også gældende, at det var kreditmæssigt uforvarsligt at afgive garantiene henset til boniteten på de af Banken garanterede pantebreve, og at Banken ikke har foretaget en forsvarlig vurdering af pantebrevene forud for garantistillelserne.

Til støtte herfor henvises tillige til de under nærværende sag afgivne parts- og vidneforklaringer, hvorefter det kan konstateres, at det – på Bankens største forretningsområde - alene har været **V1**, som forestod vurderingen af erhvervspantebreve indkøbt af Banken henholdsvis af Bankens kunder. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 19.3 anførte vedrørende Bankens mangelfulde organisering på pantebrevsområdet.

Det gøres derfor også gældende, at det ikke har været muligt for **V1** at foretage den nødvendige, endsige tilstrækkelige, dybtgående bonitetsvurdering af hvert enkelt pantebrev omfattet af garantiaftalerne.

.....

At en bonitetsvurdering heller ikke har været foretaget, understøttes tillige af Bankens tab i forbindelse med udstedelsen af de omhandlede pantebrevsgarantier, jf. nærmere herom i punkt 19.1.6.

.....

Samtidig må der henses til det forhold, at Banken hverken krævede en regaranti af **V1 A/S** eller af Fonden i forbindelse med Bankens udstedelse af garantierne, ligesom Banken heller ikke i øvrigt modtog betaling af garantiprovision for at påtage sig garantiforpligtelserne,

.....

Det forhold, at det under "Eventualforpligtelser" i **V1 A/S** årsrapport for 2007 (Ekstrakten, Tillæg E, side 320) fremgår, at "*Selskabet har afgivet tabsgarantier for solgte pantebreve for 70 mio. kr. Garantierne udløber senest den 1. januar 2010*", ændrer ikke herpå, idet **V1 A/S** og Bankens forpligtelser i henhold til tabsgarantien på kr. 70 mio. - som beskrevet ovenfor – netop blev erstattet af de to pantebrevsgarantier på henholdsvis kr. 45 mio. og kr. 25 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 173 og 179), som alene var udstedt af Banken.

Banken modtog således ikke nogen modydelse eller anden form for sikkerhed for at påtage sig den betydelige (og fulde) debitorrisiko på hele pantebrevsporteføljerne – potentielt et tab på over kr. 450 mio.

Hertil kommer, at uagtet det forhold, at det alene var Banken, som havde udstedt de fire garantier, og at der ikke forelå regaranti fra hverken Fonden eller **V1 A/S**, valgte

Banken, at lade de tilbagekøbte pantebreve gå tilbage til den oprindelige sælger, dvs. også Fonden eller **V1 A/S**.

.....

Det fremgår således også af udskrift for henholdsvis **V1 A/S** og Fondens konti i Banken, at pantebrevene blev tilbagekøbt via disse, jf. Ekstrakten, Tillæg B, side 4459 ff. og 4442 ff. samt nærmere herom nedenfor under punkt 19.2.2.

Af kontoudskrift for **V1 A/S** konto i Banken (**Kontonr. 43**) fremgår også, at der pr. 31. december 2008 var et træk på kr. - 124.607.188,39 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4465). Endvidere fremgår det af kontoudskrift for Fondens konto i Banken, at der pr. 31. december 2008 var et træk på kr. - 60.916.533,08 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4442). Af oversigt over de største nedskrivninger på udlån og kreditter i **Gl. B1** **Ny B1** fra 30.09.08 til 30.09.10. (Ekstrakten, Bind 4, side 817) fremgår videre, at Fondens samlede engagement i Banken var på kr. - 249.250.000, hvoraf der pr. 31. december 2008 var nedskrivninger for kr. 131. mio.

I den forbindelse bemærkes endvidere, at Fonden blev taget under konkursbehandling den 13. november 2009, ligesom **V1 A/S** blev opløst ved en "teknisk solvent" likvidation den 28. april 2010. Baggrunden herfor var, at **V1 A/S** ifølge årsregnskabet for 2008 havde et negativt resultat på kr. 116 mio. samt en negativ egenkapital på knap kr. 70,3 mio. Bestyrelsen i **V1 A/S** havde derfor besluttet at foretage en reetablering af selskabets kapital i 2009. Reetableringen skete ved en nedsættelse af aktiekapitalen med nominelt kr. 40 mio. til dækning af underskud og en efterfølgende forhøjelse af aktiekapitalen med nominelt kr. 1 mio. ved konvertering af gæld stor kr. 40 mio. Dette medførte samme med **Bank 11's** eftergivelse af selskabets gæld til **Bank 11** på nominelt kr. 33 mio., at selskabets kapital var reetableret (Ekstrakten, Tillæg E, side 345). I samme forbindelse havde **Bank 11** tillige afhændet sin aktiepost til **Ny B1** (nu Finansiell Stabilitet), der herefter var 100 % ejer af selskabet.

I forbindelse med likvidationen af **V1 A/S** i april 2010 tilførte **Ny B1** tillige selskabet et skattefrit tilskud på kr. 31 mio. til dækning af underskud (Ekstrakten, Tillæg E, side 378).

På baggrund af ovenstående er det derfor også misvisende, når de sagsøgte har anført, at **V1 A/S** blev opløst ved en solvent likvidation.

Det forhold, at Banken lod **V1 A/S** og Fonden tilbagekøbe de enkelte pantebreve via selskabernes konti i Banken, og at begge selskaber efterfølgende dels blev opløst ved en teknisk solvent likvidation dels gik konkurs, og derfor heller ikke kunne indfri de udnyttede kassekreditter, medførte således også, at tabet endeligt lå i Banken.

Uagtet, at **V1** og **V4** over for Finanstilsynet har oplyst, at der var afgivet en regaranti fra **Bank 11** (som 50 % ejer af **V1 A/S**) for de stillede garantier (Ekstrakten, Bind 1, side 4939), gøres det videre gældende, at Banken – ved **Part K** - har forsømt at sikre, at **Bank 11** bar deres andel af garantiene, jf. kvalitetssikringsaftale af 27. december 2007 (Ekstrakten, Bind 6, side 139), hvori det var anført, at både **Bank 11** og Banken stillede en bankgaranti på kr. 70 mio. Det kan således konstateres, at det kun var Banken, som stillede denne garanti, og Banken modtog ikke et vederlag herfor.

.....

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at garantiaftalerne ikke alene var kreditmæssigt uforsvarlige og resultatet af en uforsvarlig creditsagsbehandling, men at der ydermere var tale om afgivelse af garantier, der ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, idet Banken ikke alene havde den fulde risiko for debitors betalingsevne og i et vist omfang garantimodtagers betalingsevne, men tillige var forpligtet til – uagtet garantiernes maksimum - at tilbagekøbe misligholdte pantebreve på op til kr. 450 mio. og uden, at Banken modtog et vederlag herfor.

Hertil kommer, at de udstedte garantier i forbindelse med **V1 A/S'** salg af pantebreve til **V8 A/S** den 21. december 2007 (Ekstrakten, Bind 6, side 173 og 179) – ifølge tidligere direktør i **Bank 11** og bestyrelsesmedlem i **V1 A/S**, **Vidne 37** - var modydelsen til, at **Bank 11** ydede et lån til **Vidne 42** (som i øvrigt var Bankens største kunde).

Det er således vanskeligt på baggrund af ovenstående at fastslå, hvad der præcist har været baggrunden for de omhandlede dispositioner, herunder hvad der skulle have været ”up-siden” for Banken.

Henset til, at Banken på dette tidspunkt havde betydelige problemer i relation til Bankens eksponering i pantebreve – som tillige var blevet påpeget af Finanstilsynet - kunne baggrunden herfor således være et forsøg på at løse eller udskyde dette problem. Et forhold som **Part K** var ansvarlig for og aktivt deltog i ”løsningen af.”

Dette understøttes tillige af, at **Part K** på tidspunktet for **V1 A/S'** salg af pantebrevsporteføljen til **V8 A/S** og Bankens udstedelse af de omhandlede pantebrevsgarantier var bestyrelsesformand i **V1 A/S** og samtidig indgik i Bankens direktion.

.....

Som følge af Bankens 50 % ejerskab af henholdsvis **V13 A/S** og **V1 A/S** medførte det også, at begge selskaber blev konsolideret ind i Banken med 50 % af resultatet/balancen, jf. f.eks. Bankens årsrapport for 2007 (Ekstrakten, Bind 1, side 3431 og side 3444). Resultatet i **V1 A/S** påvirkede således resultatet i Banken med 50 %, ligesom værdien af **V1 A/S** påvirkede balancen i Banken, svarende til 50 % af værdien af kapitalandelene i **V1 A/S**.

V1 A/S' eksponering i pantebreve ville således også blive indregnet med 50 % i Bankens samlede eksponering i pantebreve.

Ved et frasalg af pantebrevsporteføljerne til **V8 A/S** opnåede både Banken, men i særdeleshed også **V1 A/S** (og dermed umiddelbart også Banken for 50 %), at blive frigjort for ikke bare en betydelige eksponering i pantebreve, men også for en betydelige risiko for at lide tab på de omhandlede pantebreve.

Den eneste måde, hvorpå pantebrevsporteføljerne på dette tidspunkt imidlertid kunne blive solgt, var ved en samtidig udstedelse af pantebrevsgaranti, idet **Part K** tidlige-

re har forklaret, at inden fornuftig mand på dette tidspunkt ville købe pantebreve for kr. 200 mio. uden fuld garanti (Ekstrakten, Bind 6, side 370).

Derved opnåede man også umiddelbart en nedbringelse af pantebrevseksposeringen, men Banken påtog sig samtidig hermed den fulde debitorrisiko på de omhandlede pantebrevs-porteføljer på samlet op til kr. 450 mio., idet Bankens forpligtelse ikke var beløbsmæssigt begrænset – en risiko som hverken var afspejlet i Bankens bogføring eller årsrapporter, og en risiko som i øvrigt også blev aktualiseret ved de betydelige tilbagekøb i perioden februar til september 2008.

Udstedelse af sådanne garantier, hvor Banken reelt havde den fulde risiko for debtors betalingsevne og i et vist omfang garantimodtagers betalingsevne – uden at banken modtog nogen form for betaling - udsatte Banken for en urimelig risiko, der stod i misforhold til den forretningsmæssige begrundelse for transaktionen.

Det gøres endvidere gældende, at **Part K** handlede i strid med sin bevillingskompetence ved indgåelse af de konkrete garantiaftaler, idet disse ikke som foreskrevet i Bankens Forretningsgang og kreditpolitik blev forelagt for Bestyrelsen til godkendelse.

Som det fremgår af Forretningsgangens punkt 3.5.1., havde Direktionen alene en bevillingskompetence på kr. 15 mio. Det kan konstateres, at **Part K** har forpligtet Banken i henhold til garantiaftalerne for beløb af henholdsvis kr. 20 mio., kr. 25 mio., kr. 40 mio., og kr. 45 mio., men reelt for en forpligtelse på henholdsvis kr. 259.540.198, (Ekstrakten, Bind 6, side 173 og 179) og kr. 194,5 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 151 og 211).

Det kan i den forbindelse tillige konstateres, at der ikke foreligger bevillinger af pantebrevsgarantier efter den 28. november 2005, jf. udskrift af Bankens bevillingssystem af 22. september 2010 (Ekstrakt, Bind 6, side 429).

.....

Heroverfor gøres det gældende, at henset til, at **Part K** selv har underskrevet garantiaftalerne og tillige har været bevidst om, at de skulle forelægges for og godkendes af Bestyrelsen, har **Part K** tillige som administrerende direktør for Banken haft

et selvstændigt – og i sidste ende det overordnede - ansvar for at sikre, at garantiaftalerne blev forelagt Bestyrelsen.

.....

Til ovenstående kommer tillige, at det af Forretningsgangens punkt 3.6.3.2 fremgår, at Banken ikke garanterede pantebreve i erhvervsjendomme. En gennemgang af listen over pantebreve, der var omfattet af den unummerede garanti på kr. 40 mio. (Ekstrakten, Bind 6, side 151) viser imidlertid tydeligt, at garantien også omfattede pantebreve i erhvervsjendomme. Der foreligger således også her en klar overtrædelse af Bankens interne retningslinjer.

19.1.5.2 Bestyrelsen

Det gøres gældende, at Bestyrelsen har handlet ansvarspådragende ved ikke at have sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 962, pkt. 1 A) om at styrke forretningsgangene på pantebrevsområdet. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 19.3 anførte.

.....

Det gøres endvidere gældende, at Bestyrelsen har været eller burde have været bevidst om, at Banken havde udstedte de omhandlede garantier, og at de tillige har eller burde have været bekendt med, at garantierne ikke var bevilgede efter bevillingsreglerne. På trods heraf har Bestyrelsen undladt at reagere, ligesom Bestyrelsen i øvrigt har undladt at spørge nærmere ind til de udstedte garantier.

Dermed har Bestyrelsen et medansvar for bevillingen af garantierne og det deraf følgende tab.

.....

Det fremgik således udtrykkeligt af ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.” pr. 31. marts 2008 (Ekstrakten,

Tillæg H, side 540), og af ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.” pr. 30. juni 2008 (Ekstrakten, Tillæg H, side 544), at der ud for hver af de tre omhandlede garantier var anført ”NY” under kolonnen engagementsudvikling. Det fremgik derfor også tydeligt for bestyrelsen, at der var tale om nye garantier.

Henset til, at samtlige bestyrelsesmedlemmer under nærværende sag har forklaret, at de forberedte sig meget grundigt forud for hvert bestyrelsesmøde, og tillige var meget aktive under afholdelsen af disse, må den samlede Bestyrelse – såfremt landsretten lægger til grund, at Bestyrelsen forberedte sig grundigt – således også have været bekendt med de omhandlede garantier, men desuagtet undladt at reagere, ligesom Bestyrelsen i øvrigt har undladt at spørge nærmere ind til de udstedte garantier.

Såfremt Bestyrelsen tillige havde sørget for, at der blev foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning om at styrke Forretningsgangene på pantebrevsområdet samt en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder for udstedelse af pantebrevsgarantier samt kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve, ville det tillige have givet Bestyrelsen mulighed for, samt anledning til, at gribe ind over for de kreditmæssige uforsvarlige og usædvanlige pantebrevsgarantier, som blev udstedt over for **V8 A/S** samt den uforsvarlige organisering af pantebrevsområdet, herunder kontrol med tilbagekøb af pantebreve i henhold til afgivne garantier.

Dette ville endvidere have medført, at Bankens udstedelse af yderligere garantier samt Bankens ukritiske tilbagekøb af pantebreve ud over garantiforpligtelsen ville være stoppet væsentlige tidligere.

Det kan i den forbindelse tillige bemærkes, at der som anført ovenfor ikke forelå bevillinger af pantebrevsgarantier efter den 28. november 2005, jf. udskrift af Bankens bevillingssystem af 22. september 2010 (Ekstrakten, Bind 6, side 4229). Henset til den voksende aktivitet på pantebrevsområdet i 2005-2008, herunder udstedelsen af væsentlige pantebrevsgarantier, kan det således undre, at Bestyrelsen ikke har forholdt sig til dette.

Som følge heraf led Banken tab på de ultimo 2007 og primo 2008 udstedte pantebrevsgarantier, jf. nedenfor under punkt 19.1.6.

Ansvarret gøres gældende over for sagsøgte 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, der var medlemmer af Bestyrelsen i 2007.

19.1.5.3 **Part L**

I forhold til **Part L** gøres det særligt gældende, at han som direktør for Banken har forsømt at sørge for en forsvarlig organisation på pantebrevsområdet, herunder at følge op på tidligere beslutninger om at styrke Forretningsgangene på området (Ekstrakten, Tillæg D, side 962, pkt. 1 A). Der henvises i den forbindelse i det hele til det ovenfor under Bestyrelsen anførte samt til punkt 19.3.

Denne forpligtelse var i øvrigt gældende uagtet det forhold, at **Part L** ikke havde pantebrevsområdet som sit primære arbejds-/ansvarsområde.

19.1.5.4 Ekstern Revision

I forhold til Ekstern Revision gøres det overordnet gældende, at Ekstern Revision har handlet ansvarspådragende, idet Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for creditsagsbehandling ved udstedelse af pantebrevsgarantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve. Der henvises i den forbindelse også til det nedenfor under punkt 19.3 anførte.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet, herunder håndteringen af afgivne pantebrevsgarantier i perioden 2005 til 2008 samt, at Bankens Forretningsgange på pantebrevsområdet var forældede og i øvrigt ikke blev ændret på noget tidspunkt i perioden 2006-2008, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Denne opsummering var udover at være væsentlig for Finanstilsynets tilsynsvirksomhed, også væsentlig for Bestyrelsen og Direktionens forståelse af Ekstern Revisions vurdering af eventuelle mangler i Bankens organisation og opfyldelse af krav til driften af Banken og Koncernen.

Intern Revisions kritiske kommentarer i rapporteringen, som blev fremsendt kvartalsvis til Ekstern Revision, men ikke tilgik Bestyrelsen, burde desuden have medført supplerende undersøgelser fra Ekstern Revisions side. Ligeledes burde omfanget af Intern Revisions bemærkninger, uanset formuleringen af disse, have medført særlige overvejelser samt selvstændige revisionshandlinger fra Ekstern Revisions side til afdækning af manglernes væsentlighed og omfang.

Statsautoriseret revisor Part N har i overensstemmelse hermed tillige forklaret (Forklaringerne, side 366), at:

”hvis intern revision pegede på forretningsgange, der manglede eller ikke fungerede, skulle ekstern revision se på, om det kunne få betydning for revisionen af årsrapporten, og om der var grundlag for at udvide revisionen.”

Til støtte herfor henvises tillige til det forhold, at Ekstern Revision i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 selv har konstateret, at kravene om ledelsesfokusering og risikostyring samt etablering af politikker på området ikke var opfyldt ved udgangen af 2006 – og hvad værre var gentaget disse krav uændret i revisionsprotokollatet for 2007 – uden yderligere kommentarer eller handlinger fra Ekstern Revisions side.

Henset til, at disse forhold ikke blev rapporteret i revisionsprotokollaterne som revisionsmæssige bemærkninger, blev disse forhold heller ikke opsummeret i det lovpligtige særskilte afsnit i revisionsprotokollen omhandlende årets samlede bemærkninger – som tillige anvendes af Finanstilsynet i deres tilsyn med virksomheden.

Hertil kommer, at Ekstern Revisions ”anbefalinger” i revisionsprotokollen til årsrapporten for 2007, om ”*fortsat*” at have fokus på at tilvejebringe præcise risikovurderinger – baseret på et konsolideret grundlag – herunder inddragelse af likviditetsrisiko og ejendomsrisiko ved bedømmelsen af større ejendoms- og pantebrevskreditter, ligeledes burde have været rapporteret som væsentlige revisionsmæssige bemærkninger i revisionsprotokollen i 2007 og allerede i 2006.

Finansiel Stabilitet gør samtidig gældende, at såfremt Ekstern Revision havde medtaget ovenstående forhold som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006, ville Finanstilsynet tillige have fået henledt sin opmærksomhed herpå i forbindelse med inspektionen i marts 2007 (på hvilket tidspunkt Bankens årsrapport for 2006 samt Ekstern Revisions årsprotokollat i øvrigt forelå), og ville som følge heraf også have haft en særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen imod de uforsvarlige forhold på Bankens pantebrevsområde. Ekstern Revisions undladelser i denne sammenhæng må således tillige antages at have afholdt Finanstilsynet fra tidligere at skride ind over for Banken, hvorved Banken yderligere blev eksponeret for tab som følge af den uforsvarlige adfærd på pantebrevsområdet.

Ekstern Revision afgav som følge heraf tillige fejlagtig ”at-erklæring” i revisionsprotokollen til årsrapporterne for 2006 og 2007 om, at der i Banken var velfungerende Forretningsgange og administrative procedurer uagtet, at Ekstern Revisions var fuldt ud bekendt med, at Forretningsgangene og de administrative procedurer på pantebrevsområdet var mangelfulde.

I den forbindelse gøres det endvidere gældende, at dette tillige må tages som udtryk for, at selvom det anbefales, at der *fortsat* blev fokuseret på tilvejebringelse af præcise risikovurderinger mv., jf. ovenfor, så må dette samtidig af Bestyrelsen tages som udtryk for, at Ekstern Revision fandt de nuværende procedurer mv. for tilstrækkelige.

Det kan således konstateres, at Ekstern Revision i 2007 undlod at følge op på egne tidligere og væsentlige iagttagelser om nødvendige tiltag på pantebrevsområdet.

Dette skal tillige ses i lyset af, at risici på pantebrevsaktiviteterne i ledelsesberetningen til årsrapporterne 2005, 2006 og 2007 blev dysset ned til faktisk ikke at være eksisterende, udover at der var en rente- og kreditrisiko på pantebrevsbeholdningen.

Når der ses på Bankens tal vedrørende væksten, som er begrundelsen for Ekstern Revisions bemærkninger, må man stille spørgsmålet, om Ekstern Revision burde have gjort disse bemærkninger allerede året før, dvs. på grundlag af samme vækst i 2005 og 2006.

I den forbindelse gøres det tillige gældende, at det ikke fritager Ekstern Revision for denne handlepligt, at det mellem Ekstern Revision og Intern Revision var aftalt, at Intern Revision var ansvarlig for pantebrevsområdet, idet pantebrevsområdet samtidig var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde i bl.a. Revisionsplan til Bestyrelsen for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1079) og 2008 (Ekstrakten, Bind 2, side 1445). Til støtte herfor henvises til Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det forhold, at **Part N** har forklaret (Forklaringerne, side 366), at han ikke selv syntes, *"at pantebrevsområdet var væsentligt for banken, da området udgjorde en mindre del af bankens samlede udlån"*, og at **Part M** tillige har forklaret (Forklaringerne, side 415), at *"når han har forklaret, at pantebrevsområdet ikke var meget væsentligt, var det i relation til **Gl. B1** og det planlægningsmemo, der blev udarbejdet vedrørende revisionen af **Gl. B1**. Set i forhold til hele koncernen var pantebrevsområdet vel et middelvæsentligt område, da det udgjorde ca. 1 mia. kr. ud af de samlede udlån på ca. 6 mia. kr."* ændrer således ikke på, at det i revisionsplanen til Bestyrelsen udtrykkeligt var anført, at pantebrevsområdet var et væsentligt risiko- og fokusområde i Banken.

At pantebrevsområdet var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde burde således have givet Ekstern Revision anledning til at foretage selvstændige revisionshandlinger, ikke kun af de interne kontroller og procedurer på området, men tillige af de – som minimum – største dispositioner på pantebrevsområdet.

Dette skal navnlig ses i lyset af Intern Revisions løbende og kritiske rapportering om manglende forretningsgange og interne kontroller på pantebrevsområdet i perioden 2006-2008, jf. nedenfor punkt 19.3.2.1.

Det gøres derfor gældende, at Ekstern Revision – såfremt denne havde foretaget den fornødne gennemgang af de interne procedurer og kontroller - burde have opdaget, at Banken havde udstedt pantebrevsgarantier, som udsatte Banken for en risiko, der var væsentlig større end forudsat ved afgivelse af garantierne, og at den kreditmæssige behandling af pantebrevsgarantierne var uforsvarlig og systematisk skete i strid med bevillingskompetencen.

Dette understøttes tillige af det forhold, at Ekstern Revision burde have haft et særligt indgående kendskab til pantebrevsområdet, idet Ekstern Revision ligeledes forestod revisionen af **V1 A/S**, **V13 A/S** og Fonden. Hertil bemærkes, at både **V1 A/S** og Fonden var involveret i de i sagen omhandlede pantebrevsgarantier.

.....

Det gøres gældende, at såfremt Ekstern Revision havde levet op til sine forpligtelser, ville dette have medført, at der på pantebrevsområdet var blevet implementeret fyldestgørende forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder i forhold til de af Banken udstedte pantebrevsgarantier, hvorved tabet på de ultimo 2007 og primo 2008 bevilgede og senere tabsgivende pantebrevsgarantier kunnet have været undgået.

.....

Det kan imidlertid på baggrund af sagens materiale, navnlig Bankens Forretningsgange (Ekstrakten, Bind 1, side 474 ff. (2005-version) og 2381 ff. (2008-version)) samt de under sagen afgivne vidneforklaringer konstateres, at Forretningsgangene på pantebrevsområdet aldrig blev opdateret henset til, at versionerne fra 2005 og 2008 er identiske. Der blev derfor bl.a. heller ikke udarbejdet procedurer til sikre, at Banken ikke tilbagekøbte pantebreve ud over det i pantebrevsgarantierne anført maksimum.

Part N har samtidig forklaret (Forklaringerne, side 374), at *"det er uheldigt, hvis intern revisions anbefalinger om etablering af forretningsgange for pantebrevsområdet ikke blev fulgt op, men området udgjorde ca. 200 mio. kr. ud af bankens balance på 7 mia. kr., så det var ikke et stort område."*

Heroverfor står - som også anført tidligere - at pantebreve i revisionsplanen var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde i forbindelse med revisionen af Banken, ligesom også Bankens faktiske eksponering i forhold til udlån og pantebrevsgarantier samt beholdning af værdipapirer rettet mod ejendoms- og pantebrevssegmentet i perioden 2005-2008 tydeligt viser, at der var tale om et stort og væsentligt område i Banken.

.....

Hertil kommer tillige, at salget af pantebrevsporteføljerne, og de i den forbindelse udstedte pantebrevsgarantier, skete i umiddelbar forlængelse af en række kritiske avisartikler i Jyllands-Posten ultimo oktober 2007 (Ekstrakten, Tillæg D, side 1199 og side 1201) omkring ”byttehandler” og ”pantebrevskarruseller”, hvori en række af Bankens kunder også var omtalt.

En problemstilling som Ekstern Revision i øvrigt var fuldt ud opmærksom på i forbindelse med statusrevision for 2007, jf. e-mail af 18. december 2007 fra **Part M** til **Vidne 41** med **Part N** på cc. med emnet ”Drøftelser vedr. engagementer” (Ekstrakten, Bind 2, side 1715-1717). Foreholdt e-mail af 18. december 2007 har statsautoriseret revisor **Part N** således også forklaret (Forklaringerne, side 355), at ”drøftelsen [bl.a.] var foranlediget af skriverierne i Jyllands-Posten”.

Foreholdt samme e-mail har statsautoriseret revisor **Part M** tilsvarende forklaret (Forklaringerne, side 395), at ”Han var bekendt med artiklerne om pantebrevskarrusellerne. Det var et væsentligt tema på mødet, hvor han, **Part N**, **Vidne 41**, **V1** og **V4** deltog.”

Disse forhold burde efter Finansiell Stabilitets opfattelse have foranlediget Ekstern Revision til at foretage nærmere og selvstændige revisionsmæssige undersøgelser af Bankens pantebrevsområde. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Det forhold, at det i revisionsaftalerne i øvrigt var aftalt, at Intern Revision havde det primære ansvar for revisionen af de interne Forretningsgange ændrer heller ikke på, at Eksterne Revision skulle reagere, såfremt der blev konstateret kritiske forhold i de interne forretningsgange, eller at den administrative praksis ikke fandtes betryggende. Dette burde i alle tilfælde have givet anledning til yderligere undersøgelser.

Ekstern Revisions fejl og forsømmelser har derfor været medvirkende til, at Banken – ved **Part K** - kunne fortsætte udstedelsen af de kreditmæssigt uforsvarlige pantebrevsgarantier og fortsætte en uforsvarlig organisering af pantebrevsområdet, og Ekstern Revision er derfor medansvarlig for det tab, som Banken har lidt som følge heraf.

For 2006 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 17 og 18, som begge har påtegnet årsrapporten for 2006, og som begge på det foreliggende grundlag må anses for at have udført revisionshandlinger for regnskabsåret 2006. Ud over selve påtegningen af årsrapporten 2006 har sagsøgte 17 og 18 således tillige underskrevet planlægningsmemo for regnskabet 2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 895), checkliste for **Gl. B1** (Ekstrakten, Bind 2, side 909) samt notat vedrørende stillingtagen til Intern Revisions arbejde (Ekstrakten, Bind 2, side 753).

For 2007 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 17 og 19, som begge har påtegnet årsrapporten for 2007, og som begge på det foreliggende grundlag må anses for at have udført revisionshandlinger for regnskabsåret 2007. Ud over selve påtegningen af årsrapporten 2007 har sagsøgte 17 og 19 således tillige underskrevet planlægningsmemo for regnskabet 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1011), checkliste for afsluttende arbejder (Ekstrakten, Bind 2, side 1217) samt notat vedrørende stillingtagen til Intern Revisions arbejde (Ekstrakten, Bind 2, side 1219).

For både 2006 og 2007 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 16.

19.1.6 Tabet

19.1.6.1 Forligsaftale af 11. december 2008

Henset til, at Finansiell Stabilitet som led i sin tabsbegrænsningspligt den 11. december 2008 indgik aftale med **V8 A/S** om tilbagekøb af de omhandlede garantier (Ekstrakten, Bind 6, side 291) således, at Finansiell Stabilitet hermed blev frigjort for samtlige fremtidige forpligtelser under disse mod betaling af kr. 50.000.000 til **V8 A/S**, kan det erstatningsretligt relevante tab for disse pantebreve opgøres til kr. 50.000.000 fratrukket kr. 7.798.918,59, jf. aftalens punkt 2.3, dvs. i alt kr. 42.201.081,41.

Det bestrides i den forbindelse også, som anført af flere af de sagsøgte, at Finansiell Stabilitet ved indgåelsen af aftale om tilbagekøb af garantierne skulle have tilsidesat sin tabsbegrænsningspligt. Tabsbegrænsningspligten er netop opfyldt ved indgåelsen af aftalen den 11. december 2008, idet risikoen for yderligere tab hermed blev elimineret.

19.1.6.2 Tilbagekøbte pantebreve forud for forlig af 11. december 2008

Til ovenstående tab kommer tillige tabet på de pantebreve, der allerede var tilbagekøbt af Banken, idet det af aftalens punkt 1.4 fremgår, at frigørelsen ikke omfattede pantebreve,

som i henhold til garantierne forud for nærværende aftales underskrift var købt af Banken. Disse pantebreve var herefter endeligt overdraget til Banken, som bar den fulde risiko herfor. For så vidt angår omfanget af tilbagekøbte pantebreve (forud for aftalens underskrift), henvises til aftalens bilag 1.4 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4531).

Som anført i processkrift 11 af 13. oktober 2017 har Finansiell Stabilitet foretaget en række omfattende undersøgelser vedrørende de tilbagekøbte pantebreve med henblik på at kunne konstatere, hvorvidt Banken efterfølgende har opnået helt, delvist eller ingen dækning på disse, idet et eventuelt provenu på de tilbagekøbte pantebreve vil blive fratrukket i det endelige tab.

I forhold til det erstatningsretlige relevante tab kan der i den forbindelse henvises til støttebilag 47.2 – Oversigt over tilbagekøbte pantebreve under de fire garantier omfattet af påstand 28 (Ekstrakten, Tillæg L, side 149) samt processkrift 11 af 13. oktober 2017 (Ekstrakten, Tillæg D, side 13 ff.), processkrift 12 af 17. november 2017 (Ekstrakten, Tillæg F, side 13 ff.) samt processkrift 13 af 14. april 2018 (Ekstrakten, Tillæg i, side 39 ff.). Som det fremgår af nedenstående, kan tabet på tilbagekøbte pantebreve under de udstedte garantier opgøres til i alt kr. 26.845.452,97.

Det samlede tab vedrørende de af Banken udstedte fire pantebrevsgarantier udgør herefter **kr. 69.046.534,38**.

Det bemærkes, at flere af de sagsøgte har gjort gældende, at tabet på de tilbagekøbte pantebreve alene kan udgøre pantebrevets hovedstol og ikke de efterfølgende påløbne renter. Finansiell Stabilitet er ikke enig i dette synspunkt, idet den fulde debitorrisiko lå hos Banken som følge af de kreditmæssige uforsvarlige pantebrevsgarantier.

Det forhold, at det af aftale om salg af pantebreve fra **V1 A/S** til **V8 A/S** i december 2007 (Ekstrakten, Bind 6, side 131) bl.a. fremgår, at køber kan frasortere op til 10 stk. pantebreve samt det forhold, at det ud for 7 pantebreve i oversigten over pantebreve til Garanti **Kontonr. 57** (Ekstrakten, Bind 6, side 177 f.) står anført med håndskrift ”retur”, ændrer ikke på ovenstående, idet det på det foreliggende grundlag - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - ikke er dokumenteret, om og i givet fald hvilke pantebreve som måtte være gået retur. Hertil kommer, at de pantebreve, som er omfattet af støttebilag 47.2, alle

er oplystet i bilag 1.4. til aftalen med **V8 A/S**, som indeholder en oversigt over tilbagekøbte pantebreve under de af Banken udstedte garantier (Ekstrakten, Tillæg L, side 149).

.....

19.2 Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008

Banken købte på vegne Fonden en række pantebreve i december 2007 og 1. halvår 2008.

Det gøres i den forbindelse overordnet gældende, at det ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, at Banken på vegne Fonden den 21. december 2007 erhvervede en pantebrevsportefølje bestående af 186 pantebreve fra **V13 A/S** med en nominel restgæld på kr. 195.643.095,44, for en købesum på kr. 196.509.281,32, (nedenfor under punkt 19.2.1), og at Banken på vegne Fonden i perioden februar - juli 2008 købte en række konkrete pantebreve (nedenfor under punkt 19.2.2).

Det gøres i den forbindelse særligt gældende, at dispositionerne var initieret af og blev gennemført på et uforsvarligt grundlag i et forsøg på at løse eller udskyde de betydelige problemer, som Banken havde i relation til Bankens eksponering i pantebreve.

Endvidere gøres det gældende, at Fonden ifølge de foreliggende oplysninger ikke har haft nogen retlig forpligtelse til at købe eller tilbagekøbe de konkrete pantebreve, som Banken på vegne Fonden tog tilbage i perioden februar til juli 2008.

Om baggrunden herfor bemærkes følgende:

19.2.1 Fondens køb af en pantebrevsportefølje fra **V13 A/S** den 21. december 2007

Banken indgik på vegne Fonden den 21. december 2007 aftale med **V13 A/S** om køb af en pantebrevsportefølje bestående af 186 pantebreve med en nominel restgæld på kr. 195.643.095,44, for en købesum på kr. 196.509.281,32, (Ekstrakten, Bind 6, side 135). ...

.....

Til ovenstående bemærkes, at det af Fondens budgetter for 2007 og 2008 fremgik, at det var forudsat, at der ikke skulle købes yderligere pantebreve i 2007 og 2008 (Ekstrakten, Bind 6, side 47 og 83).

19.2.2 Bankens køb af pantebreve på vegne af Fonden i 2008

Banken har på vegne af Fonden i perioden februar - juli 2008 købt en række pantebreve for et samlet beløb af kr. 103.812.505,15, som vil blive behandlet i det følgende:

19.2.2.1 [REDACTED] V8 A/S

.....

Endelig købte Fonden den 3. juli 2008 27 pantebreve af [REDACTED] V8 A/S eller selskaber kontrolleret af [REDACTED] V8 A/S eller [REDACTED] Vidne 42, der var hovedaktionær i [REDACTED] V8 A/S [REDACTED].

Afregningsnotaerne for de 27 pantebreve er fremlagt i Ekstrakten, Bind 6, side 227-237). Pantebrevenes nominelle restgæld udgjorde ca. kr. 50.100.000, og købsprisen udgjorde kr. 52.246.781,08.

.....

Det bemærkes, at de omhandlede pantebreve blev erhvervet af Fonden i juli 2008 til kurs 102,5 eller 101 – uden nogen form for sikkerhed. Købesummen blev som anført trukket på Fondens "driftskonto" ([REDACTED] Kontonr. 52) (Ekstrakten, Tillæg B, side 4437) efter en overførsel fra Fondens [REDACTED] Kontonr. 54 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4456), hvorved Fondens (på de to konti) til rådighed værende likviditet stort set var fuldt udnyttet.

Der er intet oplyst om begrundelsen eller baggrunden for Fondens køb, men en række af pantebrevene blev hurtigt nødlidende.

19.2.2.2 White Lake Services

.....

19.2.2.3 [REDACTED] V91 ApS

.....

I relation til ovenstående bemærkes, at dispositionerne tillige er behandlet i Granskningsberetning af 16. oktober 2009 udarbejdet af advokat [REDACTED] Person 195 (Ekstrakten, Bind 6, side 364 ff.), hvortil der i det hele henvises.

19.2.3 Forligsaftaler af 12. juni 2013 og den 16. juli 2013

19.2.3.1 Fondens retssag mod Finansiell Stabilitet

.....

19.2.3.2 Finansiell Stabilitets retssag mod [REDACTED] Bank 10

Som følge af Fondens påstand 1 anlagde Finansiell Stabilitet i forlængelse heraf sag mod [REDACTED] Bank 10 med påstand om, at [REDACTED] Bank 10 var forpligtet til at friholde Finansiell Stabilitet for halvdelen af det beløb, som Finansiell Stabilitet måtte blive dømt til at betale til Fonden (Ekstrakten, Tillæg H, side 4534).

19.2.3.3 Gl.B1 fondens retssag mod [REDACTED] Bank 10

.....

19.2.3.4 Forligsaftale af 12. juni 2013

.....

19.2.3.5 Forligsaftale af 16. juli 2013

.....

19.2.4 Anbringender

Det gøres overordnet gældende, at det ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, at Banken på vegne Fonden den 21. december 2007 erhvervede en pantebrevsportefølje bestående af 186 pantebreve fra [REDACTED] V13 A/S med en nominal restgæld på kr. 195.643.095,44, for en købesum på kr. 196.509.281,32, og at Banken på vegne Fonden i perioden februar - juli 2008 købte en række konkrete pantebreve.

19.2.4.1 Fuldt garanteret grundlag

Det gøres i den forbindelse gældende, at Fondens køb af pantebrevsporteføljen fra

V13 A/S den 21. december 2007 er sket på et fuldt garanteret grundlag fra henholdsvis Banken og **Bank 10's** side.

Der blev således - efter det oplyste - (mundtligt) afgivet en 100 procents garanti af Banken og **Bank 10** over for Fonden om, at porteføljen skulle være uden risiko for Fonden, hvilket både **Part L** og **Part K** har forklaret i Granskningsberetning af 16. oktober 2009 udarbejdet af advokat **Person 195** (Ekstrakten, Bind 6, side 366, 368 og 370) samt tillige vedstået sig under deres forklaringer i nærværende sag (Forklaringerne, side 97 og 171).

At der var tale om et fuldt garanteret salg til Fonden, understøttes tillige af **Part A's** forklaring (Forklaringerne, side 492), hvorefter han bl.a. har forklaret, at han *"ikke hørte om en ubegrænset garanti, men han hørte nok om garantier stillet for 100 % af de 196 mio. kr. med halvdelen hver fra **Bank 10** og **Gl. B1**."*

Tilsvarende har **V4** bl.a. forklaret (Forklaringerne, side 670) at det *"ikke var meningen, at fonden skulle have en risiko på købet. Han husker ikke, om det var en rullende garanti. Foreholdt tabsgaranti fra **Bank 10** (bind A, 5241 f.), som er underskrevet af ham på vegne af fonden, forklarede han, at han ikke husker den pågældende garanti."*

Ligeledes har tidligere direktør i **V13 A/S**, **Vidne 24**, forklaret (Forklaringerne, side 997), at *"kreditrisikoen skulle ikke flyttes over i fonden, hvilket garantierne fra aktionærerne skulle sikre. Fonden skulle tjene 6-7 mio. kr. på handlen. Uden garantierne ville der være flyttet en risiko over i fonden."*

Det fremgår desuden af Granskningsberetning af 16. oktober 2009 udarbejdet af advokat **Person 195** (Ekstrakten, Bind 6, side 371), at de øvrige bestyrelsesmedlemmer i Fonden, der kendte til købet af pantebrevsporteføljen, tilsvarende har forklaret, at købet skulle have været fuldt garanteret.

At der var tale om et fuldt garanteret salg af pantebrevsporteføljen til Fonden var således også baggrunden for, at Finansiell Stabilitet efterfølgende ved forligsaftale af 12. juni 2013 (Ekstrakten, Tillæg L, side 143) betalte halvdelen af **Bank 10's** samlede tab ved transaktionerne med Fonden, svarende til halvdelen af differencen mellem **Bank 10's** **resttilgodehavende** i henhold til kreditaftalen af 19. december 2007 og den fastsatte værdi af pantebrevsporteføljen – et samlet tab opgjort til kr. 167.417.758 kr.

19.2.4.2 **Part K**

I forhold til **Part K** gøres det gældende, at Fondens køb af pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** den 21. december 2007 og Fondens efterfølgende køb af konkrete pantebreve var initieret af og blev gennemført på et uforsvarligt grundlag i et forsøg på at løse eller udskyde de betydelige problemer, som koncernen havde i relation til koncernen, herunder Bankens direkte og indirekte eksponering i pantebreve. Et forhold, som **Part K** var ansvarlig for og aktivt deltog i ”*løsningsen af*”.

Dette understøttes bl.a. af det forhold, at **Part K** på tidspunktet for Fondens køb af pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** og Fondens efterfølgende køb af konkrete pantebreve var bestyrelsesmedlem i **V13 A/S** og tillige indgik i Bankens direktion.

Som følge af Bankens 50 % ejerskab af henholdsvis **V13 A/S** og **V1 A/S** blev begge selskaber konsolideret ind i Banken med 50 % af resultatet/balancen, jf. eksempelvis Bankens årsrapport for 2007 (Ekstrakten, Bind 1, side 3431 (og side 3444)). **V13 A/S'** eksponering i pantebreve ville således også blive indregnet med 50 % i Bankens samlede eksponering i pantebreve.

Ved at lægge pantebrevsporteføljen over i Fonden opnåede **V13 A/S** (og dermed også Banken for 50 %) ikke alene at blive frigjort for en betydelig eksponering i pantebreve, men også for en betydelig risiko for at lide tab på et betydeligt antal svært omsættelige pantebreve.

.....

Da Banken v/ **Part K** imidlertid samtidig – mundtligt – sammen med **Bank 10** påtog sig at garantere for den fulde pantebrevsportefølje over for Fonden, overtog Banken dermed ikke blot eksponeringen men også den fulde risiko for at lide et betydeligt tab på de svært omsættelige pantebreve fra **V13 A/S** – op til kr. 100 mio.

Part K har i samme forbindelse forsømt at sikre, at **Bank 10** – skriftligt – vedstod sig at bære sin andel af garantiforpligtelsen, ligesom **Part K** har forsømt at sikre, at Banken modtog betaling af garantiprovision for at påtage sig garantiforpligtelsen.

Hertil kommer, at garantiforpligtelsen hverken fremgår af Bankens årsregnskab for 2007 eller Bankens bogføring.

Disse forhold understøtter selvstændigt, at der også her var tale om usædvanlige forretningsmæssige transaktioner, der ikke blev foretaget i Bankens interesse.

At Fondens køb af pantebrevsporteføljen den 21. december 2007 var initieret og blev gennemført af alt andet end markedskonforme årsager understøttes tillige af både **Part K**, **Part L**, **V1**, **V4**, **Vidne 24** og **Vidne 36's** forklaringer under nærværende sag samt af oplysningerne i Granskningsberetningen af 16. oktober 2009 udarbejdet af advokat **Person 195** (Ekstrakten, Bind 6, side 366 ff.).

19.2.4.2.1 Omstændighederne omkring pantebrevene omfattet af aftalen

.....

På trods af det forhold, at samtlige de involverede parter var klar over, at der var tale om svært omsættelige pantebreve med visse svaghedstegn, og som tillige udgjorde en forhøjet risiko for Fonden og dermed via garantierne Banken, blev de omhandlede pantebrevene afregnet til kr. 196.509.281,32, dvs. til over kurs 100.

Foreholdt referat af bestyrelsesmøde den 28. november 2007 i [redacted] V13 A/S (Ekstrakten, Tillæg A, side 5065 ff.) har tidligere underdirektør i Banken, [redacted] V1, bl.a. forklaret følgende (Forklaringerne, side 575):

”det var blevet vanskeligere at omsætte pantebreve, og der var problemet med tilbageløb. Han ved ikke, hvad der var fondens interesse i købet. Han husker, at det blev sagt sådan, at [redacted] Part K skulle afklare fondens holdning. Han skrev under for fonden, fordi [redacted] Part K sagde, at fonden ville købe.” [mine understregninger]

Det er heller ikke under parts- og vidneforklaringerne i nærværende sag nærmere godtgjort, hvad der skulle være Fondens og dermed via garantierne Bankens interesse i at købe en betydelig portefølje af svært omsættelige pantebreve, hvoraf en stor del af disse var pantebreve, hvis debitorer havde været omtalt i en række kritiske artikler i Jyllands-Posten om ”byttehandler” og ”pantebrevskarusseller” (Ekstrakten, Tillæg D, side 1199 og 1201), og på et tidspunkt, hvor pantebrevsmarkedet i øvrigt var ”frosset til”, jf. således også forklaringerne fra tidligere bestyrelsesmedlem i [redacted] V1 A/S, [redacted] Vidne 37, tidligere bestyrelsesformand i [redacted] V13 A/S, [redacted] Vidne 36 og tidligere direktør i [redacted] V13 A/S, [redacted] Vidne 24 (Forklaringerne, side 999, 1087, 1093 og 1094).

.....

Det er således påfaldende, at Banken v [redacted] Part K lod Fonden – som i øvrigt ikke var gearet til at håndtere nødlidende pantebreve – erhverve en større pantebrevsportefølje indeholdende svært omsættelige pantebreve, der var relateret til de personer, som var omtalt i Jyllands-Postens artikler.

.....

Salget af pantebrevsporteføljen til Fonden i december 2007 ses derfor heller ikke – efter Finansiell Stabilitets opfattelse - at være begrundet i det forhold, som flere under nærværende sag har forklaret, at der var tiltrådt en ny direktør i [redacted] V13 A/S, og at man derfor ønskede at ”rense” porteføljen ud, således at den nye direktør fik et mere rent grundlag af starte på. Derimod ses salget at være begrundet i et ønske om, at flytte en bety-

delig risiko væk fra selskabet på bekostning af Fonden, og i sidste ende i realiteten Banken (som følge af garantien).

Uagtet ovenstående valgte Banken imidlertid - efter de foreliggende oplysninger – mundtligt sammen med **Bank 10**, at garantere for de af Fonden købte pantebreve til en samlet købspris på kr. 196.000.000.

I den forbindelse bemærkes, at **Part K** over for granskningsmanden har oplyst, at ingen fornuftig mand på daværende tidspunkt ville købe for kr. 200 mio. pantebreve, uden at købet var fuldt garanteret.

I den forbindelse bemærkes, at der ikke foreligger oplysninger omkring baggrunden for Bankens mundtlige tilkendegivelse af en sådan garanti, herunder om Banken havde foretaget en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet, og om det i øvrigt var aftalt, at Banken skulle modtage betaling af garantiprovision for at påtage sig garantiforpligtelsen.

19.2.4.2.2 *Vurdering af pantebrevenes bonitet og sagsbehandlingen i* **V13 A/S**

.....

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at Banken hverken har - og i øvrigt heller ikke har kunnet - foretage en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet forud for, at Banken påtog sig garantiforpligtelsen, idet grundlaget herfor ikke har været tilstrækkeligt, ligesom også det korte tidsforløb omkring dispositionernes foretagelse tilsiger, at dette ikke har været muligt.

Dette understøttes tillige af det efterfølgende konstaterede tab på de omhandlede pantebreve, jf. nedenfor punkt 19.2.5.

Ligeledes gøres det på baggrund af ovenstående gældende, at der var tale om en disposition, der ikke havde karakter af en normal forretningsmæssig disposition. Dette i øvrigt uagtet, at værdiansættelsen – efter det oplyste - medførte et mindre tab for **V13 A/S** på kr. 6 mio., jf. statsautoriseret revisor **Part M's** forklaring under nærværende sag (Forklaringerne, side 387).

Ved aftalen/dispositionen påtog Banken sig reelt en forpligtelse, der hidtil havde påhvilet **V13 A/S** uden vederlag. Denne forpligtelse har senere påført Banken tab.

Det bemærkes i den forbindelse, at **V13 A/S** – efter at have været i likvidation - blev erklæret konkurs den 30. september 2009 (Ekstrakten, Tillæg A, side 5236).

.....

For så vidt angår Fondens (ved Bankens mellemkomst) efterfølgende køb af konkrete pantebreve i perioden februar til juli 2008 kan det konstateres, at disse blev købt til en afregningskurs lige omkring eller over kurs 100 uagtet det forhold, at en række af de omhandlede pantebreve kort tid efter Fondens overtagelse blev nødlidende.

Endvidere kan det konstateres, at Fonden ifølge de foreliggende oplysninger ikke har haft nogen retlig forpligtelse til at købe eller tilbagekøbe de omhandlede pantebreve, idet der bl.a. ikke forelå nogen regaranti fra Fonden. Derimod ses de konkrete køb at være foretaget i strid med den investeringspolitik Fondens ledelse havde vedtaget i budgettet for 2008, hvilken investeringspolitik ledelsen i Banken var bekendt med.

Hertil bemærkes, at det af udskrift for Fondens konti i Banken fremgår, at pantebrevene blev tilbagekøbt via disse, jf. Ekstrakten, Tillæg B, side 4387 ff. I den forbindelse bemærkes videre, at der pr. 31. december 2008 var et træk på Fondens konto på kr. – 60.916.533,08 (Ekstrakten, Tillæg B, side 4442). Af oversigt over de største nedskrivninger på udlån og kreditter i **Gl. B1** / **Ny B1** fra 30.09.08 til 30.09.10. (Ekstrakten, Bind 4, side 817) fremgår videre, at Fondens samlede engagement i Banken var på kr. - 249.250.000, hvoraf der pr. 31. december 2008 var nedskrivninger for kr. 131 mio.

Idet Fondens (ved Bankens mellemkomst) tilbagekøb af pantebreve er sket via en usikret kredit i Banken, og idet Fonden blev taget under konkursbehandling den 13. november 2009, medførte dette også, at tabet endeligt lå i Banken.

På baggrund af ovenstående gøres det derfor også gældende, at der var tale om dispositioner, der ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

.....

19.2.4.3 [redacted] Part L

I forhold til [redacted] Part L gøres de samme anbringender gældende som anført ovenfor under punkt 19.2.4.2.

Det bemærkes i den forbindelse, at [redacted] Part L tillige var bestyrelsesmedlem i [redacted] V13 A/S [redacted] på tidspunktet for [redacted] V13 A/S salg af pantebrevsporteføljen til Fonden i december 2007, og samtidig indgik i Bankens direktion.

Hertil kommer, at [redacted] Part L havde det overordnede ansvar for koncernens likviditetsstyring, som formentlig har spillet en ikke ubetydelig rolle for ønsket om eller rettere Bankens behov for, at Fonden blev involveret i betydelige pantebrevskøb.

19.2.4.4 Bestyrelsen

Det gøres gældende, at Bestyrelsen har handlet ansvarspådragende ved ikke at have sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 962 pkt. 1 A) om at styrke Forretningsgangene på pantebrevsområdet, herunder i forhold til Bankens pantebrevsgarantier. Der henvises i den forbindelse i det hele til det nedenfor under punkt 19.3 anførte.

Intern Revision gjorde således allerede i rapport af 5. juni 2006 (medtaget i Intern Revisions protokollat for 2. kvartal 2006) opmærksom på, at Forretningsgangene vedrørende pantebreve var forældede, hvorfor Intern Revision anbefalede en fornyelse af disse, idet håndtering af pantebreve på næsten alle områder var væsentlig forskelligt fra det, der var beskrevet i Forretningsgangen, f.eks. var samarbejdsaftalerne med [redacted] V13 A/S [redacted] ikke indarbejdet.

På baggrund af bevisførelsen kan det konstateres, at [redacted] V13 A/S [redacted] var hovedleverandør af pantebreve til både Banken, Bankens kunder og [redacted] V1 A/S [redacted]. Om sagsbehandlingen i [redacted] V13 A/S [redacted] samt kvaliteten af det underliggende materiale vedrørende de enkelte pantebreve, som lå i [redacted] V13 A/S [redacted], henvises til det ovenfor under punkt 19.2.4.2.2 anførte. Hertil bemærkes endvidere, at en stor del af Ban-

kens pantebreve tillige blev bestyret af [REDACTED] V13 A/S, til hvilke systemer Banken imidlertid ikke havde søgeadgang. Det var derfor heller ikke teknisk muligt for Bankens ansatte at foretage en nærmere søgning på de enkelte pantebreve med henblik på at sikre den fornødne og tilstrækkelige debitor- og ejendomsspredning eller i øvrigt at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag.

Som følge heraf led Banken tab på de konkrete dispositioner, som blev foretaget ultimo 2007 og 1. halvår 2008, jf. nedenfor punkt 19.2.5.

Ansaret gøres gældende over for sagsøgte 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, der var medlemmer af Bestyrelsen i 2007.

19.2.4.5 Ekstern Revision

I forhold til Ekstern Revision gøres det overordnet gældende, at Ekstern Revision har handlet ansvarspådragende, idet Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende Forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for kreditsagsbehandling ved udstedelse af pantebrevsgarantier og kontrol med tilbagekøb af misligholdte pantebreve.

Det gøres i den forbindelse gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet, herunder håndteringen af afgivne pantebrevsgarantier i perioden 2005 til 2008 samt det forhold, at det i 2006 blev konstateret, at Bankens Forretningsgange var forældede og i øvrigt ikke blev ændret på noget tidspunkt i perioden 2006-2008, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Intern Revisions kritiske kommentarer i rapporteringen, som blev fremsendt kvartalsvis til Ekstern Revision, men ikke tilgik Bestyrelsen, burde desuden have medført supplerende undersøgelser fra Ekstern Revisions side. Ligeledes burde omfanget af Intern Revisions bemærkninger, uanset formuleringen af disse, have medført særlige overvejelser samt selvstændige revisionshandlinger fra Ekstern Revisions side til afdækning af manglernes væsentlighed og omfang.

Det forhold, at det i revisionsaftalerne i øvrigt var aftalt, at Intern Revision havde det primære ansvar for revisionen af de interne Forretningsgange ændrer heller ikke på, at Eksterne Revision skulle reagere, såfremt der blev konstateret kritiske forhold i de interne forretningsgange, eller at den administrative praksis ikke fandtes betryggende. Dette burde i alle tilfælde have givet anledning til yderligere undersøgelser.

Statsautoriseret revisor Part N har i overensstemmelse hermed tillige forklaret (Forklaringerne, side 366), at:

”hvis intern revision pegede på forretningsgange, der manglede eller ikke fungerede, skulle ekstern revision se på, om det kunne få betydning for revisionen af årsrapporten, og om der var grundlag for at udvide revisionen.”

Til støtte herfor henvises tillige til det forhold, at Ekstern Revision i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 selv har konstateret, at kravene om ledelsesfokusering og risikostyring samt etablering af politikker på området ikke var opfyldt ved udgangen af 2006 – og hvad værre var gentaget disse krav uændret i revisionsprotokollatet for 2007 – uden yderligere kommentarer eller handlinger fra Ekstern Revisions side.

Henset til, at disse forhold ikke blev rapporteret i revisionsprotokollaterne som revisionsmæssige bemærkninger, blev disse forhold heller ikke opsummeret i det lovpligtige særskilte afsnit i revisionsprotokollen omhandlende årets samlede bemærkninger – som tillige anvendes af Finanstilsynet i deres tilsyn med virksomheden.

Hertil kommer, at Ekstern Revisions ”anbefalinger” i revisionsprotokollen til årsrapporten for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1240) om ”*fortsat*” at have fokus på at tilvejebringe præcise risikovurderinger – baseret på et konsolideret grundlag – herunder inddragelse af likviditetsrisiko og ejendomsrisiko ved bedømmelsen af større ejendoms- og pantebrevskreditter ligeledes burde have været rapporteret som væsentlige revisionsmæssige bemærkninger i revisionsprotokollen i 2007 og allerede i 2006.

Finansiel Stabilitet gør samtidig gældende, at såfremt Ekstern Revision havde medtaget disse forhold som revisionsmæssige bemærkninger i protokollatet til årsrapporten for 2006,

ville Finanstilsynet tillige have fået henledt sin opmærksomhed herpå i forbindelse med inspektionen i marts 2007 (på hvilket tidspunkt Bankens årsrapport for 2006 samt Ekstern Revisions årsprotokollat i øvrigt forelå), og ville som følge heraf også have haft en særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen imod de uforsvarlige forhold på Bankens pantebrevsområde. Ekstern Revisions undladelser i denne sammenhæng må således tillige antages at have afholdt Finanstilsynet fra tidligere at skride ind over for Banken, hvorved Banken yderligere blev eksponeret for tab som følge af den uforsvarlige adfærd på pantebrevsområdet.

Ekstern Revision afgav som følge heraf tillige fejlagtig ”at-erklæring” i revisionsprotokollen til årsrapporterne for 2006 og 2007 om, at der i Banken var velfungerende Forretningsgange og administrative procedurer uagtet, at Ekstern Revisions var fuldt ud bekendt med, at Forretningsgangene og den administrative procedure på pantebrevsområdet var mangelfulde.

I den forbindelse gøres det endvidere gældende, at dette tillige må tages som udtryk for, at selv om det anbefales, at der *fortsat* blev fokuseret på tilvejebringelse af præcise risikovurderinger mv., jf. ovenfor, så må dette samtidig af Bestyrelsen tages som udtryk for, at Ekstern Revision fandt de nuværende procedurer mv. for tilstrækkelige.

Det kan således konstateres, at Ekstern Revision i 2007 undlod at følge op på egne tidligere og væsentlige iagttagelser om nødvendige tiltag på pantebrevsområdet.

Dette skal tillige ses i lyset af, at risici på pantebrevsaktiviteterne i ledelsesberetningen til årsrapporterne 2005, 2006 og 2007 blev dysset ned til faktisk ikke at være eksisterende, udover at der var en rente- og kreditrisiko på pantebrevsbeholdningen.

Når der ses på Bankens tal vedrørende væksten, som er begrundelsen for Ekstern Revisions bemærkninger, må man stille spørgsmålet, om Ekstern Revision burde have gjort disse bemærkninger allerede året før, dvs. på grundlag af samme vækst i 2005 og 2006.

I den forbindelse gøres det tillige gældende, at det ikke fritager Ekstern Revision for denne handlepligt, at det mellem Ekstern Revision og Intern Revision var aftalt, at Intern Revision var ansvarlig for pantebrevsområdet, idet pantebrevsområdet samtidig var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde i bl.a. Revisionsplan til Bestyrelsen for 2007 (Ekstrak-

ten, Bind 2, side 1079) og 2008 (Ekstrakten, Bind 2, side 1445). Til støtte herfor henvises til Revisornævnets kendelse af 14. august 2015 i sag 11/2013.

Det forhold, at **Part N** har forklaret (Forklaringerne, side 366), at han ikke selv syntes, ”at pantebrevsområdet var væsentligt for banken, da området udgjorde en mindre del af bankens samlede udlån”, og at **Part M** tillige har forklaret (Forklaringerne, side 415), at ”når han har forklaret, at pantebrevsområdet ikke var meget væsentligt, var det i relation til **Gl. B1** og det planlægningsmemo, der blev udarbejdet vedrørende revisionen af **Gl. B1**. Set i forhold til hele koncernen var pantebrevsområdet vel et middelvæsentligt område, da det udgjorde ca. 1 mia. kr. ud af de samlede udlån på ca. 6 mia. kr.” ændrer således ikke på, at det i revisionsplanen til Bestyrelsen udtrykkeligt var anført, at pantebrevsområdet var et væsentligt risiko- og fokusområde i Banken.

At pantebrevsområdet var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde burde således have givet Ekstern Revision anledning til at foretage selvstændige revisionshandlinger, ikke kun af de interne kontroller og procedurer på området, men tillige af de – som minimum – største dispositioner på pantebrevsområdet.

Dette skal navnlig ses i lyset af Intern Revisions løbende rapportering om manglende forretningsgange og interne kontroller på pantebrevsområdet i perioden 2006-2008, jf. nedenfor punkt 19.3.2.1.

Det gøres gældende, at Ekstern Revision – såfremt denne havde foretaget den fornødne gennemgang af de interne procedurer og kontroller - burde have opdaget, at Banken havde udstedt pantebrevsgarantier og foretaget dispositioner, som udsatte Banken for en risiko, der var væsentlig større end forudsat ved afgivelse af garantierne, og at den kreditmæssige behandling af pantebrevsgarantierne var uforsvarlig og systematisk skete i strid med bevilningskompetencen.

Dette understøttes tillige af det forhold, at Ekstern Revision burde have haft et særligt indgående kendskab til pantebrevsområdet, idet Ekstern Revision ligeledes forestod revisionen af **V1 A/S**, **V13 A/S** og Fonden. Hertil bemærkes, at både **V13 A/S** og Fonden var involveret i de i sagen omhandlede dispositioner.

Det gøres endvidere gældende, at såfremt Ekstern Revision havde levet op til sine forpligtelser, må det lægges til grund, at Bestyrelsen ville have haft anledning til være opmærksom på de uforsvarlige forhold på Bankens pantebrevsområde og som følge heraf have sikret, at der på pantebrevsområdet blev implementeret fyldestgørende Forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder i forhold til de af Banken udstedte pantebrevsgarantier, hvorved tabet på de ultimo 2007 og 1. halvår 2008 foretagne dispositioner kunne have været undgået.

Tilsvarende gør sig gældende i forhold til gennemførelsen af Fondens erhvervelse ved Bankens mellemkomst af de ovenfor beskrevne pantebreve fra **V13 A/S** og selskaber ejet af **Vidne 42**.

.....

Det kan imidlertid på baggrunden af sagens materiale, herunder navnlig Bankens Forretningsgange (version 2005 og 2008 som er identiske) (Ekstrakten, Bind 1, side 474 ff. og 2381 ff.) samt de under sagen afgivne vidneforklaringer konstateres, at Forretningsgangene på pantebrevsområdet aldrig blev opdateret, og at der derfor bl.a. heller ikke blev udarbejdet procedurer for Bankens pantebrevsgarantier samt tilbagekøb under disse.

Part N har videre forklaret (Forklaringerne, side 374), at *"det er uheldigt, hvis intern revisions anbefalinger om etablering af forretningsgange for pantebrevsområdet ikke blev fulgt op, men området udgjorde ca. 200 mio. kr. ud af bankens balance på 7 mia. kr., så det var ikke et stort område."*

Heroverfor står imidlertid - som også tidligere anført - at pantebrevsområdet i revisionsplanen var anført som et væsentligt risiko- og fokusområde i forbindelse med revisionen af Banken, ligesom også Bankens faktiske eksponering af udlån og pantebrevsgarantier samt beholdning af værdipapirer rettet mod ejendoms- og pantebrevssegmentet i perioden 2005-2008 tydeligt viser, at der var tale om et stort og væsentligt område i Banken. Om udviklingen i Bankens eksponering i pantebreve henvises i det hele til det ovenfor under punkt 19.1.5.4 herom anførte.

Foreholdt brev af 19. november 2007 fra Banken til Finanstilsynet vedrørende ”Pantebrevseksponeringen i **Gl. B1**” (Ekstrakten, Tillæg C, side 5707-5708, afsnittene om bankens direkte eksponering i pantebreve) har **Part M** tillige forklaret (Forklaringerne, side 415), at ”han ikke er uenig i, at pantebrevsområdet var et væsentligt område i relation til følsomhedsvurderingen. Tallene viser, at banken var følsom over for udsving på pantebreve.”

Til ovenstående kommer tillige, at salget af pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** til Fonden og den i den forbindelse den udstedte pantebrevsgaranti skete i umiddelbar forlængelse af en række kritiske avisartikler i Jyllands-Posten ultimo oktober 2007 (Ekstrakten, Tillæg D, side 1199 og side 1201) omkring ”byttehandler” og ”pantebrevskarousel”, hvori en række af Bankens kunder også var omtalt og på et tidspunkt, hvor pantebrevsmarkedet var ”frosset til”.

En problemstilling som Ekstern Revision i øvrigt var fuldt ud opmærksom på i forbindelse med statusrevision for 2007, jf. e-mail af 18. december 2007 fra **Part M** til **Vidne 41** med **Part N** på cc. med emnet ”Drøftelser vedr. engagementer” (Ekstrakten, Bind 2, side 1715-1717). Der henvises til det overfor under punkt 19.1.5.4 herom anførte.

Disse forhold burde efter Finansiell Stabilitets opfattelse have foranlediget Ekstern Revision til at foretage en nærmere og selvstændig revisionsmæssig undersøgelse af Bankens pantebrevsområde. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Ekstern Revisions fejl og forsømmelser har derfor været medvirkende til, at Banken – ved **Part K** og **Part L** - kunne fortsætte udstedelsen af de kreditmæssigt uforsvarlige pantebrevsgarantier og fortsætte en uforsvarlig organisering af pantebrevsområdet, og Ekstern Revision er derfor medansvarlig for det tab, som Banken har lidt som følge heraf.

For 2006 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 17 og 18, som begge har påtegnet årsrapporten for 2006, og som begge på det foreliggende grundlag må anses for at have udført revisionshandlinger for regnskabsåret 2006. Ud over selve påtegningen af årsrapporten 2006 har sagsøgte 17 og 18 således tillige underskrevet planlægningsmemo for regnskabet

2006 (Ekstrakten, Bind 2, side 895), checkliste for **Gl. B1** (Ekstrakten, Bind 2, side 909) samt notat vedrørende stillingtagen til Intern Revisions arbejde (Ekstrakten, Bind 2, side 753).

For 2007 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 17 og 19, som begge har påtegnet årsrapporten for 2007, og som begge på det foreliggende grundlag må anses for at have udført revisionshandlinger for regnskabsåret 2007. Ud over selve påtegningen af årsrapporten 2007 har sagsøgte 17 og 19 således tillige underskrevet planlægningsmemo for regnskabet 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1011), checkliste for afsluttende arbejder (Ekstrakten, Bind 2, side 1217) samt notat vedrørende stillingtagen til Intern Revisions arbejde (Ekstrakten, Bind 2, side 1219).

For både 2006 og 2007 gøres ansvaret gældende over for sagsøgte 16.

19.2.5 Tabet

19.2.5.1 Forligsaftale af 12. juni 2013 mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10**
Ved forligsaftale af 12. juni 2013 mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10** (Ekstrakten, Tillæg L, side 143) blev det aftalt, at Finansiell Stabilitet betalte **Bank 10** kr. 83.708.879 til fuld og endelig afgørelse af forholdene omkring Fondens påstand 1 omhandlende Fondens erhvervelse af pantebrevsporteføljen for kr. 196.509.281,32.

.....

Som følge af det forhold, at Banken og **Bank 10** efter det oplyste havde afgivet en mundtlig 100 % garanti over for Fonden – som i øvrigt ikke måtte lide tab på pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** - måtte Finansiell Stabilitet og **Bank 10** derfor også bære det tab som fulgte af transaktionen med 50 % hver.

Bank 10's samlede tab på transaktionen blev opgjort til differencen mellem **Bank 10's** resttilgodehavende i henhold til kreditaftalen af 19. december 2007 med Fonden (Ekstrakten, Bind 6, side 133) på kr. 170.225.526 og den fastsatte værdi af pantebrevsporteføljen (Ekstrakten, Tillæg L, side 144) på kr. 2.807.768. Det samlede tab udgjorde herefter kr. 167.417.758. Halvdelen af dette beløb udgør kr. 83.708.879, hvilket også er det, som forligsbetalingen og dermed Finansiell Stabilitets tab dækker over.

Tabet vedrørende dette forhold kan herefter opgøres til **kr. 83.708.879**.

19.2.5.2 Forligsaftale af 16. juli 2013 mellem Fonden og Finansiell Stabilitet

Ved forligsaftale af 16. juli 2013 mellem Fonden og Finansiell Stabilitet (Ekstrakten, Tillæg K, side 265) betalte Finansiell Stabilitet kr. 40.000.000 til Fonden til fuld og endelig afgørelse af påstand 2 i den af Fonden mod Finansiell Stabilitet anlagte retssag, hvorefter Fonden i 2008 havde købt et antal pantebreve, herunder pantebreve, som Banken havde afgivet garanti for samt pantebreve til kurs over pari.

.....

Efter de foreliggende oplysninger var der ikke forudgående garantier på pantebreve for en købspris af i alt **kr. 51.243.618,65** svarende til 49,36 % af den samlede købspris på kr. 103.812.505,15.

.....

Tabet udgør herefter (49,36 % af kr. 40.000.000) kr. 19.744.000

.....

Tab vedrørende dette forhold kan herefter opgøres til **kr. 19.744.000**.

Det samlede tab forbundet med indgåelsen af forligsaftale af 12. juni 2013 mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10** (Ekstrakten, Tillæg L, side 143) og forligsaftale af 16. juli 2013 mellem Fonden og Finansiell Stabilitet (Ekstrakten, Tillæg K, side 265) udgør i alt **kr. 103.452.879**.

19.3 De generelt uforsvarlige forhold i relation til Bankens organisering på pantebrevsområdet

Som nærmere redegjort for ovenfor under punkt 19.1 og punkt 19.2 er de sagsørgtes erstatningsansvar begrundet i handlinger og undladelser i forbindelse med en række konkrete dispositioner på Bankens pantebrevsområde, som efter Finansiell Stabilitets opfattelse var kreditmæssigt uforsvarlige og ikke havde karakter af normale forretningsmæssige dispositioner.

At dispositionerne konkret har været ansvarspådragende for de sagsøgte, understøttes imidlertid tillige af de mere generelt uforsvarlige forhold i Banken på pantebrevsområdet.

Hertil bemærkes, at Højesteret i dom af 15. januar 2019 i Capinordic Bank-ansvarssagen (ovenfor punkt 4.2.1) har fundet, at de mere generelt uforsvarlige forhold i et pengeinstitut, så som overtrædelse af lovgivningen og interne retningslinjer samt utilstrækkelig kreditororganisation mv., ikke nødvendigvis i sig selv medfører et erstatningsansvar, men kan indgå som vejledende momenter i forhold til at fastslå et konkret erstatningsansvar.

Idet, der i det hele henvises til det i stævningens punkt 7.2. og punkt 9 anførte, gøres det overordnet gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har handlet ansvarspådragende ved ikke at have sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 962) om at styrke forretningsgangene på pantebrevsområdet, herunder i forhold til ressourcer, et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag, procedure for og kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af pantebreve i henhold til afgivne garantier.

I forhold til Ekstern Revision gøres det gældende, at Ekstern Revision har handlet ansvarspådragende, idet Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for creditsagsbehandling ved udstedelse af garantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve.

Ovenstående indebar tillige, at årsrapporten for 2007 og delårsrapporten pr. 30. juni 2008 ikke indeholdt oplysninger om de betydelige tilbagekøbsforpligtelser, som Banken havde påtaget sig over for en række pantebrevskøbere i forbindelse med udstedelse af de konkrete pantebrevsgarantier, jf. punkt 19.1 og 19.2.4.1 ovenfor.

Om baggrunden herfor bemærkes følgende:

19.3.1 Pantebrevsafdelingen

Det gøres gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har undladt at sørge for, at Bankens pantebrevsafdeling havde de nødvendige og tilstrækkelige ressourcer samt kompetencer til

at håndtere Bankens betydelige vækst på pantebrevsområdet i perioden 2005-2008. Der henvises i den forbindelse tillige til det ovenfor under punkt 6.1.2 anførte vedrørende Bankens uforansvarlige organisering af Erhvervsafdelingen og Kreditkontoret.

.....

Under henvisning til navnlig tidligere underdirektør [redacted] V4's [redacted] forklaring omkring Back-office gør Finansiell Stabilitet gældende, at den i 2007 oprettede back-office funktion havde karakter af en generel compliance- og kontrol funktion i Banken, som på ingen måde alene havde til formål at forestå den daglige håndtering af pantebreve. Denne del lå - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - således fortsat hos pantebrevsafdelingen. Som oplyst af [redacted] P165 - og tillige bekræftet af [redacted] Vidne 12 - havde de i pantebrevsafdelingen travlt med at få lagt pantebreve ind i systemet.

Oprettelsen af back-office funktionen indebar derfor heller ikke den fra flere sider påtalte og påkrævede styrkelse af pantebrevsområdet, da det må lægges til grund, at back-office funktionen i al væsentlighed ikke beskæftigede sig med pantebreve.

Ved at sammenholde Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra 18. februar 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 246), Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra februar/marts 2007 (Ekstrakten, Tillæg A, side 3669) og Forretningsgangenes punkt. 3.5.2. - skema over bevillingsbeføjelser fra efteråret 2008 (Ekstrakten, Bind 1, side 5472) kan det endvidere konstateres, at der i pantebrevsafdelingen i perioden 2005 til 2008 - ud over underdirektør [redacted] V1 - alene har været ansat følgende:

2005: [redacted] Person 14 og [redacted] P226

2007: [redacted] Person 14, [redacted] P226 og [redacted] P165

2008: [redacted] Vidne 35, [redacted] Vidne 12, [redacted] P166 (dog på kraft nedsat tid grundet sygdom), [redacted] P165 og [redacted] P226.

På trods af den kraftige vækst på pantebrevsområdet, og på trods af at det i et notat til Bestyrelsen, som blev behandlet på et bestyrelsesmøde den 28. november 2005 (Ekstrakten, Tillæg C, side 3098), var anført, at området krævede ”*et fagligt stærkt vurderingsapparat*”,

blev der ikke ansat yderligere medarbejdere i pantebrevsafdelingen. Frem til ultimo oktober 2008 var der i princippet kun ansat fire personer i pantebrevsafdelingen til at bestyre Bankens største forretningsområde.

.....

Hertil kommer, at det på baggrund af en række forklaringer fra tidligere medarbejdere i pantebrevsafdelingen, herunder **P165** (Ekstrakten, Tillæg B, side 4479) og **Vidne 12** (Forklaringerne, side 843) og tidligere medarbejdere i Bankens Kreditkontor, tillige kan konstateres - uagtet at **V1** har forklaret anderledes, herunder at det skulle have været den enkelte kunderådgivere (Forklaringerne, side 560) – at arbejdet med samt vurderingen af erhvervspantebreve *alene* blev varetaget af **V1**.

.....

V1 var således omdrejningspunkt for Bankens pantebrevsaktiviteter i bred forstand, og køb og salg af pantebreve - herunder af større "pantebrevspuljer" - blev udelukkende besluttet og håndteret af **V1**.

.....

På baggrund af ovenstående kan det herefter konstateres, at det på Bankens største forretningsområde alene har været **V1**, som foretog vurdering af samtlige erhvervspantebreve indkøbt af Banken henholdsvis af Bankens kunder. Et område som ifølge **V1's** egen forklaring i øvrigt kun fyldte 15-20 % af hans arbejdstid.

Det gøres i den forbindelse gældende, at det ikke har været muligt for **V1** at foretage den nødvendige, endsige tilstrækkelige dybtgående bonitetsvurdering af hvert enkelt erhvervspantebrev i perioden 2005 til 2008. Dette understøttes tillige af Bankens tab under nærværende sag.

.....

Til ovenstående kommer tillige, at Banken ikke havde systemer eller procedurer til at sikre en god spredning på pantebrevens debitorer. Dette resulterede i et stort person- og selskabssammenfald på pantebrevsdebitorerne.

En stor del af Bankens pantebreve blev endvidere bestyret af V13 A/S, til hvilke systemer Banken imidlertid ikke havde søgeadgang. Det var derfor heller ikke teknisk muligt for Bankens ansatte at foretage en nærmere søgning på de enkelte pantebreve med henblik på at sikre den fornødne og tilstrækkelige debitor- og ejendomsspredning eller i øvrigt at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag.

.....

19.3.2 Generelle mangler på pantebrevsområdet – navnlig Bankens Forretningsgange
Revisionen af pantebrevsområdet var delt mellem Intern Revision og Ekstern Revision i hele perioden 2005 til 2008, således at revisionen af pantebrevsaktiviteterne, herunder Bankens egenbeholdning, blev varetaget af Intern Revision med lovpligtigt tilsyn og kontrol fra Ekstern Revisions side.

Det bemærkes i den forbindelse, at det i Revisionsplan til Bestyrelsen for 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1079) og 2008 (Ekstrakten, Bind 2, side 1445) var anført, at pantebreve var et væsentligt revisionsmæssigt risiko- og fokusområde for Banken. Som følge heraf skulle Ekstern Revision derfor også foretage selvstændige revisionshandlinger i forbindelse med konklusionen på dette område.

Det bemærkes i den forbindelse, at Intern Revision gennem perioden 2005-2008 vedvarende over for Bestyrelsen og Direktionen påpegede en lang række kritisable forhold vedrørende Bankens pantebrevsområde, herunder mangler ved forretningsgange, adkomst til pantebreve, manglende løbende individuelle vurderinger af nedskrivningsbehov for pantebreve, manglende tinglysning af transporterklæring ved overdragelse af pantebreve, mangelfuld dokumentation for bogførte tab og afstemning af depotoplysninger til bogholderiet samt mangelfuldt vurderingsgrundlag på de enkelte pantebreve. Der henvises i den forbindelse i det hele til det i stævningen, punkt 9, og det i processkrift 6 af 28. april 2017, punkt 12, anførte (Ekstrakten, Bind 12, side 224 ff. og 1421 ff.).

Af særligt relevante forhold skal her nævnes følgende:

19.3.2.1 Intern Revisions rapportering 2006-2008

.....

På bestyrelsesmødet den 30. oktober 2006 blev det besluttet, at der skulle ske en styrkelse af Forretningsgangen inden for pantebrevsområdet, og at Bestyrelsen skulle have forelagt et oplæg på førstkommende bestyrelsesmøde, jf. referat fra bestyrelsesmødet den 30. oktober (Ekstrakten, Tillæg D, side 962).

Det kan imidlertid konstateres, at den efterlyste forbedring på pantebrevsområdet aldrig blev gennemført i Banken. Hverken på det førstkommende bestyrelsesmøde den 27. november 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 973ff.), det næstkommende bestyrelsesmødet den 18. december 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 981) eller på nogle af de efterfølgende bestyrelsesmøder omtales et oplæg om styrkelse af Forretningsgangen inden for pantebrevsområdet.

.....

Det kan imidlertid konstateres, at Forretninggangene på pantebrevsområdet, herunder for udstedelse af pantebrevsgarantier for henholdsvis 2005 og 2008 forblev identiske (Ekstrakten, Bind 1, side 474 ff. (2005-version) og side 2381ff. (2008-version)).

Finansiel Stabilitet gør derfor også gældende, at Bankens Forretningsgange på pantebrevsområdet i perioden 2005-2008 – uagtet Intern Revisions løbende rapportering og anbefaling herom - ikke blev opdateret, og at der derfor heller ikke blev udarbejdet Forretningsgange for bl.a. Bankens investering i erhvervspantebreve, udstedelse af garantier for erhvervspantebreve eller i øvrigt udarbejdet forretningsgange for håndtering af pantebrevsgarantier, herunder kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt tilbagekøb af pantebreve i henhold til disse. Hertil kommer, at Banken heller ikke ses at have fået udarbejdet og implementeret en politik for den maksimale udlånseksponering inden for pantebreve.

Dette i øvrigt uagtet, at Bestyrelsen - som led i en vækststrategi - dels på et bestyrelsesmøde den 14. marts 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 6421 - pkt. 6) havde godkendt en indstilling fra **Part K** (Ekstrakten, Tillæg C, side 2203) om investering for kr. 300 mio. i pantebreve i erhvervsejendomme, og dels på et bestyrelsesmøde den 17. august 2005 (Ekstrakten, Bind 1, side 6455, pkt. 3) havde godkendt en ny vækststrategi for erhvervsområdet i **Gl.B1** koncernen.

Hertil kommer, at Banken i den omhandlede periode tillige udstedte en række konkrete pantebrevsgarantier, som pålagde Banken en betydelig indirekte eksponering i pantebreve.

.....

Det kan i den forbindelse desuden konstateres, at der ikke foreligger bevillinger af pantebrevsgarantier efter den 28. november 2005, jf. udskrift af bevillingssystemet (Ekstrakten, Bind 6, side 429).

Finansiell Stabilitet gør i den forbindelse gældende, at hverken Bankens Forretningsgange, pantebrevsgarantier eller den praktiske håndtering af indfrielsesforpligtelsen tog højde for, at omfanget af returnerede pantebreve kunne overstige maksimum på garantiforpligtelsen. I Forretningsgangene var der således end ikke foreskrevet en procedure herfor.

Banken var således eksponeret for et langt større tilbagekøb - og tab forbundet hermed - end garantiernes maksimum.

.....

19.3.2.2 Ekstern Revisions rapportering i perioden 2006 til 2008

.....

19.3.3 Påbud, advarsler og risikoplysninger fra Finanstilsynet i perioden 2003-2008
Til ovenstående kommer tillige, at Finanstilsynet i perioden 2003 til 2008 afgav en række påbud og risikoplysninger til Banken, hvoraf en del relaterede sig til Bankens betydelige involvering i pantebrevsmarkedet. Der henvises i den forbindelse i det hele til det ovenfor under punkt 6.4 anførte.

19.4 Samlet vurdering af forsømmelserne inden for pantebrevsområdet

På baggrund af ovenstående gør Finansiell Stabilitet sammenfattende gældende, at Bestyrelsen og Direktionen har handlet ansvarspådragende ved ikke at have sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ved ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på Bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 (Ekstrakten, Tillæg D, side 962) om at styrke forretningsgangene på pantebrevsområdet, herunder i forhold til ressourcer og kompetencer, et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag, procedure for og kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af pantebreve i henhold til afgivne pantebrevsgarantier.

Det kan således konstateres, at Bankens Forretningsgange på pantebrevsområdet i perioden 2005-2008 — uagtet Intern Revisions løbende rapportering og anbefaling herom - ikke blev opdateret, og at der derfor heller ikke blev udarbejdet Forretningsgange for bl.a. Bankens investering i erhvervspantebreve, udstedelse af garantier for erhvervspantebreve eller i øvrigt udarbejdet forretningsgange for håndtering af pantebrevsgarantier, herunder kontrol med udstedelse af pantebrevsgarantier samt tilbagekøb af pantebreve i henhold til disse. Hertil kommer, at Banken heller ikke ses at have fået udarbejdet og implementeret en politik for den maksimale udlånseksposering inden for pantebreve.

Videre kan det konstateres, at oprettelsen af en back-office funktion i 2007 heller ikke inddrager den fra flere sider påtalte og påkrævede styrkelse af pantebrevsområdet. Navnlig på baggrund af tidligere underdirektør, V4's, forklaring er det således Finansiell Stabilitets opfattelse, at back-office funktionen havde karakter af en generel compliance- og kontrol funktion i Banken, som på ingen måde alene havde til formål at forestå den daglige håndtering af pantebreve. Denne del lå - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - således fortsat hos pantebrevsafdelingen og i særdeleshed hos V1.

Uagtet det forhold, at Intern Revision i kvartalsprotokollat af 31. januar 2008 for 4. kvartal 2007 (Ekstrakten, Bind 2, side 1147) havde lukket punktet vedrørende rapport nr. 241, hvori det var anført, at en styrkelse af pantebrevsområdet var presserende med henvisning til, at området var blevet styrket ved involvering af pantebrevsområdet, er det Finansiell Stabilitets opfattelse, at dette ikke har været realiteten. Dette understøttes i øvrigt også af de mange forklaringer under nærværende sag fra personer med tilknytning til Bankens pan-

tebrevsområde, samt af Intern Revisions fortsatte løbende rapportering om mangler på pantebrevsområdet også efter 4. kvartal 2007.

Lukningen af det omhandlede punkt ses i øvrigt heller ikke at være blevet efterprøvet af Ekstern Revision. Hertil kommer også, at der heller ikke i Bankens Forretningsgange var omtalt involvering af back-office funktion i relation til dispositioner på pantebrevsområdet.

På Bankens største forretningsområde var det således – efter Finansiell Stabilitets opfattelse - alene **V1**, som foretog vurdering af erhvervspantebreve indkøbt af Banken henholdsvis af Bankens kunder.

Det gøres derfor også gældende, at det ikke har været muligt for **V1** at foretage den nødvendige, endsige tilstrækkelige dybtgående bonitetsvurdering af samtlige erhvervspantebreve i perioden 2005 til 2008.

I forhold til Ekstern Revision gøres det navnlig gældende, at Ekstern Revision har forsømt på tilstrækkelig vis at rapportere til Bestyrelsen om, at der ikke var fyldestgørende forretningsgange på pantebrevsområdet, herunder for kreditsagsbehandling ved udstedelse af garantier og kontrol med garantimaksimum ved tilbagekøb af misligholdte pantebreve.

Finansiell Stabilitet gør i den forbindelse gældende, at det forhold, at det i december 2008 kunne konstateres, at der ikke i Banken var kontroller til afdækning af, hvornår forpligtelsen ifølge en garanti var opfyldt, allerede burde være blevet konstateret af Ekstern Revision tilbage i sommeren 2006, hvor Intern Revision gjorde opmærksom på, at Bankens forretningsgange på pantebrevsområdet var forældede, og at håndteringen af pantebreve på næsten alle områder var væsentlig forskelligt fra det, der var beskrevet i Forretningsgangen.

Tilsvarende burde Ekstern Revision i forbindelse med statusrevisionen i 2006 tillige have konstateret, at der ikke var sket bevillinger af pantebrevsgarantier siden den 28. november 2005.

I perioden 2006-2008 fremkom Intern Revision endvidere med en løbende og væsentlige kritik af Bankens pantebrevsområde, ikke blot i forhold til mangler ved Forretningsgange-

ne, men også i forhold til adkomst til pantebreve, manglende løbende individuelle vurderinger af nedskrivningsbehov for pantebreve, manglende tinglysning af transporterklæring ved overdragelse af pantebreve, mangelfuld dokumentation for bogførte tab og afstemning af depotoplysninger til bogholderiet samt ikke mindst et mangelfuldt vurderingsgrundlag på de enkelte pantebreve.

Hertil kommer, at en stor del af Bankens pantebreve tillige blev bestyret af **V13 A/S**, til hvilke systemer Banken imidlertid ikke havde søgeadgang. Det var derfor heller ikke teknisk muligt for Bankens ansatte at foretage en nærmere søgning på de enkelte pantebreve med henblik på at sikre den fornødne og tilstrækkelige debitor- og ejendomsspredning eller i øvrigt at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag. Der henvises i den forbindelse også til tidligere direktør i **V13 A/S**, **Vidne 24's** forklaring, hvoraf det fremgår, at **V13 A/S** og Banken ikke havde samme systemer, og at Bankens SDC-system allerede dengang var forældet (Forklaringerne, side 994).

Det gøres endvidere gældende, at Intern Revisions løbende og væsentlige kritik af Bankens Forretningsgange og administrative procedurer på pantebrevsområdet i perioden 2006 til 2008, herunder tilsidesættelse af væsentlige regler i Forretningsgangene samt manglende udarbejdelse af Forretningsgange, der har til formål at skabe et betryggende grundlag for kreditsagsbehandlingen, burde have medført, at Ekstern Revision havde medtaget forholdene som revisionsmæssige bemærkninger, herunder medtaget disse som opsummerende bemærkninger i et særskilt afsnit i revisionsprotokollatet til årsrapporten for 2006 og 2007. Dette undlod Ekstern Revision imidlertid.

Om end Bestyrelsen allerede vidste dette muliggjorde Ekstern Revisions manglende rapportering heraf, at Bestyrelsen kunne undlade at foretage korrigerende foranstaltninger, ligesom at den manglende rapportering var med til at "skjule" disse forhold for Finanstilsynet, der således ikke havde nogen særlig anledning til at målrette tilsynsindsatsen herimod.

Som følge heraf kunne Banken derfor fortsætte en u hensigtsmæssig og ikke mindst ufor- svarlig praksis i forhold til udstedelse af pantebrevsgarantier helt frem til Bankens sammenbrud.

Finansiell Stabilitet g r derfor også gældende, at Direktionen, Bestyrelsen og Ekstern Revision har forsømt at leve op til de krav, der kan stilles til deres virke. Såfremt Direktion, Bestyrelsen og Ekstern Revision havde levet op til sine forpligtelser (som blev påpeget af Intern Revision allerede i sommeren 2006), ville dette have medført, at der på pantebrevsområdet var blevet implementeret fyldestgørende Forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder i forhold til de af Banken udstedte pantebrevsgarantier, hvorved tabet på de i ultimo 2007 og primo 2008 bevilgede og senere tabsgivende garantier kunne have været undgået.

De er derfor ansvarlige for, at Banken havde en betydelig eksponering i pantebreve af en usædvanlig ringe bonitet og dermed en væsentlig forøget risiko for tab, som også blev realiseret.

Til ovenstående skal tillige lægges det forhold, at der med **V1** og **Part K** som hovedaktører skete en usædvanlig sammenblanding af interesser mellem Banken, Fonden og de associerede selskaber **V1 A/S** og **V13 A/S**, jf. således også de ovenfor under punkt 19.1 og punkt 19.2 beskrevne dispositioner.

20 FORÆLDELSE OG PASSIVITET

Det gøres overordnet gældende, at Finansiell Stabilitets krav mod de sagsøgte hverken er forældet eller i øvrigt bortfaldet ved passivitet.

Til støtte herfor bemærkes følgende i forhold til spørgsmålet om forældelse:

20.1 Det retlige grundlag

Ifølge lovmotiverne, retspraksis og den juridiske litteratur, er det afgørende ved vurderingen af, om forældelsen i nærværende sag blev afbrudt allerede ved indlevering af stævningen den 23. december 2010 eller først med processkrift 6 af 28. april 2017, hvorvidt grundlaget for den ændrede påstand var indeholdt allerede i den oprindelige påstand.

For så vidt angår FED 2000.1209  , som er påberåbt af flere af de sagsøgte, og hvor landsretten nåede frem til, at et senere krav fremsat under en allerede anlagt retssag blev anset for at være forældet bemærkes, er det i Bo von Eyben, *Forældelse efter forældelsesloven af 2007*, 2013, side 810, i den forbindelse er anført, at det "*afgørende har formentlig været, at*

den oprindelige påstand ikke implicerede nogen stillingtagen til spørgsmålet om ansvarsgrundlaget for rådgivningen", som var grundlaget for den efterfølgende forhøjelse af påstanden.

Det var imidlertid tilfældet i UfR2007.422 H (landsrettens dom, jf. FED 2003.2068 Ø, idet anbringendet om forældelse blev frafaldet for Højesteret), hvor landsretten bl.a. udtalte følgende:

"Det fremgår af stævningen, hvilke fordringer sagen angår. Den omstændighed, at sagsøger oprindeligt begrænsede sin påstand til 501.000 kr., kan ikke begrunde, at sagsanlægget frakendes fristafbrydende virkning efter 1908-loven i forhold til sagsøgers krav udover 501.000 kr."

Det bemærkes i den forbindelse, at påstanden 8 år efter sagsanlægget var blevet forhøjet med kr. 7 mio.

Tilsvarende kom retten frem til, at en ændring af påstanden ikke var forældet i MAD1998.45 V, hvor en landmand oprindeligt ved to retssager i 1989 og 1992 havde nedlagt påstand om, at myndighederne skulle tilpligtes at pålægge råstofindvinderen at foretage reetablering. Da det viste sig, at arealerne ikke kunne reetableres på en sådan måde, at de ville blive egnede til landbrugsdrift, ændredes i 1997 påstanden til et krav om erstatning for følgerne heraf. Retten fandt, at afbrydelsen af forældelsen af dette krav skulle anses for at være sket ved sagsanlægget. Kravet var således ikke forældet.

Der kan ligeledes henvises til UfR1995.505 H (landsretsdommen, idet forældelsesindsigelsen ikke blev gentaget for Højesteret) samt UfR2009.1057V.

Finansiel Stabilitet gør overordnet gældende, at grundlaget for den ændrede påstand i processkrift 6 af 28. april 2017 (Ekstrakten, Bind 12, side 1185 ff.) allerede var indeholdt i den oprindelige påstand i stævning af 23. december 2010 (Ekstrakten, Bind 12, side 113 ff.).

20.2 Kravet (beløbet omfattet heraf)

20.2.1 Påstande i stævning af 23. december 2010

Ved stævning af 23. december 2010 (Ekstrakten, Bind 12, side 113 ff.) nedlagde Finansiell Stabilitet følgende påstande:

"Påstand 1:

*De sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært proratarisk, mere subsidiært alternativt at anerkende at have handlet ansvarspådragende og tabsforvoldende overfor den tidligere **Gl. B1** i deres funktioner som henholdsvis medlemmer af bestyrelsen, som direktører, som underdirektører, som chef for intern revision og som ekstern revision i den tidligere **Gl. B1** forud for dennes sammenbrud i november 2008.*

Påstand 2:

De sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært proratarisk, mere subsidiært alternativt til sagsøgeren at betale kr. 700.000.000 (syv hundrede millioner) med tillæg af den til enhver tid gældende procesrente fra sagens anlæg til betaling sker. "

.....

Finansiel Stabilitet har i stævningens side 193 ff. (Ekstrakten, Bind 12, side 305 ff.) endvidere redegjort nærmere for tabsopgørelsen og kravets størrelse. ...

.....

Det kan herefter konstateres, at kravet i stævningen af 23. december 2010 - i udgangspunktet - blev opgjort som det samlede tab i forbindelse med Bankens økonomiske sammenbrud (underbalancen) i alt kr. 3,617 mia. Dette udgangspunkt blev reduceret med ca. kr. 1,3 mia. under henvisning til den negative udvikling i de generelle økonomiske konjunkturer, hvorefter Banken havde lidt et tab på mindst kr. 2 mia. som følge af de sagsøgtes handlinger og undladelser. Af procesøkonomiske grunde blev påstanden dog reduceret til betaling af kr. 700 mio.

Endvidere er der i stævningen taget forbehold for senere revision af opgørelsen af tabene, efterhånden som disse måtte udvikle sig.

Det bemærkes endvidere, at der i bilagene 112-118 med underbilag (Ekstrakten, Bind 12, side 1557 ff., 1635 ff., 1659 ff., 1699 ff. og 1731 ff.) - som indeholder udførlige beskrivelser af 7 konkrete låneengagementer, herunder af bevillinger tilhørende de 5 låneengage-

menter, som der er nærmere redegjort for i processkrift 6 af 28. april 2017 – er anført følgende i afsnittet om Bankens tab, idet det samtidig bemærkes, at det nedenfor citerede fremgår af bilag 113 (Ekstrakten, Bind 12, side 1635), som vedrører låneengagementet med [REDACTED] V6 A/S :

"Bankens engagementer med [REDACTED] V6 A/S og [REDACTED] Vidne 20, der blev overdraget til Den Ny Bank ved Overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De samlede tab forventes dog at udgøre mindst kr. 167 mio., hvilket beløb er medtaget ved opgørelsen af den nedlagte påstand, og gøres gældende som et krav under denne." [mine understregninger]

Tilsvarende er anført for de øvrige 4 låneengagementer vedrørende [REDACTED] V2 A/S Koncernen (Ekstrakten, Bind 12, side 1557), [REDACTED] Vidne 30 (Ekstrakten, Bind 12, side 1659), [REDACTED] V3 ApS [REDACTED] (Ekstrakten, Bind 12, side 1699) og [REDACTED] Vidne 42 (Ekstrakten, Bind 12, side 1731).

.....

Endelig bemærkes, at der med stævningen af 23. december 2010 tillige var fremlagt bilag 153 (Ekstrakten, Bind 12, side 1787 ff.) med underbilag som indeholdt en udførlig beskrivelse af to pantebrevshandler, der blev foretaget ultimo 2007 og primo 2008, og hvor der tillige blev udstedt garantier fra Banken. I den forbindelse bemærkes, at der i forhold til begge pantebrevshandler sammenfattende blev anført følgende på side 4 og 7 (Ekstrakten, Bind 12, side 1790 og 1793):

"Samlet set er det Den Ny Banks standpunkt, at ovennævnte handel til fulde illustrerer Bankens lemfældige håndtering af pantebrevsområdet. Dette har resulteret i betydelige tab. Tabet på denne handel er medtaget under tabsopgørelsen i stævningens afsnit 15." [min understregning]

.....

20.2.2 Påstande i processkrift 6 af 28. april 2017

.....

20.3 Vurdering af påstandene

Som redegjort for oven for punkt (20.2.1) og (20.2.2) er det i bilagene 112-118 (Ekstrakten, Bind 12, side 1557 ff., 1635 ff., 1659 ff., 1699 ff. og 1731 ff.) (som udgør en integreret del af stævningen, jf. nærmere herom nedenfor) udtrykkeligt anført, at tabene på låneengagementerne med henholdsvis **V6 A/S** Koncernen, **V2 A/S**, **Vidne 30**, **V3 ApS**, **Vidne 42** og **V7 ApS** er medtaget ved opgørelsen af den i stævningen nedlagte påstand, og således gøres gældende som et krav under denne.

Tilsvarende er udtrykkeligt anført i Ekstrakten, Bind 12, side 1787 ff. vedrørende de to pantebrevshandler i 2007 og 2008.

Påstandene 1-22 og 25-27 i processkrift 6 af 28. april 2017 og de hermed forbundne tab opgjort til i alt kr. 357.918.404,94 udgør således en del af den i stævningen af 23. december 2010 nedlagte påstand, som tager sit udgangspunkt i den konstaterede underbalance på kr. 3,6 mia. dog begrænset til kr. 700 mio.

Tilsvarende for så vidt angår påstandene 23-24 vedrørende **V7 ApS**, hvor tabet er opgjort til kr. 6.781.415,56, og den del af påstand 28 der vedrører de fire garantiaftaler i 2007 og 2008, hvor det samlede tab er opgjort til kr. 210.042.195,41.

For så vidt angår den del af påstand 28 som vedrører Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008, hvor tabet er opgjort til kr. 103.936.897, påstand 29 vedrørende **V9 A/S**, hvor tabet er opgjort til kr. 46.782.500, påstand 30 vedrørende køb af nødlidende pantebreve fra **Part K's** hustrus selskab, hvor tabet er opgjort til kr. 2.083.741,67 og påstand 31 vedrørende leje af villa i Marbella, hvor tabet er opgjort til kr. 3.973.098,54, bemærkes, at det ikke udtrykkeligt fremgår, at disse tab er medtaget ved opgørelsen af den i stævningen nedlagte påstand.

Henset til at disse tab imidlertid indgår som en delmængde af underbalancen, gøres det gældende, at disse tab allerede er indeholdt og således medtaget i den i stævningen nedlagte påstand.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at samtlige ovennævnte tab er en del af underbalancen, som omfatter en lang række konstaterede tab i Banken i forbindelse med Bankens sammenbrud.

De i processkrift 6 af 28. april 2017 nedlagte 31 påstande har derfor alene - ikke mindst ud fra princippet om "det mindre i det mere" - haft til formål at begrænse kravene omfattet af sagen - som tog udgangspunkt i tab omfattet af underbalancen på kr. 3,6 mia. (betalingsforpligtigheden dog maksimeret til kr. 700 mio.) - således, at det herefter kun er de 31 konkrete tab (som alle indgår i underbalancen og dermed tillige er indeholdt i den i stævningen nedlagte påstand), der gøres gældende overfor de sagsøgte.

Det bemærkes, at de 31 konkret konstaterede tab har været omtalt og behandlet i stævningen af 23. december 2010, hvorfor der heller ikke er tale om "nye" forhold, som de sagsøgte ikke har haft mulighed for at forholde sig til.

Det gøres derfor tillige gældende, at de i processkrift 6 af 28. april 2017 nedlagte påstande 1-31 alene kan anses for en konkretisering - på de sagsøgtes opfordring - af den oprindeligt i stævningen af 23. december 2010 nedlagte påstand og ikke for en ændring eller forhøjelse af den oprindelige påstand til at omfatte nye krav.

20.4 Finansiell Stabilitets anbringender

20.4.1 Sagsfremstillingen i stævning af 23. december 2010

Stævningen af 23. december 2010 (Ekstrakten, Bind 12, side 113 ff.) indeholder en udførelse af sagsfremstilling på mere end 192 sider, hvor der redegøres nærmere for Bankens kommercielle og økonomiske udvikling, herunder Bankens solvens og likviditet (stævningens afsnit 5 – Ekstrakten, Bind 12, side 124 ff.), Bankens § 70 instruks og forretningsgange, herunder gennemgang af Bankens kreditpolitik og bevillingsregler samt den faktiske bevillingspraksis (stævningen afsnit 6-7.3 – Ekstrakten, Bind 12, side 143-195), udvalgte låneengagementer, herunder **V7 ApS** (stævningens afsnit 8 – Ekstrakten, Bind 12, side 223 ff.), Bankens handel med og investering i pantebreve (afsnit 9 – Ekstrakten, Bind 12, side 224 ff.), forhold vedrørende nærtstående, herunder en villa i Marbella samt pantebrevshandel med et investeringsselskab (stævningens afsnit 10 – Ekstrakten, Bind 12, side 251 ff.), **V9 A/S** (stævningens afsnit 11 – Ekstrakten, Bind 12, side 257 ff.), årsrapport og delårsrapporter (stævningen afsnit 12 – Ekstrakten, Bind 12, side 266 ff.) og revisionen (stævningens afsnit 13 – Ekstrakten, Bind 12, side 280 ff.).

20.4.2 Bilag til stævning af 23. december 2010

Med stævningen af 23. december 2010 er tillige fremlagt et omfattende bilagsmateriale (bilag 1-218).

Det bemærkes i den forbindelse, at det i stævningen - i forbindelse med fremlæggelsen af bilag 112-118 med underbilag - blev anført (Ekstrakten, Bind 12, side 223), at:

"Beskrivelserne er fremlagt som bilag for at lette stævningens overskuelighed, men skal anses som en integreret del af denne, og det forudsættes, at Den Ny Bank kan påberåbe sig de forhold, som fremgår af beskrivelserne, på samme måde, som hvis forholdene var medtaget i selve stævningen. Hvis de sagsøgte fremsætter indsigelser mod denne fremgangsmåde, vil beskrivelserne i stedet blive indarbejdet direkte i replikken." [min understregning]

De sagsøgte ses ikke at have fremsat indsigelser mod denne fremgangsmåde.

Som bilag 112 - 118 med underbilag (Ekstrakten, Bind 12, side 1557 ff., 1635 ff., 1659 ff., 1699 ff. og 1731 ff.) er fremlagt udførlige beskrivelser af 7 konkrete låneengagementer, herunder af de 5 låneengagementer vedrørende **V2 A/S**, **V6 A/S**, **Vidne 30**, **V3 ApS** og **Vidne 42**, som der er nærmere redegjort for i processkrift 6 af 28. april 2017.

I den forbindelse bemærkes, at det i indledningen i bilag 113 (Ekstrakten, Bind 12, side 1635), som vedrører **V6 A/S** Koncernen, bl.a. er anført følgende:

"2 Ansvarsgrundlaget

De forhold, der beskrives i dette bilag vedrører Direktionens, Underdirektørernes og Bestyrelsens manglende overholdelse af henholdsvis FIL § 71, § 70 Instruksen og Forretningsgangene vedrørende lånebevillinger, overtrædelse af bestemmelserne i ASL §§ 54, 140 og 143, stk. 2 (nu SEL §§ 115, 117, 361 og 363, stk. 2), samt den generelle lemfældighed i Direktionens og Underdirektørernes kreditsagsbehandling af lånebevillinger og Bestyrelsens manglende reaktioner herpå."

Herefter følger en længere sagsfremstilling om kundeforholdet til **V6 A/S** og **Vidne 20**, udviklingen i Bankens engagementer med disse, herunder en gennemgang af de kreditter som **V6 A/S** Koncernen har haft samt engagementets afvikling. I den forbindelse bemærkes, at det netop er disse kreditter, eller i hvert et udpluk af disse, som er medtaget og indgående behandlet i processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 6.

Afslutningsvis indeholder beskrivelsen af låneengagementet for **V6 A/S** Koncernen et afsnit om anbringender (Ekstrakten, Bind 12, side 1653), hvoraf bl.a. fremgår følgende:

*"Til støtte for den nedlagte påstand gøres det overordnet gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne har handlet ansvarspådragende over for Banken, idet grundlaget for Bankens bevillinger til **V6 A/S** og **Vidne 20** har været mangelfuldt på en lang række punkter, hvilket ligeledes gælder opfølgningen på de ydede lån. Der henvises til støtte for dette til de i stævningens afsnit 6 indeholdte redegørelser om de forpligtelser, der påhvilede Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne, og til den ovenstående sagsfremstilling.*

*Det gøres gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne ikke sikrede, at Banken indhentede tilstrækkelige oplysninger om de økonomiske forhold og de forretningsmæssige koncepter i **V6 A/S** og **Vidne 20**.*

Det gøres desuden gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne på en række punkter tilsidesatte eller ikke hindrede eller tog skridt til at hindre tilsidesættelse af Bankens egne interne retningslinjer i forbindelse med de konkrete bevillinger.

Det gøres videre gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne ikke gennemførte eller sørgede for gennemførelse af den creditsagsbehandling, som er sædvanlig, når der skal ydes lån i denne størrelse, idet der blandt andet ikke blev fremskaffet fornøden dokumentation vedrørende pågældende debitorer, sikkerheder m.v., og idet der enten ikke blev forlangt eller etableret sikkerheder i sædvanligt og rimeligt omfang.

Det gøres endelig gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne ikke foretog eller sørgede for en tilstrækkelig overvågning .af og opfølgning på engagementerne i Banken i forhold til størrelsen af de ydede lån til [REDACTED] V6 A/S og [REDACTED] Vidne 20 .

På den baggrund gøres det gældende, at Bestyrelsen, Direktionen og Underdirektørerne er erstatningspligtige vedrørende de tab, som blev en følge af Bankens långivning til [REDACTED] V6 A/S og [REDACTED] Vidne 20 .

De overordnede anbringender kan uddybes påfølgende måde:"

På de følgende 3 sider i bilag 113 (Ekstrakten, Bind 12, side 1654-1657) er herefter anført en række uddybende anbringender i forhold til Bestyrelsen, Direktionen og underdirektørerne.

Tilsvarende model (som redegjort for ovenfor) gør sig gældende i forhold til [REDACTED] V2 A/S engagementet (Ekstrakten, Bind 12, side 1557 ff.) sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 5, [REDACTED] Vidne 30 engagementet (Ekstrakten, Bind 12, side 1659 ff.) sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 7, [REDACTED] V3 ApS engagementet (Ekstrakten, Bind 12, side 1699 ff.) sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 8, og [REDACTED] Vidne 42 engagementet (Ekstrakten, Bind 12, side 1731 ff.) sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 9.

Som bilag 132 med underbilag (Ekstrakten, Bind 12, side 1779 ff.) er endvidere fremlagt en beskrivelse af investeringsgrundlaget for fire udvalgte ejendomme. Bilaget blev fremlagt i forbindelse med en nærmere redegørelse for manglende og ufuldstændige debitor- og ejendomsoplysninger i stævningens afsnit 9.4.3. og er således med til at illustrere Bankens lemfældige håndtering af pantebrevsområdet, og at dette har resulteret i betydelige tab for Banken.

Til stævningen af 23. december 2010 var ligeledes fremlagt bilag 124 (Ekstrakten, Bind 6, side 147) og bilag 153 med underbilag (Ekstrakten, Bind 12, side 1787 ff.) som indeholdt en udførlig beskrivelse af to pantebrevshandler, der blev foretaget ultimo 2007 og primo 2008, og hvor der tillige blev udstedt garantier fra Banken. Navnlig sidstnævnte bilag blev fremlagt i forbindelse med en nærmere redegørelse omkring overbelåning og manglende

kreditvurdering i stævningens afsnit 9.6 og skulle således illustrere, hvorledes pantebrevshandlen blev foretaget i Banken, herunder Bankens lemfældige håndtering af pantebrevsområde som tillige resulterede i betydelige tab for Banken.

I den forbindelse bemærkes, at det netop er de samme to pantebrevshandler, hvor der blev udstedt fire garantier i 2007 og 2008, som er medtaget i processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 12.1.2.

Endelig fremgår det af stævningens side 216 (Ekstrakten, Bind 12, side 328), at:

"Den Ny Bank tager forbehold for at forhøje den nedlagte påstand, gøre nye anbringender gældende og fremlægge yderligere bilag.

Den Ny Bank tager særligt forbehold for at forhøje påstanden med krav, der allerede er eller måtte blive rejst af tredjemand mod Den Ny Bank, herunder krav rejst af Fonden og krav som følge af tab ved dispositioner, som i øjeblikket er underkastet undersøgelser hos myndighederne, herunder politimæssig efterforskning (kursmanipulation m.v.)" [min understregning]

I forlængelse heraf bemærkes, at Fonden ved stævning af 6. juli 2010 (Ekstrakten, Bind 6, side 377 ff.) havde anlagt sag mod bl.a. Banken ...

.....

20.4.3 Vurdering af Finansiell Stabilitets anbringender

Ved en sammenholdelse af stævning af 23. december 2010 med processkrift 6 af 28. april 2017 kan det konstateres, at de faktiske omstændigheder som Finansiell Stabilitet påberåber sig i processkrift 6 af 28. april 2017, er de samme som i stævning af 23. december 2010.

I de overordnede afsnit i processkrift 6 af 28. april 2017 vedrørende engagementer, pantebrev og pantebrevsgarantier, **V9 A/S**, leje af villa i Marbella mv. er der endvidere udtrykkeligt henvist til afsnit i stævningen.

Dog skal det bemærkes, at låneengagementerne med **V11 ApS**, **V10 A/S** og **Virksomhed 10 ApS**, som er omfattet af påstandene 22 og 25-26 i processkrift 6 af 28. april 2017, ikke udtrykkeligt er omtalt i stævningen af 23. december 2017, men først medtaget i forbindelse med udarbejdelsen af processkrift 6 af 28. april 2017. Tilsvarende gør sig gældende i forhold til Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008 som er omfattet af påstand 28 i processkrift 6 af 28. april 2017.

Henset til at de konstaterede tab indgår i det samlede tab i forbindelse med Bankens sammenbrud, og idet de konstaterede tab udspringer af den sagsfremstilling og tillige kan rummes inden for de overordnede anbringender, som er indeholdt i stævning af 23. december 2010, er der heller ikke tale om nye krav. Grundlaget for de pågældende påstande (krav) er således allerede indeholdt i den oprindelige påstand.

I processkrift 6 af 28. april 2017 er de faktiske omstændigheder således blot blevet suppleret og uddybet med yderligere materiale, som er fremkommet siden indleveringen af stævningen den 23. december 2010, og som tillige har resulteret i de omfattende beskrivelser af de 5 konkrete låneengagementer. Samtidig bemærkes, at der ikke er tale om nyt materiale i bogstavelig forstand, men materiale som netop er med til at understøtte de faktiske omstændigheder, som allerede er parterne bekendt.

Når der i stævning af 23. december 2010 og processkrift 6 af 28. april 2017 er refereret et faktum, er dette med til at konkretisere et givent anbringende. Med den supplerende sagsfremstilling i processkrift 6 af 28. april 2017, som har baseret sig på sagsfremstillingen i stævningen af 23. december 2010, er det nu blevet tydeligere, hvad det er, som Finansiell Stabilitet gør gældende over for de sagsøgte.

Samtidig er Finansiell Stabilitet med processkrift 6 af 28. april 2017 - med udgangspunkt i de i stævningen fremsatte anbringender - fremkommet med nogle supplerende og uddybende anbringender i forhold til de enkelte engagementer baseret på det materiale, som er fremkommet siden stævningens udtagelse.

Disse har blot karakter af yderligere retlige kvalifikationer af allerede fremførte anbringender. Tilsvarende gør sig gældende i forhold til Bankens pantebrevshandler og udstedelse af

pantebrevsgarantier, **V9 A/S**, **V7 ApS**, leje af villa i Marbella og Bankens køb af nødlidende pantebreve fra **Part K's** hustrus selskab.

Finansiel Stabilitet har således forsøgt at skære sagen til og dermed fjerne de forhold, som ikke længere er relevante. Samtidig har Finansiell Stabilitet fremhævet en række anbringender og i den forbindelse konkretiseret, hvilke beløb (ud af underbalancen på kr. 3,6 mia.) der relaterer sig til de enkelte anbringender og dermed til et konkret tab for Banken.

Som følge heraf er årsagssammenhængen mellem den enkelte ansvarspådragende handling og det konkrete tab forbundet hermed tillige blevet tydeliggjort - et forhold, som i øvrigt har været efterspurgt af de sagsøgte.

Processkrift 6 af 28. april 2017 er således blot en behandling af forhold, som har været de sagsøgte bekendt siden stævningens udtagelse den 23. december 2010 - dog i ikkeanonymiseret form siden den 14. november 2013.

Det må dog bemærkes, at samtlige sagsøgte har været medlemmer af Direktionen eller Bestyrelsen, alternativt Bankens generalforsamlingsvalgte revisor, og at de omhandlede engagementer har været blandt Bankens klart største engagementer, hvorfor selv den anonymiserede version af bilagsmateriale og anbringender har indeholdt tilstrækkelige informationer til, at de sagsøgte har kunnet identificere de pågældende engagementer og forholde sig til sagsøgers påstande og anbringender.

Det gøres derfor også gældende, at der heller ikke er kommet nye tab eller nye anbringender til.

Kravene i de nu formulerede påstande var også indeholdt i stævningens betalingspåstand, herunder fremgik de konkrete beløb for de enkelte engagementer, pantebreve mv. af stævningen med bilag. De faktiske omstændigheder er de samme (dog manglende en del dokumentation herfor i stævningen, som imidlertid er blevet tilvejebragt efterfølgende og indgår i processkrift 6 af 28. april 2017), og anbringenderne er grundlæggende de samme.

For så vidt angår anbringenderne vedrørende engagementerne og **V7 ApS** henvises til stævningens afsnit 8 og 16 samt bilag 112-118 (Ekstrakten, Bind 12, side 1557 ff., 1635

ff., 1659 ff., 1699 ff. og 1731 ff.) med underbilag sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 5-11 og 14. I forhold til pantebreve og pantebrevsgarantier henvises til stævningens afsnit 9 og 16 samt bilag 124 (Ekstrakten, Bind 6, side 147), bilag 132 (Ekstrakten, Bind 12, side 1779 ff.) og bilag 153 (Ekstrakten, Bind 12, side 1787 ff.) med underbilag sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 12. I forhold til **V9 A/S** **■■■■** henvises til stævningens afsnit 11 sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 13. For så vidt angår køb af nødlidende pantebreve fra **■■■■ Part K's ■■■■** hustrus selskab henvises til stævningens afsnit 10 sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 15, og endelig i forhold til Villaen i Marbella henvises til stævningens afsnit 10.4 sammenholdt med processkrift 6 af 28. april 2017, afsnit 16. Det gøres herefter gældende, at de sagsøgte har haft fuld tilstrækkelig mulighed for at indrette sin procesførelse efter det krav, som nu er gjort gældende over for de sagsøgte. I den forbindelse bemærkes, at bilag 112-118 med underbilag, bilag 132 med underbilag og bilag 153 med underbilag har været de sagsøgte bekendt i en ikkeanonymiseret version siden 14. november 2013.

I tilknytning hertil skal tillige bemærkes, at en række af de sagsøgte i deres seneste processkrifter har anført mange af de samme anbringender, som også var anført i deres respektive svarskrifter, herunder navnlig i forhold til pantebreve og pantebrevsgarantier, men også i forhold til de øvrige forhold omfattet af processkrift 6 af 28. april 2017.

Dette forhold understøtter således også, at der ikke er tale om nye anbringender i processkrift 6 af 28. april 2017, men alene en videreførelse og uddybning af de anbringender, som er anført i stævningen af 23. december 2010.

20.5 Sammenfattende vedrørende spørgsmålet om forældelse

Sammenfattende gøres det gældende, at påstandene i processkrift 6 af 28. april 2017 ikke er nye i forhold til påstanden i stævning af 23. december 2010, men blot en konkretisering af de krav, der er omfattet af denne.

Endvidere gøres det gældende, at grundlaget for en stillingtagen til de krav, som nu følger af påstandene i processkrift 6 af 28. april 2017 allerede, var indeholdt i den oprindelige påstand, hvorfor der således er tale om samme krav. Der er derfor heller ikke - som anført af de sagsøgte - tale om 31 helt særskilte krav, som er opgjort på helt andre faktuelle og juridiske grundlag end det oprindelige krav fra stævningen.

Processkrift 6 af 28. april 2017 er derfor heller ikke udtryk for en "ny" stævning endsige udtryk for, at sagen har ændret karakter.

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at de krav som er omfattet af påstandene 1-31 i processkrift 6 af 28. april 2017 ikke kan anses for at være forældede, idet afbrydelsen skete ved indleveringen af stævningen den 23. december 2010, jf. forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 1.

I forhold til de sagsøgtes betragtninger om retsfortabende passivitet bemærkes følgende:

20.6 Passivitet

Finansiel Stabilitet indleverede den 23. december 2010 stævning mod de sagsøgte. Herefter forløb knap 4 år, inden Finansiell Stabilitet den 17. november 2014 modtog det sidste svarskrift fra de sagsøgte.

Det kan herefter konstateres, at mere end halvdelen af sagens forberedelse er gået med udarbejdelse af svarskrifter samt en række formalitetsindsigelser fra de sagsøgtes side.

Finansiell Stabilitet afgav herefter 12. maj 2015 replik (Ekstrakten, Bind 12, side 1154 ff.), hvoraf blandt andet følgende fremgår på side 4:

"2. Finansiell Stabilitets overordnede anbringender

I stævningen gøres det gældende, at Direktionen, Bestyrelsen og Ekstern Revision er ansvarlige for en række handlinger og undladelser, og at disse handlinger og undladelser medførte et tab for Banken.

Det er Finansiell Stabilitets opfattelse, at Direktionen, Bestyrelsen og Ekstern Revision ikke alene er ansvarlige for det lidte tab ved etableringen og/eller udvidelsen af konkrete udlånsengagementer, men at Direktion, Bestyrelse og Ekstern Revision tillige er ansvarlige for de generelt uforsvarlige forhold i Banken, der i sidste ende førte til Bankens sammenbrud og konkurs.

I relation til de generelt uforsvarlige forhold i Banken henvises til Finansiell Stabilitets bemærkninger og anbringender i stævningen.

I relation til de ansvarspådragende handlinger og undladelser, der relaterer sig til de konkrete udlånsengagementer og det dertil forbundne tab, henvises til bemærkningerne nedenfor, idet der overordnet bemærkes følgende: ... " [mine understregninger]

Det fremgår således udtrykkeligt af replikken, at Finansiell Stabilitet over for de sagsøgte gør et ansvar gældende baseret på både en generel uforsvarlighed og en konkret uforsvarlighed.

I replikken behandles således både den generelle uforsvarlighed og de konkrete engagementer, og den indeholder tillige samme krav og anbringender, som er medtaget i processkrift 6 af 28. april 2017.

Samtidig bemærkes, at Finansiell Stabilitet i replikken har fastholdt det, som er blevet gjort gældende i stævningen.

Den 7. juni 2016 fremsendte Finansiell Stabilitet et udkast til syn og skønstema angående revisors arbejde, hvilket den 18. oktober 2016 blev fulgt op af et udkast til samlet syn og skønstema angående driftsansvar, engagementer og revisors arbejde i relation til **Gl. B1** **■**.

I forbindelse med fremsendelsen af udkast til syn og skønstema af 18. oktober 2016 blev der tillige - i skemaform - fremlagt yderligere beskrivelser af låneengagementerne med **V2 A/S**, **V6 A/S**, **Vidne 30**, **V3 ApS** og **Vidne 42**, som tillige er medtaget i processkrift 6 af 28. april 2017.

Udkast til skønstema af 18. oktober 2016 blev efterfølgende erstattet af et endeligt syn og skønstema af 22. december 2016 angående driftsansvar, engagementer, pantebreve og revisors arbejde i relation til **Gl. B1**.

Det bemærkes, at ovenstående processkrifter og udkast til syn og skønstemaer alle er afgivet i overensstemmelse med landsrettens tilrettelæggelse af sagens forberedelse.

Der har således været enighed mellem parterne, om at Finansiell Stabilitets processkrift indeholdende en konkretisering af ansvarsgrundlaget, tabet og beskrivelse af årsagssammenhæng mv., skulle afvente rettens stillingtagen til udmeldelse af syn og skøn.

Ved retsbog af 25. januar 2017 blev det aftalt, at Finansiell Stabilitet skulle afgive et processkrift senest den 7. april 2017. Denne frist blev gentaget i forbindelse med Vestre Landsrets kendelse af 15. marts 2017, hvori landsretten afviste Finansiell Stabilitets begæring om syn og skøn i sagen. Denne frist blev efterfølgende forlænget med 3 uger til den 28. april 2017, hvor processkrift 6 blev afgivet.

Det kan således konstateres, at processen omkring sagens forberedelse har været aftalt hele vejen igennem, og der har i den forbindelse heller ikke tidligere været fastsat en frist for processkrift fra Finansiell Stabilitets side, som ikke er blevet overholdt.

Det forhold at sagen har været mere end 7 år må efter Finansiell Stabilitets opfattelse tillige tilskrives de sagsøgtes forhold, herunder at det tog knap 4 år at udarbejde svarskrifter, ligesom sagen først kunne berammes i 2017 og 2018, idet de sagsøgtes advokater først skulle have afsluttet Roskilde Bank sagen og Amagerbank sagen.

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at sagens forberedelse er sket efter en aftalt proces mellem sagens parter, hvorfor der følgelig ikke er udvist retsfortabende passivitet fra Finansiell Stabilitets side.

.....”

SAMMENFATTENDE PROCESSKRIFT – TABSOPGØRELSE

I Finansiell Stabilitets ”Sammenfattende processkrift – tabsopgørelse” af 15. marts 2019, der er på 223 sider, anføres det blandt andet:

”....

1. GENERELLE PRINCIPPER FOR TABSBEREGNINGEN

1.1 Generelle principper for tabsberegningen

Nedenstående tabsberegning tager udgangspunkt i en række principper, der går igen for alle beregninger anvendt i bilag 329.3 (Ekstrakten, Tillæg P, USB) og dette sammenfattede processkrift. Det bemærkes i den forbindelse, at tabsopgørelsen vedrørende påstand 28 er behandlet særskilt det sammenfattende processkrift/påstandsdokument punkt 19.1.6 og punkt 19.2.5 samt i støttebilag 48 – Tabsberegning påstand 28 (Ekstrakten, Tillæg L, side 155).

1.2 Bankens sammenbrud

Banken meddelte den 18. november 2008, at denne måtte opgive at fortsætte på egen hånd, hvorefter den blev overdraget til Den Ny Bank (Ekstrakten, Bind 1, side 31) den 23. november 2008. Den 18. november 2008 er således den seneste dato, de sagsøgte kan holdes ansvarlige for træk i Banken, og tab lidt efter denne dato vil de sagsøgte som det klare udgangspunkt ikke blive gjort ansvarlige for. Trækket den 18. november 2008 udgør således maksimum for tabet på den pågældende bevilling.

1.3 Forholdsmæssig fordeling af tab og berigelser

Bevillinger gennemgået nedenfor har alle været tilknyttet en eller flere konti i Banken. Som følge heraf skal både tab og berigelser forholdsmæssigt fordeles.

1.3.1 Bruttotab

De enkelte bevillinger har alle haft et bruttotab på deres respektive konti. I enkelte tilfælde har der kun været én bevilling på en konto, hvorefter tabet på kontoen direkte kan henføres til bevillingen.

I andre tilfælde (hvad der udgør størstedelen) har der været flere bevillinger på den samme konto, og i nogle af tilfældene er de enkelte bevillinger blevet flyttet mellem flere konti. Når tabet på de enkelte bevillinger derfor skulle opgøres, har det været nødvendigt at foretage en forholdsmæssig fordeling af tabet baseret på risikoen for den pågældende bevilling.

Dette kan udtrykkes ved følgende formel:

$$\frac{\text{risikoen på bevillingen}}{\text{samlede risiko på kontoen}} * \text{samlede tab på kontoen} = \text{Bruttotab på bevillingen}$$

Eksempel:

Bevilling 1 har en kreditramme på kr. 10.000.000,-. Bevilling 2 har en kreditramme på 20.000.000,-. Den samlede risiko på kontoen er således kr. 30.000.000,-. Det samlede tab på kontoen var på kr. 12.000.000,-.

Udregningen for bruttotabet for bevilling 1 ville i så fald være:

$$\frac{\text{kr. 10.000.000}}{\text{kr. 30.000.000}} * \text{kr. 12.000.000} = \text{kr. 4.000.000}$$

Det samlede bruttotab er således kr. 4.000.000,-.

1.3.2 Berigelser

Ved at bevilge kreditterne opnåede Banken en række berigelser i form af renter, stiftelsesprovisioner, gebyrer mv. Disse berigelser blev administreret over samme konto som kreditterne således, at de forøgede trækket på kontoen, og den pågældende debitor "betalte" så at sige renterne mv. over kontoen. Berigelserne forøgede derfor trækket på kontoen og skal således fratrækkes i det endelige tab på kontoen.

Da der imidlertid ofte blev bevilget flere bevillinger på samme konto, skal der ligesom i bruttotabet ovenfor ske en forholdsmæssig fordeling af berigelserne, således at disse fordeles ud på de respektive bevillinger.

Dette kan udtrykkes ved følgende formel:

$$\frac{\text{risiko på bevillingen}}{\text{samlede risiko på kontoen}} * 100 \% = \text{Bevillingens andel af berigelserne}$$

Ved udregning af, hvilke berigelser der vedrører de forskellige kreditter, er der taget udgangspunkt i datoen for bevillingen af kreditten. Den eneste undtagelse hertil er, hvis der kort tid før den formelle dato for bevillingen af kreditten er en post på kontoen med betegnelsen "Stiftelsesprovision". I så fald er det lagt til grund, at det vedrører den pågældende

kredit. Dette er naturligvis til de sagsøgtes fordel, da der i så fald indregnes flere berigelser og derved fremkommer et mindre tab.

Eksempel:

Bevilling 1 har en kreditramme på kr. 10.000.000,-. Bevilling 2 har en kreditramme på 20.000.000,-. Den samlede risiko på kontoen er således kr. 30.000.000,-. Der er samlet påløbet renter for i alt kr. 1.000.000,-.

Udregningen af berigelserne i form af renter for bevilling 1 ville i så fald være:

$$\frac{\text{kr. 10.000.000}}{\text{kr. 30.000.000}} * 100 \% = 33,33 \%$$

33,33 % af berigelserne i form af renter på kr. 1.000.000,- skal derfor fratrækkes bruttotabet for bevilling 1.

1.3.3 Dividende

I størstedelen af bevillingerne er de pågældende debitorer gået konkurs. Den dividende, Banken eller Finansiell Stabilitet måtte have opnået herved, er derfor fratrukket det endelige tab. I tråd med punkt 1.3.1 og 1.3.2 skal fordeling af dividende ske forholdsmæssigt på baggrund af bevillingens risiko og den samlede risiko på de bevillinger, der skal modtage dividende.

Dette kan udtrykkes ved følgende formel:

$$\frac{\text{risiko på bevillingen}}{\text{samlede risiko på bevillinger, der skal modtage dividende}} * 100 \% = \text{Bevillingens andel af dividende}$$

Eksempel 1:

Debitoren er blevet bevilget to kreditter: Bevilling 1 med en kreditramme og risiko på kr. 1.000.000,-, der også er tabet på den pågældende bevilling, og bevilling 2 med en kreditramme og risiko på kr. 2.000.000,-, der ligeledes er tabet på den pågældende bevilling. Den

samlede risiko på kontoen er derfor kr. 3.000.000,-. Debitoren går konkurs, hvorefter der er opnået kr. 500.000,- i dividende.

Udregningen af fordelingen af dividenden for bevilling 1 ville i så fald være:

$$\frac{\text{kr. 1.000.000}}{\text{kr. 3.000.000}} * 100 \% = 33,33 \%$$

33,33 % af dividenden på kr. 500.000,- skal derfor fratrækkes bruttotabet for bevilling 1.

1.3.4 Provenu opnået ved salg af pantebreve

Til sikkerhed for de bevilgede kreditter blev der i størstedelen af tilfældene givet pant i en række pantebreve eller pantebrevsdepoter. Eventuelt provenu ved salg af pantebrevene blev i nogle tilfælde først tilskrevet kontoen efterfølgende. Dette provenu skal derfor fratrækkes det endelige tab.

Da pantebrevene ofte lå til sikkerhed for flere bevillinger, skal der ligesom ved berigelserne og dividenden ske en forholdsmæssig fordeling.

Dette kan udtrykkes ved følgende formel:

$$\frac{\text{risiko på bevillingen}}{\text{samlede risiko på bevillinger, der skal modtage provenu}} * 100 \% \\ = \text{Bevillingens andel af provenuet}$$

Eksempel 1:

Debitoren er blevet bevilget to kreditter: Bevilling 1 med en kreditramme og risiko på kr. 1.000.000,-, der også er tabet på den pågældende bevilling, og bevilling 2 med en kreditramme og risiko på kr. 3.000.000,-, der ligeledes er tabet på den pågældende bevilling. Den samlede risiko på kontoen er derfor kr. 4.000.000,-. Til sikkerhed for begge bevillinger er lagt et pantebrevsdepot, der bliver realiseret med et samlet provenu på kr. 300.000,-.

Udregningen af fordelingen af provenuet for bevilling 1 ville i så fald være:

$$\frac{\text{kr. 1.000.000}}{\text{kr. 4.000.000}} * 100 \% = 25 \%$$

25 % af proventet på kr. 300.000,- skal derfor fratrækkes bruttotabet.

1.3.5 Angivelse af decimaler og afrundinger

Hensigten bag dette processkrift har bl.a. været, at tabsopgørelsen kan stå alene uden anvendelse af bilag 329.3. For overskuelighedens (og læsevenlighedens) skyld nævnes alle decimaler ikke ved hver beregning, men derimod kun to.

1.3.6 Ændringer af påstande

I tilfælde af uoverensstemmelse mellem dette processkrift og bilag 329.3, har bilag 329.3 forrang.

Det bemærkes, at i tilfælde, hvor tabsberegningen i bilag 329.3 medfører et større tab end i bilag 329.2, er det tabet i bilag 329.2, der har forrang. Det vil sige, at i de påstande, hvor tabet reelt har været større, sættes påstanden ikke op. Hvis tabet reelt har været mindre, jf. bilag 329.3, sættes påstanden derimod ned. Det er angivet under de enkelte påstande.

1.3.7 Forklaring af forskelle mellem bilag 329.2 og bilag 329.3 i fanen ”Oversigt over engagementer”

Bruttotabet er mindsket med kr. 1.216.863,48 i bilag 329.3 i forhold til i bilag 329.2. Dette skyldes et mindsket bruttotab ved bevillingen indtalt under påstand 4 (se under punkt 2.6), da denne valutaline var tilknyttet en anden konto i Banken. Herudover er der en mindre forskel i bruttotab vedrørende påstand 1, der skyldes en ændring i afrundinger ved beregningen.

Berigelserne er øget med kr. 49.835,84 i bilag 329.3 i forhold til bilag 329.2. Dette skyldes, at berigelserne i **V3 ApS**-engagementet samlet er steget med kr. 61.523,74 i bilag 329.3 i forhold til bilag 329.2, imens berigelserne er faldet med kr. 11.687,90 i bilag 329.3 i forhold til bilag 329.2 i **V2 A/S**-engagementet. Dette fald skyldes en ændring af berigelserne under påstand 4 (se punkt 2.6).

Proventet opnået på pantebrevsdepoter er steget med kr. 44.583,04 i bilag 329.2 i forhold til bilag 329.2, hvilket skyldes en justeret dividende vedrørende **Holding 23** (som beregningsteknisk hører under kategorien ”provenu opnået på pantebrevsdepoter”, hvilket har betydning for tabet under påstand 13 (se under punkt 3.5)).

Der er ingen ændringer i forhold til kategorien ”Modtaget dividende”.

Det samlede tab fratrukket berigelser, udbetalt dividende og provenu fra pantebrevsdepoter (påstand 1-27) er mindsket i 329.3 med kr. 1.311.282,37 til kr. 328.104.684,76 i forhold til bilag 329.2. Bemærk, at dette er det reelle samlede tab for påstand 1-27, men det er ikke et udtryk for det samlede tab, der gøres ansvar gældende for, henset til, at påstandene alene reguleres ned, og ikke op. Det samlede tab, der gøres ansvar gældende for, er angivet i det sammenfattende processkrift/påstandsdokumentet. Ændringerne i nedadgående retning er beskrevet i punkt 2.1 i det sammenfattende processkrift/påstandsdokument.

....”

I Finansiell Stabilitets ”Sammenfattende processkrift – tabsopgørelse” af 15. marts 2019 anføres det side 36 og 37 blandt andet vedrørende påstand 4, der angår en bevilling den 21. oktober 2007 af en forhøjelse af en renteswap på 120 mio. kr. bevilget den 21. november 2006 med 50 mio. kr. til i alt 170 mio. kr.:

”Ved engagementsændring af 18. oktober 2007 (Ekstrakten, Bind 4, side 1595) blev renteswappens risiko forøget med kr. 5.000.000,- til i alt kr. 17.000.000,-. Ved forhøjelsen af risikoen fra kr. 12.000.000,- til kr. 17.000.000,- anses de ansvarlige for forhøjelsen (kr. 5.000.000,-) ligeledes for at være ansvarlige for den oprindelige bevilling (kr. 12.000.000,-).

...

Da nærværende bevilling var en forhøjelse af den tidligere valutaline på kr. 12.000.000,-, anses de ansvarlige for forhøjelsen tillige for at være ansvarlige for den oprindelige bevilling (kr. 12.000.000,-) dvs. i alt er de ansvarlige for i alt kr. 17.000.000,-.”

I Finansiell Stabilitets ”Sammenfattende processkrift – tabsopgørelse” af 15. marts 2019 anføres det side 58 f. blandt andet vedrørende påstand 7, der angår en bevilling den 15. august 2007 af en forhøjelse af en bestående pantebrevskredit med 10 mio. kr. til 30 mio. kr.:

”Pantebrevskreditte skulle bruges til yderligere køb af pantebreve. Den oprindelige kredit var på kr. 10.000.000,- og blev givet i oktober 2005 (Ekstrakten, Bind 4, 2615). Den blev forhøjet med kr. 10.000.000,- i november 2006 (Ekstrakten, Bind 4, 2637). Med denne

bevilling hæves den fra kr. 20.000.000,- til kr. 30.000.000,- (Ekstrakten, Bind 4, 2651).

Da nærværende kredit er en forhøjelse af pantebrevskreditten fra kr. 20.000.000,- til kr. 30.000.000,- (Ekstrakten, Bind 4, side 2615-2628 og Ekstrakten, Bind 4, side 2637-2650), bliver de ansvarlige for forhøjelsen af denne bevilling tillige ansvarlige for den oprindelige pantebrevskredit samt dennes efterfølgende forhøjelse, dvs. ansvarlige for en kredit på i alt kr. 30.000.000,-.”